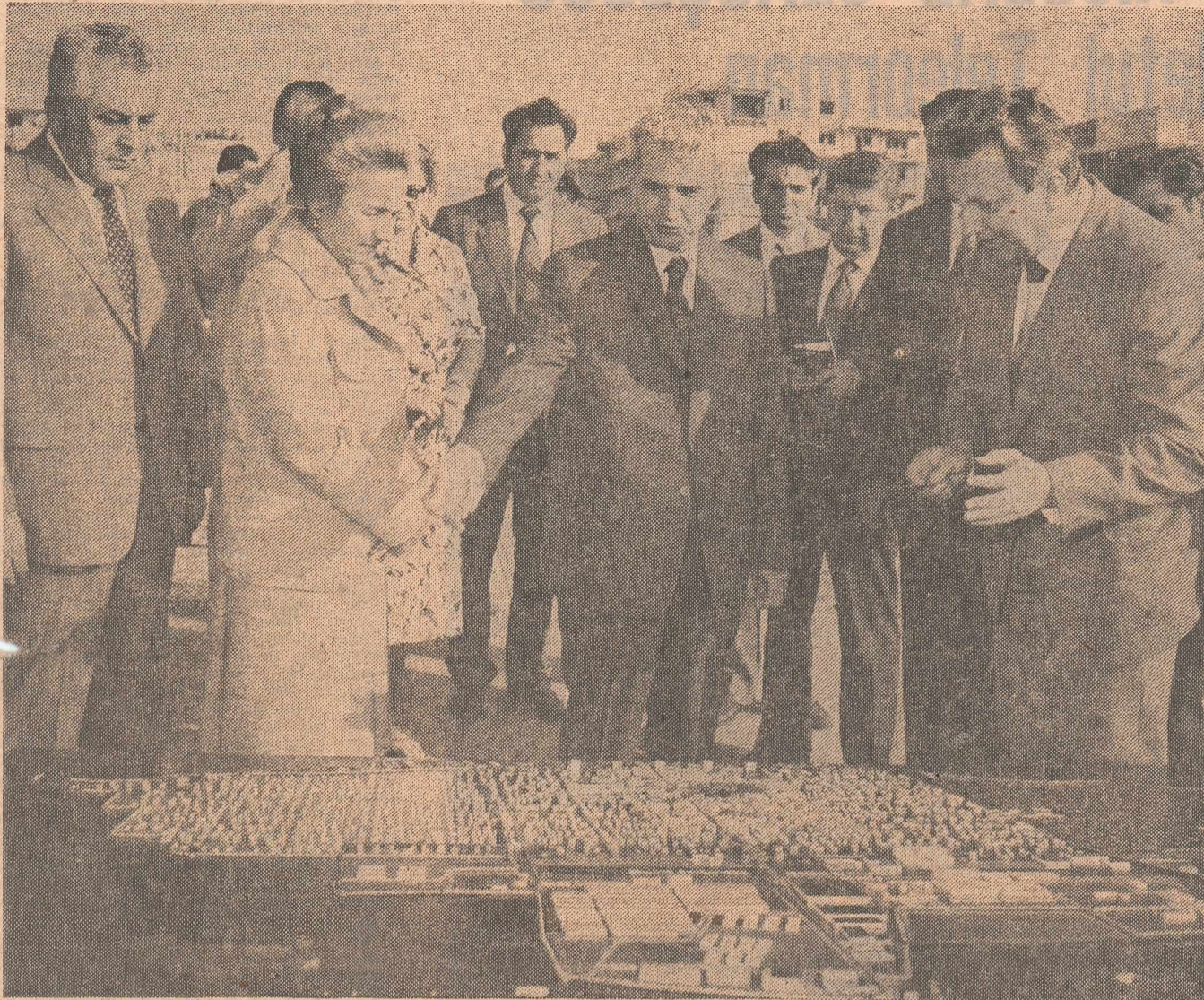

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut ieri o vizită de lucru în județul Teleorman

Jurnal de campanie

Viața la zi a porumbului

Toamna porumbului, aici, în cîmpiile Călărășului, are o opulență exotică, de junglă. Mergi kilometri și kilometri doar prin porumb, prin incintele fermelor specializate în această cultură, ca printr-un fel de păduri tropicale, cu miliarde de arbori care foșnesc metalic în bătaia vîntului de septembrie. Apoi păduri de arbori fructiferi, apoi vii. Risipă de miros de strugure strivit sub roata căruței, lut mirosind a tescovină. Apoi întinse grădini de legume, apoi clăi de lucernă și fin cu miresme subtile, dulci, ce te învăluie ca într-un fel de somnie. Drumurile Ceylonului nu vor fi mirosind altfel printre plantații de ceai, eucalipt sau ananas.

Peste toate, porumbul. E mai ales ceasul lui. Aici, pe tarlalele S.M.A. Chiselet, porumbul e chiar pădure, țesătura lui e înaltă, compactă, grea, întuneric de codru răsturnat cu umbra în sus, greu să găsești o poiană sau o spărtură prin care să vezi totuși cerul. Insoțitorul nostru, Anfile Damian, directorul stațiunii, nu ne spune nimic, ne lasă doar să privim. E ca acei artiști ce nu-și explică cu plăcere opera, priza vizuală cu ea fiind singurul certificat al asimilării intuitive sau cerebrale, proba inițierii în secretul ei simplu și măreț. Dar fiindcă opera ne place (vede că ne place!), ochii încep să-i strălucească, devine deodată volubil, ne dă o ploaie de amănunte despre ceea ce s-ar putea numi (dînsul așa o numește) „lupta pentru porumb” a acestui an.

Da, zice directorul Damian, anul acesta lupta pentru porumb, ca și pentru celelalte culturi, a fost chiar o luptă. O luptă dramatică, pretinzînd încordare și pretinzînd, mai ales, organizare și știință, nelăsînd să se filtreze ușor nerăbdarea sau graba printre parametrii exigenței ai unor tehnologii ce au trebuit aplicate ireproșabil. Primăvara a venit tîrziu, cu un soare zgîrcit, strîns parcă în sine ca un melc, atingînd lumea cu raze reci ca și antenele de gasteropode, drept care perioada de vegetație a porumbului s-a lungit, planta s-a tot luptat ca să poată agonisi, pe durata creșterii, cele aproape 3000 de grade ce-i sînt necesare înrăirii în zodia lui septembrie cu bobul matur. S-au luat însă, din timp, toate măsurile, s-a dat o mare atenție pregătirii terenului, fertilizării, tratării semințelor, semănării în benzi, densității, prașilelor, s-a muncit și nopțile, și duminicile, porumbul a fost trudit, gîndit, plănuit, rivnit și crescut bob cu bob, fir cu fir. Care a fost momentul cel mai greu al bătăliilor anului?

(Continuare în pagina 7)

ILIE PURCARU ■

DIN SUMAR :

- Nu de nou trebuie să ne temem, ci de stagnarea în gîndire (pag. 8-9)
- Cînașul Flacăra al Tineretului Revoluționar (pag. 24-25)
- Septembrie 1981, București, o capitală a muzicii (pag. 16-17)
- Există pește, există bălți, să învățăm urgent să le valorificăm (pag. 10-11)
- Racul (pag. 23)
- Sport (pag. 31-32)
- Călător pe sub București (pag. 15)
- Omul - interioare de conștiință (pag. 11)
- Au construit singuri un spital (pag. 5)

ANUL XXX - NR. 39 (1372) - 24 SEPTEMBRIE 1981

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

O inimă în formă de vioară

Deodată îi tresăr viori în trunchi
Și într-o milenară pace sfîntă
Pădurea se ridică din genunchi,
Foșnește-n toate stelele și cîntă.

Și mina lui e-ascunsă într-un ram,
De ea pădurea știe să asculte,
Ea ne adună iarăși cum eram
În Dacia prin veacurile multe.

Pădurea românească plînge blind
Sau hohotește-n vijelie mare,
Cînd el tresare-ntr-însa așteptînd
Vioara reținută în lăstare.

Și-n jurul lui și-n jurul ei păduri,
Pămîntu-ntreg e o silvestră sumă
De tainici brazi și de mesteceni puri
Și de stējari ce piatra o rezumă.

Pădurea noastră care-a tot tăcut,
Pe care-au vrut-o-atîtea hōarde frîntă,
Ridică iar genunchiul ei căzut
Și dinspre stele către oameni cîntă.

Pămîntul va mai naște pămînteni
Și-i va găti la vremea lor să moară,
Dar pururi va rămîne la Liveni
O inimă în formă de vioară.

ADRIAN PAUNESCU ■

Enescu și întruchiparea absolutului

Cultura românească a numărat triste cazuri de mari și adevărați creatori, a căror comportare în viața de toate zilele a întunecat valoarea operii și a împiedicat ca aceasta să ocupe în conștiința contemporanilor și a posterității locul meritat, cum a fost și este cazul lui Alexandru Macedonski. Alteleori, o viață ieșită din comun prin însușirile-i neobișnuite, prin bogăția excepțională sau mai bine zis prin cantitatea uneori înimaginabilă a faptelor, a umbrit dimensiunea calitativă a operii, cum a fost cazul lui Nicolae Iorga. Am ales două cazuri-limită, dar istoria culturii românești ne dovedește nu o dată cum existența artistului trecînd în prim-plan amănunte biografice, accidente de comportament, crează o păgubitoare confuzie, opera fiind prea mult exolicată prin acele abateri de la norma comună, prin întîmplări pitorești sau picante pe care contemporanii le-au transmis posterității cu o anumită voluptate, pe care predilecție pe care gustul comun o dovedește pentru tot ce reprezintă fata ascunsă a oamenilor mari.

Despre doi artiști de excepție doar, George Enescu și Nicolae Grigorescu, contemporanii și posteritatea au gravat o efigie de o puritate absolută, personalitatea lor căpătînd încă de pe cînd trăiau dimensiuni mitice. Dacă Nicolae Grigorescu a fost recunoscut în cea de-a doua parte a vieții, pe Enescu, nimbul gloriei absolute al autorității necontestate l-a însoțit din prima tinerețe. Timpul n-a făcut decît să adauge noi carate acestui metal nobil, a cărui strălucire sporea cu fiecare mărturie despre omul George Enescu încă din timpul vieții. Mai tîrziu, posteritatea a amolificat această atitudine în proporție geometrică. Nici o comoarație nu părea hazardată chiar dacă ținea de recuzita basmului, precum aceea datorată lui Gala Galaction care vedea în Enescu o întruchipare a nepămînteanului Făt-Frumos, nici un epitet nu părea prea generos

și toți am legat de numele lui noțiunea de demiurg. Pentru cine l-a ascultat în tripla-i ipostază de violonist, pianist și dirijor, cine l-a întîlnit în cadrul obligațiilor profesionale sau cotidiene, cine a avut bucuria ca Enescu să-i încredințeze gîndurile sale, și-a dat seama că de la primele sale apariții publice, marelui muzician a fost un personaj în același timp ancorat în realitate dar plutînd pe tărîmul incert al fabulosului. Faptele sale aparținînd și unui tărîm și celuilalt erau toate curate, frumoase, ireproșabile, demne de a sluji drept exemplu contemporanilor și urmașilor. Nici o umbră n-a trecut vreodată peste această imagine, nici măcar una din cele de care omul nu poate fi făcut vinovat, cum a fost boala de tinerețe a lui Eminescu și întunecatul său sfîrșit. Nu i s-au atribuit nici acele apetituri senzualo-gastronomice care trebuiau să dovedească originea țărănească a lui Brîncuși.

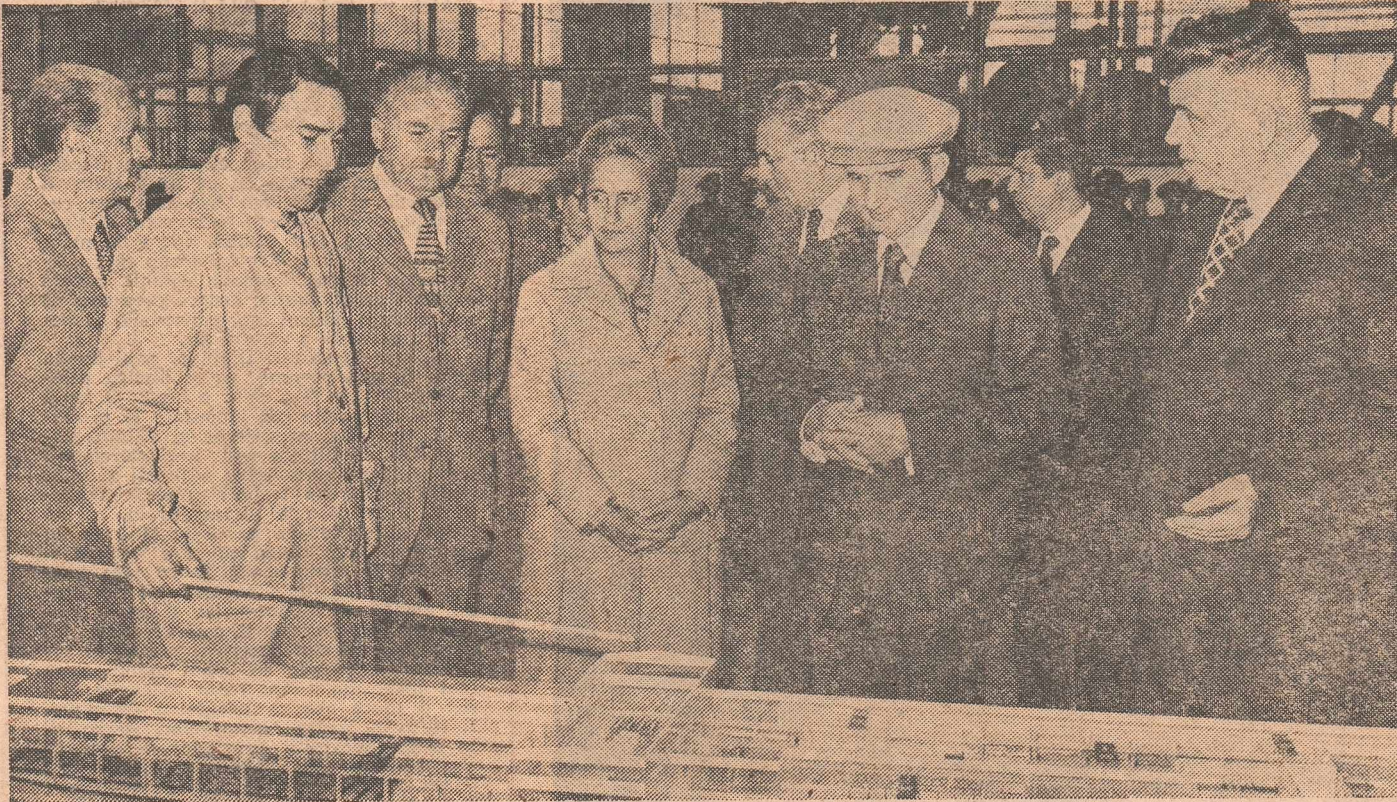
Ticurile și manile sale despre care s-a vorbit, despre care reporterii îi cereau să vorbească, nu-l situează nici în zona vanității, nici în cea a emfazei, a instinctelor primare sau a epicurismului, ci în zona unor minime cerințe ale existenței, a abolirii a tot ce nu ține de sfera artei.

Așa cum a mărturisit nu numai o dată, el aparținea unei lumi abstracte, lumea sunetelor, și trăia doar în cea de fiecare zi. Dar lumea sunetelor era puțin accesibilă la sfîrșitul veacului trecut și, ca să fim sinceri, este și astăzi greu accesibilă marelui public. Era un domeniu care mai ales în cazul unui muzician incunat de timpuriu cu laurii consacrații europene, recunoscut în deceniul al treilea în America, respingea aprioric contestația, punerea sub semnul întrebării din partea oricui, imixtiunea diletanțului invidios, Cînd

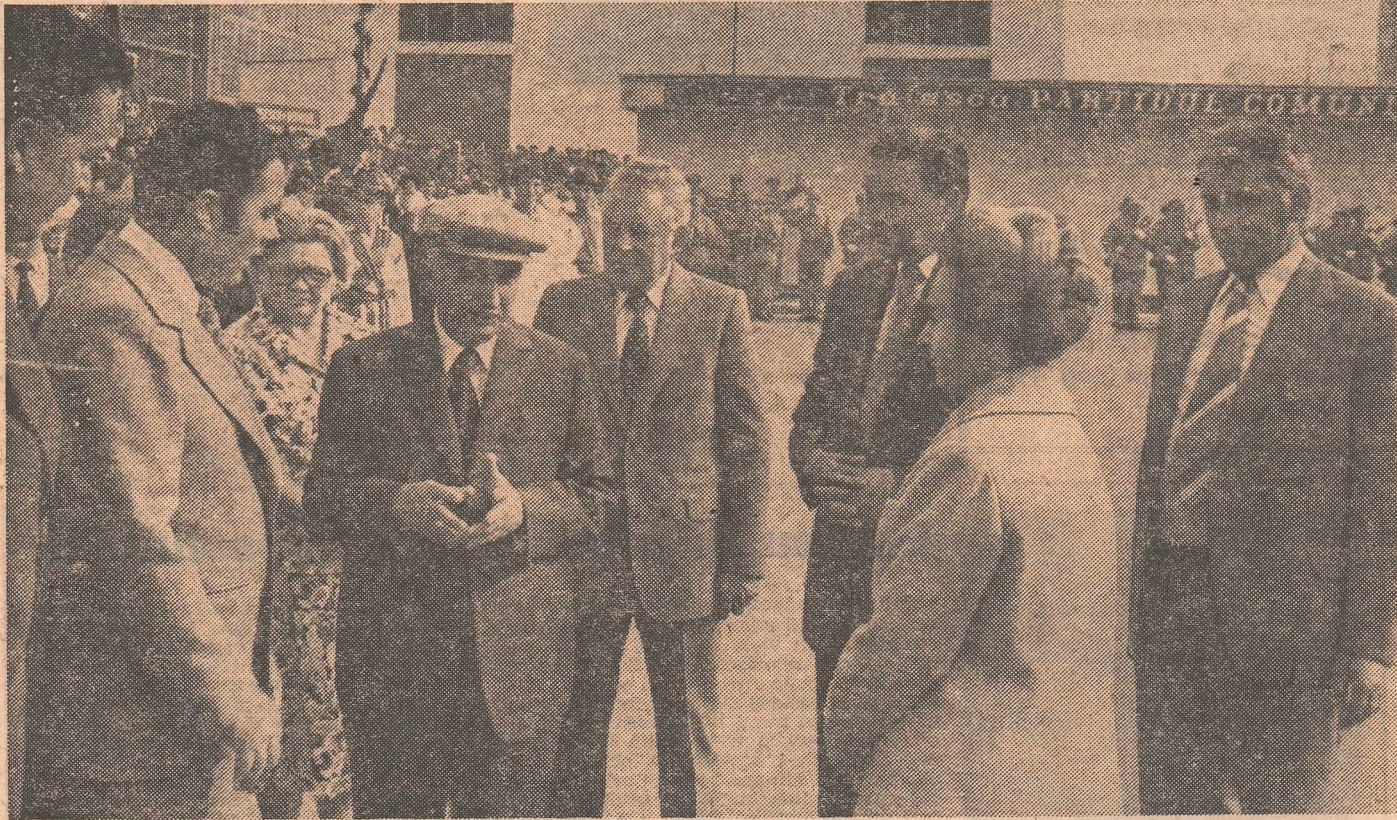
(Continuare în paginile 16-17)

VALERIU RAPEANU ■

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în județul Teleorman

La întreprinderea de tevi sudate din Zimnicea

Imagine din centrul orașului Zimnicea

La I.A.S. Alexandria

Printre oamenii muncii din C.A.P. Nanov

Miercuri, 23 septembrie 1981. Într-o splendidă zi de toamnă, s-a desfășurat vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Teleorman. Încă din primele momente ale vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarăsa Elena Ceaușescu, de tovarășii Nicolae Constantin și Cornelia Filipaș, au fost întâmpinați cu imensă bucurie și satisfacție, cu aclamații, scandându-se îndelung „Ceaușescu și Poporul”, „Ceaușescu—P.C.R.”, ca o expresie spontană a dragostei și a respectului nefermărit pe care îl poartă cetățenii din această zonă bogată a țării pentru conducătorul iubit al destinelor sale. De fapt, întreaga vizită a demonstrat că pretutindeni, în unități industriale, extractive sau în unități agricole, în cadrul dialogului cu oamenii muncii, în hale, pe cimp, în localități rurale și urbane, pe străzi, locuitorii județului Teleorman, județ cu o evoluție impresionantă, județ al unui salt extraordinar în istorie, spre civilizație și progres, sint conștienți și mândri de faptul că tot ce s-a înfăptuit în ultimele cincinale în acest spațiu fertil al țării este direct legat de numele și personalitatea secretarului general, de gândirea și acțiunea sa cutezătoare.

Vizita a început în orașul Zimnicea re-născut practic din cenușa cutremurului din 1977, reconstruit în spiritul indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu. Aici, secretarul general al partidului a fost întâmpinat, într-o atmosferă înălțătoare, cu aclamații, cu cintece închinare partidului, patriei socialiste. Răspunzând entuziasmului și bucuriei generale cu care a fost întâmpinat, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a adresat celor prezenți, mulțumindu-le pentru primirea călduroasă și felicitându-i pe oamenii muncii, pe locuitorii orașului, pentru înfăptuirile lor. În continuare, secretarul general al partidului a vizitat o unitate de învățământ, și anume Liceul industrial cu profil metalurgic Zimnicea, o construcție nouă, modernă, dată în folosință în primul an de reconstrucție a orașului, după tragicul seism din 1977. Prilej pentru gazde, elevi și cadre didactice de a exprima vii mulțumiri secretarului general al partidului pentru grija deosebită ce o acordă școlii românești, grija care își găsește expresia și în condițiile de învățământ create în această școală, în această localitate.

În cadrul aceleiași vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost oaspetele Întreprinderii de rulmenți din Alexandria, unde a avut un amplu dialog cu oamenii muncii de pe platformă, care au raportat secretarului general al partidului succesele repurtate în activitatea lor, mândrindu-se cu faptul că pe primele opt luni din acest an au îndeplinit și depășit toți indicatorii de plan, introducând în plus noi tipuri de rulmenți solicitați la export. Dialogul și indicațiile prețioase ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, de un sprijin fundamental în activitatea lor de zi cu zi, au fost onorate, între altele, de angajamentul lor solemn de a produce în anul 1985 peste 45 milioane de rulmenți.

De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Combinatul de îngășăminte din Turnu Măgurele și a fost oaspetele oamenilor muncii de la Întreprinderea agricolă de stat Alexandria.

Luind cuvântul în fața cetățenilor care i-au ieșit în întâmpinare sărbătorește, cu flori, cu eșarfe, cu drapele și angajamente ferme de a face totul pentru a îndeplini sarcinile importante care le revin în această etapă a construcției socialiste, de a îndeplini indicațiile trasate în cadrul vizitei de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat încă o dată frumoasele rezultate obținute de oamenii muncii din industrie și de pe ogoare în județul Teleorman, felicitându-i pentru rodnicia lor activitate și urându-le noi succese pentru ridicarea activității lor pe trepte superioare de exigență, pentru îndeplinirea dezideratului suprem al actualei etape de construcție a socialismului, bătălia pentru o nouă calitate. Dealtfel, de-a lungul întregii sale vizite, în dialogurile purtate cu oamenii muncii din diferite domenii de activitate, a reieșit pregnant faptul că succesele înregistrate de cetățenii județului Teleorman demonstrează cu o forță extraordinară cât de realistă și de fertilă este politica partidului nostru de a dezvolta din punct de vedere industrial toate județele țării, pe măsura puterii lor de muncă, de creație, pe măsura aspirațiilor lor spre civilizație și

progres. Toate acestea fără a neglija agricultura, precum și celelalte ramuri de activitate care dau contur astăzi unui județ puternic, cu o industrie avansată și cu o agricultură bine înzestrată, cu o economie multilateral dezvoltată și cu un nivel de trai ridicat.

Trecind în revistă etapele actualei vizite de lucru în județul Teleorman, atât în cadrul întâlnirilor, al dialogurilor spontane cu oamenii muncii, cât și în cadrul marii adunări populare din municipiul Alexandria, tovarășul Nicolae Ceaușescu a chemat pe cetățenii acestor meleaguri să acționeze și mai intens, cu un nivel mai ridicat de exigență prin unirea tuturor eforturilor pentru îmbunătățirea întregii activități, îndemnându-i să facă totul pentru a dobândi rezultate mai bune în toate domeniile de activitate. Numai astfel se vor putea îndeplini integral obiectivele trasate de cel de-al XII-lea Congres al partidului, lichidând toate lipsurile și angajându-se cu toate forțele, fără a precupeți eforturile noastre, pentru a așeza țara pe noi culmi de civilizație, pentru a ridica pe mai departe coeficientul de bunăstare a populației de la orașe și sate.

Pornind de la faptul că județul Teleorman este și producător de petrol, s-a indicat sporirea contribuției oamenilor muncii din această parte a țării la zestre de materii prime și energetice atât de necesare industriei noastre și deficitare pe plan mondial, paralel cu recomandarea fundamentală de a contribui prin toate mijloacele la reducerea continuă a consumurilor materiale și energetice. În domeniul agriculturii s-a recomandat creșterea pregătirii tuturor oamenilor muncii în ce privește cunoștințele științifice și tehnice pentru a stăpîni în condiții optime descoperirile științei și tehnicilor în scopul cultivării eficiente a pământului și pentru recolte sporite la hectar. În general, s-a subliniat că în momentul de față este necesară o pregătire superioară, conștientă, a tuturor oamenilor muncii pentru a face față sarcinilor sporite de producție în industrie, precum și în agricultură, avînd în vedere că ne aflăm într-una din zonele cele mai fertile ale țării și în plină revoluție agrară.

Dar întreaga noastră viață și muncă nu pot da roade adevărate decît într-un climat de pace și liniște creatoare, într-un climat politic internațional calm, fără amenințarea războaielor și fără cosmarul unei curse fără precedent a înarmărilor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția că deasupra continentului nostru s-au adunat nori amenințători de război. Aflat în fața oamenilor muncii din județul Teleorman, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trecut în revistă cîteva din problemele obsedante ale lumii în care trăim, afirmînd încă o dată, cu tărie, că România este ferm hotărîtă, în continuare, să acționeze neabătut pentru soluționarea pe cale pașnică, pe calea tratativelor a problemelor litigioase, îndemnînd să se renunțe la forță, pronunțîndu-se pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru dezarmare nucleară. Secretarul general al partidului a afirmat cu acest prilej că în condițiile actuale oricine se pregătește să folosească arma atomică trebuie declarat criminal și scos în afara legii. Cu o forță extraordinară de convingere, pe deplin pătruns de răspunderea ce apasă pe umerii popoarelor în acest moment al istoriei continentului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a afirmat încrederea noastră, a tuturor, în pace, în triumful rațiunii, pentru o nouă ordine economică, pentru egalitate în drepturi a tuturor popoarelor, pentru înlăturarea politicilor discriminatorii, împotriva practicilor cîmătărești în relațiile financiare, care duc la adîncirea crizei economice mondiale și subminează pacea.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Teleorman s-a încheiat cu un bilanț extrem de bogat. Ea a marcat un nou și fundamental eveniment în existența acestor locuri, în viața oamenilor din acest județ, aprecierile și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu fiind determinante în activitatea colectivelor de muncă, în eforturile lor consacrate ridicării calității muncii lor, bunăstării și civilizației țării noastre. Întreaga vizită a fost urmărită de oamenii muncii din județ cu entuziasm, cu dragoste, cu încredere că dialogul purtat cu secretarul general al partidului este de o extremă importanță pentru biografia fiecăruia dintre noi, pentru bunul mers al treburilor țării.

ANDREI PETRESCU ■

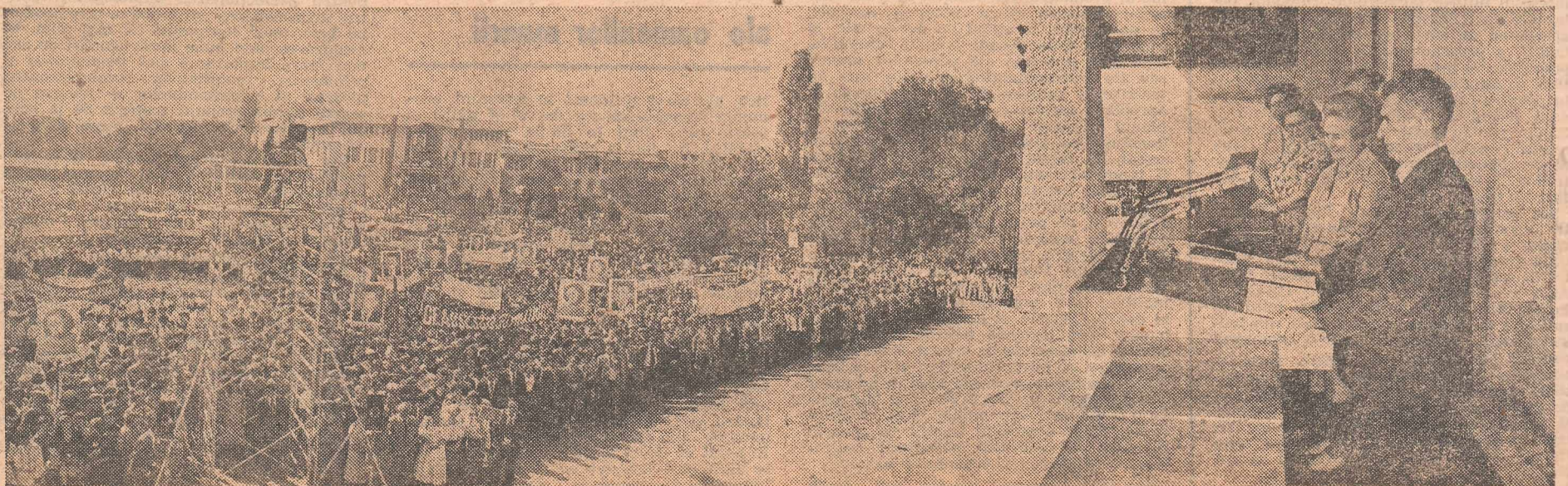
La liceul din Zimnicea

„Să demonstrăm că în întrecerea dintre capitalism și socialism, socialismul se afirmă ca o orînduire superioară din toate punctele de vedere, inclusiv din punct de vedere al științei, al productivității, al eficienței economice”.

„Trebuie să se afirme cu putere autoconduserea muncitorească, democrația nouă, în care muncitorii, țărani, oamenii muncii din patria noastră — stăpîni pe destinele lor — își însușesc în mod conștient și liber vîterul. Ca proprietari, producători și beneficiari a tot ceea ce există și se produce în România, ei trebuie să gospodărească și să conducă în așa fel economia încît să asigure mersul tot mai ferm și mai rapid al țării noastre spre înaltele piscuri ale societății comuniste”.

Dialog privind dezvoltarea întreprinderii de rulmenți din Alexandria

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de vineri, 18 septembrie, a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au fost dezbătute și aprobate importante proiecte de legi și decrete, precum și alte documente. Unul din proiectele de decrete dezbătute în cadrul ședinței privește aprobarea Regulamentului vamal, care reglementează în mod unitar procedurile de vămuire a mărfurilor la export și import, precum și celelalte aspecte ale activității vamale în țara noastră. În același timp, Regulamentul vamal precizează regimul aplicabil persoanelor fizice, stabilind limitele valorice sau cantitative pentru bunurile care pot fi introduse sau scoase din țară, precum și regimul de taxe vamale pentru aceste bunuri. Prin noul act normativ se creează un cadru complet și detaliat de natură să asigure buna desfășurare a întregii activități vamale.

O altă reglementare se referă la perceperea impozitelor și taxelor locale. În acest scop, Comitetul Politic Executiv a examinat proiectul de Lege privind impozitele și taxele locale și proiectul de decret pentru aplicarea Legii privind impozitele și taxele locale, care au în vedere participarea populației și a unităților socialiste la constituirea fondurilor în conformitate cu principiile eticii și echității socialiste. Prin aceste reglementări, se asigură întărirea răspunderii cetățenești față de nevoile societății, cheltuirea cu simț gospodăresc a banului public, înlăturarea risipei. Înainte de a fi înaintat spre adoptare Marii Adunări Naționale, proiectul de Lege privind impozitele și taxele va fi publicat și supus dezbaterii.

Au fost aprobate, în cadrul ședinței de vineri, directivele privind participarea României la lucrările celei de-a 26-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. și propunerile care urmează a fi făcute de țara noastră. Comitetul Politic Executiv a stabilit ca întreaga activitate a delegației române să fie orientată în vederea promovării principiilor, tezelor și obiectivelor de politică externă cuprinse în documentele de partid și de stat, în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, în documentele prezentate de România la Organizația Națiunilor Unite. Potrivit celor stabilite de Comitetul Politic Executiv, delegația română va exprima, în dezbaterile asupra problemelor înscrise pe ordinea de zi, profunda îngrijorare pe care o provoacă în întreaga lume accentuarea încordării internaționale și intensificarea cursei înarmărilor, va prezenta preocupările și acțiunile României, ale președintelui ei, pentru oprirea agravării situației și continuarea politicii de pace, destindere, colaborare și independență națională, pentru soluționarea pe cale pașnică a tuturor problemelor litigioase dintre state. Pe această linie, delegația română va acționa pentru ca sesiunea Adunării Generale a O.N.U. să adopte rezoluții în direcția încetării politicii de înarmare și a trezierii la dezarmare, a instaurării unei noi ordini economice internaționale, întăririi colaborării dintre state pe baze echitabile, lichidării discriminărilor, barierelor, sistemului dobinzilor exagerate percepute de curcucio imperialiste, eliminării politicii de forță și de amenințare cu forța și generalizării în relațiile dintre state a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului fiecărui popor de a-și alege în mod liber calea dezvoltării social-politice. Delegația va înfățișa, de asemenea, poziția țării noastre în vederea soluționării juste și echitabile a marilor probleme care preocupă în prezent omenirea, va milita pentru reglementarea pașnică a diferendelor dintre state, înghețarea și reducerea bugetelor militare, întărirea și dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate între state, pentru creșterea rolului O.N.U. în soluționarea problemelor actuale ale vieții internaționale în interesul tuturor popoarelor. Totodată, delegația țării noastre va acționa pentru aprobarea de către Adunarea Generală a O.N.U. a programului de măsuri pentru pregătirea și marcarea corespunzătoare, în 1985, a Anului internațional al tineretului, pentru convocarea în 1982 a celei de-a doua sesiuni a Comitetului consultativ al O.N.U. pentru Anul internațional al tineretului și pentru trecerea la acțiuni practice de aplicare a programului convenit referitor la soluționarea problemelor specifice a unei generații.

La ședința Comitetului Politic Executiv tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie efectuată în țara noastră de emirul statului Kuwait, șeful Jaber Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah. Comitetul Politic Executiv a aprobat întru totul rezultatele dialogului la nivel înalt româno-kuweitian, desfășurat într-o atmosferă cordială, de prietenie și respect reciproc, apreciind că aceasta reprezintă o contribuție esențială la extinderea raporturilor de conlucrare fructuoasă dintre România și Kuwait în diverse domenii de activitate, în folosul țărilor și popoarelor noastre, al cauzei păcii și înțelegerii în întreaga lume.

ION CODRU

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

La tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au fost primite în ultima săptămână numeroase personalități de peste hotare aflate în vizită în țara noastră.

În cursul primirii, tovarășul Alberto Salom Echeverria, secretar general al Partidului Comunist Costarican, a avut cuvinte de înaltă prețuire față de succesele remarcabile obținute de poporul român în dezvoltarea economică și socială a țării sub conducerea P.C.R., a secretarului său general. Oaspetele a subliniat puternicul prestigiu de care se bucură tovarășul Nicolae Ceaușescu pe plan internațional, pentru ampla activitate pe care o desfășoară în scopul consolidării păcii, securității, independenței și cooperării în întreaga lume.

Președintele Uniunii Democratice de Știnga din Grecia — E.D.A., tovarășul Ilias Iliou, a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu un salut călduros, cele mai cordiale urări și a exprimat satisfacția de a se reintilni cu conducătorul partidului și statului român, de a vizita din nou România. Președintele E.D.A. a dat o înaltă apreciere realizărilor obținute de poporul român în edificarea socialiste a țării, politicii externe promovate de România, contribuției remarcabile a președintelui Nicolae Ceaușescu la soluționarea constructivă a problemelor complexe ce confruntă lumea contemporană, la cauza păcii și colaborării pe plan internațional. În timpul convorbirii au fost puse în evidență bunele relații dintre P.C.R. și E.D.A., dintre România și Grecia, dorința comună de a extinde și aprofunda în viitor aceste relații, în folosul ambelor țări, și a populației, în interesul păcii și cooperării în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

Transmițând tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu un mesaj de salut frățesc, tovarășul Umberto Barulli, secretar general al Partidului Comunist Sanmarinez, a dat o înaltă apreciere realizărilor remarcabile obținute de poporul nostru, sub conducerea P.C.R., a secretarului său general, pe calea edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și a relevant puternicului prestigiu de care se bucură secretarul general al partidului nostru pe plan internațional. În cursul întrevederii s-a subliniat cu satisfacție evoluția pozitivă a relațiilor de prietenie și solidaritate existente între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Sanmarinez și s-a exprimat dorința comună de a aprofunda și adânci aceste raporturi. A fost relevată însemnătatea deosebită a vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Republica San Marino, care a deschis căi noi conlucrării dintre cele două țări.

Fiind primit la președintele României, Taha Yassin Ramadan, prim viceprim-ministru al guvernului irakian, a arătat că îi revine deosebită onoare de a transmite tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj de prietenie și cele mai cordiale urări de sănătate și fericire, de progres și bunăstare pentru poporul român din partea președintelui Republicii Irak, Saddam Hussein. Oaspetele a relevat, totodată, înalta apreciere pe care președintele Irakului, întregul popor irakian o acordă politicii externe a României, activității șefului statului român consacrate consolidării păcii, destinderii și colaborării internaționale, soluționării politice a problemelor

Lunile următoare sînt decisive pentru configurarea finală a rezultatelor economice ale acestui an. Ele capătă o însemnătate deosebită și pentru cel de al doilea an al cincinalului, pentru că în această perioadă are loc definitivarea sarcinilor de producție ce revin întreprinderilor și centralelor, încep activitățile preliminare în vederea unei demarări corespunzătoare a producției în 1982.

Activitatea aceasta de stabilire a sarcinilor de producție, cu alte cuvinte, de elaborare a planului, nu mai este lăsată doar în seama unui grup de specialiști, cum se întâmpla pînă nu de mult, ci, dîndu-se curs procesului firesc de adîncire a democrației muncitorești, muncitorii înșiși — proprietari și producători — vor hotărî mărimea și nivelul calitativ și tehnic al producției. Ca urmare, în toate unitățile economice, cu excepția celor agricole, se desfășoară, începînd cu aceste zile și pînă în a treia decadă a lunii octombrie, adunările generale ale oamenilor muncii sau ale reprezentanților acestora, care au înscrise la ordinea de zi: dezbaterile și aprobarea sarcinilor ce revin unităților din planul național unic de dezvoltare a României pe anul 1982 și a programului unitar de măsuri politico-organizatorice și tehnico-economice care să asigure îndeplinirea acestor sarcini; discutarea și alegerea candidaților pentru coalițiile județene și al municipiului București, ale oamenilor muncii și reconfirmarea delegațiilor pentru conferințele județene și a municipiului București ale reprezentanților oamenilor muncii. Devine astfel realitate încă una din hotărârile celui de al doilea Congres al Consiliilor oamenilor muncii care prevede lărgirea atribuțiilor adunărilor generale ca organe supreme de conducere a întreprinderilor și instituțiilor, dimensionarea planului fiind unul din prerogativele de prim rang ale oricărei conduceri economice. Sînt create, astfel, toate condițiile pentru ca masele populare să hotărască nemijlocit asupra tuturor problemelor economico-sociale.

Este binecunoscut că cea mai bună pregătire a demarajului economic pentru

din Orientul Mijlociu și realizării unei păci juste și durabile în această regiune.

Secretarul general al Societății culturale indo-române din Bengalul de Vest — India, prof. S.K. Kar, a subliniat că îi revine plăcuta misiune de a înmîna șefului statului român un exemplar din volumul intitulat „Nicolae Ceaușescu — o viață dedicată păcii”. Oaspetele a arătat că a scris această lucrare, editată în India, în semn de înaltă stimă și admirație, de cînd și respectuos omagiu adus președintelui Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a lumii contemporane, activității sale neobosite consacrate prosperității României socialiste, soluționării constructive a problemelor complexe ce confruntă în prezent omenirea, triumfului cauzei păcii destinderii, securității și cooperării pe glob. Au fost, în timpul convorbirii, evocate cu satisfacție relațiile de strînsă prietenie și colaborare care s-au statornicit și s-au îmbogățit continuu între România și India, în cele mai diferite domenii și s-a afirmat convingerea că aceste raporturi se vor amplifica și aprofunda în viitor, în interesul ambelor țări și popoare, al înțelegerii internaționale.

Luni, 21 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația Adunării Populare a R.P. Bulgaria, condusă de tovarășul Stanko Todorov, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. Bulgar, președintele Adunării Populare, care, la invitația Marii Adunări Naționale, a făcut o vizită în țara noastră.

Mulțumind pentru invitația de a vizita România și de a face cu acest prilej un schimb de experiență în domeniul activității parlamentare, oaspetele a dat o înaltă apreciere succesele dobîndite de țara noastră în dezvoltarea economică. În timpul întrevederii s-a procedat de asemenea la o informare reciprocă privind construcția socialistă în cele două țări. Au fost evidențiate, astfel, cu satisfacție bunele relații de prietenie și colaborare frățească dintre partidele, țările și popoarele noastre, apreciindu-se că un rol hotărîtor în această privință îl au întîlnirile frecvente dintre conducătorii de partid și de stat ai României și Bulgariei, înțelegerile stabilite cu aceste prilejuri. A fost de asemenea exprimată dorința reciprocă pentru extinderea și amplificarea relațiilor de prietenie, bună vecinătate și colaborare pe multiple planuri dintre P.C.R. și P.C.B., dintre România și Bulgaria spre folosul celor două țări și popoare, al cauzei socialismului și păcii în lume.

Luni după-amiază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democratiei și Unității Socialiste, și tovarășa Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, au primit pe Norman McLeod, președintele Partidului Liberal din Canada, și pe doamna Josephine McLeod, care ne vizitează țara la invitația Consiliului Național al F.U.D.S.

Exprimîndu-și gratitudinea pentru invitația de a vizita România, președintele Partidului Liberal a dat o înaltă apreciere înfănturilor obținute de România, politicii externe promovată de statul român și de președintele său. În timpul convorbirilor au fost relevate bunele relații existente între România și Canada precum și dorința comună pentru extinderea colaboră-

rii bilaterale pe plan politic, economic, tehnico-stiințific și cultural. Schimbul de vederi în probleme actuale ale situației internaționale a evidențiat necesitatea de a se acționa cu hotărîre pentru diminuarea climatului de tensiune care persistă în lume, pentru rezolvarea pe cale pașnică a tuturor stărilor de conflict. A fost subliniată de asemenea necesitatea opririi cursei înarmărilor și a producerii armei cu neutroni, precum și întărirea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării și decalajelor economice. Întrevederea s-a desfășurat într-o atmosferă cordială.

Marti dimineață, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe noul secretar al Comitetului Popular al Biroului Popular al Jamahiriiei Arabe Libiene Populare Socialiste la București, Abdulhamad S. Zintani, în vizită de prezentare, cu prilejul începerii misiunii sale în țara noastră. Cu acest prilej au fost exprimate satisfacția față de bunele relații româno-libiene, precum și dorința ca aceste raporturi să se dezvolte tot mai puternic în spiritul înțelegerii convenite cu prilejul dialogului la nivel înalt româno-libian.

În cursul zilei de marți, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Faid Al-Kawasmeh, primarul orașului El Khalil (Hebron), și pe Mohammad Milhem, primarul orașului Halhul, care fac o vizită în țara noastră, la invitația Ligii române de prietenie cu popoarele din Asia și Africa.

În timpul întrevederii a fost manifestată dorința comună de a extinde și întări prietenia și colaborarea dintre România socialistă și Organizația pentru Fliberarea Palestinei, dintre popoarele român și palestinian, în interesul cauzei păcii, înțelegerii și colaborării în lume. Au fost abordate, de asemenea, unele probleme actuale ale vieții internaționale și în mod deosebit, ale evoluției situației din Orientul Mijlociu. A fost subliniată necesitatea de a se intensifica activitatea politică și diplomatică consacrată reglementării situației din Orientul Mijlociu prin instaurarea unei păci globale, trainice și juste în zonă. S-a relevat de asemenea importanța pe care ar avea-o convocarea unei conferințe internaționale sub egida O.N.U. și cu participarea părților interesate — inclusiv a O.E.P. — precum și a altor state care ar putea aduce o contribuție pozitivă în această privință. În acest cadru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat necesitatea anulării măsurilor de excludere a primarilor din El Khalil (Hebron) și Halhul, a reîntoarcerii celor doi primari în orașele lor, în care au fost aleși prin vot unanim de întreaga populație palestiniană. Întrevederea s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, prietenească.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit marți la amiază pe Austin Pearce, președintele firmei engleze „British Aerospace”, și pe Allen Greenwood, vicepreședinte al firmei care fac o vizită în țara noastră, în cadrul întrevederii s-a făcut un schimb de vederi în legătură cu evoluția cooperării dintre întreprinderile românești de specialitate și firma britanică „British Aerospace” și a fost exprimată satisfacția pentru buna colaborare stabilită în acest domeniu între România și Anglia. Convorbirea s-a desfășurat într-o atmosferă cordială.

ION DUMBRĂVA

anul următor este asigurată de îndeplinirea în condiții optime a planului pe anul în curs. Sînt indicii că, pe ansamblu, industria noastră a început noul cincinal cu rezultate pozitive. În numeroase întreprinderi și centrale, așa cum rezultă din datele publicate cu privire la desfășurarea întrecerii socialiste pe primele opt luni ale anului, planul de producție fizică și netă a fost depășit, au crescut livrările la export, s-au îmbunătățit indicatorii calitativi ai producției. În condițiile unei accentuate instabilități a economiei mondiale determinată de criza economică și îndeosebi de cea energe-

Adunările generale ale oamenilor muncii

tică, ale căror influențe le resimțim, economia românească s-a dezvoltat totuși în aceste opt luni în limita parametrilor stabiliți. Nu fără a cunoaște însă o seamă de dificultăți generate tocmai de această instabilitate a economiei mondiale; precum și de unele neajunsuri interne în organizarea producției și a muncii. De aceea un loc important în dezbaterile din adunările generale îl va ocupa analiza în spirit critic și autocritic a rezultatelor obținute în realizarea planului și a bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 1981 și, mai ales, stabilirea măsurilor care să asigure recuperarea nerealizărilor înregistrate în unele sectoare și, în final, îndeplinirea integrală a sarcinilor acestui an.

Problemele de fond ale planului pe 1982, care vor concentra la gradul cel mai înalt atenția participanților la dezbateri, sînt, de fapt, obiectivele fundamentale ale cincinalului care a început. În acest an ca și în următorii urmează să se facă pași decisivi pe calea dezvoltării intensive a economiei românești. De aceea cea mai mare atenție va fi acor-

dată folosirii integrale a uriașului potențial tehnic creat în anii anteriori, ridicării neîntrerupte a nivelului său tehnic și calitativ. Va fi accentuată, totodată, preocuparea pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, pentru realizarea unei producții la nivel calitativ mondial.

Problemele aprovizionării tehnico-materiale vor ocupa, de asemenea, un loc important în cadrul dezbaterilor. Realizarea planului în 1982 presupune nu numai o bună aprovizionare cu materiile prime și materialele necesare, dar mai ales o riguroasă încadrare în normele de consum. Așa cum sublinia secretarul general al partidului la Congresul Consiliilor oamenilor muncii aceste norme trebuie considerate drept maxime, în toate unitățile urmind a se acționa cu hotărîre pentru perfecționarea tehnologiilor, pentru reprofecționarea și înnoirea produselor, pe baza unor consumuri cât mai mici. În asigurarea unei bune aprovizionări de cea mai mare importanță sînt recuperarea și refolosirea materialelor, reconducerea pieselor și subansamblelor — resurse pe seama cărora trebuie acoperit 50 la sută din necesarul de material, piese și subansamble.

Vor fi, de asemenea, amplu dezbătute problemele realizării unei tot mai înalte productivități a muncii, ale creșterii eficienței și rentabilității întregii activități economico-sociale, ale aplicării noului mecanism economico-financiar.

Desfășurate într-un pronunțat spirit de lucru, aceste adunări se vor constitui într-un moment însemnat, pentru întărirea și dezvoltarea autoconducerii și autogestunii, determinînd creșterea răspunderii organelor de conducere colectivă și a fiecărui om al muncii pentru realizarea integrală a producției fizice la toate sortimentele planificate, a producției nete și producției marfă vindute și încasate, pentru fabricarea cu prioritate a producției destinate exportului în structura, sortimentația și parametrii calitativi prevăzuți în contracte.

VASILE BARAC

Reportaj de scriitor

Barajul lui Pop

Inginerul Stefan Pop este un om „dintr-o bucată”, e un om aspru și bun, e încrezător dar și neliniștit, e un transilvănean adevărat, locul de naștere, formația lui și obșiile dinspre care vine, neputând fi desfăcute nici cum, nici măcar în trecut, de ținutul atât de frumos, atât de legendar, atât de darnic, cu Țara și cu sine, al Transilvaniei noastre natale și milenare.

Stefan Pop este specialist în construcții hidrotehnice, face baraje, cum s-ar putea spune. Unul l-a și făcut, pe cel de la Oașa. Nu singur, bineînțeles, nu într-o clipă și nici ca în povești. Barajul acesta, impunător și puternic, înălțat de-a latul văii ca o dungă de dirzenie și de țărle, a crescut cu încetul, s-a înălțat treaptă cu treaptă și strat cu strat (fiindcă e făcut din anrocamente, nu din beton), e rodul unui efort colectiv de durată, e opera tuturor celor ce au lucrat la creșterea și consolidarea lui, nu pentru o zi și nici măcar pentru un an, ci pentru foarte mult timp, pentru totdeauna.

Fără efortul inginerului Stefan Pop, al omului acestuia simplu și bun, cu fața luminoasă și cu ochii tot atât de limpezi și de curăți, cu mers de soldat și glas de tribun transilvănean, cu zîmbet de copil și cu voință de constructor, de om care știe ce trebuie să facă în lume și în viață — barajul nu ar fi cum este, ar fi fost văduvit de aura pe care o dau marilor construcții — tuturor marilor construcții, nu numai celor tehnice, dar și celor culturale — dăruirea autentică și talentul tot atât de nefalsificat și de nealterat de aspirații desarte, convingerea că săvârșești ceva deosebit, merit să dureze, merit să-i țină în picioare pe al tăi, pe cei de astăzi și pe cei de mâine.

De fapt, dacă inginerul Stefan Pop are ceva deosebit în felul său de a fi, dacă e puțin mai altfel față de alții, exact prin asta e mai deosebit: prin neдрămuirea cheltuirii de energie, prin confundarea permanentă și totală cu viața de zi cu zi a santierului, prin acordarea unei importanțe deosebite problemelor în aparență mărunte din viața oamenilor care au lucrat și mai lucrează pe santierul de la Oașa, prin cheltuirea omeniului cu care a fost înzestrat din belșug, prin cunoașterea în amănuntime atât a locurilor unde i-a fost dat să lucreze cât și a sălbăticiunilor care populează din vechime aceste locuri dumnezeiești, de care și-a legat numele pentru totdeauna nepieritorul Sadoveanu.

Latura aceasta a firii lui, faptul că inginerul Stefan Pop știe mai multe despre cerb — și despre ciută, și despre urs, și despre lup și ris, despre toate făpturile

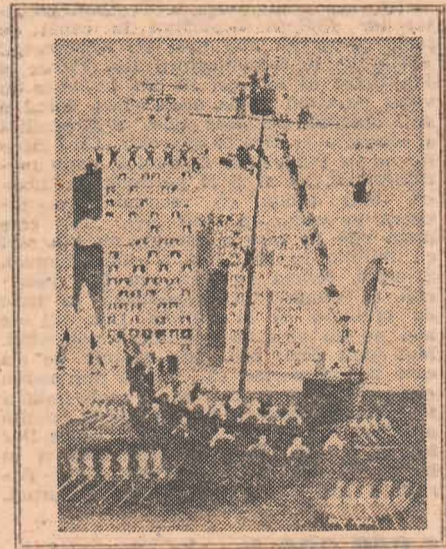
pădurii, și despre munte — decît știu de obicei vînătorii mai ales cei de „ultimă oră”, cei ce merg „la puscat ca să se doconecteze” — mi-au relevat o realitate sufletească deosebită, o stare de spirit recomfortantă și ușor melancolică, o limpede și aspirativă celor mai puternice, un dor nemărginit față de frumusețea și măreția naturii, care a căpătat aicea — prin legendara apă a Frumoasei, prin Sălăne și prin Virfu-lui Pătru, prin Șuriana și prin Cindrel, prin Prigoana și prin Toaca Jinarilor — intruchipările cele mai superbe, cum rar se întîmplă.

Mă așteptam, drept să spun, să cunosc în inginerul Stefan Pop un tehnician acriș și rece, un om pe care nu-l interesează ce-i în afara santierului, muntele avînd pentru el alte întesuri. — „muntele acesta îl vom disloca aproape în întregime și îl vom muta în vale, îl vom bătuți tonă cu tonă, pînă cînd vom ridica barajul, iar după aceea vom pleca în altă parte l...”

Am fost surprins, tocmai de aceea, cînd am aflat în inginerul Stefan Pop un bun cunosător și un mare iubitor al naturii și al muntelui, mai ales.

Am tresărit și m-am înfiorat — și m-am bucurat nespun de mult — cînd mi-a evocat el o bătaie de cerbi, la care s-a dus fără armă, s-a dus să vadă, — „pentru că boncăluitul, singur, n-are prea mare farmec, dacă nu-i vezi pe voievozi, cum se adună dumnealor în cite-o poiană l...”

„Lupul — îmi spunea într-un rînd inginerul Stefan Pop, de parcă dumnealui ar fi șeful vînătorilor și al vînătorilor pe toată Valea Frumoasei — nu e decît iarna, într-o anumită vreme, cînd se adună

în haită, fiara pe care o știm cu toții, pe care ne-am deprins, din inertie, din necunoaștere, să o judecăm într-un fel anume l... În restul timpului, lupul e domn, vinează numai ce și cînd poate, animale slăbite sau bolnave, iar dacă nu vinează nimic, răbdă și așteaptă l...”

Inginerul Stefan Pop cunoaște ca nimeni altul toate locurile acestea, avînd de spus despre fiecare cite-o vorbă deosebită: „Aici a împuscat Sadoveanu primul cocos de munte l...” „Aici am fost odată cu nea Dumitru la cocosi de munte, de două ori am fost fără puscă, bineînțeles, să aud și să vad l...” „Aici, în părțile acestea, se află, trebuie să se afle Poiana Ielelor, pe care a descoperit-o cîndva Ionel Pop, nemaiăgînd-o pe urmă niciodată, deslă mai căutat-o l...”

„Așa-i în munte, am cutezat a zice, cînd mi-a povestit el de Poiana Ielelor, te întîlnești cu privelisti pe care nu le mai găsești niciodată l...”

„Nu numai în munte e așa, mi-a spus inginerul Stefan Pop cu o melancolie grea dar necoplesitoare, și în cîmpie e așa l... Și în viață e tot cam așa: te întîlnești uneori cu privelisti și împrejurrări de lumină, pe care nu le mai găsești pe urmă niciodată l...”

Marca lui iubire, pasiunea care l-a robit aproape complet, n-a fost totuși nici cerbul, nici muntele, ci barajul, lucrarea pentru săvîrsirea căreia a cheltuit sute de zile și mii de ore, cheltîndu-se în bună măsură pe sine, cum îi este felul și firea: fără reținere. Pentru că dislocarea unui munte a avut loc. Linistea milenară a împrejurimilor a fost sfîșiată de explozii. Iar camioanele au cărat, după fiecare explozie, sute de mii de metri cubi de piatră, vîrsîndu-le în locul unde e acum barajul, unde nu era nimic la început, în afară de încrustătura care se făcuse în munte, în amîndouă părțile văii, pentru ca lucrarea să se așeze cit mai bine în locul ce-l fusese destinat. Iar operațiile acestea dure și neîndurătoare — explozie, excavare și încărcare, transport și descărcare, și tasare — s-au făcut pe vreme bună, cînd e o plăcere să muncești, oricît ar fi de grea munca pe care o faci, dar și pe vreme rea, pe ploaie și pe lapovită, s-au făcut și vara dar și toamna, și iarna, subsumîndu-se toate un efort urias, al unui întreg colectiv de constructori. Dacă punem la socoteală și galeriile care s-au săpat și au fost consolidate în munte — și sala turbinelor și lucrările adiacente de la Prigoana și de la Valea Mare — vom avea o imagine relativ exactă a strădaniilor ce s-au depus aici, imaginea cea mai exactă și mai convingătoare fiind barajul amintit mai înainte, pentru creșterea și consolidarea căruia au muncit sute de oameni, cum spuneam,

între ei aflîndu-se și inginerul Stefan Pop, omul cu zîmbet de copil — numai fiul său Alexandru, care are frumosa vîrstă de un an și cîinci luni, mai zîmbește așa de frumos și atât de melancolic.

Am zis dinadins între ei și nu în fruntea lor, nici alături de ei, sau umăr la umăr, sau altcumva.

Asta pentru că sufletul omului, gîndul lui și hotărîrea lui de a face anumite lucruri sînt întotdeauna ale intimității, frumusețea și măreția faptelor săvîrșite fiind de obicei direct proporționale cu țăria și mărimea tensiunilor interioare, cu voința care a călăuzit mereu un gînd anume, cu luciditatea care nu a avut liniste și pace pînă cînd nu s-a intrupat în faptă gîndul respectiv.

Din acest punct de vedere, deloc supralicitant, barajul de la Oașa ar putea purta această denumire: Barajul lui Pop. Nimeni nu va fi de acord cu această idee. Nici inginerul Stefan Pop nu va fi de acord cu ea. El, mai ales, va protesta numaidecît, împurpurîndu-se ușor, intrîndu-se pînă în virful urechilor în cele din urmă, de bucurie și de mîndrie, respingînd totuși ideea ca pe un lucru prisositor, ca pe o ispită.

Nimeni nu va respinge însă — cei ce îl cunosc, cei împreună cu care a lucrat cu atât mai mult — situația faptelor de muncă săvîrșite de inginerul Stefan Pop sub aura eroismului, a unui eroism bărbătesc și neînfatuat, lipsit de orice pretenție, născut firească dintr-o dăruire tot atât de firească și de neprecuțată, cum e întreg felul său de a fi.

Flîndcă ce altceva înseamnă — dacă nu eroism, dacă nu sacrificiu!? — să lacrimezi de frig în spulberul santierului și să plîngi fără lacrimi cînd n-ai reușit să depășești o anumită cotă a barajului; să muncești și să rabzi, să speri și să crezi, să fii convins că numai așa se poate construi socialismul; muncind din greu; să ai și satisfacții dar și cunosti și amărăciunea unor întîmplări dramatice, dacă nu chiar cumplite: să vezi, cu bucurie, cum se îmbogățește lumea coloniei prin noi și noi temerari care intră plîngînd și strigînd în viață: să ai tu însuți o fetiță nemeipomenită, mai luminoasă decît cea mai luminoasă floare din lume, și să vezi cum se stinge din pricina unei boli cumplite, la numai șase ani; să plîngi din nou, cu lacrimi și fără lacrimi, și să muncești mai departe, cu aceeași stăruință: să stai ore în sir pe baraj, să fuși la carieră și să vii repede înapoi, să mînci în fugă și să dormi pe apucatele; s-o lei de la capăt în fiecare zi, gîndindu-te la ape, cum vor vui în turbine, gîndindu-te la locurile acestea, cum vor arăta ele, cînd va fi încheiată, în sfîrșit, lucrarea cu care te-ai identificat atât de mult, în care ai pus o parte din însăși ființa ta, din tot ceea ce ai avut și ai mai bun.

Dar barajul e gata, e terminat, hidrocentrala de la Gilceag, cum i se spune întregii lucrări, a produs curent, iar satisfacțiile firești și atât de omeneste ale izbîndirii nu sînt umbrite decît de regretate plecării către un alt loc, către un alt santier, unde se va ridica miine un nou baraj, o nouă hidrocentrală.

Iar poimîine, peste cincisprezece sau peste douăzeci de ani, cînd va veni în vizită pe Valea Frumoasei cu fiul său Alexandru — care e cit un brădui, acum, care se clatină în lumină ca un brădui alîntat de vînturile moi și bune ale primăverii —, inginerul Stefan Pop îi va spune acestuia, cu o firească și îndreptățită mîndrie:

„...Și la barajul acesta am lucrat, Alex dragă... Colonia în care ai stat și tu o vreme era pe culmea din dreapta... Casa de deasupra lacului e Casa de la Braduștrîmb. Casa lui Sadoveanu...”

Îmi place să cred, sînt aproape sigur că în ziua aceea Virfu-lui-Pătru — muntele fără de care Valea Frumoasei n-ar fi fost și n-ar fi ceea ce este — își va vîdi în vânetie străvechea lui măreție, iar apele marelui lac vor fi nîșe de lumină, din pieptul barajului și pînă în sus la Sălăne, pe Tărtărău, la deal în partea cealaltă, și către Valea Mare, în dreapta. Și poate că se va auzi un boncăluit de cerb pe undeva în pădure sau într-o poiană, sau în buciumul vuitor și nepieritor al amintirii.

ION LANCRANJAN ■

Au construit singuri un spital

Totul seamănă a zidire! Și oame-nii aceștia nu-s zidari, fierari-betoniști, timplari, nici falanșari ori mozaicari. Sînt asistenți și asistente medicale, medici interniști, chirurzi, biologi, mamoși, sînt și cițiva muncitori care fac de toate, tot ce se cere la înălțarea unui spital. De unde această nevoie de zidire?

— În 1955, cînd am venit aici, la Spitalul din Costești (Argeș), își amîntește medicul Dumitru Bacinschi, doctor în științe medicale, director, în tot spitalul erau 83 de paturi. Pavilioanele, construite cu o sută de ani în urmă, nu ne mai permiteau exercitarea unui act medical de calitate. Nu aveam o maternitate, spațiul devenise neîncăpător și în celelalte secții Și atunci ce eram să facem? Am hotărît într-o adunare generală să ne reconstruim propriul spital.

Au început cu maternitatea: la etaj erau citeva locuințe ale unor încadrați. Jos se aflau spălătoria, bucătăria, etuva și magazille. Au demolat totul și au zidit din nou. Fără investiții speciale, îndemnați doar de citeva fonduri de reparații, ajutați de citeva oameni de inimă din conducerea Direcției sanitare, de organele de partid și de stat locale. Doctorul D. Bacinschi, pasionat de arhitectură, a executat proiectul. Ceilalți, după ce terminau munca în sălile de operații, de tratamente, în laboratoare, puneau mina pe cărămizi, pe mistrie și spaclu, pe cuie și ciocan, pe roabele cu mortar. „Cînd am ajuns cu zidirea la etaj, își amîntește medicul chirurg Liuba Bacinschi, nu aveam cu ce să ridicăm cărămizile, mortarul și celelalte materiale. Am redescoperit scripetele, o «invenție» aparte a muncitorului Iulian Glangavelea. Suiam materialele cu căldarea și frînghia”. Așa au rezidit fiecare dintre cele trei secții din patru cite are spitalul. Așa au ridicat și laboratorul, serviciul de primire a bolnavilor, grupul social, spălătoria, alte spații ajutătoare. „Ne apucase, într-un fel, romantismul, mărturisește Gherghina Ion, asistentă, secretara biroului organizației de partid; am vrut să ne mîndrim cu un spital reconstruit de noi. Prestam cite 12 ore de muncă patriotică pe săptămîină”. Alături, în spațiile care urmau să fie reconstruite, renovate, se operau oameni, se tratau oameni, se nășteau oameni. Dincoace se zidea și se rezidea tot pentru oameni. În perioada aceasta de rezidire s-a născut la maternitatea din Costești cel de-al 20-lea milion cetățean al României. L-a moșit asistenta Viorica Constantinescu, de 14 ani moașă în Costești. A lucrat și ea la rezidirea noilor secții. În maternitatea pe care au zidit-o din temelii a născut și doctorita Marilena Crăfăleanu, medic pediatru chiar în spital, „asa încît cuvintele „proprietari-beneficari” sînt atât de limpezi încît sînt puse parcă în eucație.

Și la Spitalul din Costești se continuă rezidirea. Acum se lucrează la sala de reanimare, la sala septică, unde va funcționa un nou serviciu: chirurgia septică. Medicul chirurg Aurel Gavrilescu, împreună cu cițiva oameni din serviciul lui, lucrează la finisarea blocului operator septic. Pereții sînt tavanul și plăcuțele de faianță albastră, vînaul e în ulei, pe jos plăci de gresie. Aparatura, ca și la laborator, serviciul de radiologie, maternitate, primită de la Direcția sanitară, este ultramodernă: lampă scialitică, termocauter (aparat de electrochirurgie), lămpi ultraviolete, etuvă, pupinel pentru sterilizare etc. „Vom efectua intervenții chirurgicale, operații septice, cazuri care prezintă infecții microbiene. Blocul operator va fi complet izolat! Chiar noi, medicii care vom opera aici, ne vom schimba, la intrare, ținuta vestimentară cu care lucrăm în alte secții. Vom preveni astfel infecțiile intraspitalicești, foarte periculoase, costisitoare: o plagă neinfectată se tratează mai repede, cu medicație mai puțină, cu zile de spitalizare mai puține. Iar omul se întoarce mai repede la locul lui de muncă” (medic Aurel Gavrilescu). Așadar, modernizare nu numai în ceea ce privește spațiul fizic al spitalului, ci modernizare și în gîndire, în concepție, în efectuarea concretă a actului medical. Și probabil că tocmai această nevoie de emancipare profesională este faptul cel mai spectaculos, esența realizărilor de la Spitalul din Costești. Că nu numai despre condițiile de viață ale bolnavilor, incomparabil mai bune acum, este vorba, nu numai despre condițiile de muncă ale medicilor, cu mult mai bune acum, este vorba, ci este vorba și de altceva: de dorința unei munci de cercetare, de dorința de a face știință medicală, de o înaltă profesionalitate. Mai înainte, medicii care veneau la Costești nu știau cum să facă să scabe mai repede de acest spital: poate și din soaima nerealizării. Acum lucrurile se întîmplă puțin invers: Cecilia Onel, medic, născută și crescută în București, a venit, credea, pentru citeva luni și, modificîndu-și intrucitva părerile despre munca și viața din spitalul din Costești, s-a așezat în orașul acesta mic, cu familie cu tot.

Justificarea acestui reportaj ar putea fi pusă pe scama mai multor fapte: pe puterea autogospodăririi, pe exemplul autogestunii sau autofinanțării, a altor principii care ni se impun în activitatea zilnică, pentru obținerea unui maxim de eficiență în toate domeniile. Nici o idee nu se degajă cu mai multă forță însă ca dragostea pentru omul de lingă tine, pentru omul suferînd. Tot ce s-a făcut la Spitalul din Costești, de 10 ani încoace, de oamenii spitalului, fără fonduri speciale de investiții cum am spus, s-a făcut din grija oamenilor pentru oameni.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Iubirea de frumos

Un prieten statornic

Pentru a nu știu cîta oară ne-a vizitat un statornic prieten al țării noastre, care, în anul cutremurului, a făcut în orașelul său o colecție pentru a ne ajuta: Ignace Peckstadt din Belgia, avocat și iubitor al Moldovei fără seamăn, cu cei patru copii ai săi. În casa sa ospitalieră de lingă orașul Gand a găzduit mulți români studenți aflați la studii în acești ani în nordul Europei sau turiști pentru citeva zile.

Dragostea lui pentru țara noastră, pentru Maramureș și Moldova îl aduce pe banii lui, periodic, la noi, dimpreună cu cei patru copii, doi dintre ei studenți de acum în arte, care vor transmite elevilor lor dragostea pentru arta românească. În corul alcătuit din membrii familiei am ascultat și cîntece românești, cîntate de acești flamanzi cu atîta candoare și bucurie că se cuvin mărturisite emoția și recunoștința. Cărturarii noștri încă din secolul trecut puneau mare preț pe acești oameni modesti, mai ales din țări de cultură latină, care se apropiau cu dragoste de istoria și cultura poporului nostru.

I-am auzit zilele acestea vorbind cu atîta căldură despre Maramureșul din care se întorceau, despre satul transilvan ospitalier, despre bucuriile ce le-au avut în țara noastră și de astă dată și mă simt dator să consemnez această bucurie a lor, a prietenilor acestora al țării noastre, prietenie ce va continua prin copiii lor îndelung, în căsuța lor, de marile sărbători, la masa familiei știu ca fluturî într-un ungher, între alte flămuri, și un tricolor românesc pe care l-a croit una din fetele acestei nobile familii din Belgia lui Van Eyck și Verhaeren și Maeterlinck.

IOAN ALEXANDRU ■

Campania agricolă

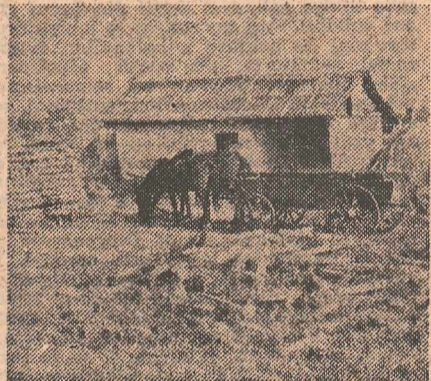
Să câștigăm în beneficiul tuturor zilelor care vin, BĂTĂLIA RECOLTEI

Reportaj in viteză Un week-end pe ogoare

Roșii cu aprobare și elevi și studenți la practică

La ora 14 plecăm din redacție, iar la ora 15 reușim să părăsim Capitala. Destinația: Bărăganul...

La Sinești, un camion cu remorcă și încărcat cu tomate așteaptă să reintre în fluxul de circulație al șoselei. Ghicim că este vorba despre o fermă de legume. Întrănim să intrăm. Ceea ce am văzut, chiar de la intrare, pare coborât dintr-un vis urit. Nu eram așteptați. Doar grămezile de tomate, bronzându-se la soa-

În timp ce la ferma numărul 4 din Sinești se strică roșiile așteptând tractoarele și camioanele, căruțele așteaptă la rândul lor, să reintre în drepturi

Studentul la practică face umbră Trabantului șefului de fermă

rele de toamnă, așteptau să fie transportate din tarla către o destinație precisă. Facem câteva fotografii. Pe lângă mormanele de tomate prindem pe pelucii și ceea ce a rămas pe cimp, în vederea unei alte recoltări, dacă putem spune așa. Pe tarlalele de tomate parcă s-au jucat copii neascultători care nu știu ce fac. Pătăgele, unele mai coapte, altele mai crude, rupte cu vrej cu tot. Călcate în picioare sau strivite de roțile mașinilor, amestecate cu pământ jilav îți oferă un tablou dezolant. La apariția noastră o mașină Dacia, de culoare vișnie, cu numărul 3-B-6955, dispăre în mare grabă. Un tânăr îmbrăcat după ultimele noutăți ale modei se apropie de noi și fără nici un fel de explicație încearcă să ne ia aparatul de fotografiat. Nu reușește. Reușește în schimb, în cel mai scurt timp, să ne arunce în față tot felul de cuvinte, să ne jignească și să ne înjure. „Auziți! La mine în fermă să nu intrați așa!! Să nu faceți fotografii! Cine v-a dat voie? Pentru asta trebuie de gație specială de la șefii mei. Ieșiți afară ca altfel pun să arunce cu pietre! Asta-i bună! Vă arde de făcut poze. Cum mă cheamă? Lasă, băi, smecheriile astea, că nu ne speriem noi cu una cu două. Ce fermă de legume este? Poto-

lește-te! Ce, vrei să spui că ai intrat așa întâmplător și nu știi unde te afli? Astea să le spui la cine vrei, nu noua”. La ciuva pași de noi o țărăncă de prin partea locului spăla un Trabant. Când ne-a zărit a fugit în baracă. Tot cel cu mustacioară, care până la urmă aveam să aflăm că este inginerul Victor Mihaescu și că este șeful Fermei de legume numărul 4-Sinești, ne dă explicații: „Ce-i cu mașina? Este a mea. Ce nu e bine? Femeia a vrut să o spele. A venit după tarla și a spus: domn' șef! nu vrei să vă spal mașina? Cum puteam s-o refuz?! Asta-i tot ce am aflat de la șeful de fermă. Văzind că n-o scoate la capăt cu noi ne-a întors spatele și a dispărut.

De fapt aceste aspecte nu sunt singulare. Și cum așchia nu sare departe de trunchi — cunoscutul proverb se aplică cu destulă exactitate și în cazul fermei de legume 4-Sinești. Despre ce este vorba: în ajutorul celor de aici au sosit și studenții bucureșteni. Un număr de 56. Până aici toate bune. Și cum ne spunea unul din coordonatorii practicii, șeful de lucrări inginerul Silviu Stănculescu, studenții, de trei zile de când lucrează, și-au îndeplinit normele (200 de kilograme de tomate pentru fiecare student). Așa stind lucrurile, la prima vedere, totul pare rezolvat. Numai că noi nu ne-am putut convinge din scripte că așa stau lucrurile și am luat de bune ceea ce ni s-a spus. Și revenind la cele afirmate mai sus, în momentul în care ne-am aflat la respectiva fermă, în ciuda faptului că pe tarlale se mai aflau destui țărani care munceau, studenții încheiaseră de mult socotilele zilei. În dormitoare mulți dintre ei jucau table și cărți. Nu dorim, prin cele scrise, să ne creăm antipatii. Dar ni se pare, și pe bună dreptate, că această practică a studenților și elevilor la muncile agricole ar trebui să capete alte dimensiuni și alte înțelesuri. Ea nu trebuie să fie făcută formal și de dragul executării unei sarcini. Normele, în cazul nostru, nu și au nici un fel de rost și explicații. S-a făcut norma, s-a îndeplinit planul și cu asta basta. Restul recoltei? Nu ne mai interesează. Timpul poate să nu mai tină mult cu noi. Este păcat că o parte din recolta acestui an să nu ajungă la destinație. În prezent, față de alți ani, munca elevilor și studenților se concretizează în bani. Este o hotărâre tocmai în ideea de a stimula pe cei care lucrează. Așa că câștigul fiecăruia în parte este legat de cantitatea și calitatea muncii. Și cum spuneau bătrânii — pentru cărți și table este timp destul. Iarna, la gura sobei.

O altă situație legată de practica elevilor o întâlnim la Ferma de legume numărul 9 din Movilița. Aici, profesorii Sandu Cîstea de la Școala generală din Bărcănești și Vasile Bărăgan de la Școala generală din Condești muncesc alături de 115 elevi. Totul este, la prima vedere, foarte bine. Copii de țărani, în ciuda vârstei, muncesc așa cum au învățat de la părinții lor. Acești copii nu mai într-o zi reușesc să recolteze peste 20 de tone de tomate. Câștigul? 50-60 de lei pe zi. Dar, după șase ore de muncă, simțată fiind, elevii au fost strinși după întregul cimp în ideea de a pleca spre case. Numai că mașina care trebuia să-i transporte nu a venit. Așa că, obosiți, nu de muncă, ci de peste patru ore de așteptare, copiii li s-a făcut nu numai foame, dar și somn. Ne-am oprit la Urziceni pentru a rezolva această problemă. La întreprinderea locală de transporturi nu se știa nimic. Nici la Autobaza I.R.T.A. Cel care rezolvă problema este Gheorghe Stelian, șeful autocoloanei 6 călători, care îl întoarce din drumul către casă pe șoferul Anghel Bichir și, de la el putere, hotărăște ca mașina să plece în cimp și să-i aducă acasă pe cei 115 elevi. Este un gest de toată lauda.

Și fiindcă tot sintem la Urziceni, am oprit preț de câteva clipe la Ferma viti-

colă numărul 5. Șeful de fermă, Corneliu Stoicescu, ne spune că până la ora prinzului de aici a plecat spre piețe o cantitate de 45 de tone struguri. Dacă se mai adună și cantitățile predate de celelalte două ferme, suma depășește 100 tone.

Baza de recepție a porumbului de la Perieți refuză chiar și porumbul

Ne continuăm drumul. Noaptea stă să cadă. Pe tarlalele C.A.P.-ului din Perieți zărim ciuva mecanizatori care își pregătesc mașinile pentru a doua zi. Cifă vedem cu ochii, porumb. Porumb recoltat iar știuleții depozitați la capăt de tarla ca să fie mai ușor de transportat. Aflăm de la mecanizatorul Ion Florea și Ion Petre că toți cei 20 din formație au venit pe cimp pe la orele cinci. Fiind o zi frumoasă s-a tras tare. S-a recoltat și porumb și floarea-soarelui. Cifă? Mii-ne se va ști exact. Duminică, spun mecanizatorii, va fi o zi normală de muncă. Mai aflăm că recoltarea a început în urmă cu cinci zile. În cele două zile în care a plouat, nu s-a stat cu miinile în sin. S-a recoltat manual. Știuleții, strinși cu grijă, au fost încărcăți în remorci și transportați la baza de preluare de la Perieți. Dar cei de aici nu au vrut să primească porumbul. Mai mult decît atît. I-au sfătuit pe cei care îl transportau să-l aducă din nou în cimp și să-l depoziteze exact acolo unde a fost cules. Motivul? Are prea multă umiditate și trebuie să se mai usuce. Dar tot la fel de bine se putea usca și în bază. Așa că porumbul celor din Perieți a fost ca și o scrisoare. Returnat.

1 000 000 kg de struguri se recoltează zilnic de la I.A.S.-ul din Cernavodă

Cifra pare de domeniul fantasticului. Un milion kilograme de struguri pe zi sint recoltați și pleacă către diferite colțuri din țară și din Europa de la I.A.S.-ul din Cernavodă, județul Constanța. Duminică dimineață. Aici se lucrează intens. Directorul I.A.S.-ului, inginerul George

Georgescu, ne spune că dacă în perioadă normală, adică atunci cînd nu este campanie, lucrează aproximativ 400 de muncitori — acum, în vîrf de campanie, cifra a ajuns pînă la 5 000. Sint oameni care au venit din toate colțurile țării. Chiar din Maramureș și Suceava, din Dolj, Bacău, Botoșani, Iași și, bineînțeles, din Constanța. Sint militari, muncitori, studenți și elevi. Anul pare a fi foarte bun. Pînă în momentul de față, de pe suprafețele recoltate s-a obținut o recoltă de peste 22 de tone struguri de masă la hectar și aproape 10 tone la cei pentru vinificație. Și se muncește intens. Aflăm că, tot pentru început, s-a calculat câștigul unui elev și a unui student. Ajunge pînă la o sută de lei pe zi. Dar, ne spune în continuare directorul, sint oameni care ajung și pînă la două sute. Aceștia sint maramureșeni. Sucevenii au venit și cu mijloace de transport, ca treaba să meargă și mai bine. Și fiindcă toată lumea este mulțumită, cei de la I.A.S. se gîndesc și reușesc ca mîncarea și condițiile de trai ale „musafirilor” să fie cît mai bune. Astfel, bucătarul șef, Petrică Ursu, n-a închis ochii de cîteva nopți. Și atunci cînd doarme tot prin bucătărie îl prinde somnul. Fiindcă, spune, nu-i ușor să pregătești doar cu doi-trei oameni mii și mii de porții de mîncare. Tot pentru cei care au venit, gazdele le-au cumpărat televizoare și le-a pus la dispoziție o bibliotecă cu cîteva sute de volume. Elevilor din Constanța, duminică dimineața, li s-a înlesnit posibilitatea de a face o excursie la locurile istorice de pe malul Dunării. Elevii s-au întors bucuroși că au descoperit, pe unde au fost, cîteva cioburi de amfore vechi, melci pietrificați și o monedă, la prima vedere, de pe vremea romanilor. Cu alte cuvinte, această tabără de muncă de la I.A.S.-ul din Cernavodă se înscrie, fără nici un fel de modestie, într-o tabără de învățatură.

Dar, ne spune inginerul George Georgescu, noi, pe lângă producători, trebuie să fim și foarte buni negustori. Să vindem marfa cît mai repede. Dacă partenerii din cîteva țări europene (și I.A.S.-ul vinde în 12 țări) stau pe lângă noi zile întregi pînă cumpără și expediază marfa, cei de la I.L.F.-urile din Constanța și București, respectiv cel din Berceni și Militari, încă nici nu au venit pe aici. Din acest motiv rămîne foarte multă marfă pe cimp. Aflăm că o singură zi pierdută reprezintă deprecierea de pînă la 20 la sută, ceea ce reprezintă o cantitate. Este un semnal de alarmă, fiindcă, acum, este și vremea strugurilor.

MIHAI PANZARU
SORIN POSTOLACHE

Toamna și piața

Toamna ne-a trecut pragul, laolaltă cu grijile ei firești, între care grija pentru transferul recoltei în hambarele țării rămîne de căpătîi. Desigur, va exista întotdeauna o deosebire între toamna ogoarelor, a livezilor și a viilor și toamna unui mare oraș, însă oamenii care trăiesc cu picioarele pe pământ, chiar dacă între tălpile încălțărilor lor și pământ se interpune o peliculară subțire și uneori convențională de asfalt, știu foarte bine că între toamna rurală și toamna urbană există o legătură nemijlocită. Starea piețelor spune despre această relație mai multe decît orice adunătură de fraze. Și starea piețelor bucureștene este cum este, bună, și în nici un caz mai precară decît în anii trecuți. Ea reflectă în fapt starea recoltei anului în curs, despre care se poate spune cu certitudine că este o recoltă bogată, capabilă să asigure consumul necesar și nor-

mal al populației în toată perioada ce ne desparte de finalizarea viitoarelor recolte. Din acest punct de vedere, cîteva cifre ce ne-au fost oferite de municipalitatea bucureșteană, recent, în cadrul unei conferințe de presă, sint într-un totul revelatoare. Atît tovarășul Gheorghe Pană, primarul municipiului, cît și tovarășii Gheorghe Preda, vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului Popular Municipal, și Octavian Anghel, directorul direcției comerciale a Bucureștilor, au susținut înaintea reprezentanților presei o elocventă paralelă între toamna acestui an și toamna trecută. În al treilea trimestru al anului trecut s-au desfășurat în piețele bucureștene 16 200 tone cartofi. Cantitatea, în aceeași perioadă a anului în curs, a sporit la 31 200 tone. Masa fructelor a sporit de la 7 500 tone la 18 000 tone. Creșteri semnificative se înregistrează și la vinete, pepeni, ardei. Din totalitatea produselor care alcătuiesc substanța unui mercurial numai ceapa rămîne la nivelul cantității desfășurate anul trecut, din motive ce sînt

Un fel ciudat de a fi stivuite lăzile pentru tomate

al liniștii mesei noastre de-acum într-un an DE TOAMNĂ!

de situația obiectivă a acestei culturi. Cantități mai mult decât suficiente de produse urmează a fi oferite populației bucureștene, prin piețe, și în ultimul trimestru al anului. Iar starea magazinelor alimentare, privită prin prisma cifrelor municipalității, nu este mai puțin satisfăcătoare. Pentru perioadele la care ne referim, cantitățile au sporit în felul următor: la carne de la 28 900 tone la 29 500 tone, la unt de la 1 039 tone la 1 404 tone, la ulei de la 6 715 tone la 8 109 tone, la zahăr de la 14 585 tone la 17 700 tone. Cu specificitatea că aceste ultime două sortimente vor marca sporuri de desfacere notabile, cu deosebire datorită psihozelor ce s-a creat în jurul lor. Au crescut simțitor și cantitățile de lapte, piine, mălai, făină și ouă. Și, la acest capitol, numai brinzeturile stagnează în limita cantităților din anul trecut, producția lor dependentă fiind de producția de lapte, situată în acest an-sub așteptări. Și, cu toate acestea, mai mult decât în piețe, este limpede că bună ziua că jur-impresurului magazinelor alimentare sporește o stare de febrilitate despre care nu mai putem evita să vorbim. Și de aici înainte tocmai despre asta ne propunem să vorbim, despre această stare de febrilitate.

Este adevărat, populația unui mare oraș nu se hrănește cu cifre. În același timp, o psihoză este o psihoză și flacăra ei nu se stinge cu vorbe, oricine le-ar rosti și oricât ar fi ele de bine potrivite cap la cap. Dar ne permitem să afirmăm că am avut destule prilejuri să ne convingem că cifrele avansate de municipalitatea Bucureștilor sunt exacte. Am fost martori ai îngrijorării tovarășului Gheorghe Pană și, totodată, am fost martori ai îngrijorării subalternilor săi însărcinați cu resorturile aduse în discuție. Cauzele febrilității despre care am adus vorba sunt multiple, ele stau în capătul dinspre noi al unei evoluții istorice și uneori sunt de căutat rădăcinii care nici măcar nu se află în pământul acestei țări. Ca s-o spunem pe șleau, oamenii simt că ceva nu merge cum trebuie în lume și, îndeobște, o astfel de simțire se ascute înaintea iernii. Și din acest punct de vedere, fiind un popor încercat de multe necazuri, nici nu credem că este cazul să le reproșăm ceva oamenilor. Ne îngăduim, însă, să remarcăm că mulți stochează în cămări cantități de alimente care, uneori, ar putea constitui fondul de produse al unor cantine întregi. Este departe de noi intenția de a trage pe cineva de urechi pentru că în loc de o piine a cumpărat două, dar nici nu considerăm că este normal ca mașinile salubrității să care tone și tone de piine aruncată prin ghenele blocurilor spre marea groapă de gunoi numită Ochiul Boului. Situația și asta la vreo 30 km de București. Nu putem considera normal faptul că scările unui bloc sunt pur și simplu inundate de valul de ulei comestibil scurs din sticlele sparte sub care s-a rupt rufatul cămării unui cetățean acaparator. Dimpotrivă, simțem incredința că, în cazul acesta, nici măcar nu este vorba despre un cetățean, ci despre un uzurpator al noțiunii de cetățean. Și nu ar fi lipsit de folos să privim cu atenție în jurul nostru, când cumpărăm ceva, cu atât mai mult cu cât avem șanse mari să vedem mereu aceiași oameni. Totodată, nu ar fi lipsit de folos ca și vânzătorii magazinelor bucureștene să ia seama mai bine ce vind și cui vind. Fiind din ce în ce mai limpede adevărul că există între noi și înșiși ce și-au făcut o meserie din a asalta magazinele la orice oră din zi sau din noapte. Și nu numai o meserie, ci și un profit.

Acesta ni se pare un aspect aproape fundamental al lucrurilor, când aducem în discuție aprovizionarea de toamnă. Doi: aspectul aparent derizoriu al lucrurilor ni se dezvăluie printr-o altă împrejurare, grăitoare și ea; din generație în generație se știe că nu uleiul și zahărul acumulate cu rapacitate, ci murătura făcută cu mina ta, dulceața făcută cu mina ta și compotul făcut cu mina ta reprezintă podoaba oricărei cămări românești. Și atunci, unde este celofanul? Pentru că fără celofan nu se poate...

MIHAI PELIN

Viața la zi a porumbului

(Urmare din pag. 1)

Interlocutorul nostru nu se decide pe care să-l aleagă. Firește, până la urmă se hotărăște pentru cel de acum, pus pisc peste zilele, muncile și încordările anului. Este momentul când ar fi de ajuns o clipă, o înfabulă și blestemată clipă, pentru ca edificiul recoltei, clădit cu atita trudă, să se năruie. Ar fi clipa când s-ar dezlănțui deodată ploile, începând campania. Clipa asta poate veni oricând. Oamenii refuză însă s-o primăască, luind-o mereu înaintea ei. Combinatele nu stau o clipă, iar ele, aceste noi combine românești de recoltat porumb, aceste „CARP“-uri inaugurate în toamna trecută, merg excelent. Merg foarte bine, la rivalitate de performanțe cu „CARP“-urile, culegătoarele de știuleți și echipamentele de depănșare, creații nu ale industriei, ci ale mult încercatului și deseori mult hultului sector de mecanizare a agriculturii, capabil, iată, să ofere mecanisme moderne, care asigură o calitate înaltă a recoltării. Vechi tractorist (căci directorul Damian așa și-a început cariera: ca tractorist, în 1949), interlocutorul nostru știe, desigur, ce spune. Drept pentru care n-o să-l contrazicem, deși, cu toate sforțările, nu putem stinge în noi o surdă alarmă, șoptită de vechi amintiri despre muncile cimpului, care ne spune, sicut, că într-o astfel de bătălie complexă și grea cum este cea a recoltării porumbului lucrurile, totuși, nu pot merge sută la sută bine.

Există, de pildă, motorină suficientă? Există, ne răspunde directorul. Dar piese de schimb? Și piese de schimb. Cum vi le-ați procurat, tovarășe director? V-ați dus cu sarsanaua plină la „Semănătoarea“, ați uns cum trebuia și unde trebuia? „Ce se fabrică în țara românească

— vine răspunsul — e imposibil să nu găsești“. E drept că pentru asta, continuă directorul, trebuie să te și zbați, citeodată chiar din greu, desfășurând eforturi disproporționate de mari pentru procurarea unui simplu șurub. Există încă, aici-colo, obtuzitate, opacitate, există oameni în toată firea capabili să pască oi, ce, puși într-un post de răspundere, nu fac altceva decât să-și caute chipurile în oglinzi, asemenea primadonelor, să-și dea lor înșile întâlnire până și-n parbrizele automobilelor, nemaivorbind de pușdriere, ocupați exclusiv de ei, orbi și surzi la nevoile sectoarelor care li s-a date în grijă. Cum să-i ceri unui astfel de ins să te ajute să procuri un șurub? Te va privi cu o silă imensă și-ți va răspunde sec: „Descurcați-vă!“ Este trist mai ales când omul acesta e un specialist. Un specialist care, iată, s-a renegat pe sine, despărțindu-se de pământ, cocoșindu-se în tavanul unor „răspunderi superioare“. Cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta constătuire de lucru cu cadrele din cercetare și învățământ din agricultură? „Aș dori să pun în fața tuturor celor din agricultură necesitatea de a înțelege că se impune participarea directă la lucrările agricole. Să schimbăm mentalitatea boierească care se mai manifestă“.

(Poate că vorbele pe care le-a rostit directorul Damian au sunat ceva mai potolit. Nu le-am transcris exact, le-am reținut numai sensul. Vorbele astea veneau de la un ins care, pe zi, străbate cite 250-300 de kilometri, răscolind întreaga cimpie a Chiseletului, prezent oriunde-i nevoie de sfatul lui, ba chiar și de mina lui. Când l-am găsit, tocmai venise de pe cimp, nădușit tot, murdar de pământ pe mâini și pe față. Vreme de citeva ceasuri, făcuse el însuși reglajul unei combine. Nu ca să-l cruțe pe combiner, ci ca să-l folosească la alte munci,

dintre multele și totdeauna presentele munci ale campaniei).

Ne-ar trebui, ca să străbatem lanurile de porumb, impenetrabile ca o junglă, niște cai. N-avem cai, deci le vom străbate cu „Dacia“ directorului, pe drumuri înguste și povornite, pe care mașina icnește și se sufocă. Nu-i merge bine pompa de benzină, ne spune nea Damian, de citeva zile nu-i merge, dar n-a avut timp de ea, n-are timp de mașina lui, treaba lui sunt mașinile celelalte. Pe măsură ce înaintăm, aceste mașini ne înconjoară din toate părțile. Pe cele 5300 de hectare cu porumb ale S.M.A.-ului, „CARP“-urile și „CS-4“-urile culeg din plin. Pe combinerii îi cheamă Nicolae Țup, Radu Popa, Zaharia Stan, Nicolae Mitca. Mai incolo, tractoare „A 1800 A“ ară și discuiesc. Merg și ele din plin. (Iată că și aceste mult discutate, mult criticate mașini craiovene sunt totuși în stare de treabă bună!) Mai sint pe cimp și țărani. Mai sint și tineri militari, rinduiți nu pe companii sau pe plutoane, ci după rinduiala țăranilor, a părinților și a fraților lor risipiți în aceste ceasuri pe toate cimpurile țării. Depănșează drugi de aur, adică le smulg cămășile albicioase, mototolite, cu gesturi care parcă oficiază. E ceasul recoltei, un ceas-bucurie, un ceas-evlavie, un ceas-răspundere, un ceas-sudcare. E un ceas greu, încărcat de efort, toropit de foc, de căldura care s-a strins în ei de la soare și de la oameni. Adie, e drept, și un pui de vânt, dar ce înseamnă un pui de vânt? Ce înseamnă „ușurel vîntului“ din povestea bădicăi Traian? Înseamnă circumstanța, clipa fugară. Iar între greu și clipa fugară, omul acestor locuri, de cînd se știe, a ales greul, „greul pămîntului“, a ales forța, truda, temeiniția. A ales acest greu sub care se încovoaie din veac, dar prin care se împlinește. Laolaltă cu obștea, laolaltă cu țara.

Citeva secvențe paradoxale într-un ținut al hărniciei

Activitatea intensă pe tarlalele cu floarea soarelui, varză de toamnă, roșii și vinete, aflate în zona satului Poienarii Apostoli. Undeva, departe, pe unele terenuri cu varză se administrează încă pesticide. Sint culturile de varză care urmează să fie culese mai târziu, spre sfîrșitul lunii octombrie. Oamenii sint acum risipiți prin culturile de legume din care se culeg, după mărturisirile inginerului Gheorghe Balcan, aproximativ 2-3 tone de tomate pe zi. Toate iau imediat drumul pieței, deoarece „sintem interesați să ne valorificăm recolta înainte de a da bruma, cînd legumele sint încă în putere“. Drumul acestei „pieți“ se încheie în depozitele I.L.F. Ploiești care le valorifică imediat. Recolta de tomate din Poienarii Apostoli e într-adevăr impresionantă și preluarea pentru piață se face direct de pe cimp. Cîtă vreme cerul e senin, soarele încă limpede, și cită vreme e cald, oamenii nu se tem de brumă, dar observăm în graba lor amenințarea lunilor reci de toamnă. Undeva, alături, unde pămîntul a fost răscolit deja de tractoare, s-au însămințat spanacul și salata pentru recoltele timpurii ale anului ce vine.

Traversînd satul spre ferma zootehnică surprindem citeva instantanee paradoxale. În vreme ce cimpul clocotește de lucrul oamenilor risipiți pe tarlale, de mișcarea tractoarelor, a camioanelor care transportă spre oraș legumele, în sat, pe la garduri, pe la porți, citeva femei sporovăiesc... departe de problemele obștii. Facem citeva fotografii. Unele sătence, vigilente, se retrag prin curți.

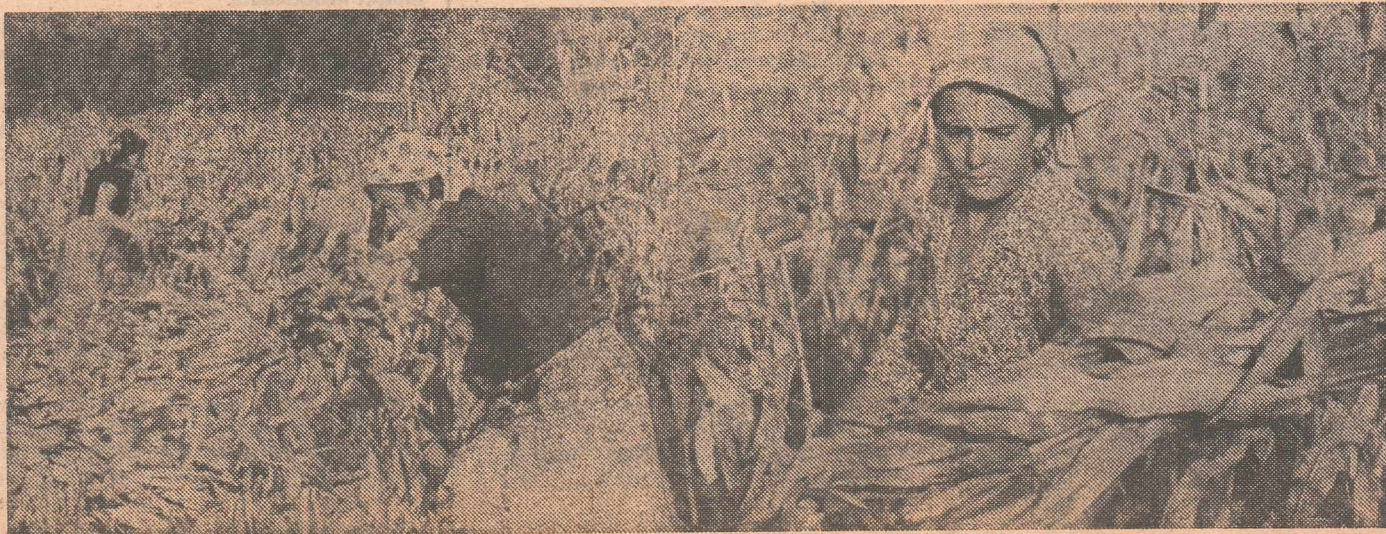
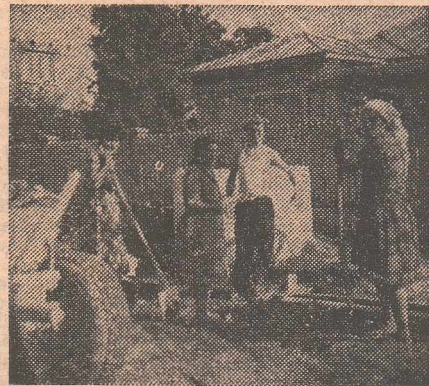
La ferma zootehnică se face tocmai însăsilozarea în vederea hranei de iarnă a animalelor. Un șant lung, lat și adinc cu

un strat de paie murdare peste care sint răsturnați în straturi tăieței de sfeclă furajeră. Cam puțini tăieței față de cantitatea de paie. În fine, silozul nu e prea consistent. Intrebăm cum se gîndesc cei ce lucrează la ferma zootehnică să sporească producția de lapte. „Mai cu paie, mai cu coceni“, ni se răspunde, „o scoatem noi cumva la capăt“. Dar cu astfel de mijloace improvizate ne e teamă că nu vor reuși.

Ne îndreptăm spre grajdurile Cooperativei agricole de producție din Puchenii Mari, care adăpostesc 1100 de bovine, din care 680 matcă (vacii și juninci). E vremea mulșului. Bidoanele de lapte, pe măsură ce se umplu, sint depuse într-o încăpere alăturată, de unde vor fi ridicate de către beneficiar. Sintem informați că s-au asigurat, pentru hrana animalelor, 480 tone de paie, 440 tone coceni și 700 tone siloz. Intrușt mai sint de primit 500 tone tăieței de sfeclă, se va mai face și alt siloz. Desigur, se depun eforturi pentru a se asigura „ceva fin, ceva concentrate“. Aprovizionarea cu furaje este cu atît mai necesară, cu cit vacile stau mereu la iesle, deoarece terenurile C.A.P. sint prea departe de comună!

Principala activitate a cooperativelor din satele vizitate constă, în acest sfîrșit de septembrie, în asigurarea ritmică a legumelor necesare pieței, în însămințarea culturilor de anul viitor și în pregătirea iernatului animalelor. Cum se fac toate aceste lucruri, depinde de C.A.P. Frimim însă toate asigurările că „lucrările se vor încheia în perioadele optime, și la termenele stabilite“.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

„Nu de nou trebuie să ne temem,

Satul are nevoie de țărani care sînt, dar și mai mult de cei care pleacă

De la Ploiești la Vălenii de Munte sînt 30 de kilometri. Trenul navetiștilor pleacă din Ploiești la 18,30 și ajunge la Vălenii pe întineric, în preajma orei 20,00 adunînd și răsfrînd lumea în fel de fel de stații și halte. Din Vălenii, din autogară, pornesc mai multe autobuze bine îndesate cu oameni din toate stările, cu bărbați afumați, dar grijind cu strășnicie la geanta ori sacoșă cu piine și uneori la sticlele și pachetele ce le umplu buzunarele.

Ca să ajungi acasă, la Predeal Sărari, lei unul din aceste autobuze și cobori la capătul liniei, în locul numit Valea Gardului. Din Vălenii în centrul comunei sînt 6 kilometri. Comuna are nouă sate, imbrățite pe firul a două văi. De la Predeal Sărari la Zimbroaia sînt 6 kilometri. Pînă la Tulburea, 4 kilometri. Pînă la Vițioara de Sus, tot 6 kilometri. La Sărăjel, 7 kilometri. Mai sînt apoi drumurile către Poienile, Bobocești, Tulburea Vălenii și Sărari. Drumuri și iar drumuri, umbelate cu trenul, cu autobuzul ori cu piciorul, fiindcă deși cursa din Vălenii la Predeal se cheamă că e bună, de la Valea Gardului și pînă spre mijlocul ori marginile satului, tot se mai adună niște kilometri. Drumurile urcă și coboară. Casele, ca și satele, sînt ori sus, ori jos, ceea ce înseamnă că lucruri de mijloc nu prea există.

Urc, prin urmare, șoseaua asfaltată spre Predeal Sărari însoțind coloana de navetiști. Se fac de-acum ceasurile 21.00. La ora 4,30, la 5, la 6, zeci și sute de oameni se trezesc și alergă să prindă cursele spre Vălenii de Munte și, mai departe, spre Ploiești.

Comuna Predeal Sărari are, prin urmare, nouă sate. Populația ei se strămută de două ori în zi. În ultimii ani au plecat definitiv din comună, ca să se facă orașeni, cîteva sute de țărani. Fac naveta zilnic ori săptămînal 700 de bărbați, copii școlari, femei. Din cei aproape 3100 de locuitori, peste 500 sînt pensionari și foști navetiști către industriile ori șantierele de construcții din județ. Dacă scădem, din totalul de 3100, pe cei 530 de copii care merg la școală, dacă mai scădem și personalul plătit de stat pentru administrația comunei, băgăm de seamă că mai rămîn pentru a ține casa și a munci pămîntul abia 1000 de persoane.

Femeile, deci, și bătrînii, fiindcă mai trebuie să ținem seamă de prunci și de cei care nu mai pot munci. Comuna Predeal Sărari e necooperativizată. Oamenii au loturi personale, unele de mai multe hectare. Pe aceste loturi cresc pomi fructiferi sau se întocmesc grădini de zarzavat. Constantin Chițu, vicepreședinte al Consiliului popular comunal, ne spune și cit. Există 679 ha de pășuni și 446 ha de fînețe. Asta ar trebui să ne arate că aici e belșugul de vite, mări și mici, pe care-l închipuie imaginația orașeanului, cînd se vorbește de deal și de munte. Tehnicianul agronom Ilie Pîntea are în grijă însă abia 660 de taurine, 1766 de ovine și numai 760 de porci.

Anul trecut, s-a livrat către stat o mare cantitate de fin.

Planul de livrări către stat la fin a fost și depășit, dar uite că la Predeal Sărari se pot număra foarte multe case fără vacă și porc, fără păsări și grădini de legume. De la județ, sosesc în fiecare an niște cifre de plan, aduse frumos din condei pe rubrici și paragrafe. În plan, bunăoară, se așteaptă de pe terenurile acestea, ale navetiștilor care pleacă de acasă de cu noapte ca să se întoarcă acasă noaptea, 150 tone de cartofi, 80 tone legume, 28 tone varză, 18 tone rădăcinoase.

Piinea se aduce de la Vălenii, legumele de la Vălenii și de mai departe, păsările și ouăle tot de la oraș. În comună țărani vin mai ales să doarmă o noapte scurtă, să mănînce și eventual să mai lupte cu grădina și livada, dacă grădina și livada

nu trec cumva cu totul în sarcina nevastelor, a copiilor și a bătrînilor. Navetiștii vin seara acasă cu tașca plină. Ia omul ce are nevoie și ce mai află prin oraș ca să ducă la țară. Ca să se tot strămute, el are trebuință de drumuri bune, el preținde un soi de confort stradal urban. Autobuzele nu mai pridesc să ducă și să aducă forța de muncă, iar problemele pe care le are de rezolvat satul încep să semene mai toate cu problemele orașului.

Planurile de sistematizare teritorială spun că trei sătulețe — Tulburea, Tulburea Vălenii și Sărari — avînd fiecare mai puțin de 50 de gospodării și fiind locuite mai mult de pensionari, cu timpul se vor muta în vetre mai mari. Cum se va întimpla aceasta, e greu de spus. Probabil că de la sine. La Tulburea, de pildă, nu mai sînt decît 8 copii școlari, la care predă un învățător că pe vremea lui Creangă. Carte, în ciuda dificultăților ce le ridică distanțele, se face. Stoica Nicolae, directorul școlii din Predeal Sărari, școală nouă și încăpătoare, fiu al locului și un om cu frumoase ambiții, socotește că dascălul din Tulburea ar avea de scris zilnic, în caietul său cu planuri de lecții, nu mai puțin de 16 titluri. În cele trei comune cu destin scris nu s-a născut în ultimii ani nici un copil. Astfel stînd lucrurile, cînd sînt de ani mai mari, copiii fac și ei naveta la Predeal Sărari ori în satele cu școli de 8 clase. Profesorii și învățătorii se mută și ei de colo-colo. Dar cartea e bună, dovadă că mulți pleacă la școli și facultăți, dovadă că mulți se întorc la părinții școlii.

În Tulburea locuiește și țăranelu Gheorghe Antonescu. El are nevastă, patru copii și o mamă în pragul vîrstei de 100 de ani. Poședă, ca atîția în comună, niște hectare de pămînt categoria a IV-a, vara se mai angajează sezonier la achizițiile de fructe, dar trei anotimpuri e numai țăranelu. Gheorghe Antonescu e un om voinic și cu o inimă teribilă. În anul 1977, i-a căzut casa la cutremur. Un an mai apoi, a luat foc și casa unde stătea, cu gîndul la una mare și încăpătoare. Pe un altul, necazul l-ar fi zdrcinut. „Eu, spune țăranelu Gheorghe Antonescu, știu că și necazurile sînt în preț. Pe pămîntul asta, căruia i se zice pirloagă și care-i cam disprețuit de unii, cresc o vacă, un vițel și o junincă, trei porci, douăzeci de oi și păsări cît să ne ajungă. Din grădina muncită cu miinile mele, cu trei sute de pomi, iubii așa cum îmi iubesc copiii, scot 15 tone de pere, 10 de mere și legumele pentru casă. Nu se prea face varză, vinetele merg greu la noi dar celelalte, poate să vină fiecare să se convingă”.

Gheorghe Antonescu a livrat către stat, anul trecut, o tonă de carne și cîteva zeci de tone de fructe. I-au rămas în mînă 60 000 lei, beneficiu net, fără a mai socoti banurile ce-i umplu cămășile și podul. Își construiește o casă ca să dureze, deși terenul mai alunecă pe stratul de calcar, aflat la adîncime. Într-un loc în care mulți se plîng că viața e nevoiașă și de la o zi la alta, într-o zonă în care unii țărani gîndesc că numai o șosea asfaltată le-ar usura drumurile către oraș, iată-l pe Gheorghe Antonescu, omul care nu vrea să i se zică „muncitor agricol” ci pur și simplu țăranelu. În grădina lui, perele sînt cît să stea două kilogram iar merii, deși înghețul de primăvară nu i-a ocolit gospodăria, arată ca în reclamele pentru soiuri imperiale. Fiecare palmă de pămînt miroase a sudoare de om harnic. Țăranelu Gheorghe Antonescu muncește din plăcerea muncii inteligente, socotită pentru cîștig, nu pentru pagubă, șaisprezece ore pe zi și nu obosește. Pe un pămînt numai piatră, grădina lui rodește ca loturile experimentale ale unor stațiuni de mină-nții. Pămîntul îi dă nucii, gutui, salcimi pentru sobe, cătină pentru sucuri, prune pentru țuică, pămîntul acesta de deal, alunecos și potrivit unora, îi e prieten lui Gheorghe Antonescu. El își face și strada, aducînd piatră, el scoate apă din vale seacă.

Satul Tulburea, trebuind să-și caute în vremea ce vine un loc mai strîns, nu este electrificat. Dar casa lui Gheorghe Antonescu merge și cu petrolmax, dar și cu electricitate. Cum? Cu investiție de inteligență, cum ne-am obișnuit să spunem.

Pentru Gheorghe Antonescu din Tulburea cea fără drum asfaltat și apă „la șurub”, drumurile către oraș sînt grele numai la dus, cînd vine toamna și trebuie să-și trimită belșugul la contract sau pe piață. El n-are nevoie să facă ziinic zeci de kilometri pe tren și autobuz ca să se știe, noaptea tirziu, cînd se încheie lucrul într-o gospodărie, acasă. El este acasă tot timpul și mai cu seamă cînd îi cere pămîntul grădinii sale să fie. Țăranelu e acasă la țară și se uită cu muștrare la atîtea curți mari în care nu cresc decît bălării și pomi cu poamă rară.

Constantin Băcanu: Situația autovaccinului

Doi pași înainte, un pas înapoi

— Tovarășe doctor Constantin Băcanu, se știe că sîntei descoperitorul autovaccinului, „Flacăra” a mai scris despre asta, au făcut-o și alte publicații. Dumneavoastră îl numiți autovaccin celulo-microbian dezintegrat total, complex, inactivat la 100 de grade Celsius, noi o să-i zicem mai simplu, autovaccin, de acord? Ce-i nou în privința lui?

— Puține noutăți și, exceptînd sprijinul primit din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, nu tocmai bune. Noul, se știe, nu pătrunde cît ai bate din palme, iar în medicină pătrunde și mai greu. De ce?, mă veți întreba. Pentru că unii, chiar profesori, chiar șefi de catedre, n-au realizat mare lucru și atunci se inversunează, de ce să facă tocmai Băcanu, ce e el mai cu moț?! De unde, firește, tot felul de piedici, de aminări.

— Poate că exagerați. Cunoaștem o sumedenie de profesori, de șefi de catedră, cum ziceți dumneavoastră, care sînt oricînd gata să dea o mînă de ajutor noului.

— Or fi, dar nu i-am nimerit eu! Dar parcă numai despre mine e vorba?! N-au fost destui care au spus despre Leontopol că e șarlatan, că lucrează cu revelator fotografic și cite și mai cite?! Acum, cînd americanii au ajuns la ideile descoperite de Leontopol în urmă cu 15 ani, i-a tras cineva la răspundere? Nu i-a tras, tot ei se bat cu pumnii în piept?! Și mai e ceva. Eu mă ocup de imunologie și mulți nu știu imunologie, nici n-au de unde, ca să fiu corect, una că imunologia e o treabă de finețe, alta că la noi nu există specializare în așa ceva. Iată, de pildă, am obținut rezultate excelente în hepatite, după 3 luni de tratament, transaminazele scad de la 200 la normal, e ceva, nu?

— E, sigur că e, vom ajunge și acolo. Tot invirtiri o hirtie, ce serie pe ea?

— E o adresă datată 20 aprilie 1979, trimisă de Inspectoratul sanitar de stat central către toate direcțiile județene. Pof-tiți, citiți-o.

— „Vă trimitem alăturat instrucțiunile de preparare și administrare a autovaccinului complex, total, inactivat la 100 C, administrat per os, pentru a fi generalizat în toate unitățile din teritoriul dv. Veți lua măsuri ca pe lingă laboratoarele de bacteriologie să se înființeze, cu mijloace proprii, puncte de preparare și fiolaj astfel încît, în cel mai scurt timp posibil, autovaccinurile să intre în circuitul terapeutic al unităților din subordine. Veți prelucra materialul prezent cu toate cadrele calificate superioare și medii. Pentru colaborare sau relații suplimentare vă veți adresa tov. dr. Constantin Gh. Băcanu la Spitalul de Urgență din Calea Floreasca 2, București. Pentru orice

problemă specială vă veți adresa Inspectoratului sanitar de stat central căruia, în plus, îi veți raporta datele statistice legate de eficiența autovaccinului sau eventualele reacții care nu sînt înscrise în literatură, obținute la bolnavii la care s-a administrat preparatul”. Semnează director adjunct, dr. Traian Ionescu.

— Păi, vedeți?!

— Ce să vedem?! Înțelegem doar că Ministerul Sănătății și-a făcut datoria.

— Se poate zice și asta, dar au trecut 30 de luni de atunci și, practic, nu s-a făcut nimic!! Ba mint, s-a făcut cite ceva la Urgență, cit am fost eu, la Institutul „Cantacuzino”, fără știrea și fără aprobarea directorului, la Craiova, unde doctorul Mircea Dinculescu, medic primar de laborator, s-a zbatut o vreme. Atît. Unii zic, chiar și dumneavoastră ați zis, că eu exagerez. Așa să fie? Nu cred. Cred că Ministerul Sănătății a emis o circulară ca să scape de mine, atît și nimic mai mult. De urmărit însă, n-a urmărit-o nimeni și timpul, firește, a așternut tăcere și uitare peste ea.

— Am înțeles, dacă am înțeles bine, că nu mai lucrați la Urgență. Dețineți acolo o bază de fiolaj și o cameră de preparare, ce s-a întimplat cu ele?

— Am tot încercat 4 ani, reușind, între altele, să pun la punct dinamica imunoglobulinelor în bolile cronice de natură infecțioasă. Timp de 4 ani, cit am lucrat nemijlocit, renunțînd la pensie, mi s-a tot promis o stație-pilot în care să realizez cercetarea științifică legată de administrarea autovaccinului. Nu era o chichiță, un moft al lui Băcanu, ci o necesitate. Aveam nevoie, mai ales, de un aparat de ultrasonare, ca să fac dezintegrarea. Nu mi s-a dat și, după 4 ani, m-am reîntors la pensie.

— Poate că n-ați făcut bine că v-ați supărat.

— Nu m-am supărat, dar eram inutil și, mai mult decît atît, nedorit.

— Stimat tovarășe doctor, toți vor cite un aparat, dar mulți uită că asta înseamnă eforturi materiale deosebite. N-ar fi exclus, e numai o ipoteză, ca ministerul să fi fost în imposibilitatea de a vi-l oferi. O costa și mult, nu?

— Da de unde! Cîteva mii de lei, hai să zicem 10. Avantajele însă, raportate la sănătatea oamenilor, ar fi fost, prin comparație, incalculabile.

— Ce va urma?

— Sincer să fiu, nu știu. Ministerul are, cum se zice, piinea și cuțitul, el va decide.

— Să punem degetul pe rană, poate că autovaccinul nu-l interesează!

— Nu exclud, desigur, nici această posibilitate, dar dacă a început o treabă, normal ar fi, zic eu, s-o și termine, să spună albă sau neagră. Legat de asta, vreau să

Arhitectul de necontestat al acestei politici de pace

și seninătate este Excelența sa Președintele României,

Nicolae Ceaușescu

O scrisoare din S. U. A.

Stimate domnule poet Adrian Păunescu,

Mă numesc Ziscovici Robert de profesie medic — sînt cetățean român de naționalitate evreu.

În urmă cu 3 săptămîni fiind la Biblioteca Română din New York am luat împrumut de la Biblioteca 2 volume de poezii și anume: **Repetabila povară și Pămîntul deocamdată**.

Stimate domnule Păunescu — le-am citit de citeva ori — unele dintre ele le-am înțeles, altele nu le-am înțeles; dar vă rog să mă credeți că de simțit le-am simțit pe toate. Trebuie să recunosc că ați adus ceva nou în poezia românească contemporană. Poezia dumneavoastră, după părerea mea, înainte de toate are explozie, curaj și, ceea ce m-a fascinat, ridică cuvinte simple la o valoare semantică exact la care nu te-astepti.

Sînt convins că sîntei puternic ancorat în viața culturală românească și participați cu toată ființa dumneavoastră la dezvoltarea ei.

Pe data de 31 iulie am vorbit la Templul evreesc din Forest Hills — numit Templul ISAIAH, avînd ca Rabin pe Rabinul Mayer Premeluter — despre poezia românească și am făcut o prezentare a poeziilor dumneavoastră. Pare parafoxal

ca poeziile dumneavoastră să fie prezentate într-un templu evreesc — DAR vă rog să mă credeți că am făcut-o cu toată DRAGOSTEA MEA față de cuvîntul românesc și de cultura românească milenară. Am prezentat totodată și realizările românești contemporane, de la cele interne la cele externe.

Nu sînt un religios la modul clasic, ci sînt un tradiționalist: la noi, evreii, templul fiind înainte de toate loc de întîlnire și de comunicare. Tocmai ceea ce am vrut, să-i fac pe cei veniți acolo să le arăt; faptul că evreii din întreaga lume au o datorie de onoare, să promoveze relații de prietenie și comerciale cu prioritate față de România; țară cu un popor care a avut față de toate naționalitățile conlocuitoare o atitudine de excepție. România fiind și singura țară Est-europeană care a menținut și menține relații diplomatice cu Israelul și participă activ la încercarea normalizării situației din regiune. **ARHITECTUL de necontestat al acestei politici de pace și seninătate este Excelența sa Președintele României, Nicolae Ceaușescu.**

Domnule poet Adrian Păunescu, părerea mea umilă este că numai în urma unui dialog continuu și avînd la bază înțelegerea față de interlocutor se poate realiza ceva în zilele noastre.

TUDOR OCTAVIAN

ci de stagnarea în gândire

precizez că din străinătate tot primesc semne, în sensul că personalității științifice de marcă apreciază eforturile mele. Aveți aici câteva scrisori, vă puteți convinge.

— Să alegem câteva și să spicuiem. Profesorul Pierre Lépine, membru al Institutului și adjunct al primarului Parisului, scrie, între altele, că „rezultatele Dv. ar putea avea o importanță majoră dacă ar fi confirmate de cercetări de laborator”. El adaugă „nu e exclus ca tehnica pe care ați folosit-o să permită eliberarea de substanțe, specifice sau nu, suscitând imunitatea la subiecții tratați” și mai departe „fără îndoială că observațiile Dv. sînt foarte interesante, dar ele trebuie puse pe baze științifice mai riguroase, controlate de cercetări paralele efectuate și în alte laboratoare”.

— E exact ce susțin. Că e ceva nou, important, ce mai trebuie luminat. Numai că...

— O clipă, să mai deschidem câteva scrisori. Deci, Yves Commissionat, profesor la Colegiul de medicină. Ce zice? „Succesele pe care le-ați obținut merită, fără discuție, un studiu clinic amplu”. O altă scrisoare, semnată de profesorul Pierre Denois, directorul Institutului „Gustave Roussy” din Villejuif, conține cam aceleași opinii.

— Eu nu mai zic nimic, ziceți dumneavoastră. Nu, despre asta nu mai scrieți, s-a pomenit în „Flacăra”, e lucrarea ținută la București, la Simpozionul internațional de modele experimentale în cancerul imunoterapie, comunicare întocmită alături de profesorii Ștefan Berceanu, Valentin Neagu, Iuliu Șuteu și Constantin Blaja, somități ale medicinei noastre. S-a mai publicat despre ea, n-are rost să mai insistăm.

— Am înțeles. Aminteați, stimate tovarășe doctor, că ați primit un sprijin substanțial din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Vă referați la colaborarea de la I.S.C.I.P. Peris? Apropo, care au fost, în două vorbe, rezultatele testului de la Peris?

— Am administrat acolo autovaccin purcelilor, ferindu-i de tot felul de boli digestive, de bronhopneumonii și așa mai departe. Mă întrebați de rezultate. După 110 zile, prin comparație cu lotul martor, a rezultat un spor de 4,5 kilograme de carne pe cap de animal. Numai că, mai târziu, au încercat și alții, dar n-au respectat tehnologia și, firește, au dat greș.

— Cum adică n-au respectat tehnologia? E așa un capăt de țară?

— Nu, dar n-au inactivat corect. Fie că n-au inactivat deloc autovaccinul, fie că l-au inactivat la 120 de grade, practic omorându-l. Au distrus antigenele și n-au obținut decât o proteină amorfă. Recent însă, sub un control riguros, am repetat administrarea de autovaccin la A.E.C.I.P. Tămădău, lângă București, iar rezultatele au fost, din nou, îmbucurătoare. Am colaborat cu o serie de specialiști de toată isprava, doctorii Gheorghe Visarion, Alexandru Elefterescu, Florian Dan, Mircea Alboiu, Constantin Cocăneanu și Gheorghe Moraru, primul din minister, ceilalți de la Laboratorul de control științific al produselor biologice și medicale de uz veterinar și de la Inspectoratul

ratul sanitar veterinar, experimentul s-a încheiat în octombrie 1980 și consider că am făcut treabă bună.

— Purcelii vaccinați au câștigat, din nou, în greutate?

— Și asta. La loturile vaccinate, greutatea medie la trecerea în îngrășătorie a fost de 29,100 kilograme, în timp ce, în aceeași perioadă, media loturilor care n-au primit vaccin n-a depășit 25,300. O diferență deci de aproape 4 kilograme. În plus, pînă la înțărare, purcelii vaccinați au murit în proporție de 26,8 la sută, iar cei din lotul martor, deși au primit antibiotice, în proporție de 34,8. Nu e cazul, cred, să intrăm în amănunte. Testul a fost, după opinia specialiștilor, revelator și, drept urmare, s-a încheiat, în 13 august 1981, un protocol prin care s-a stabilit, între altele, afectarea unui spațiu special pentru serviciul de autovaccin la I.S.C.I.P. Giurgiu. E, din cite am înțeles, în curs de amenajare și vom începe în curând treaba. Voi primi, s-a stipulat în protocol, personalul necesar, iar eu îl voi instrui. La 1 octombrie vom trece la autovaccinare.

— Veți fi retribuit?

— Nu, voi face totul benevol. Nu-mi pun problema banilor, am pensie, vreau numai să las ceva, simt că pot. Nu dezarmez, lupt în continuare, sper că, într-o bună zi, voi găsi și la Ministerul Sănătății încrederea necesară. Numai că timpul trece, iar eu îmbătrinesc.

— N-am zice asta!

— Nu vă luați după cum arată. Sînt în puterile datorită autovaccinului, dar timpul, s-o știți de la mine, nu iartă.

— O ultimă chestiune, tovarășe doctor. Parcă erați pe punctul de a inaugura o colaborare cu Centrul de medicină sportivă de la „23 August”. Ce s-a ales din ideea aceea?

— Directorul centrului, doctorul Drăgan, a vrut să facă, dar Ministerul Sănătății s-a opus. Am spus-o și o repet, administrarea de autovaccin i-ar ajuta mult pe sportivi, îndeobște pe cei de performanță, supuși unor antrenamente riguroase, i-ar căli, i-ar face mai rezistenți la răceli, la gripe, la întinderi musculare chiar. N-am cerut altceva decît să mi se dea posibilitatea să demonstrez. Nu mi s-a dat.

— Nu-i timpul trecut, pentru nou nu-i niciodată timpul trecut. Poate că acest dialog va avea darul să sensibilizeze și Ministerul Sănătății, căruia dumneavoastră îi reproșați altele. Nu ne rămîne decît să sperăm că așa va fi deși, ea să respectăm adevărul pînă la capăt, aveți și dumneavoastră o parte de vină. Ziceți că luptați și, cînd colo, la primul obstacol dați bir cu fugiții, așa-i?

— Nu credeți că 4 ani de promisiuni și amăgiri au fost de ajuns?

— Nu credem. Datoria dumneavoastră era să stați pe baricadă.

— Dacă e nevoie de mine, o spun deschis, sînt gata s-o fac oricînd.

— Vom mai vedea, tovarășe doctor. La toate cele de mai sus așteptăm punctul de vedere al ministerului, iar dumneavoastră, firește, vă mulțumim pentru acest interviu. S-auzim de bine.

OVIDIU IOANIȚOIA

Greutăți sînt peste tot în lume, DAR un lucru s-a întîmplat în România și asta nu pot să nu mă judec în primul rînd pe mine. Ceea ce s-a realizat în România în anul nostru este uimitor și clar ca lumina zilei.

Dacă celor cu care mă întîlnesc le spun că toți care doresc să învețe o pot face; Dacă le spun aici celor cărora mă adresez că în România oricine este bolnav poate beneficia de un pat în spital și de asistență medicală gratuită, se uită la mine foarte mirați. Știți de ce le este frică la oamenii de aici? Nu de rata criminalității, nu de faptul că și vor pierde slujba, nu de faptul că produsele se scumpesc ci de faptul să nu se îmbolnăvească. Șederea unui bolnav cardiac 12 zile în spital costă cam 5.000—6.000 dolari. Exact. Aceasta este suma. Ce să vă spun că un tratament de TBC costă o avere?

Stimate Domnule Poet Adrian Păunescu, chiar eu cînd ERAM în București — eram nemulțumit de I.T.B., dar dacă vă spun că și aici, în New York, orașul vitează al lumii, se stă cite 30—50 de minute să aștepti un autobuz — care costă 2 dolari; exact 2 dolari și metroul 1 5 C, ca de la 1 august să se facă 1 dolar.

Dacă le voi spune tinerilor din GROZĂVEȘTI-REGIE că se pot plimba seara nestingheriți, vor spune ei și? Dar să te întorci seara de la serviciu, aici, în New York, este o problemă datorită criminalității.

Eu nu spun că în România nu mai sînt și greutăți, sînt — DAR s-au realizat atîtea lucruri de bază, esențiale unei vieți civilizate și bune încît ceea ce s-a obținut a intrat în așa măsură în cotidian încît nu mai vezi aceste realități.

Da, lucruri foarte mari, esențiale vieții, au intrat în cotidian și este foarte ușor să nu le mai vezi, dar ele există și au fost cucerite greu.

Vă rog să mă scuzați că v-am deranjat; sper să pot să vin să vă văd la redacție și dacă veți avea timp să mă primiți.

De ce vă scriu aceste rînduri? În primul rînd ca să vă exprim stima și respectul meu pentru tot ce faceți și pentru tot ceea ce scrieți.

Vă fac o sugestie: scrieți cit de mult, scrieți noaptea, ziua, la prînz, cînd mincați, scrieți în tramvai, în autobuz, oriunde vă veți afla. A nu scrie, echivalează la dumneavoastră cu o crimă; as vrea să cred că veți aborda și problema eseuului. Cu respect.

Dr. Ziscovici Robert
76-13 ; 113 Street
Forest Hills, New York 11375
S.U.A.

Opinia unui alegător

Oameni care fac și oameni care nu fac nimic

A apărut și această categorie morală cu implicații sociale și politice și mai ales de „siguranță postului” nebanuite, categorie care numai dintr-un fariseism păgubitor nu e cercetată cu toată seriozitatea, pentru că altfel, în viața domestică se vorbește destul de curent despre ea. Asume și vorba de oamenii care fac și își asumă toate riscurile și de oamenii care nu fac nimic și dorm liniștiți, sînt respectați, adesea promovați, în orice caz înaintează în grad și în vîrstă cu o siguranță mereu înconjurată de rezonanță celui mai invidiat sentiment de respectabilitate. O categorie morală de tip nou, as zice eu, pentru că e greu de crezut că în alt sistem poate fi întîlnită o astfel de categorie morală bivalentă și mai ales cu accentul „pozitiv” asigurat exact de latura ineficientă și pînă la urmă, moral vorbind, condamnată.

Omul care nu face nimic lasă de la început — să observați — convingerea că e serios și sigur și înfînt bine pe picioarele lui, om de greutate, om asezat, are în priviri o liniste dătătoare de încredere, vorbește mai ales rar și puțin, nu se grăbește, clatină mereu din cap ca și cînd gîndurile lui grele de sensuri abia mai pot fi ținute să nu se rostogolească de sub fruntea nici senină dar nici prea înnoată și, peste toate, e înzestrat cu darul de a nu contrazice pe nimeni. Iar acest dar este, să recunoaștem, un mare dar, dacă nu darul lui fundamental. Și dacă nu contrazice pe nimeni, nici nu înseamnă că e de acord cu tot ce aude și i se spune, nu, cu el lucrurile se petrec, mult mai interesant; el e indiferent față de tot ce i se spune și aude, atenția lui e îndreptată spre un singur țel: să rămînă nemiscat unde se află dacă nu, se poate să promoveze, cum i se pare lui că merită și cum — să recunoaștem — se întîmplă nu rareori.

Există chiar și formula, care circulează din nefericire firesc în viața de toate zilele: „Domnule, auzi pe cite un pătit, e mai bine să nu faci nimic”. Și, într-adevăr, cunosc și eu atîția oameni, unii, cum se spune, mari, care stau nemiscati pe scaunele lor, nefăcînd cite o viață întreagă nimic, promovînd cu încetozul dar sigur, respectabili ai unor fotolii pe care au început să le considere pe viață și care la un bilant, unul mai exigent, nu pot lega de numele lor mai nimic. „Ce a făcut, dragă, Georgescu ăsta, te întrebă cite un naiv, că toată viața a fost director! Ce a făcut el de nu s-a miscat deloc de pe scaunul de sef o viață întreagă?” — „Nimic” — i se răspunde cu reproș, adică e posibil să întreb ce a făcut un om care a fost atîta vreme respectat tocmai pentru că, nefăcînd nimic, n-a deranjat nimic și pe nimeni din jurul lui? Această latură a categoriei de care vorbeam e bine să fie pusă serios în discuție în ziua de azi cînd fiecare cetățean al țării i se cere, pe bună dreptate, să fie expresia unei conștiințe active și să-și asume răspunderea propriei lui conștiințe.

Prea multă lume iese la pensie fără să lase pe urma ei ceva concret — și eu nu mă refer la omul muncii, care muncește, înțelegeți, foarte bine. Mă refer la omul gata să spună „da” cu ochii închiși și cu mîntea înclătă de nesimțirea cea mai tristă față de ce e și se petrece în jurul lui, atent numai la posibilitatea rotirii scaunului său și la securitatea acestei rotiri. Acest om e gata să-și ia orice angajament pentru ca apoi să nu sufere deloc că angajamentul nu și l-a putut ține, e rata să semneze orice contract în numele unității sale, străin de conștiința care ar fi trebuit să-l oblige să se angajeze exact atît cît poate el și să nu incurce pe nimeni. Pe el nu l-a însoțit nici o inițiativă, nu l-a bucurat nici un gînd înnoitor, nu

l-a furnicat nici o undă de curaj dare să-l indemne la cel mai nevinovat risc în asumarea răspunderii, nu l-a bucurat decît linistea care i-a netezit, de-a lungul vremii, putinele circumvoluțiuni cu care a pornit de la naștere în viață. Si omul ăsta iese fericit la pensie, lăsînd pînă la sfîrșitul sfîrșitului impresia de om serios, și de greutate, și de bază, și de nădejde, și el n-a fost decît un bolovan lustruit pe care construcția noastră socialistă l-a cărat inutil pe toate schelele, uneori ale înalțelor clădiri.

Există și latura spectaculoasă a categoriei omului care face, iar în această latură eu vreau să pun în lumină partea de risc. Adesea, nu întotdeauna și nu cu siguranță automată a unui mecanism, dar adesea, să observați cit de mult incomodează acest om care face, și în primul rînd îl incomodează pe omul care nu face nimic. Omul care face vrea mereu/mai binele, are păreri, e capabil să contrazică, să propună alte soluții, să caute alte modalități de rezolvare, e gata să-și pună în joc toată energia și talentul, și nesomnul, și scaunul, și tot ca să joace pe cartea ambiției lui de a face ceva. Și iarăși adesea, acești oameni reușesc, pentru că pînă la urmă ei „ping” lumea înainte da să ferească dumnezeu ce un astfel de om să gresească vreodată în devotamentul lui sfînt; să vedeți cum se coalizează toți cei care nu fac nimic și cum abia acum fac ceva, fac din el un prototip al aventurismului și un argument pentru filosofia lor de nefăcători.

Am văzut nu prea demult un astfel de om care nu face nimic în biroul său și ce m-a uimit era grija cu care își tapisase el fotoliul pe care sta, cum îl alesese cu spătar foarte înalt și cum îi tapisase el pînă și bratele ca să-și sprijine și mîntile pe moale. Cred că e primul fotoliu cu brate atît de umflate de capitonați, iar din biroul în care nu făcea nimic omul nostru numai acest tron se reținea. În dreapta și în stînga capului, sus pe perete, omul care nu făcea nimic pusese să i se fixeze două lămpi care plonjau pe fata goală a mesei de lucru. M-am dus la el să discut o problemă simplă, care cădea în chiar subordinea lui și n-am făcut nimic. Am înțeles că nu se poate nimic, iar el explica savant și calm și important că nu se poate nimic. Tot ce reușise îl fusese să-și tapisase fotoliul. Dacă vrea, ar putea fotografia acest fotoliu și l-ar putea reproduce în gazetă. Să fie de pomină.

Am cunoscut și un om care face, certîndu-se mai cu toată lumea, sculîndu-se de la patru dimineata, asumîndu-și mereu riscul de a întreprinde ceva, cu o vocație a construcției de necontestat, călcînd adesea instrucțiunile care îl incurcau în dorința lui de a face ceva, incomodînd în dreapta și în stînga, pus tot mereu sub semnul întrebării, lăsat nu o dată singur să se apere sau, mai exact, să „se descurce”, însă neostenit în credința lui că vrea binele și că are dreptate și nu știu dacă va ieși la pensie de pe vreun scaun mai acătării. Am auzit de fiecare dată despre el spunîndu-se această nenorocită frază: Domnule, face, nu contestă nimeni, dar nu sfîrșeste bine, pentru că prea sare în ochi ce face el și mai sînt și cei care nu fac și nu se simt bine. Ce „facem” noi, cei care cunoaștem această categorie morală bivalentă? Care știm că e posibil să profileze mentalitatea păgubitoare a celui care izbindeste nefăcînd nimic? Pe cine susținem? Pentru că și susținerea apare, la rîndul ei, ca o expresie a aceleiași categorii bivalente. Domnule, nu susțin nimic, și pe nimeni, dorm liniștiți. Sau: „Susțin și atunci mă pregătesc și de nesomn”.

DINU SARARU

● **Niciodată România nu a recoltat mai mult pește ca în anii din urmă: 124 000 000 kg în 1976 față de 25 000 000 kg în 1938 și 1 800 000 la începutul secolului. Creșterea se datorează în principal pescuitului oceanic. În 1981 numai flota de pescuit oceanic are plan circa 200 000 000 kg ● A scăzut suprafața lucii de apă în favoarea agriculturii și acolo unde n-a fost necesar, împotriva indicațiilor primite. ● Surse importante de apă folosite aproape exclusiv pentru „protocol”. ● Neraționala administrare. ● Braconajul în creștere ● În fapt, producția de pește între hotarele țării reprezintă doar jumătate din potențialul real al suprafeței de ape. ● Pepiniere amenajate pe terenuri improprie ● Patru reporteri, martori oculari.**

Care e punctul de vedere al Centralei piscicole?

— **Tovarășe Inginer Dumitru Curtașu, ce plan a avut în 1980 Centrala de producție și industrializare a peștelui, al cărei director general sînteți?**
— O clipă, se impune o precizare. Centrala răspunde de activitatea de piscicultură și pescuit din apele interioare, fără cele de munte și fără județul Tulcea. Primele tin de silvicultură, în Tulcea funcționează o centrală separată, „Delta Dunării”. Planul nostru a fost de 44 000 de tone.

— **S-a realizat?**
— Nu, n-am dat decât 32 000. Din creșterii, 28, restul din bălți din Dunăre și din Marea Neagră, pină în Tulcea. Sub plan, dar producții mai mari decât în anii anteriori, 27 000 de tone în 1978, 29 900 în 1979, în creștere deci.

— **Cum se explică o asemenea, firește nedorită, situație?**
— Nu s-a muncit pește tot cu tragere de inimă. Tehnologiile moderne au fost, în unele locuri, ignorate. N-am stat, desigur, impasibili, ci am luat măsuri.

— **Ce măsuri, concret?**
— La Brăila și la Zimnicea și la Calafat, am schimbat directorii.

— **Și?**
— La Brăila și la Calafat, rezultatele au și început să se vadă, producțiile au sporit.

— **Au mai fost și alte cauze?**
— Au mai fost. Intemperii, scăderile bruște de temperatură, viiturile, precipitațiile abundente ne-au creat necazuri. Ele au rupt digurile sau au împins luciul apei peste nivelul stăvilarelor, iar peștii, fi-rește s-au împrăștiat. Asemenea fenomene s-au înregistrat chiar și anul acesta în județele Botoșani, Buzău și Mehedinți.

— **Între specii, ponderea o are crapul, nu?**
— Da, cam 60 la sută. Numai că el se furajează, iar noi n-am dispus, în nici un an, de cantitatea de furaje necesară. Am oțert, nu ni s-a dat, dar am înțeles situația, agricultura sau zootehnia fiind, firește, prioritare. E o vorbă între piscicultori, peștele nu guîță cînd nu-i dai, nici nu moare de foame, dar crește mai încet, asta e sigur.

— **Cu voia dumneavoastră, să lăsăm vorbe și să trecem la fapte. Care e, în două cuvinte, situația suprafețelor piscicole?**
— S-au înființat, după cum bine se știe, multe întreprinderi cu profil. Numai în județele Gorj, Covasna, Sălaj, Harghita și Brașov nu sînt întreprinderi piscicole. Cu toate astea, suprafața s-a micșorat, căci o serie de lacuri, Brateș, Iezer, Bistret, Suhaia, Boian etc., au fost, în mare parte, redatate agriculturii. Brateșul, de pildă, avea 20 000 de hectare, dacă au rămas 2 500, poate mai puține. Să nu credeți că s-a

procedat greșit. Nu, decizia a fost justă, căci în toate aceste zone producțiile la hectar erau mici, sub media pe țară.

— **Care e, acum, media pe țară?**
— În jur de 1 000 de kilograme de pește la hectar.

— **E puțin, nu-i așa?**
— Da, e sub posibilități. În unele locuri, la Zăul de Cimpie, la Cefa, la Timișoara, la Iași etc., s-a muncit bine. În altele însă, n-am să le repet, rezultatele au fost slabe.

— **Nu ne-ați spus nimic despre poluare. Are ea vreun rol în diminuarea producției piscicole?**
— Ea ne interesează mai puțin.

— **Cum așa?!**
— Logic, intrucit apele curgătoare sînt afectate, în exclusivitate, pescuitului sportiv. Dacă ele sînt poluate, și unele sînt, Dimbovița, de exemplu, de la București în jos mai ales, Jiul, Siretul după confluența cu Troțușul, asta ne interesează însă și pe noi. De ce? Pentru că sîntem siliți să alimentăm unele crescătorii din ele și apa Siretului, iau la întimplare, e plină de fenoli, grea pentru pești.

— **Am încheiat capitoul cauze?**
— Oricît ar părea de ciudat, păsările ăhtiofage produc pierderi importante, pină la 1 000 de tone de puiet pe an. Un capitol aparte îl constituie braconierii și, în ciuda măsurilor luate, se fură încă destul pește.

— **Chiar nu poate fi stăvilît braconajul?**
— N-avem, din păcate, personal suficient pentru paza și controlul bazinelor piscicole. Apoi, poate e numai o părere, și legea e cam blindă.

— **Nu credem că ar trebui să schimbăm legea pentru a avea mai mult pește, ce ziceți? Poate că soluția ca să avem mai mult pește este chiar asta, să avem mai mult pește! Ne-ar interesa ce se întreprinde la Centrala de producție și industrializare a peștelui în acest sens?**
— Dacă vom fi sprijiniți, vom atinge pină în 1985 o producție de 100 000 de tone. Sarcina aceasta e, pentru noi, angajament și vom face totul spre a-l onora. Vom lucra, în mare, pe suprafețele existente, pe care însă le vom moderniza, 6 000—7 000 de hectare, mîrînd adîncimile. Totodată, vom amenaja noi suprafețe, recuperînd mlaștini, sărături, în general terenuri improprie agriculturii. Vom introduce specii noi de fitoplanctonofagi, aceștia reprezentînd, în prezent, numai 20 la sută din total. Pină în 1985, acest procent va ajunge la 35—40 la sută. Avem planuri ambițioase și, cred eu, resurse să le transformăm în fapte.

VIDIU IOANIȚOIA

Tulcea

Producții pe jumătate

Față de 1980, în Deltă, producția de pește în mediu natural a scăzut la jumătate. Faptul se datorează mai multor cauze a căror înlăturare este complicată și complexă. Poate mai mult decât în oricare altă parte, transformările dirijate sau provocate de om, pe care le-a suferit Delta, sînt mai mari. Și nu numai Delta, ci și Dunărea, odată cu riurile care se varsă în ea. În cele din urmă, toată apa care curge pe riurile țării noastre, și nu numai ale noastre, trece prin Delta.

Vom încerca cu ajutorul specialiștilor să găsim explicațiile fenomenului și să supunem atenției forurilor coordonatoare câteva propuneri pe care le considerăm constructive.

Tulcea, Institutul de studii și proiectări pentru Delta Dunării. Inginerul Mircea Storoș, șeful Laboratorului de cercetări piscicole: „Una din cauzele principale ale acestei stări de fapt este restringerea zonelor de reproducere din lunca Dunării, ca urmare a îndiguirii zonelor inundabile, care au fost redatate agriculturii. În Delta s-a întimplat același lucru în urma îndiguirii incintelor stuficole. La vremea aceea s-a făcut un studiu de rentabilitate. Piscicultorii au arătat că este mai rentabilă păstrarea zonelor de reproducere. Rezultatele agronomilor au fost contrare. Ei au avut cîștig de cauză. Între timp, multe din terenurile îndiguite s-au sărăturat și nu mai dau producții pe care s-a contat. Credem că astăzi este necesar un studiu foarte serios, pe baza producțiilor agricole efective și a inventarierii zonelor

agricole care nu produc, din care să reiasă ce suprafețe se pretează pentru piscicultură. Trebuie găsită o cale de mijloc. În ceea ce ne privește, ne ocupăm de amenajarea și identificarea zonelor de reproducere naturală, zone care trebuie să îndeplinească mai multe condiții: teren stabilizat, o anumită vegetație, să permită accesul reproducătorilor și a puietului, apa să aibă o anumită adîncime. În 1976 am finalizat o temă de cercetare privind reproducerea naturală dirijată. S-au îmbunătățit vechile amenajări prin prevederea bazinelor de reproducere, în special pentru crap, care este cea mai eficientă specie. În paralel, lucrăm la ameliorarea speciilor asiatice, care nu sînt concurența hrană cu cele autohtone. Problemele de ameliorare și selecție, bolile cauzate de paraziți sau de virusuri stau, de asemenea, în atenția noastră. Pină de curînd nu ș-a putut face o selecție pe baze științifice, deoarece era greu de urmărit repetarea reproducției. Astăzi sîntem în măsură să facem selecții științifice, în profunzime privind eficiența, coeficienții de digestibilitate, asimilarea furajului. Este finalizată tema: „Substituirea furajelor clasice deficitare cu echivalentul proteic conținut în deieții”. Am pus la punct cîteva rețete de furaje medicamentoase pentru combaterea unor boli. Credem că totuși problema principală este cea a producției pentru asigurarea unei rase prolifică, stabile și rezistente. Sîntem în măsură să industrializăm metodele de cercetare priyînd combaterea unor boli, a unor agenți transmițători de boli cum ar fi melcii, păsările, a larvelor de insecte, concurența la oxigen și hrană pentru larvele de pește.”

Inginer Ieremia Jora, șeful biroului piscicultură din Centrala Delta Dunării: „Cit privește problema puietului mai este un aspect care nu trebuie neglijat. Amenajarea unui hectar de pepinieră costă între

Există pește, să învățăm urgent

100 000 și 150 000 lei. De pe un hectar se obțin 1 000 kilograme de puiet a 12 lei kilogramul. Deci se investesc bani frumoși în această acțiune. Corect ar fi ca puietul să fie deversat în Dunăre. Se mai regăsesc acești bani? Din punct de vedere contabil nu. Ce facem în aceste condiții, deversăm sau nu puietul? S-a preferat ca el să fie maturizat în crescătorii, în detrimentul regimului natural. În crescătorii, asigurarea condițiilor de creștere, furajarea, energia consumată costă și ele bani. În Delta sînt la ora aceasta 50 000 hectare în regim de amenajări. Zonelor naturale au scăzut ca suprafață prin amenajarea unor suprafețe importante pentru agricultură și stuficultură, prin îndiguiri, prin colmatarea unor canale de legătură, prin poluare. Și turismul este o problemă serioasă. Anual 50 000 de turiști vin în Delta. Cantitățile de pește mincate de aceștia nu sînt prinse în nici o statistică. Anul acesta, numai prin controalele inopinabile s-au confiscat 26 tone de pește și sute de kilograme de icre. Braconajul, pescuitul în perioadele de prohibiție, poluarea adusă de un turism nu întotdeauna bine organizat, lipsa de educație a unor care vin în Delta și mai mult strică decât mîncîcă sînt cauze de care trebuie să se țină seama. Se preconizează ca turismul în Delta să fie organizat de întreprinderea noastră. Vom organiza pe lângă cherhanale puncte turistice, unde turistul va putea să cumpere pește, să mînce o ciorbă pescărească autentică, să viziteze locurile cele mai pitorești. Sîntim nevoia unor utilaje speciale, ușoare dar puternice, care să rezolve eficient problema vegetației prea abundente. Pentru bunuri naturale nu s-au făcut amenajările de care era nevoie. Rețeaua de canale n-a ținut seama de regimul hidrologic. Prin colmatarea unor canale, complexul de bălți rămîne pe uscat, dispar zonele de reproducere, peștele rămîne pradă păsărilor răpitoare, icrele rămîn pe uscat. La vilturi, prin canalele colmate intră apă tulbure. Speciile care trăiau în ape limpezi, linul și caracuda, practic au dispărut. S-a dat atenție stufului în detrimentul peștelui. Trebuie creat un echilibru între piscicultură, stuficultură și agricultură. La Pardi-na, 30 000 de hectare sînt acum pe uscat și așteaptă să fie însămînțate. Zona Dunavăț este în curs de amenajare. Problemele sînt într-adevăr complexe și îndrăz-nesc să spun că rezolvarea lor nu se poate face decît cu participarea mai multor factori de decizie.”

Tehnicianul Ion Ignat, șeful secției „Mila 35”: „Deși avem o dotare foarte bună, iar productivitatea muncii a crescut de la 8 la 12 tone pentru un pescar, peștele în regim natural, inundabil, cum se spune la noi, s-a împuținat și este obligat să-l cauți mai mult. Avem probleme și cu forța de muncă. E din ce în ce mai greu să recrutezi pescari tineri, care preferă să meargă în industrie, unde munca este mai ușoară și mai bine retribuită. Deși în anul 1980 nu am realizat planul, pe cincinal l-am făcut. Necazurile pe care le avem le-am expus de mai multe ori, dar, deocamdată, nu am primit rezolvările pe care le așteptăm. Pelicanii și cormoranii aduc mari pagube. S-au înmulțit peste măsură. Nu sîntem pentru stîrpirea lor, dar sîntem pentru limitarea lor. Vin și-ți iau peștele din barcă. Unde bat pelicanii, nu mai merg pescarii. Turiștii neorganizați și mai ales necivilizați ne creează mari probleme. Avem multe cazuri în care găsim sculele pe baltă distruse și peștele furat. Omul vine în Delta să vadă și să mînce pește, ori în toată Delta nu este măcar un centru de desfacere a peștelui în sezonul estival. În aceste condiții, omul și-l procură pe căi necinstite și de multe ori prin nepriceperea lui aduce pagube mai mari decît mîncîcă. Forța de muncă este în continuă scădere. Delta nu mai are regim de izolare și foarte mulți specialiști vin, își fac stagiul și pleacă. Rămîn doar îndrăgostiții de Delta, dar ei sînt mai puțin decît ar trebui. Față de cereri, utilajele de întreținere sînt puține, mai ales toamna cînd scad apele. Producția de pește a scăzut în ultimii ani și asta se datorează în primul rînd dispariției unor zone naturale.”

Din părerile expuse de specialiștii pe care i-am solicitat rezultă, credem, că rezolvarea problemei peștelui în Delta Dunării depinde de mai mulți factori, care numai printr-o acțiune comună, bine organizată o pot duce la capăt. Din cele relatate, se pare că rezolvarea ei stă sub semnul urgenței.

OPREA GEORGESCU

Călărași

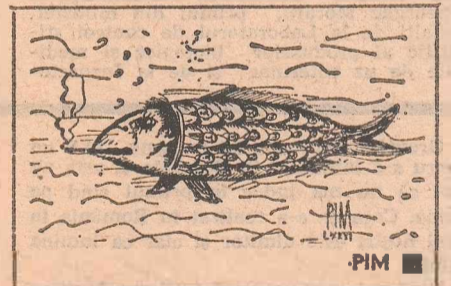
Tot ca pe vremea lui Rareș...

Cînd vine vorba despre pește, Gheorghe Virtejeanu nu este un om oarecare. El paste peștele de peste trei decenii, mai exact din '44, cînd a absolvit și școala medie tehnică de piscicultură, sau poate mai demult, născut fiind pe lângă Giurgiu. Ca toți oamenii care se respectă, păstrează în memorie doar ceea ce-l interesează nemijlocit și în conștiință, în perimetrul profesiei sale, dispune de amintiri exacte și certe.

Cîndva, zona inundabilă a Dunării însuma 400 000 ha. Fosta Administrație a pescărilor statului din Călărași era răspunzătoare de tronsonul Minăstirea km 410 — Hirșova. În condiții de pescuit extensiv, în urmă cu trei decenii, se captu-rau cel mult 50 kg pește la hectar. Este drept că, atunci, numărul hectarelor de luci de apă era mult mai mare. Mostiștea producea 300 tone. Boianu Sticleanu — 300 tone, Iezeru Călărași — 600 tone, Apendicul Gălățui — 150 tone, Călărași Riu — 300 tone, Borcea de Sus și de Jos — 1 000 tone; cu aproximație, desigur. Total 2 650 tone. Pescarul era un fel de cioban de pește. În februarie, martie și aprilie se închideau cu zăgazuri scurge-rile bălților spre Dunăre, lucrarea aceasta fiind capitală. La începutul lui mai începea pescuitul, întii cu unelte statice. După 1 septembrie pină la înghețul apelor, se trecea la capturi masive, cu năvoadele. Iar iarna se reparau uneltele.

Acest ciclu anual se perpetua din vremuri ancestrale, făcea parte din viața oamenilor, îi imprima o dimensiune anume. Și peștele nu era o raritate în piețe.

Astăzi, Gheorghe Virtejeanu este un cadru tehnic de bază al întreprinderii piscicole din Călărași, a cărei autoritate a rămas extinsă cu aproximație asupra aceluiași tronson al Dunării: între Vadul Oii și Greaca. Numai că suprafața luciului de apă din zonă s-a împuținat mai mult decît simțitor. Prin '62 au început lucrările de îndiguire și desecare a bălților. Inițial, se prevăzuse ca în zonele cu cote mai joase să se păstreze 4 500 ha de baltă, dintre care 2 600 la Boianu. Prevederea nu a fost respectată, la Boianu-Ciocănești mai există astăzi doar 230 ha. S-a mai păstrat o băltire de tranziție a apei refulate pentru irigații în Bărăgan, dar malurile ei sînt abrupte și peștele nu află locuri propice pentru reproducerea naturală. Oricum, acolo, la Rasa-Gălățui, va intra în producție în anul viitor o stație de reproducere artificială. Greaca a dispărut cu totul. Din '64 pină în '70, Gheorghe Virtejeanu nu a mai fost piscicultor, ci agricultor, aici, la Iezeru Călărași. A muncit șase ani în cizme de cauciuc și noua lui ocupație a luat sfîrșit abia cînd nu s-au mai putut recolta hectarele recuperate de sub ape decît cu tractoare cu senile. Cînd s-au împotmolit și acestea, Iezeru Călărași a redevenit baltă, întinsă de data aceasta doar pe 150 ha (avusesse cîndva 12 000 la ape mari și 7 000 în regim de ape scăzute), iar Gheorghe Virtejeanu a redevenit piscicultor. Dar răsturnarea de destin a Iezerului Călărași nu s-a oprit aici: nu demult, din cele 650 ha, 150 au fost cedate combinatului siderurgic, pentru depozite și portul mineralier. „Si s-ar putea să mai dăm...” — remarcă Gheorghe Virtejeanu, în acord cu Silviu Stan, directorul întreprinderii, la care ne referim mai puțin pentru că abia a fost numit în această funcție. Pină una alta, tot ce a mai rămas în picioare în piscicultura locului privește cu îngrijorare spre ce se

ridică în preajmă, știindu-se că mai sus, la Galați, un combinat asemănător a produs ravagi în fauna acvatică a Dunării. Și urmează prima concluzie dedusă dintr-o vastă experiență de piscicultor: „Orice se face pe Dunăre — continuă Gheorghe Virtejeanu — stînjește economia piscicolă...” Să nu facem nimic nici nu se concepe, dar, evident, ce se face trebuie făcut cu grijă și cap.

În 1981, întreprinderea piscicolă din Călărași și-a propus să realizeze 2 430 tone pește. Din ele, numai 60 tone se vor scoate din Dunărea propriu-zisă. Îndeplinirea planului se arată însă de acum problematică, din varii motive. Pescarii sînt harnici, dar prea multe stau împotriva lor. Din 180 de oameni care pescuiesc efectiv se disting Dumitru Ghioca, Manole Dumitru, Dumitru Tirpan, Iancu Tîcu, Marin Arabagiu sau Tudor Deșliu. Unii izbutesc și performanțe în domeniu: Gheorghe Mirea a recoltat nu demult un morun de 80 kg. Dar marea lor majoritate sînt trecuți de 50 de ani și alții, mai tineri, nu se înghesuie la o muncă prelungită uneori la mai mult decît 14 ore pe zi și remunerată în medie cu 2 000 lei pe lună. Cei ce mai stăruie în îndeletnicirea aceasta aspră, ni se spune, „s-au învățat precum cîinii la tîrlă”. Si, bineînțeles, nu se poate stăru cu tragere de inimă prea din cale afară într-o profesie cînd viitorul ei e apăsător de ceață. Apoi, de regulă, este problematică procurarea furajelor, în consecință peștii se îmbolnăvesc, iar pescarii se aleg cu retribuțiile diminuate din cauze ce nu depind nicicum de ei. Însă, în acest an, la Călărași au ajuns toate furajele necesare, pentru că tovarășul Marin Căpizisu din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare s-a dovedit a fi un om de cuvînt. Și Gheorghe

există bălți, să le valorificăm!

Virtejeanu ar mai spune ceva, ceva ce se deduce din confruntarea omului cu o lume care nu stă pe loc.

Desigur, și el, și tovarășii săi se mîndresc cu pepiniera în care se lucrează ca într-un laborator, cu succesele înregistrate în acclimatizarea solurilor nou introduse în cultură, între care soiurile planctonofage, cu alte aspecte de certă modernitate ale profesiei lor. Dar nu este mai puțin adevărat că în largul bălții care le-a mai rămas munca se desfășoară tot ca pe vremea lui Petru Rareș I...

Și lucrurile încep să se sistematizeze: întâi, ar fi cazul să crească suprafața luciului de apă, să se depisteze zonele joase în care experiența de până acum ne convinge că agricultura nu este rentabilă și să fie redată pisciculturii; agroiscultura — trecerea unor suprafețe joase, intermitent, cite patru-cinci ani la rînd, cînd în regim de agricultură, cînd în regim de piscicultură —, o soluție propusă de Grigore Antipa cu trei sferturi de secol în urmă, ar trebui coborîtă din sfera unei simple noțiuni în practica de toate zilele, cu atît mai mult cu cît destule terenuri se sărătesc simțit, de la an la altul; a rămas mult în urmă mecanizarea furajării și a recoltării peștelui și, se pare, nimeni nu și-a făcut din această problematică o preocupare constantă: în sfîrșit, prin înlăturarea tuturor piedicilor ce determină stagnarea pisciculturii românești — cîteva mărunte, cele mai multe fundamentale, de concepție — oamenii s-ar relansa cu o altă sferă intr-o îndeletnicie căreia i-au întors spatele. Așa gîndind Gheorghe Virtejeanu la Călărași, rămînîndu-ne nouă să aflăm și ce gîndesc cei de deasupra lui.

MIHAI PELIN

Calafat

Nu poți prinde crapul cel mare dacă nu-l ai pe cel mic

Trebuie recunoscut din capul locului că revirimentul presupus cu niște ani în urmă în piscicultura unui județ cu tradiții în domeniu — peștele figura chiar în stema de altădată a Doljului —, cu un fluviu la limita sa meridională, cu ape interioare bogate, cu bălți naturale și amenajări piscicole nu s-a materializat. Cauzele sînt multe și între ele s-ar putea număra și starea conflictuală, disputa surdă, întinsă pe cîteva ani, între membrii conducerii întreprinderii piscicole din Calafat. Disputa aceasta a tulburat acolo profund apele. Nu este de neluat în seamă nici cvasiinteresul organelor agricole județene și al consiliilor populare comunale pentru o piscicultură organizată la nivelul cooperativelor agricole de producție care posedă iazuri și bălți. Așa se face că peștele a apărut tot mai rar în piețele orașelor doljene, ca să nu mai vorbim de rețeaua magazinelor sătești, în care mai degrabă se pot găsi banane.

De la această margine a lucrurilor se cer făcute cîteva precizări, pentru a ne forma o imagine de ansamblu a bazei de producție piscicole de care dispune județul Dolj și asupra producției obținute în ultimii ani. Suprafața luciului de apă, potrivit datelor culese de noi, este de peste 3.000 ha. Producțiile piscicole obținute au înregistrat însă fluctuații curioase, cu tendințe evidente de scădere. Este amintit cu nostalgie anul 1977, cînd s-au realizat 3.500 tone fără mari eforturi, întreprinderea fiind clasată atunci printre primele din țară. Anul trecut, de pildă, după ce a fost schimbată întreaga conducere a întreprinderii piscicole din Calafat, director fiind numit inginerul Ion Panea, de baști-

nă din părțile locului, unde se știe bine cum se face o saramură, producția de pește a mai săltat puțin, ajungînd la 2.300 tone, iar anul acesta speranțele se leagă de o producție de 3.300 tone, destul de bună după părerile celor cu care am discutat, dar sub planul inițial cu vreo 400 tone. Ion Panea, care a limpezit binele apele la Calafat, este convins că se putea realiza și depăși planul dacă nu survenea viitura din luna mai, de pe urma căreia s-au ales numai cu necazuri și, pe de altă parte, dacă problemele reproducerii artificiale a peștelui fitofag, o adevărată știință, ar fi ceva mai bine stăpînite. Într-adevăr, inundațiile din primăvară au dijmuit serios crescătoria de puiet de la Salcia, județul Mehedinți.

În ce privește pescuitul pe Dunăre, deși există un contract cu cooperativele agricole de producție riverane, pentru 400 tone, există certitudinea că nu se vor realiza mai mult decît 70, intrucît atît dotarea cu utilaje adecvate, cît și coordonarea acestei activități sînt deocamdată necorespunzătoare.

Ion Panea se arată categoric atunci cînd este vorba despre asigurarea puietului: „Cînd ajungi să umbli cu sărut-mîna pe la unii și pe la alții după puiet este greu să obții pește. De aceea, înainte de toate, trebuie să ne punem la punct această producție. Restul va veni aproape de la sine...” Și sîntem și noi de acord că nu poți prinde crapul cel mare dacă nu-l ai pe cel mic. Nu mai sîntem însă de acord cu producțiile mici de pește obținute — sub 1.000 kg la hectar de luciu de apă — de vreme ce potențialul bălților, experiența existentă și faptul deloc de neglijat că furajele au sosit conform repartițiilor (!!) ar permite cu ușurință o producție medie de cel puțin 2.000 kg la hectar. Și, dacă nu greșim cumva, această producție chiar se realizează, numai că o bună parte din ea este valorificată pe cîl lătaralnice, prin evaziune. Discuțînd această problemă cu comandantul miliției din Calafat, căpitan Dumitru Toma, ne-a fost prezentată o veritabilă expoziție de făpoice și virșe confiscate de la bracoieri, precum și o listă întreagă de pescari frauduloși. Aceastora le putem alătura în toată liniștea mulți care scapă. Revenînd la producția obținută la hectarul de luciu de apă, ni se pare că este cu totul derizoriu să-ți probezi numai o producție de 100 tone pește la 300 ha, cît și-a propus întreprinderea piscicolă din Calafat pentru bazinul de la Fintinele, unde și amatori care învață cum se pune o rimă în cirilic prind zilnic cel puțin cîteva kilograme.

Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că în programul județean de dezvoltare a pisciculturii un capitol special îl constituie dezvoltarea patrimoniului piscicol în sectorul cooperatist. De fapt, pentru „problema” proprietății asupra iazurilor s-a bătut o vreme bună apa în pluș și s-a ajuns, în sfîrșit, cum era și firesc, la concluzia că lucrul cel mai important nu este cine administrează, consiliul popular sau cooperativa agricolă de producție, ci ce se scoate din bălți. Dar și aici lucrurile nu sînt încă lămurite pînă la capăt. Încă de la 1 septembrie 1973, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a emis un ordin prin care întreprinderile piscicole erau obligate să sprijine cooperativele agricole de producție, să le acorde asistență tehnică în probleme de amenajări, să le livreze puietii reproducători pentru popularea iazurilor, alte materiale și uneelte pescărești. A fost un ordin bun și clar, menit să impulsioneze producția piscicolă, dar de cînd a fost emis stă la saramură și s-a uitat de el, pentru că nimeni n-a mai controlat cum se aplică prevederile lui în practică. Așa se face că peștele se reproduce în bălțile de la Cornu și Caraula doar pe cale naturală, cel de acolo mulțumindu-se să încaseze duminica de la pescarii amatori cite 50 lei pentru ziua de pescuit. Sau să-și mai rezolve cite o problemă personală.

MIRCEA CANTAR

OMUL - INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

O oră de gîndire

Aveau la dispoziție doar o oră de gîndire și fuseseră înștiințați că altă coală de hirtie nu aveau voie să mai ceară. Li se ceruse să aștearnă pe hirtie vreuna dintre întîmplările ce li s-a părut, de cînd erau pădurari, mai de neuitat, mai frumoasă, mai deosebită. Și chiar dacă trecuse mai mult de jumătate din durata celui examen ce-i tulburase într-afit iar unora nu dispoziție doar o oră de gîndire și fuseseră înștiințați că altă coală de hirtie nu aveau voie să mai ceară. Li se ceruse să aștearnă pe hirtie vreuna dintre întîmplările ce li s-a părut, de cînd erau pădurari, mai de neuitat, mai frumoasă, mai deosebită. Și chiar dacă trecuse mai mult de jumătate din durata celui examen ce-i tulburase într-afit iar unora nu vroiau să li se arate încă, de nicăieri, cuvintele de care aveau atîta trebuință, nu faptul acesta în sine îi îngrijora, căci din scrisul lor mare, cu litere robuste, ar fi avut încă vreme să umple măcar pe o parte coala aceea de hirtie. În liniștea care cuferea sala de la un capăt la altul ca un profesor orb și nepăsător, în liniștea aceea neliniștitoare, temerea adevărată era că soarta lor ar fi putut să atîrne de un singur cuvînt. Mai înainte de a începe să se scurgă, minut cu minut, ora de gîndire, inspectorul silvic le spusese, ca și cum ar fi dat să-și ia la vedere de la unii dintre ei, că de întimplarea pe care vor scri-o depinde chiar rămînerea lor în meseria de pădurar. Însă cum, în același timp, chiar faptul că le tremura mîna ar fi arătat nesigurantă, căutau să-și ascundă întîmplătoria lor slabiciune și împingeau înainte creionul terorizat de degetele pe care el ar fi preferat să li se înfigă, mai degrabă, în ceafa vreunui urs decît să și le pîmbe pe deasupra acelei punți subțiri de hirtie, pe deasupra volburilor unei primeldii căreia n-aveau cum să-l cunoască îndeajuns adîncimea. N-ar fi ajutat la nimic nici dacă s-ar fi apucat să copieze unul de la altul, căci repede necinstea ar fi fost dovedită iar riscul, după cum îl prevenise șeful lor ierarhic lîngă care se afla un bălat pe care unii parcă îl mai văzuseră și parcă le rămăsese în minte că e ziarist, ar fi fost, de bună seamă, prea mare.

Odată, s-a pornit unul dintre ei să scrie, observase că tot la cîteva nopți vine cineva și-i fură niște puiet. Bineînțeles, scria omul mai departe, s-a așezat la pîndă. Și astfel a descoperit că hoții erau un bărbat și o femeie. A stat ascuns, i-a văzut cum scot puietii, atît cît puteau ei să ducă în brațe, și după aceea s-a furișat pe urmele lor. Urmele se înălțau către munte, pe drumuri înguste și pe poteci. S-a ținut după ei pînă în apropierea locului unde se opriseră și a văzut apoi, fără să mai înțeleagă nimic din ceea ce vedea, că bărbatul și femeia munciau de zor ca să planteze acolo puietii aceia. Cînd au terminat, au coborît înspre orașelul din apropiere. Dar cel mai mult l-a mirat, mai scria pădurarul, că plantașera puietii nu la întîmplare, ci chiar acolo unde trebuiau plantați, chiar acolo unde le venea lor mai bine ca să poată crește nestingheriți. Bărbatul și femeia care, deși furaseră, dovediseră că nu erau minaiți de nici un gînd de hoție, avuseseră un singur copil, un bălat, un împătimit după frumusețea munților. Și pe munte, într-un accident, acela chiar își găsisese sfîrșitul. În amintirea lui, dacă ar fi fost lăsați, părinții ar fi fost în stare să planteze păduri întregi.

Alături, cineva povestea despre un cerb muț și despre drama și suferința celui cerb care, în vremea boncăluțului, nu poate să-și cheme în nici un fel vreo iubită. Iar un altul, mai încolo, arăta că în cuorinsul pădurii de care răspunde el se află un mormînt pe a cărui lespede stă scris că e mai vechi de o sută de ani și că, deși putea fi înăbușit de ierburii și acoperit de frunze de tot atîtea ori cîți ani trecuseră peste el, mîinile grijiului ale unor urmași fac să strălucească de curățenie locul din preajmă și piatra aceea dintre viață și moarte deasupra căreia, mai arăta pădurarul, el găsește întotdeauna flori proaspete.

Toți au scris pînă la urmă cite ceva sub presiunea riscului pe care, scriînd, căutau să-l micșoreze, cu toate că nu erau deloc siguri că riscul acela nu sporea chiar în timp ce ei scriau, tot mai grăbiți, în minutele din ce în ce mai scurte ale orei de gîndire. Și la sfîrșitul acelei ore de-a lungul căreia nu e mai puțin adevărat că fiecare înțelesese că trebuie să scrie o poveste mai frumoasă decît a colegului care muncea deasupra pupitrului alăturat, s-a gîndit că avertismentul inițial fusese o glumă, că nici nu se puneau problema ca vreunul dintre ei să nu mai rămîna pădurar și că, bineînțeles, chiar dacă s-ar fi pus această problemă n-ar fi stat nimeni să hotărască în funcție de talentul lor de povestitori.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Setea de labirint

Am cunoscut un om despre care se spune că e un nebul frumos, adică liniștit, senin, pedant, cu ochelari, care mi-a declarat că nu mai doarme de mulți ani, că și-a redus somnul la strictul necesar, adică la minimumul necesar. Că e aproape în permanență în stare de veghe.

Am încercat să aflu de ce nu are somn. L-am abordat cu precauții de specialist în psihiatrie, cu neîncredere, cu tolerantă. Mi-a spus că e biolog, cercetător, că lucrează de zece ani la o teză de doctorat despre unele mutații genetice, că pînă la ora convorbirii noastre adunase un pod întreg de fișe, de manuscrise, dar că lucrarea nu e nici pe departe gata. Omul vorbea grav, cu voce adîncă, de bas, cu privire inteligentă și seducătoare, cu un suris dezarmant, de om care trece peste faptul că ar putea fi luat în batjocură, dar convins că are dreptate. Cum adică, lucrează de zece ani la o teză de doctorat? Imaginați-vă și dumneavoastră, mi-a răspuns, sînt un tip scrupulos, nu mă las pînă nu verific de zece de ori o informație. Sînt adeptul filozofiei „lucrul bine făcut”, nu accept fișuri de logică și de experiment. Deja am epuizat toate cotele bibliotecilor din țară și foarte multe din străinătate. Sînt în corespondență cu cel mai mari genetician ai lumii. Sînt conectat la întreaga rețea a cercetărilor genetice, minus cea militară, secretă, pe care nu o cunosc dar o întuiesc, deoarece ar putea fi și cea mai periculoasă pentru umanitate. Vă închipuiți ce se poate întîmpla în condițiile în care un stat care deține putere și fonduri, în stare să investească enorm în genetica, care poate construi departe de lumea dezîntărită șerii de genii, de imbecili ascultători, fantastice mîini de lucru sau minunată carne de tun, pionii de sacrificiu într-un viitor război? Am strîns prin armare informații de pretutindeni, chiar și ipotezele cele mai fantastice, chiar și copile xeroxate ale unor comunicări efemere la congrese, sau întruniri de geneticieni. Și pe măsură ce aprofundez, simt că mă scufund într-un ocean de știri dintre cele mai surprinzătoare, mai paradoxale, despre noi înșine. La urma urmei, ce știm azi despre noi înșine? Foarte puțin, revoltător de puțin. Dar chiar și ceea ce s-a scris pe tema lucrării mele este imens pentru că nu mai reușesc să dau de capăt, nu mai reușesc să dau de fundul sacului acesta de informații. Nu-mi ajunge timpul să citesc. În fiecare zi, aproape, apare o nouă lucrare, o nouă ipoteză fascinantă în cîmpul preocupărilor mele. Fiecare tratat, fiecare lucrare, fiecare comunicare trimite la alte și alte surse bibliografice pe care mă simt obligat să le verific. Pentru că am descoperit o sumedenie de erori, de inexactități. Și imaginați-vă, genetica este totuși o știință foarte nouă, un domeniu frăed al biologiei, care a răsturnat, e adevărat, multe lucruri ce păreau tabu în evoluția vieții pe pămînt. Ce s-ar fi întîmplat însă dacă-mi alegeam o teză de doctorat din alt domeniu? Ar fi trebuit să mă întorc prin bibliotecile făcute pulbere de la Alexandria sau Ninive... Înțelegeți că nu pot, nu mă lasă conștiința mea de om de știință să sintetizez o teză de doctorat din surse incomplete. Vreau să elaboriez o lucrare perfectă. Și, iată, nu-mi mai ajunge labirintul bibliotecilor. Ce-l de făcut? Nimic mai simplu, îl răspund, e ridicol să ne amăgim că putem cunoaște totul, absolut totul! Ei, vedeți, mi-a replicat interlocutorul, totul pornește de la atitudinea pe care o ai față de un anumit lucru, de starea în care te pui cînd îl abordezi: dacă vrei absolutul, ajungi la un rezultat superior, dacă vrei pur și simplu să faci o lucrare, o simplă teză de doctorat, vei reuși să iei un examen și un titlu prețios în cartea de muncă. Eu vreau altceva, eu vreau absolutul.

L-am revăzut zilele trecute. Nu mai are loc în casă de manuscrise și de cărți, reviste, facsimile etc. Vrea să scrie un tratat în zece volume. Între timp l-au murit părinții, l-au părăsit nevasta și copiii, a devenit fără să vrea bunice, oamenii încep să-l comenteze ca pe un nebul și el continuă să orbecăiască prin labirintul bibliotecilor lumii, pierzînd dreptul de a mai susține teza de doctorat dar aspirînd la o operă perfectă.

Interlocutorul nostru, care este cercetător într-un institut de biologie, care lucrează, își vede de treabă în laboratorul său, zi de zi, rămîne la locul său din univers, loc numerotat desigur cu numărul 13, un personaj aproape aberant, ușor de calificat, drept absurd. Dar dacă nu e așa? Dacă pînă la urmă acest om va da marea lucrare de sinteză pe care o așteptăm? Dacă el are dreptate? E viața lui. Unul din marile sale cursururi este, într-adevăr, că vrea o operă perfectă deși o operă adevărată rămîne întotdeauna deschisă.

ADRIAN DOHOTARU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Iasi, Joi 23 februarie 1917

[...] Tifosul exantematic s-a lăsat grozav. Mor aproape o mie de soldați pe zi și mor doctorii. Doctorul Giani e bolnav pe moarte, doctorul Perța, bietul a murit azi. Nu știu ce s-a mai alege de noi. În privința asta, cu toate durerile exilului, e o binefacere pentru voi că ați părăsit Iașii. Moartea glorioasă, moartea utilă o înțeleg, moartea stupidă, ba...

Cu alimentația e o nenorocire, cu lemnele și mai rău. Acum s-au introdus carțile de carne și de piine și de toate lucrurile. Ni se dă de trei ori pe săptămână câte 200 grame de carne pe zi. Cit privește mîncarea, eu nu prea sufăr, fiindcă n-am poftă deloc.

Singurul lucru care mă bucură e că am o ocupație. Am făcut „România” gazeta Cartierului General [al armatei române], pe care o conduc eu. Gazeta a prins, deosebit, din primele zile. Se tipărește în 30 000 de exemplare, din care jumătate merge pe front, jumătate se vinde cu numărul. Este un succes necunoscut încă, explicabil numai prin foamea de cetit. Eu muncesc la ea cu mult interes și caut să fac din ziar un punct important în situația asta tulbură. De aceea m-am apropiat și de palat. Am câștigat pe regină prin Cella (Delavrancea - n.N.), m-a primit de mai multe ori în lungi audiențe... Femeie dezghețată, i-am vorbit limpede și vezi articolele ei, a devenit colaboratoare, gazetară... Ea scrie în engleză, Cella-i traduce manuscrisul în franceză, eu în românește și pe urmă i-l cetesc. E încântată de traduceri și foarte prietenoasă, foarte dispusă să asculte sfaturi. D.e. articolul cu Bucureștii (apărut în „România” la 24 februarie 1917 - n.N.), i-am spus eu să-l scrie, i-am dat subiectul, i-am indicat chiar și cum să-l trateze. Înțelegi că gazeta în condițiile aceste speciale trezește un interes neobișnuit. Tăcerea care se făcuse în jurul meu a dispărut de tot, îi văd din nou pe toți gentili și gata să mă servească. Firește și dușmanii s-au înțeles. Iorga cu deosebire e furios, fiindcă - cum zice el - am „acaparare pe regină”... Ca situație morală, firește, toate lucrurile astea m-au întărit. Niciodată n-am avut mai mulți prieteni și mai mulți dușmani. În cele materiale mi-am asigurat existența, și asta-i destul. [...]

Ce să-ți mai spun de-aici? Politica e tulbură: tensiune între Cartierul General și guvernul care se teme de-o dictatură militară (temeri „venite” nu atât dinspre generalul Prezan, cât dinspre generalul Averescu - n.N.). Nu sint excluse surprizele și-o cădere de guvern nu e imposibilă. Armata e în refacere, lucrurile ar merge, dar bolile o decimează. Frontul se ține. Veți fi auzit, probabil, de trădarea colonelului Sturza, care a trecut la nemți. Mizerabilul a scăpat, complicele lui însă, locotenent-colonelul Crăniceanu, băiatul generalului, a fost prins și va fi împușcat zilele astea. Fratele lui a cerut să comande el plutonul de execuție. A fost o consternare grozavă aici cînd s-a auzit afacerea Sturza. În curînd se va da publicității. Dacă reusea planul lui de-a trece cu toată divizia la nemți, am fi fost prinși cu toții aici și azi n-am mai exista.

În chestiunea prizonierilor [transilvăneni și bucovineni] din Rusia (care solicitau să lupte ca voluntari în armata română, pentru desăvîrșirea unității noastre naționale - n.N.), în sfîrșit, s-a auzit o hotărîre. Înarmarea lor s-a decis. Ieri a plecat la Cartierul General rus un colonel de-al nostru, ca să discute detaliile. Peste vreo două săptămîni revine și atunci plec și eu în Rusia pentru o lună, cu o misiune mixtă de militari și civili. Mai mult nu pot să stau acolo, fiindcă nu vreau să pierd din mină firele de la gazetă.

Cu ocazia asta mă bucur, dragă Teno, că ne vedem. Oriunde ai fi tu, în Finlanda, ori în Norvegia, fiindcă de trecere peste mare acum nu poate fi vorba, am să-ți telegrafiez să vii la Petrograd. Eu acolo doresc să mă duc cu deosebire, fiindcă plănuiesc un interviu cu țarul, pentru care voi aduce o scrisoare autografă de la regină. E însă foarte secret lucrul și, te rog, nu cumva să-l comunicîi cuiva, că s-a stricat totul. Dacă pleci din Petrograd deci, lasă-ți adresa la [C.] Diamandy (ministrul României la Petrograd - n.N.), ca să știu unde să-ți anunț soseirea mea, care va fi [cel] mai tîrziu de azi într-o lună [...].

La Biblioteca centrală de stat, în fondul de corespondență, există (între altele) originalele a două scrisori expediate de Octavian Goga întîlei sale soții, Hortensia, aflată la Petrograd - în refugiu cu familia sa. În cele de mai jos vom transcrie din ele fragmentele ce vin să întregesc informația despre activitatea tribunului Unirii românilor, în efervescențele luni februarie-martie ale anului 1917.

Astfel, în scrisoarea datată 23 februarie, după ce este descrisă atmosfera apăsătoare din Moldova - cu ravagiile tifosului exantematic și neajunsurile stării de refugiu, un loc aparte îl ocupă relatările despre ziarul „România” și aportul lui Goga la editarea cotidianului, după care sint inserate unele informații de natură politică; însă știrile cele mai prețioase sint cele referitoare la chestiunea prizonierilor transilvăneni și bucovineni - ce solicitau insistent să fie admiși să lupte ca voluntari în armata română pentru înfăptuirea Marii Uniri. De reținut, în acest sens, demersurile inițiate de guvernul român și preparativele pentru trimiterea lui Goga cu o comisie mixtă (militari, civili) în Rusia - unde primul redactor al ziarului „România” plănuia să și intervievez pe însuși țarul, firește că în legătură cu atît de vitalul (pentru noi) mers al frontului.

Nu mai că, între timp, în Rusia izbucnește revoluția burgheză-democratică. Din telegramele agențiilor radio și de presă cei de la Iași au putut fi de îndată puși în cunoștință de cauză. Goga are privilegiul unui izvor documentar direct: amplele relatări epistolare trimise de soția sa din chiar Petrogradul revoluționar. Așa se va naște, de fapt, profund analiticul articol Triumful Europei tipărit în „România” din 14 martie și intercalat de noi astăzi între cele două corespondențe.

Vădit impresionat de cele întimplite în marea țară aliată, Goga expediază scrisoare-răspuns soției cîteva zile mai apoi (la 18 martie). Înălțărutul patriot român își exprimă bucuria față de epocala zguduire din vecini, nutrinđ în același timp speranța că vîltoarea revoluției nu va slăbi frontul, primejduind sînta cauză pentru care România trăsese spada. Poetul își anunță soția că drumul său la Kiev, cu comisia pentru constituirea batalioanelor de voluntari, se va prelungi cu o călătorie la Petrograd - unde să se pună „în legătură cu șefii mișcării revoluționare” și să poată „avea o privire limpede”. Cele notate despre situația românilor în Ardeal făcuseră și obiectul unui articol, închisorile ungurești, publicat în „România” din 8 martie.

STELIAN NEAGOE

Triumful Europei

Marți, 14 martie

Nu sint doi ani împliniți încă de la căderea Varșoviei, cînd întreaga lume germană era stăpînită de furiă grandioasă. Beția succesului făcuse înmuri de proslăvire vulturului prusac și sentimentul mîndriei de rasă trezea la nemți strigăte delirante. Atunci, mi-aduc aminte, s-a ridicat în publicistica lor un glas cumpătat care căuta o justificare superioară pentru acest sentiment, dorind să-i atribuie o semnificație mai înaltă, dincolo de limitele unui egoism național. Era scriitorul Felix Salten, un apreciat critic literar, care în coloanele ziarului ovestic Neue Freie Presse își lansează teoriile, puse de obicei la adăpostul unei fațade de spirit umanitar și de cultură occidentală.

Bucuria noastră pentru căderea Varșoviei, cam așa spunea criticul vienez, - depășește cadrul strîmt al unui sentiment de rasă. Puterile Centrale luptă astăzi pentru întronarea unor principii de civilizație a căror biruință e menită să ducă înainte pe calea progresului întregul continent. Noi sintem depozitarii idelilor culturale chemate să spargă întinericul. Reprezentăm Europa în ultima ei luptă cu barbaria Asiei al cărui exponent e autocrașismul rusesc. De aceea căderea Varșoviei nu e sărbătoarea noastră, e marea pranic al unui mișcător patriotism continental, triumful unui regim de libertate politică „supra absolutismului obscurantist, este efortul nobil al Europei care spre Asia și-o împins hotarul mai departe cu un pas...”

Așa vorbea domnul de la Viena improvizat în mare pontif al lozincilor umanitare, susținut de un cor întreg de „Europăeri”, în vreme ce tot teritoriul blocului austro-german, probabil pentru a scoate mai bine în relief caracterul occidental al acestui episod, era inundat de steagurile roșii ale semi-lunii, cu care nemții s-au aliat în avîntul lor de europenism civilizată...

Nici doi ani n-au trecut de atunci și iată imperiul rusesc s-a însărcinat să-și deie răspunsul său infroșat la toate formulele cugetării germane, îmbrăcate în haina largă a principiilor de umanitate. În cîteva zile vasta întindere a statului moscovit a realizat o transformare politică îndrumată de cele mai avansate idei de progres. Revendicările apusului luminat au primit o formă concretă în noua ordine de stat și niciodată istoria universală n-a înregistrat o mai radicală schimbare de regim înfăptuită cu o mai largă solidaritate a tuturor păturilor sociale și cu prețul unor mai neînsemnate perturbații interne, ca la puternicul nostru aliat...

Iată, printr-o măreață zguduire de-o clipă realizată cea mai înaintată doctrină de viață constituțională pe seama a o sută optzeci de milioane de oameni.

Pasul titanic făcut de Rusia spre „drepturile omului” e cel mai elocvent certificat al generozității de judecată care călăuzește conștiința acestui popor uriaș. Reformele ce înfățișează ultimele etape ale gîndirii politice moderne și-au găsit expresia lor în actuala stare de drept. Democrația desăvîrșită, avînd la bază sufragiul universal pe ruinele tuturor barierelor sociale, creează pentru Rusia zilelor noastre o situație interioară în care libertatea cetățenească nu se poate compara decît cu aspectul înălțător al democrației franceze. Față cu aceste inovații formidabile, spiritul retrograd al organizației de stat nemțesc în care junkerismul prusac se menține încă în plin apogeu și opresiunea politică e coborîtă pînă la cunoscuta lege de depozedare a polonilor din Posmania, față cu marea mișcare a intelectualității rusești de astăzi, imperialismul german, reacționar înlăuntru și despoiat de orice conștiință de drept în afară, reprezintă un jignitor anacronism al dezvoltării constituționale.

Ridicîndu-ne deci la înălțimea unui patriotism continental care să ne diriguiească judecata în regiunile superioare ale gîndirii, dincolo de interesul particularist de rasă, ne întrebăm: Cînd anume a fost adevăratul triumf al Europei? La căderea Varșoviei oare, cînd artileria grea a uzinelor Krupp aservită unui ideal de cîmpire teutonă a avut un succes trecător asupra armatei rusești în lipsă de muniții, - ori astăzi cînd se desfășoară sub ochii noștri cel mai grandios spectacol al libertății triumfătoare, care inscrie pentru o bună parte din omieire pagini de transformări glorioase asemuitoare numai celor mai rodnice zile din marea revoluție franceză? Cînd a biruit în adevăr Europa, atunci ori acum?...

Răspunsul nu e greu de dat și dacă e să ducem mai departe această ordine de idei pe care ne-o impune o evoluție de conștiință politică a unei înalte concepții de solidaritate continentală invocată cu prisosință de atîția filozofi germani, - noi putem trage ușor concluziile frămîntărilor actuale.

Rusia prin stălcucita operă de prefacere a acestor zile și-a armonizat perfect viața internă cu cele mai nobile impulsuri ale organizației de stat din occident. Un generos ansamblu al ideilor de libertate umană, izvorite din respectul principiului național și îndrumate de cea mai largă interpretare a drepturilor cetățenești, e la baza legămîntului aliaților noștri. Echilibrul politic al continentului nu poate fi stabilit decît prin întronarea definitivă a acestor idei pe toată suprafața solului european.

Puterile Centrale sint astăzi o insulă plutitoare pe care din toate părțile o lovesc curentele unei evoluții universale. Germania cu tendințele ei de dominație, în contul altor națiuni, înfățișînd prin rosturile ei interne resturi evidente de mentalitate feudală, unită cu amalgamul austro-maghiar impropriu ca civilizație și morală prin alcătuirea lui de stat polișot, înfrățită cu Coranul copleșit de toate vicile orientului - Germania apare ca un element tulburător al armoniei de simțire care trebuie să așeze pe un temel solid destinele continentului nostru zbrucumiat.

Atunci deci, cînd armatele lui Wilhelm vor fi înfrînte și Germania va fi silită să primească pacea dictată de Aliați, numai atunci va fi sărbătoarea mare a triumfului Europei.

La Petrograd s-a jucat dăunazi preluđu strălucitei izbîzni șare e pe drum astăzi mai mult ca oricînd.

Simbătă, 18 martie

Răspund acum la admirabilele tale scrisori de la Petrograd - trei la număr -, care mi-au sosit zilele acestea prin curier. Toată viața îmi va părea rău că, n-am putut să asist și eu la splendida revoluție rusească. Scrisoarea lungă a ta am cetit-o la multă lume; te-am văzut tot așa cum te știam: curajoasă și îngrijită de alții. Foarte nostimă povestea cu dulapul în care s-au salvat pentru posteritate generațiile Fermo (I. Fermo, ziarist, adept al lui Take Ionescu - n.N.). Grijește, te rog, ca binele țării să nu sufere prin vreun accident neplăcut pentru ei.

Din nenorocire, noi, aici, trăim zile mhorite, în care nu se înregistrează nimic deosebit. Bolile grozave se mențin în toată furia lor. Tifosul exantematic și febra recurentă sint la tot pasul. Doctorul Giani a murit și alți doctori, o mulțime. [...]

Pe noi, aici, ne preocupă evenimentele din Rusia. Desigur, mișcarea de-acolo ne bucură, fiindcă tendințele ei generoase sint admirabile. Ne bucură triumful curentului antigerman, schimbarea de regim în sens democratic. Dar mă tem că din învîlmășeala asta, cu înlocuiri de generali în fiecare zi, cu mari și continue frămîntări interne, să nu sufere frontul, de care e legată toată viața noastră. Se pare că și în armată, acum, după primele momente de bucurie, au început acum discuțiile politice. La mine vin o mulțime de basarabeni din armata rusă care mă informează. Azi a fost înlocuit aci și generalul Zaharov prin generalul Gurko (de fapt, Scerbacev - n.N.). La Ambasadă (rusă - n.N.) revine Poklewski.

Din pricina acestor mișcări din Rusia a suferit amînare și chestia plecării noastre. Abia simbăta viitoare voi putea pleca cu comisia la Kiev pentru prizonieri (transilvăneni și bucovineni ce vor lupta ca voluntari în armata română - n.N.). Eu, probabil, după o săptămîină petrecută acolo, voi veni la Petrograd, unde vreau să rămîn vreo două săptămîni cel puțin, ca să mă pun în legătură cu șefii mișcării revoluționare și să pot avea o privire limpede.

Mă bucur că astfel ne putem vedea. Mă gîndesc că pin-atunci e aproape imposibil să plecați spre Franța. Dacă mergeți la Helsingfors, viu acolo să te văd, sau te repezi tu la Petrograd. [...]

Din Ardeal știri rele. Au început acolo represuniile. Zaharia Munteanu (avocat din Alba Iulia - n.N.) cu 8 tovarăși au fost condamnați la spînzurătoare. Popescu R. a scăpat cu închisoarea. Baca - popa -, spînzurat. Protopopol Dăianu, un an închisoare. [...]

Cam atît a putut face contabilul Mihai Cădar pentru semenii săi și noi credem că a făcut foarte mult

Oamenii se apropie de istorie cu sentimente amestecate: pentru mulți, istoria are doar semnificația unui simplu manual, din care au tocit cîndva ani, bătălii, dinastii, încît așii și întimplările le-au rămas în memorie asemeni unor praguri ce nu-i mai înalță, ci îl împiedică; pentru alții istoria poate însemna și o viață trăită. Pentru Mihai Cădar din Tiream, Satu Mare, istoria mai poate fi și o viață care merită a fi rețrăită, în amintire, desigur. Iar ceea ce a făcut el pentru a argumenta destoinicia acestei credințe rămîne un act elocvent de tenacitate umană, armat de o simbolistică particulară.

Nu cunoaștem în detalii motivația adîncă a gestului său, putem numai s-o bănuim și nu orice adevăr bănuim se cuvîne dezvăluit. Cert este că, prin 1977, Mihai Cădar a inițiat restaurarea mormintelor din Tiream ale celor cinci ostași - maior Gheorghe Mihalache, sublocotenent Gheorghe Negomireanu și Octavian Gog, soldații Ion Drăgoi și Petru Nămoilă - căzuți în ultimele lupte purtate pentru eliberarea Transilvaniei, în preajma lui 25 octombrie 1944. Apoi s-a străduit să afle cite ceva despre ei, unde s-au născut, cine din familiile lor supraviețuiește, cine le mai poartă în inimă chipul și dorul. Și

rezultatele acestor investigații, sumare la început, l-au încurajat într-atît încît au aprins în el flacăra unei veritabile pasiuni. Și atunci și-a extins cercetările asupra clipelor de eroism suprem ale tuturor celor 90 de eroi înhumați în cimitirul Careilor, cum s-au reflectat ele în documente de epocă sau în conștiința urmașilor lor, în aceeași toamnă a unei mari biruințe românești. A încheiat această muncă sisifică abia în septembrie 1980.

Nu demult, Mihai Cădar, în viața de toate zilele contabil șef al cooperativei agricole din Tiream, a descins la București cu două dosare voluminoase sub braț, reunind mii de documente în măsura să reconstituie nu numai un mănunchi de existențe curmate brutal în războiul antifascist, ci de-a dreptul o epocă, înălțătoare prin sacrificiul care a marcat-o. Biografia sumare dar exacte de ofițeri și ostași, comunicate militare laconice, ordine de operații, memorii personale ale participanților la evenimentele, scrisori ale combatanților recuperate de la familiile lor împlinesc o cuprinzătoare imagine a împrejurărilor în care se moare pentru patrie și a universului sufletesc al celor ce au primit și au purtat lupta. Peste litera ternă și tristă a certificatelor de deces întocmite chiar în ambulanțele Careilor anului '44, răzbate cuvîntul fierbinte al ultimei cărți poștale expediate de soldatul Constantin Bolea, fiul lui Petru și al Anei, familiei sale din comuna Bistra de lingă Turda: „Scumpa mea soție și copii, mă lertați dacă v-am greșit, deoarece ultima lumină a mea a fost o schiță de la un proiectil de tun”. Sau mărturisirea tîrzie a Elenei V. Palade despre fiul ei Ion V. Palade, plecat pe front de la Lungani, Iași: „În anul 1945, în luna mai cînd s-a făcut pace în țara noastră, în loc să-mi vie fiul pe de front, am primit un extras că este mort, neștiind unde a fost înmormîntat”. Și Elena V. Palade, datorită lui Mihai Cădar, a aflat unde este înmormîntat fiul ei abia acum, în al 88-lea an al vieții ei. Despre eroul Petre Bubu, despre statura sa morală, depune o mărturie revelatoare Marin Diaconescu, precizînd că înainte de a-i fi cunnat i-a fost prieten și „prietenia e mai presus de orice rudenie”. Din aproape în aproape, inimosul contabil din Tiream a reconstituit și ultimele cuvinte auzite de cei căzuți într-un contraatac sub comanda maiorului Teofil Moldoveanu: „Comarade - le-a spus maiorul, căzut și el la datorie -, dacă arma nu-ți funcționează adu-ți aminte că România s-a întregit luptînd cu pumnul, baioneta și patul armei! Știi ce ai de făcut? Și au știut, într-adevăr, ce aveau de făcut. În sfîrșit, peste alte și alte documente umane recuperate din uitare de Mihai Cădar, se mai distinge o urmă de lacrimă pe o carte poștală adresată sublocotenentului Nicolae Manu din Jupinești-Gorj și returnată familiei chiar în ziua căderii eroului.

Desigur, privite în parte, toate aceste documente spun doar atît cit pot ele să spună. Însă, reunite în spiritul și în ordinea misiunii asumate voluntar de contabilul Mihai Cădar, ajutat de soția sa Veturia și de colonelul Gică Pintilie, elocvența lor se amplifică pînă la dimensiunile unei emoții puternice și izbăvitoare. Și ar mai fi de spus că nu doar această emoție a fost telul contabilului din Tiream. Mai mult, prin truda lui, multe mame au aflat unde le zac fiul, multe surori și mulți frați știu acum pe ce mormînt vor așeza de azi înainte o floare. Cam atît a putut face contabilul Mihai Cădar pentru semenii săi și noi credem că a făcut foarte mult.

MIHAI PELIN

Nicolae Copoiu: „Îmi place să semnalez că toate drumurile celor care gândesc efectiv la problema originii limbii noastre duc — nu doar la Roma ci și la daci“

— Stimate tovarășe Copoiu, se apropie împlinirea unui an de când și-a început activitatea cercul „Deceneu“, al cărui obiectiv era și este cercetarea limbii dace. Revista „Flacăra“ a publicat o relatare despre începutul activității, de la ședința din ziua de 1 decembrie 1980. Ce ne puteți spune dv. — care ați fost prezent la toate ședințele cercului, cu o excepție, cind nu erați în țară — despre activitatea acestui colectiv desfășurată pînă acum?

— Pusă atît de global întrebarea, ea nu poate primi decît tot un răspuns global. Cercul a desfășurat a activitate fructuoasă, pasionantă, chiar dacă ea a fost mai puțin consemnată în revistele noastre. De altfel acest aspect nu ne-a preocupat pînă acum, aflîndu-ne în faza, cum se spune în lumea cercetătorilor, de „adunare a materialului“.

— Totuși, există un public larg foarte interesat de această problemă a limbii dace. Au apărut mai multe demersuri și propuneri, unele în revista „Flacăra“. Dv., personal, și pe baza activității de pînă acum a cercului „Deceneu“, ați putea preciza mai mult, ce este și care este limba dacă pe care urmăriți s-o cercetați? Întrebarea poate nu e bine formulată, dar mă justific cu neclaritățile pe care le-am întîlnit în presă. De pildă, s-a spus că dacă se studiază limba greacă veche și latina, de ce să nu se studieze și limba dacă — era vorba despre cursurile universitare. În această situație, oricine poate presupune că limba dacă este o limbă veche, dispărută, cel puțin în cea mai mare parte, la fel ca celelalte două limbi menționate. Așa este?

— Nu, nu este așa și cunoscut confuzia care există în rîndurile publicului dar și a unor inițiați în această problemă. Limba dacă nu este o limbă moartă și nici „pierdută“ de cei care o vorbeau cînd s-a produs cucerirea romană a unei părți din Dacia. Limba dacă a supraviețuit și ea există ca o limbă vie, pe care o folosesc oameni vii. Ea a fost, într-adevăr, ascunsă în cărțile noastre de istorie a limbii și în dicționare, preferîndu-se să nu existe această limbă. Sigur, se pune întrebarea — în ce scop — dar răspunsul la ea ar fi prea lung — el poate să ocupe o carte întreagă. Deocamdată ne mulțumim să constatăm faptul — și spre satisfacția noastră — el a început să fie observat de multă lume, chiar și de lumea „specialiștilor“. Vă rog să puneți cuvîntul „specialiști“ între ghilimele.

— Ce vreți să spuneți prin această precizare?

— Vreau să spun ceea ce spun ghilimelele. Acei care se consideră specialiști, adică cei care ocupă funcții în instituții de cercetare a limbii și a istoriei ei, nu au cercetat problema limbii dace și, prin urmare, nu se pot pretinde specialiști într-un domeniu pe care l-au ignorat cu desăvîrșire. Îmi pare rău că trebuie să spun cu desăvîrșire — dar absența din DEX a unei abreviații la care să indice prezența unei singure origini dace, este un indiciu sigur că nici un cuvînt, dar absolut nici unul din limba noastră nu a fost raportat la limba dacă. Acesta fiind „nivelul“ cercetărilor privind limba dacă, pot susține ceea ce am spus mai înainte: specialiști în limba dacă nu avem la instituțiile de specialitate, care editează dicționare ale limbii române. Pentru asta am cerut ghilimelele.

— Atunci, cu cine vreți dv. să cercetați limba dacă? Cu diletanți, cu amatori?

— Societatea, spune undeva Marx, nu-și pune probleme, decît în măsura în care este în stare să le rezolve. Cam așa stau lucrurile și în cazul problemei noastre. Ea s-a născut în momentul în care sînt mai mulți oameni pregătiți pentru a o rezolva.

— Cine sînt aceștia?

— Aceștia sînt adevărații specialiști — de data asta fără ghilimele. Oamenii care au studiat cel puțin 10—15 ani această problemă cu pasiunea cercetătorilor au dreptul să fie socotiți specialiști în domeniul cercetat, chiar dacă au fost, sau și sînt, medici, ingineri etc. În unele cazuri profesiile i-au ajutat, astfel încît în acești oameni s-a realizat practic o ce-

rință frecvent auzită astăzi, a cercetării interdisciplinare. Aș cita — deși ar trebui să evit lucrul ăsta fiindcă, inevitabil, nedreptățesc pe cei necitați — cazul inginerului (hotarnic) N. Miulescu care și-a pus problema originii toponimilor, pentru simplul motiv că le cerceta, profesional, la fața locului. Nici un lingvist „de meserie“ nu a putut și nu ar putea realiza o asemenea performanță. Incit, cinstit vorbind, Miulescu este specialiștii adevărat în această problemă.

— Să ne întoarcem la activitatea cercului. Ce comunicări, ce idei deosebite au fost susținute în acest rîstimp?

— Cercul își desfășoară activitatea prin prezentarea de comunicări privind originea unor cuvinte — a celor care pot fi demonstrate a fi de origine dacă, autohtonă, sau a unor probleme de istorie cu implicații filologice. Nu pot să înșir toate comunicările interesante, de fapt tot ceea ce s-a prezentat a fost interesant — dar aș vrea să menționez comunicările mara-mureșeanului Tomoiaga, dispărut recent din mijlocul cercului, despre originea „osenilor“.

— Ați citat prea puține exemple, iar ultimul, sigur ca un omagiu postum. Vă rugăm să vă referiți și la contribuția altor participanți.

— Contribuția celor mai activi participanți sperăm s-o vedem și în paginile revistei „Flacăra“. Mi-ar fi greu, repet, să fac „evidențieri“ dar cred că voi fi corect amintind prezențele active cu comunicări ale lui Ion Gheorghie, P. Tonciulescu, Gh. Marinescu Dinizvor, N.P. Mihail, N. Miulescu, I. Moldoveanu, C. Iordache, S. Păun, D. Șerbu, C. Belciu, P. Lucescu, Constantinescu-Caracal, V. Rudan, C. Velcescu, P. Găleşeanu, A. Madgearu, Gh. Gabriel, S. Cristescu.

— Vreți să ne spuneți mai clar pe ce căi mergeți dv. în reconstituirea — este corect, nu? — a limbii dace?

— Mai corect ar fi recunoașterea limbii dace, fiindcă ea a existat și există, se află înscrisă în dicționarele noastre și este vorbită de popor. Nu o „reconstituim“, ci pur și simplu o recunoaștem acolo unde se află. Este adevărat că o parte din această limbă — avînd un caracter funcțional concret — a fost depășită de modernizarea vieții satului și este pe cale să fie uitată. Aceasta este o altă problemă — de o mare importanță — pe care cercul nostru o are în vedere în activitatea sa viitoare.

Căile pe care am putea recunoaște limba dacă sînt, așa cum a reieșit din activitatea cercului, mai multe: cercetarea epigrafică — descifrarea unor inscripții vechi — traco-dace (domeniul în care Iordache Moldoveanu are avansul cel mai mare) și coroborarea acestora cu vechile limbi (sanscrită, etruscă etc.); cercetarea toponimilor de pe teritoriul țării noastre și explicarea lor fără idei preconcepute sau simpliste, cum s-a făcut pînă acum. În acest domeniu, cu implicații istorice senzaționale pentru trecutul nostru — mai îndepărtat, N. Miulescu împreună cu M. Pavelescu au adus contribuții peste care, efectiv, nu se poate trece în viitoarea carte de istorie a poporului nostru; cercetarea comparativă a lexicului românesc, debarasată de fixația provenienței lui romane sau de la alte popoare care au venit mai tîrziu în această parte a Europei. Aici există o „vină“ bogată de investigație pe care cîțiva membri ai cercului o explorează fructuos. Legături ale limbii noastre cu lituaniana, cu basca și alte limbi aflate uneori la distanțe mari de noi sugerează sigur un lucru: vechimea lexicului românesc, să-l spunem „protolatinitatea“ lui — deși termenul nu mă mulțumește pe deplin din cauza conținutului lui care sugerează ideea de dependență.

— Dați-ne cîteva exemple.

— Aș dori ca revista „Flacăra“ să le consemneze sub semnătura autorilor reali, nu a mea.

— Dv., personal, nu ați prezentat nimic în cadrul cercului, din acest domeniu pasionant al originii unor cuvinte?

— Contribuția mea la cerc a fost mo-

destă și, de altfel, participarea mea exprimă dorința de a cunoaște și de a stimula această activitate. Îmi place să semnalez că toate drumurile, celor care gîndesc efectiv la problema originii limbii noastre, duc — nu doar la Roma! ci și la daci. Iată un exemplu, luat din literatură: „Tînărul acela ajunsese la brudină. Brudina e un cuvînt de origine dacă și nu înscamnă nimic altceva decît un pod plutitor. Pe Mureș sînt multe poduri, de felul acesta și hunedoreni mei, care au rămas daci din tată-n fiu, le spun brudine...“ Opresc citatul aci pentru a face două precizări: prima, că autorul nuvelei, Dominic Stanca, scria aceste rînduri în 1955, cînd nu se născuse cercul „Deceneu“. A doua că DEX-ul nostru consideră cuvîntul de origine sirbo-croată... Alt exemplu pe care ni-l oferă afișul cinematografic. Îl invit pe cititorul acestor rînduri să se gîndească la cuvîntul zizanie. Pare un cuvînt românesc arhaic și e evident adînc pătruns în vorbirea populară, țărănească. Cuvîntul există și în limba franceză unde, probabil, are un parfum propriu, de vreme ce s-a dat și titlul unui film. Tîrării noștri nu l-au preluat ca neologism din franțuzește. Dicționarul etimologic al francezilor consemnează proveniența lui „zizanie“ din „latina vulgară“ (unii susțin că această „latină“ era chiar limba dacă!), iar dicționarul nostru că provine din neogreacă.

În sfîrșit, un capitol major, și fără replică, după părerea mea, este catalogarea și inventarierea tuturor cuvintelor românești, cu rezonanță naturală (onomatopieică), care nu există în nici o altă limbă și care aparțin pămîntului și oamenilor care le folosesc.

— De ce spuneți că e fără replică această cale?

— Fiindcă ea ascunde un secret al limbii românești, alias dace, acela că este o limbă „făcătoare“ de cuvinte. Acest secret l-a intuiț Engels, cînd după un sumar contact cu limba română i-a sesizat „nonșalanța“ cu care se detașează de limbile romanice ca și de cele slave și, din cînd în cînd, o sesizează lingviștii străini (cel mai cunoscut — suedezul Lombard) care, bineînțeles nu pot fi în stare s-o înțeleagă, ca străini, la adevăratele ei dimensiuni. Lingviștii romani, legați de ghiuleaua „romanizării“, rămîn insensibili la acest fenomen și aruncă tot lexicul românesc autohton în grădina vecinilor, pentru a le ieși la numărătoare ponderea romană. Este o concepție și o poziție, așa de greu de înțeles, încît am un sentiment de tristețe cînd o amintesc aci.

— Deși nu am vrea să vă antrenăm în polemici, am dori să știm cum este privită activitatea cercului de instituțiile și cadrele noastre de specialiști în istorie și lingvistică?

— La cerc este foarte apreciată prezența profesorului Chișimia care îi urmărește activitatea cu mult interes. Cercul a mai fost frecventat sporadic de profesorii R. Vulcănescu și Pandelescu Olteanu. În afara cercului, propriu-zis, nu știu cum și este privită activitatea ei, în general, dacă este bine cunoscută. Din cînd în cînd apar în presă insinuări destul de deplasate la adresa „amatorilor“, „diletanților“ care chipurile ar incurca treburile „specialiștilor“. (Vă rog din nou ghilimelele!). În ultimul timp, teza este susținută și de unii suporteri de la „Europa liberă“. Activitatea cercului este pentru contemporanii noștri, crescuți în ideile false ale „romanizării“, profund novatoare și ea stîrnete rezistențe — din inerție, din interes (unii autori ar trebui să-și renege „opera“) din rea-voință, din spirit de castă. Totuși, sub presiunea covîrșitoare a faptelor de bun-simț — cum a fost, de pildă, problema cuvintelor de „origine necunoscută“, personalități din știința și cultura românească contemporană au luat poziție în sprijinul ideii necesității reconsiderării fondului lexical autohton, așa-zis de origine necunoscută, sau atribuit în mod hilar limbilor vecine, cînd, dicționarele acestora le atribuie limbii românești...

— Mulți se întrebă ce căutați dv. personal în acest cerc. Sinteți istoric — cu lucrări în domeniul epocii moderne — și nimeni nu vă recunoaște calitatea de a emite opinii în problemele de istorie veche și cu atît mai puțin în cele de limbă. Mi se pare că am și citit undeva această imputare.

— Ca istoric am dreptul și chiar obligația să urmăresc un fenomen în toată dimensiunea lui istorică, adică în timp și în spațiu. Problema originii limbii române este, firește, legată direct de cea a originii și vechimii poporului nostru. Cercetînd epoca modernă, am fost frapat de frecvența ideii renașterii Daciei. Unitatea poporului român format în această epocă, a avut ca fundament Dacia lui Burebista, nu Dacia ocupată de romani. Spre cînstea partidului nostru, primii lui înaintași, au militat pentru „Dacia viitoare“. Prin urmare, ca „modernist“, am fost obligat să merg spre Dacia din trecut. Aici am descoperit că istoricii noștri au eliminat, pur și simplu, Dacia din istorie, după ocupația unei părți din ea, și că dacii și-ar fi „pierdut“ limba, fascinați de limba în care vorbeau (dacă vorbeau) trupele de ocupație. Această teză eronată, evident, din nefericire și academică, m-a obligat, ca istoric, să iau poziție, cel puțin de principiu. În epoca modernă atîtea popoare au fost ocupate de puteri colonialiste și am asistat, după al doilea război mondial, la renasterea lor națională, fără să-și fi „pierdut“ limba. M-a mai surprins neplăcut și tendința — ce zic tendință — că este o poziție fățișă, integrală — de a glorifica ocupația romană în Dacia, adică o stăpînire și un jaf ordinar de tip colonialist.

Cînd am aflat că există oameni care studiază istoria Daciei antice și a limbii dace, de pe alte poziții — adică de pe pozițiile poporului nostru, nu ale coloniștilor — i-am urmărit cu un deosebit interes. De aceea frecventez ședințele cercului „Deceneu“, la care aud, de fiecare dată, lucruri absolut tulburătoare, pentru cunoașterea istoriei pămîntului și a poporului care îl locuiește de mii de ani. Prin urmare, mă felicit, ca să zic așa, că sînt în legătură cu acest colectiv de eminenți cercetători patrioți de la cercul „Deceneu“, de unde am devenit de fiecare dată.

— Să înțeleg că tot ceea ce se spune la ședințele cercului este valoros din punct de vedere științific?

— Evident, nu în sensul acesta trebuie înțeleasă afirmația mea. Cercul este tribună de dezbateri, sînt probleme și idei criticate sau chiar respinse în timpul dezbaterilor. Dar cele mai multe comunicări cuprind ceva incitant pe planul gîndirii și investigației științifice, așa cum ar fi de dorit să se întîmple și în reuniunile academice.

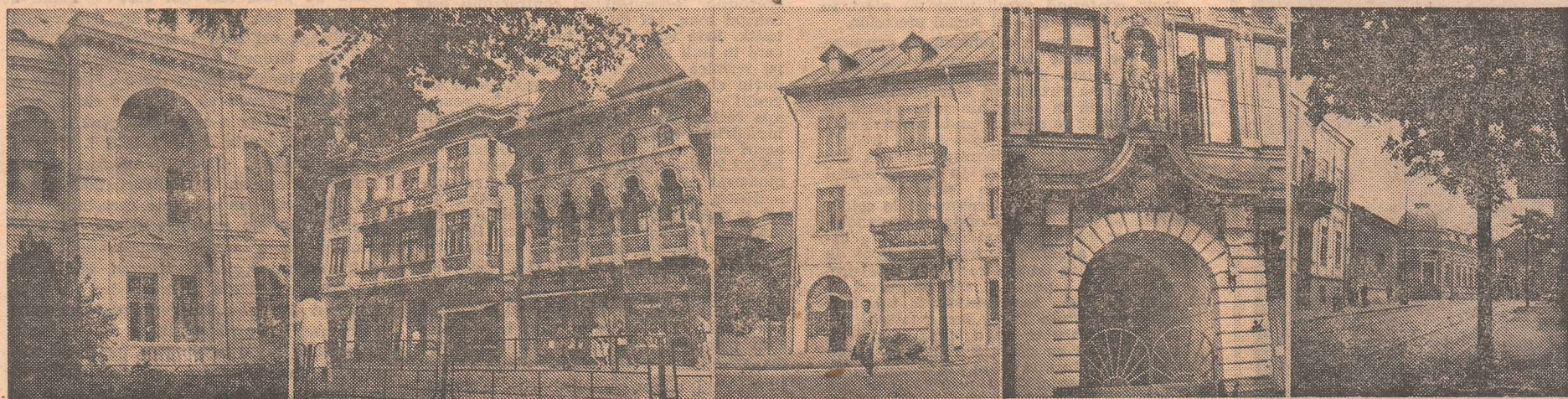
— Sînt oameni de bună credință care cred că acest „dacism“ cuprinde în el ceva nociv pentru apartenența noastră la „gînta latină“. În ce relații ne mai aflăm noi cu limbile romanice, cu țările latine, dacă dovedim ponderea dacă a limbii noastre și, evident, a istoriei poporului nostru?

— Conceptele de limbi romanice și chiar de gînta latină sînt convenționale, deduse dintr-o anumită schemă istorică, pe care tindem s-o depășim. Relațiile dintre popoare nu se bazează pe „vorbe“, adică pe teorii, ci pe fapte. Iar faptele care vor fi scoase la iveală printr-o adevărată și serioasă cercetare a istoriei Daciei ne vor pune în legături și mai strîns cu mai multe popoare ale Europei, nu numai cu cele de gîntă latină.

— Cum vedeți eficiența activității cercului „Deceneu“?

— Bineînțeles, această problemă ne preocupă. Unele lucrări prezentate la cerc, de o mai mare întindere, sperăm să le vedem tipărite de editurile noastre. Colecția „Memoria pămîntului românesc“ ar trebui să le caute, de pildă. În ce privește etimologiile, intrucît revista „Flacăra“ are deja o rubrică deschisă, sperăm să le preia în cadrul acesteia. Istoricii, lingviștii, arheologii, etnografii și alți specialiști interesați sînt invitați să participe la ședințele cercului, pentru a conlucra la elaborarea unor rezultate cit mai greu de contestat pe plan științific și care sînt ardent necesare istoriei poporului nostru și a limbii sale. Este în interesul științei românești să adune tot ceea ce este valoros, indiferent că sursa se află sau nu se află sub cupola Academiei.

GAVRILĂ COPII

Bătrîna Cale a Văcăreștilor spre o nouă tînerete
Fotografii de SORIN POSTOLACHE

Noi arme în vânătoarea inframicrobilor

Importante și recente succese ale virologiei românești vin să întregască arsenalul mondial al celor care se trudește să afle în permanentă noi arme, căi și mijloace pentru identificarea, inactivarea și distrugerea unor agenți patogeni ai organismului uman. Din bogata activitate a Institutului de virusologie „Ștefan Nicolau” vă prezentăm în rândurile care urmează câteva procedee originale privind elaborarea materialului biologic necesar atât pentru diagnosticarea rapidă cât și pentru prevenirea și tratamentul unor maladii virotice.

Puțină lume știe, de pildă, că mulțumită bătăliei pentru sănătate, desfășurate pe acest front invizibil, astăzi o epidemie de gripă poate fi anticipată cu luni de zile mai devreme prin realizarea unui vaccin specific. Acest lucru se face prin colectarea materialului patologic de la diverși bolnavi cu infecții respiratorii (în cadrul unei acțiuni permanente), astfel încât specialiștii sînt în măsură să surprindă din vreme apariția unui nou tip de virus, știut fiind faptul că agentul patogen al gripei se modifică spontan și extrem de rapid.

În țara noastră, ne informează doctorul Alexandru Petrescu, cercetător științific principal, primele doze de vaccin antigripal au fost preparate încă din anul 1954 de medicul Adelina Derevici. Interesant de reținut apoi faptul că specialiștii Institutului au acordat un interes constant vaccinului ce se administrează nazal și bucal, prin instilare și pulverizare, consecvenți unor observații și recomandări făcute de regretatul savant Ștefan Nicolau, care a apreciat cu multe decenii în urmă că gripa trebuie atacată la porțile de intrare ale organismului, aici unde vaccinul poate declanșa reacția de producere a anticorpilor în secreție și apoi în sânge.

Scurgerea anilor și repetate experimente au adevărat temeinicia acestor observații. Pentru a evidenția mai exact meritele experților români, vom aminti că în general, în lume, se folosește vaccinul injectabil, care, spre deosebire de cel instilat, este dureros, provoacă uneori inflamații locale și febră. El produce, e adevărat, o cantitate mai mare de anticorpi

în sânge, dar ele sînt totuși identice cu cele administrate prin instilare și pulverizare, asigurând ca și acestea într-un proces de 80% imunizarea celor vaccinați. O dovedesc în țara noastră administrarea a peste 450.000 de doze de vaccin în perioada 1970—1980. De notat apoi că, în cazul vaccinului instilat, Institutul de virusologie a folosit virus integral omorît cu formalin (și nu numai suprafața corpusculului viral, așa cum se procedează în alte laboratoare din lume) apreciind și demonstrând, totodată că organismul dă răspuns imun așteptat.

Vaccinul administrat nazal și per os poate fi apreciat ca o realizare recentă, deoarece abia de curînd autorii lui au apreciat încheiată perioada de experimentare.

Pentru prepararea materialului biologic necesar în foarte multe domenii de activitate, un grup de cercetători, condus de doctorul Samuel Iosif, a imaginat o metodă de cultivare a virusului pe fragmente de membrană și cochiliile de ou. Metoda, prioritară pe plan mondial, face obiectul unui brevet acordat de OSIM. În ce constă noutatea?

Pentru a răspunde acestei întrebări amintim în primul rînd că una din cele mai uzitate metode pentru obținerea materialului patologic în laboratoare este și cultivarea virusului pe ouă embrionate de găină. Se procedează în consecință la incubarea oului și apoi la inocularea lui cu agenții patogeni virali. Recoltarea se face prin sacrificarea embrionului.

Noua metodă, propusă de specialiștii Institutului Bucureștean, este mult mai simplă și infinit mai avantajoasă. Culturile se fac în acest caz pe fragmente de ou, mai exact spus, pe bucăți de coajă pe care a rămas lipită membrana chorialantoidă. Se obțin aproximativ 40 de fragmente care se introduc împreună cu un mediu de întreținere în tuburi de laborator. Avantajele sînt evidente chiar și pentru un neșpecialist: cele 40 de fragmente înlocuiesc, practic vorbind, 40 de ouă, dezvoltarea virusului poate fi urmărită și controlată la orice oră din zi, în vreme ce prin metoda clasică, experimentatorul este obligat, fatalmente, să sacrifice oul. Metoda este mai simplă, mai rapidă, momentul optim al recoltării poate

fi detectat cu precizie, timpul de la inoculare pînă la izolare este mult mai scurt, iar procedeul extrem de economic. El pare simplu la prima vedere și totuși, în lume, nu i-a trecut nimănui prin minte o asemenea idee.

Vă mai informăm, în sfîrșit, că un colectiv de cercetători, condus de medicul Mihail Pecec, a izbutit să pună la punct un reactiv serologic de diagnostic rapid care a fost utilizat cu succes în depistarea unor maladii de natură virală, bacteriană sau în alte diverse scopuri. Nu vom intra în detalii de specialitate — ele sînt numeroase și puțin accesibile insului neavizat — dar ne vom strădui, pe cit este cu putință, să explicăm în termeni uzuali această metodă extrem de laborioasă.

Virusul inactivat, ne informează interlocutorul nostru, se injectează la un animal de laborator. După un timp acesta este testat dacă a răspuns imunologic. Din singele animalului, prin prelucrare, se extrag anticorpii specifici antivirali. Prin cromatografie de afinitate, după un procedeu original, se obțin anticorpi purificați care se marchează cu substanțe radioimnologice (izotopi) sau imunoenzimice. În continuare cu ajutorul unor asemenea reactivi se pot decela particulele virale din singele unor virtuali bolnavi.

Un fost bolnav de hepatită epidemică poate purta în singele său virusul maldiciei fără ca acest lucru să apară clinic și fără ca respectivul să se simtă bolnav. El reprezintă cu toate acestea, în mod public, un virtual focar de infecție. Acest lucru poate deveni evident în urma unui test serologic efectuat cu reactiv marcat. Metoda are foarte multe întrebunțări. Ea poate fi utilizată, de pildă, în biopsii hepatice, și tot cu ajutorul ei se poate obține localizarea virusului și în funcție de subspecificitatea căutată. Prin solicitarea reactivilor marcați se poate de asemenea, prognoza evoluția bolii.

Vinătoarea agenților patogeni nu oferă un spectacol prea agreabil, iar metodele folosite sînt greu de prezentat într-un articol ce se adresează marelui public. Dar meritele celor care lucrează în acest domeniu sînt imense. Prin munca lor anonimă au fost salvați în decursul anilor, din grea suferință sau chiar din ghearele morții sute de mii de oameni.

LIVIU TIMBUS

Inginerul Petre Buleci:

Revoluția în agricultură trebuie să implice și biogazul

La începutul acestei veri, o comisie alcătuită din reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, C.N.S.T.-ului și ai I.C.I.C.A., s-a deplasat la Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor de la Brăila, fiind primii, cu bucurie și speranțe, de către directorul întreprinderii, dr. Gheorghiu Taralungă, și de către inginerul Petre Buleci, creatorul unui model de stație de biogaz aplicat, în premieră, la I.S.C.I.P. Brăila prin inițiativa demnă de laudă a conducătorului acestei unități. Discuțiile au fost plătute, demonstrația la fața locului urmărită cu interes, calitățile ingenioasei lucrări, aflată în exploatare din luna februarie a acestui an, obținînd calificative excelente din partea celor prezenți. Trecîndu-se la întocmirea actului de omologare, întreaga atmosferă de pînă atunci avea să se modifice, reticențele să-și facă loc... Totuși, s-a stabilit o nouă perioadă de supraveghere a funcționării stației model, de încă 3 luni de zile, desigur în deplin acord cu prevederile legale, dar ignorîndu-se evidența faptului că la I.S.C.I.P. Brăila se obține și se consumă biogaz din luna februarie, că flacăra produsă alimentează bucătăria cantinei și că cei care muncesc acolo vor să extindă ceea ce au început, pentru că iarna sosește fără program dar și fără ezitări iar rigorile consumurilor de energie și combustibili se mențin.

Am aflat, foarte recent, că ceva, ceva s-a mișcat, totuși, și că I.C.P.E.A.R., un institut specializat al M.A.I.A., a decis să se facă măsurătorile legale, în vederea posibilei omologării a sistemului Buleci. Faptul ne-a determinat să-l abordăm pe inventatorul cunoscut cititorilor revistei noastre, pentru amănunte și, mai ales, pentru stărea sa de spirit, element fundamental în oricare act de creație.

„Nu, nu sînt încă dezamăgit, ba dimpotrivă, consider că începutul verificărilor oficiale este bun, ne-a spus Petre Buleci. Păreră mea cea mai intimă este aceea că nu se poate concepe o revoluție în agricultură fără includerea în acest act răscolitor, a biogazului și a îngrășămintelor rezultate după utilizarea acestuia. Numai că soluția, la care mă refer și care este cercetată de mai multe colec-tive la noi în țară, se cere a fi analizată

cît mai urgent, ceasul zilei fiind deja înfirziat, pentru că, iată, am ajuns în octombrie... Ceea ce mă surprinde sînt cheltuielile care se fac continuu pentru modernizări, ignorîndu-se un fapt foarte important și anume acela că fermentatoarele metanice existente vor reduce simțitor volumul investițiilor, după calculele mele, cu circa 30 la sută, obținîndu-se, în plus, și energia calorică atât de trebuitoare întreprinderilor de creștere a animalelor. Chiar stațiile de epurare orășenești, aflate în construcție, după un proiect tipizat, au o stație de biogaz, al cărei cost este aproape de 10 ori mai mare decît cel necesitat de sistemul aplicat la noi, la Brăila. Modelul acesta, pe care l-au denumit M.P.B., s-ar putea „atașa” chiar noilor stații, deoarece el permite reducerea consumului unor materiale deficitare, ca metalul și alte agregate ca și rezolvarea tuturor problemelor la nivelul posibilităților locale, adică ale județelor. Însă M.P.B.-ul nu poate fi tipizat pentru că nu a fost omologat. Constat un cerc vicios, care, invocînd legalitatea ocolește, de fapt, intrucît ce poate fi mai legal decît să ne străduim să economisim averea statului și să fructificăm gîndirea avansată? Nu se aplică o noutate, fiindcă nu-i tipizată, nu se tipizează deoarece nu-i omologată. Cum se poate leși din cerc? Printr-o breșă, ca cea făcută de dr. Gheorghiu Taralungă ori prin tentativele altui medic, din Gropeni, județul Brăila, Constantin Ciupală, despre care „Flacăra” a mai scris. Vreau să subliniez că la noi, la Brăila, tot ce s-a realizat, pînă în prezent, adică stația de la I.S.C.I.P. și proiectele pentru Gropeni, au fost făcute printr-un așa-numit contract „de onoare”, fără nici un fond de cercetare, cu posibilitățile de care am dispus. În prezent, dețin o analiză comparativă, studiată de mine, între sistemul M.P.B. și celelalte cunoscute în țară, dar nu mai știu cui aș putea să-l încredințez spre cercetare, pentru a obține fie un aviz favorabil, fie o respingere, pe baze științifice, convingătoare, deoarece eu cred cu putere în lucrul gîndit de mine și realizat de dr. Taralungă.”

EMANUEL VALERIU

Pompele de căldură: energie din cornul abundenței

— De vorbă cu tinerii ingineri, Lucia Grigore și Dan Berbecaru, de la Institutul de proiectări construcții tipizate.

L.G.: Ne ocupăm, de cîtiva ani, de pompele de căldură. Nu sîntem primii — ideea pompei are deja cîteva decenii vechime — și nu vom fi nici ultimii — pentru că în actualele condiții de criză a energiei mii de cercetători s-au năpustit asupra pompei de căldură.

D.B.: Să nu credeți că este vorba despre un panaceu universal, nu, mai degrabă am putea numi dispozitivul — tipic pentru energiile „moi” — ca un sistem recuperator lent, cu eficiență aparent mică. Cîștigul în timp însă este mare și apar aici două avantaje extraordinare: rentabilizarea la maximum a utilizării energiei deja descătuse fără un consum în plus și, în al doilea rînd, evitarea poluării mediului, lucru pe care îl fac descărcările în exterior ale instalațiilor industriale.

L.G.: Concret, vă propun schema: Apa caldă din instalații (sau geotermală, sau reziduală din riuri, lacuri) — între 25°—40° C, este adusă pînă la un vaporizator V, în care face ca un agent termic (freon) să se transforme în vapori absorbînd căldura (la 10°C freonul vaporizează); vaporii de freon intră într-un compresor unde sînt comprimați (se folosește energie electrică, ulterior energia folosită va fi întreit redată de sistem), intră sub presiune (deci și cu temperatură

mai ridicată, pînă la 60°—80°C) în condensatorul C, cedează căldura, către exterior, apei reci din rețeaua de consum, vaporii trec printr-un ventil de laminare unde își reduc presiunea, apoi reîntre în vaporizator și ciclul se repetă, fără pierdere de agent termic; apa din circuitul paralel, încălzită în condensator intră în rețeaua de apă caldă consum.

— La I.I.S. Oradea am aflat de la un alt pasionat al pompei termice, conf. univ. T. Maghiari, că freonul, acum din import, se poate înlocui cu bioxid de carbon.

D.B.: Se poate, dar nu aceasta este problema, cantitatea de freon dintr-o pompă costă puțin. Proiectul GPC-30 (consumă 15 kW — colega lui scoate imediat rigla de calcul din poșetă —, adică echivalentul a 13.000 kcal/h, imi explică, da 41.000 kcal/h în final), este gata, cîteva exemplare au fost construite, agregatul este clar eficient, rentabil, cele 200—300 mii lei, cît costă el, s-ar amortiza în cîtiva ani, totul este însă să convingem marile întreprinderi să le comande (avem, pînă acum, 8 comenzi din țară) și să se treacă la construirea lor în serie. Noi lucrăm acum la proiectele unor instalații mai mari, GPCF-100-2 și GPC-30.

— Dumneavoastră, cei de la I.P.C.T., ați venit cu o combinație nouă. Nouă la noi, cel puțin. Energia solară plus pompele de căldură. Pare interesant.

L.G.: Este. Comunicarea făcută de colegul meu și ingineră Natalia Burchiu de la ICEMENERG i-a interesat pe bună dreptate pe cei prezenți pentru că rentabilizează, prin combinație, două energii „moi” conferînd rezultatului un efect în fapt mai mare decît al sumei efectelor.

D.B.: Vă propun o schemă de preparare a apei calde de consum cu ajutorul energiei solare și al pompei de căldură. Funcționarea circuitului s-ar realiza așa: apa încălzită în panourile solare intră în schimbătorul de căldură unde cedează căldura apei de rețea, într-o primă treaptă de preîncălzire; în continuare apa din circuitul primar intră în vaporizatorul pompei unde se răcește suplimentar cu cîteva grade fiind apoi returnată la colectoarele solare; căldura obținută la vaporizator este cedată la condensator prin intermediul agentului frigorific, apoi de rețea; într-o a doua treaptă de încălzire, apa rezultată poate fi trimisă direct la utilizator, dacă temperatura ei satisface cerințele acestuia (50°C) sau poate fi încălzită suplimentar cu o sursă auxiliară. În perioadele de căldură solară în exces față de consum apa caldă preparată suplimentar este stocată în rezervoarele de acumulare care pot fi inseriate sau nu cu acumularea sursei auxiliare. Toată tehnologia este pusă la punct, matematica procesului se face cu ajutorul unui sistem de

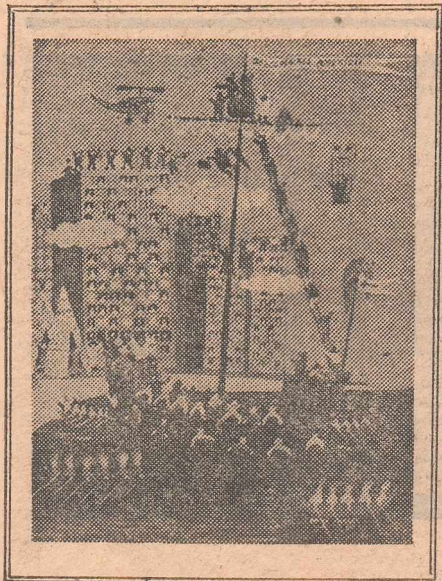
10 ecuații care modelează funcționarea în condiții medii sezoniere a echipamentelor de bază cuprinse în schemă: panourile solare, schimbătorul de căldură și pompa de căldură; din rezolvarea pe calculator a sistemului se obțin temperaturile apei la intrarea și ieșirea din panourile solare, a apei de consum, debitul de căldură la vaporizator și condensator pompei, puterea electrică consumată de compresor etc.

— Din care rezultă...
D.B.: ...că la o instalație de 32.000 l apă/zi, aflată la 50°C, în București, ziua, în perioada aprilie—octombrie folosindu-se un captator solar tip CH2-o-v fabricat la Sadu, și o pompă de căldură GPC-30 realizată la Tehnofrig — Cluj-Napoca, se obțin pentru apa de consum, ridicări de temperatură de la 42°C la 51°C — în cea mai bună variantă — cu o perioadă de recuperare cam lungă, 9,3 ani — dar să nu uităm că este vorba de agregate prototip, care la trecerea în fabricație de serie se vor ieftini simțitor...

Iată, așadar, că pompele de căldură sau cuplul pompă-captator solar se recomandă ca niște puternice furnizoare de energie, și se angajează în lupta împotriva risipei și poluării. Sînt întreprinderile capabile să asimileze imediat noile agregate? Se poate pregăti, urgent, o nouă mentalitate? Pentru că, din ceea ce declară inginerii R. Grigore și A. Berbecaru, pompele de căldură aflate astăzi în funcțiune în industrie pe întreg teritoriul țării sînt, abia în număr de două...

● În cadrul unui microinterviu, inginerul Horia Barbu de la Institutul de construcții București ne-a declarat următoarele: „La catedra de termotehnică a Institutului nostru se lucrează acum la un contract privind o pompă termică mai puțin obișnuită. Responsabilul contractului este colegul meu, șef de lucrări ing. Kurt Cotovsk. Este vorba de o instalație aer-apă, care în linii mari funcționează ca și pompa termică „clasică” — vedeți că repede devin clasice, în zilele noastre, noile invenții —, numai că, în loc să folosească apa reziduală de la cine știe ce instalație industrială, colegii mei s-au gîndit să pună aerul cald la treabă! Studiul realizat la I.S.C.I.P. Căzănești, lângă București, a demonstrat că în grajdurile de vite se acumulează, atît de la emanațiile bălegarului și purinului, cît și de la căldura animalelor, suficient aer cald pe care îl poate prelua o pompă de căldură, cu circuitul obișnuit vaporizator-compresie-condensator-laminare-vaporizator și cu efectul că apa curentă poate cîștiga cîteva grade și poate fi folosită la spălarea și încălzirea grajdurilor. Evident, economie de combustibil printr-un procedeu eficient, nepoluant, rentabil (cheltuielile recuperîndu-se în 5—6 ani) și generalizabil oriunde există, adăpostite, păsări și animale.

ALEXANDRU MIRONOV

Călător pe sub București (II)

Sintem a 27-a țară care a construit pe Terra cel de-al 57-lea metrou. Este adevărat că din cei 27 de kilometri cât va măsura în final magistrala Est-Vest n-a fost dat în folosință decât un segment de 8,1 kilometri, de-a lungul Dimboviței. (Despre stadiul lucrărilor pe celelalte tronsoane veți afla amănunțit într-un număr viitor al revistei, citind reportajul nostru despre constructorii celor mai spectaculoase subterane care au existat vreodată în Capitală — cele ale metroului.) Se circula încă experimental între uzinele „Timpuri noi” și „Semănătoarea”. Dar primul pas pe calea subterană care va lega platformele industriale Republica de Militari a fost făcut, efortul uman a fost încununat de succes. Între 15 și 17 metri adâncime, în soluri mai mult neprietene — argiloase și nisipoase, practic, uneori între adevărate girle — au fost săpate tunelurile. S-au bătut și recorduri: în timp ce în străinătate se sapă 1,5 kilometri pe an, la București s-au realizat 2 kilometri. Gradul de complexitate? 1 kilometru de metrou echivalează cu echipamentele a 60-70 kilometri de cale ferată normală. Capacitatea proiectată a complexului subteran din Piața Unirii — adică preluarea unui flux de 120.000 călători pe oră, în ambele sensuri — echivalează cu capacitatea Gării de Nord, dar... pe o zi! Există și recorduri de exploatare. Anume? De la inaugurare și până azi — deci de la mecanicul Dumitru Panduru, primul călător al căii subterane bucureștene — au beneficiat de serviciile metroului 30 de milioane de persoane, ceea ce înseamnă de 1,36 ori populația României. (Deși un timp oamenii au venit către metrou mai mult din curiozitate decât din necesitate. Expresia „mă duc să mă dau în metrou” semnifică chiar valențele distractive (!), ca și când ar fi vorba de un scrincioab cu totul special. Totuși media zilnică se plasează între 40 și 50 de mii de călători, iar în perioada examenelor studențești, către Grozăvești cifra a ajuns la 60 de mii...) Pentru prima dată în istoria transporturilor țării un călătorul se află la dispoziția unei căi ferate, ci invers. Circulând tot la 7-8 minute una de alta, cele trei sute de rame zilnice au perimat până la dispariție expresia „am pierdut trenul”. Ca să nu mai amintim decât în trecut că media întârzierilor este de 0,1-0,2 minute pe fiecare ramă considerată a fi parcurs o sută de kilometri!!! Rigoarea, disciplina și curățenia existente la metrou sunt de-a dreptul proverbiale. Deloc întimplător, unul dintre directorii întreprinderii de exploatare — nu spun care — obișnuiește să-și admonesteze subordonații, atunci când este cazul, amintindu-le că „aici nu ne jucăm de-a itebelul...”

la armată. Se știe cu precizie: cine, ce, unde și când va face și de ce așa și nu altfel. Fiindcă — lucru deosebit de important — toate operațiile amintite anterior trebuie executate în maximum trei ore și jumătate. Practic, noaptea de noapte de-a lungul întregului traseu al tronsonului I se desfășoară o nemaipomenită și nebănuită — de către cei de la suprafață — cursă contracronometru pe sub somnul orașului. Fiind o întrecere în care singurul competitor este munca, nu există riscul plasării pe locul doi. Ceea ce nu înseamnă însă că ritmul nu este de-a dreptul sufocant și că efortul ar putea fi precupețit. Nici gând. Chiar și startul în această competiție conține toate elementele unei întreceri autentice. Iar peste tot și toate domnește vigoarea cu care se urmărește rigoarea. Începând chiar cu începutul. Deci cu ora zero: — **Timpuri noi fir 2, Eroilor fir unu, Izvor fir... Grozăvești... Semănătoarea...** „Se solicită scoaterea de sub tensiune a liniilor”, mi se spune. Vocea operatorului Nicolae Petrescu aflat la Unirii răsună calm în instalația de sonorizare de la Stația Eroilor. La fel de calm îi răspunde impiegata Mariana Frunțeanu. Ne-am strâns în jurul ei pentru că se află în fix miezul evenimentelor, este „sesamul” nostru din această seară. Par-

vre șapte sute de buloane. Croitoru era gata să se dea de ceasul morții. Pe tipul respectiv l-am prins repede, mințea, nu făcea decât jumătate din treabă, dar Croitoru, ca să depășească „recordul” impostorului, a venit la serviciu împreună cu un frate și cu tatăl lor. Și toți au muncit pentru el, «să nu fie nici unul mai bun în echipă decât Alexandru al nostru...» Asta-i omul! Am încredere în el ca și în mine... Creșcă maistrul Sandu Gheorghe nici n-ar putea aduce cuiva un elogiu mai mare. (Dealtfel când se dorește să se spună despre cineva că lucrează deosebit de bine fraza este formulată cam în felul următor: Traian Stănilă este copia la indigo a lui Sandu Anghel.) La cei 56 de ani ai săi maistrul Sandu este pentru cei care exploatează metroul un fel de etalon al perfecțiunii. Ca o recunoaștere a acestei stări a fost numit chiar și în comisia guvernamentală de recepție. Exigența lui este proverbială. Ca și altruismul cu care-i învață pe ceilalți nu numai tainele, ci și hachițele meseriei. Datorită condițiilor specifice ale metroului bucureștean (curbe relativ mici, solicitări mari) șinele capătă anumite undulații. Desigur este vorba de deformări plastice de ordinul sutimilor de milimetru, dar la vitezele cu care se deplasează ramele de metrou

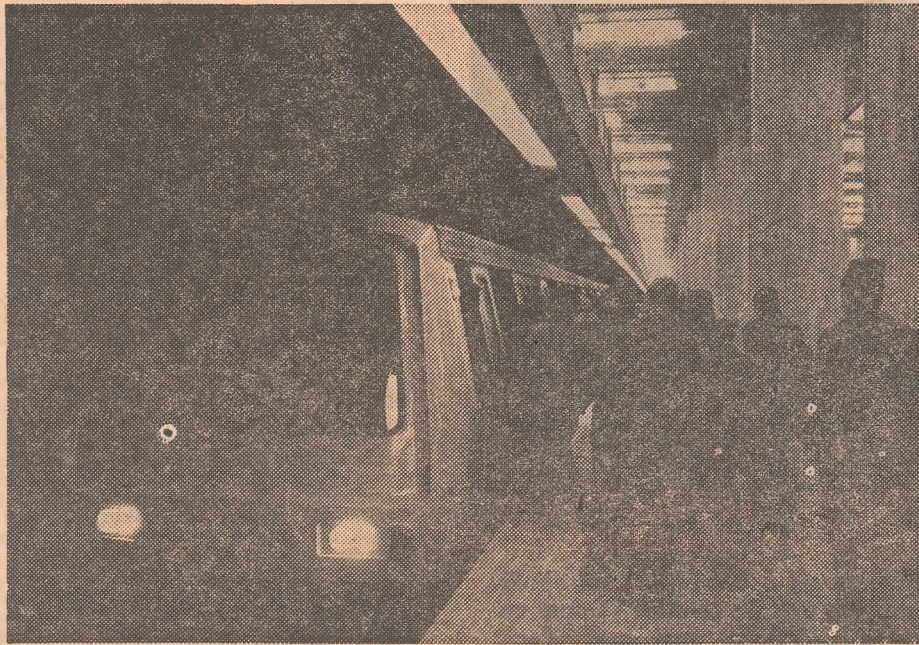
în banduliera. «Sint niște tovarăși...» „Fiecare să-și vadă de treaba lui” ne pune indirect la punct autoritara voce a dispecerului care-l coordonează. Ne îndepărtăm dar recunosc că-mi place fantastic să aud cum sună bună dimineața în subterană, deși metroul este locul unde nu după fiecare noapte vin zorile. Întilnim tot așa, grăbindu-se din traversă în traversă, pe revizorul de cale Saru Stavarache, iar la kilometrul 4 + 350 am prilejul să constat cu cită seriozitate sint tratate două stalactite mici cât virful minei de pix atârșate pe bolta tunelului. „Inseamnă că există acolo un por pe unde s-ar putea insinua apele de infiltrație”. (Este momentul să afirm că pe cei 8 kilometri de tronson n-am văzut picătură de apă, deși la un moment dat Dimbovița se afla deasupra capului nostru, iar pe majoritatea traseului, albia riului se află exact... în partea cealaltă a peretelui de beton!) Echipa formată din Zidărescu A. Ion, Keller Karol, Arjocan Traian, Tilică Alexandru frezează, găuresc, injectează rășini sintetice, face inutilă orice tentativă a apei...

Înaintăm ameții și uluiți de alternanțele întuneric-lumină-întuneric. Din urmă ne ajunge un vagonet motor. (Sint două platforme obișnuite, sub una este plasat însă un motor în doi timpi; de unde și vacarmul din timpul mersului!) A fost trimis să aducă două recipiente cu ulei tocmai de la Ciurel. Procedăm exact ca la „ia-mă nene”. Și ne ia. Prilej cu care redescopăr adevărul după care altfel se vede viața de pe patru roți, și altfel defilează luminile, și altfel se duce chiar și lupta cu oboseala din genuchi, cu plumbul din pleoape... Deși lacrimi mari îmi zboară peste obraz smulse de viteza aerului de ventilație la care se adaugă din loc în loc fumul motorușului nostru, iuțea noastră de deplasare... Am prilejul să cunosc o mulțime de oameni aplecați deasupra lucrului lor: Tabacea Constantin și Ion Sfețea ung cu ulei „tot ce este metal”. De ce? „Așa-numiții cureni vagabonzi provoacă electrocoroziunea...” Subinginerul Cioară Lucian și Tudor Florea, șeful formației linii, măsoară eforturile din șine cu un defectoscop ultrasonic. Ne spune că-i o operație de rutină, executată periodic, și că totul este exact cum trebuie. Ne convinge derulând cițiva metri de diagramă pe care abia o mai vâd din cauza oboselei. Care-mi sare brusc. De la mare distanță, vâd și aud ceva de spaimă, ceva care combinat cu atmosfera și cu lumina specifică tunelului ar putea fi taxat ca un joc al ieșelor: un grup compact de 16 oameni înaintea în acompaniament de urlete scadate combinate cu bufnituri ce par sugrumate, emise de opt ciocane rotative conectate la o cutie de curent itinerantă. Rostul acestor ciocane este să reazeze piatra spartă care formează patul traverselor din lemn. Înaintea operației aceasta se făcea manual, cu tirnăcopul, iar productivitatea era aceea care era. Mi se spune și cred că a fost o operație grea. Dar cit de ușor este noul sistem veți înțelege spunându-vă că oamenii care minuesc electricele scule trebuie și se schimbă unii pe alții tot la o jumătate de oră. De aceea sint 16 — unul lucrează, altul se uită și se odihnește... mergînd, apoi invers, și tot așa... Firește că productivitatea este ridicată. Deasupra tuturor capetelor un bec de 100 W le luminează pietrele muncii lor și atună roiri de țînări mai obraznici decât în baltă. Citeva nume de oameni care-și cistigă noaptea de noapte și în acest fel piinea zilnică: Tană Ion, Grigoraș Benone, Croitoru Tudor, Sonea Costică, Ungureanu Mihail...

La 3,30 se raportează îndeplinirea tuturor sarcinilor. La 3,40 se ordonă ieșirea din tunel a întregului personal. La 4,10 se raportează „evacuare încheiată”. La 4,30 au pornit ramele de control. (Se verifică din mers dacă pe galerie este cum trebuie să fie.) La 5,00 pătrund pe peroane primii călători.

— Bună dimineața! Cam știți ce-a fost pe aici cit ați lipsit dv.?

MIRCEA BUNEA

că s-ar consuma o numărătoare inversă. Și chiar este... Ascult și am sentimentul că vocile fac coadă ca să confirme primirea dispoziției. Privesc monitoarele televizorale: persoanele sint pustii. Inginerul Borcea apasă un buton. Unul dintre ecrane e comutat pe zona turnicheților („culoarele” prin care vi se permite accesul, după introducerea monedei). O vedem pe controloarea Rodica Panu frecînd panourile de sticlă ale cabinei. „Așa se explică și se întretine scîlpătul de oglindă al inoxurilor, al hectarelor de geamuri... În fiecare seară sint șterse cu spirt!”

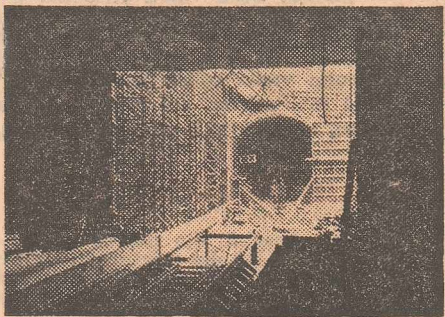
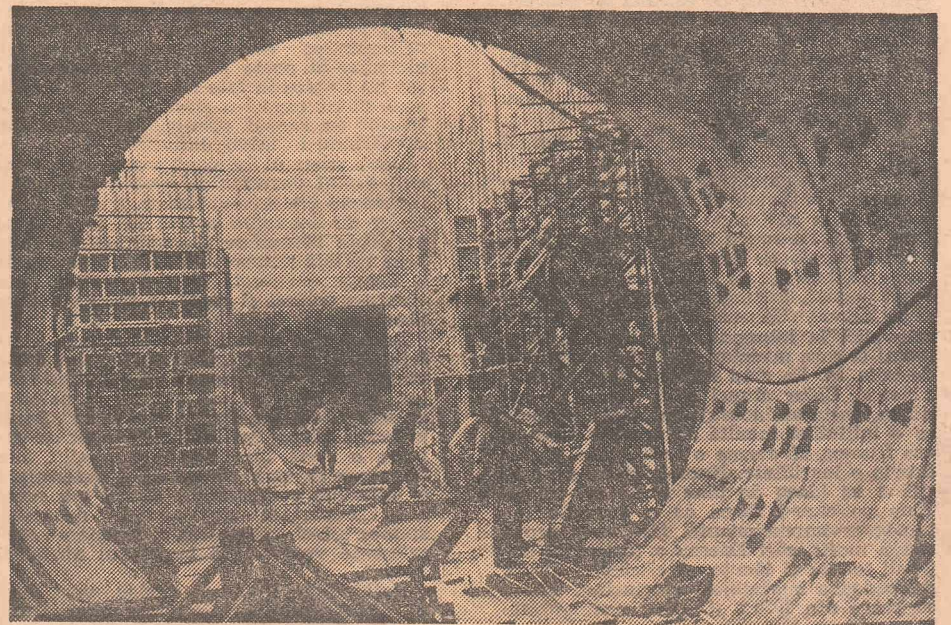
Singură în fața pupitrului de comandă impiegata Frunțeanu pare și sigură. Găsește chiar timp să răspundă curiozității reportericești: programul l-a început la 19,00, va lucra pînă dimineață la 7,00; urmărește siguranța circulației și supraveghează circulația ramelor; înainte a lucrat ca laborantă la „Vulcan”, după care a absolvit școala de impiegați; cu Mihai, soțul său, lucrează în ture inverse pentru că cineva să rămînă totuși cu Lucian-Claudiu, fiul lor. Și florile? întreb. Cine a adus aici buchetul acesta de garoafe mari și roșii? „Le cumpărăm prin rotație, cei care lucrăm la acest pupitr”. Atunci mi-am amintit că aproape nu există încăperea a metroului fără o pată de culoare oarecare, fără un tablou, fără o ghirlandă... Unii — cum sint inginerul Florentin Ghiță, șeful regulatorului de circulație din Unirii, și Marin Tușii, șef de tură la depoul Ciurel — au adus cu ei în subterană, pe lângă nenumărate buchete de flori și acvarii cu pești ornamentali, cu milioane de culori și irizații, și... Notez că la metrou frumosul pare să se fi constituit în sarcină de serviciu!

Ora zero și 4 minute. Lumina crește brusc. Aud: „Cînd se scoate șina de contact de sub tensiune se aprind tuburile fluorescente de pe tunel” și „Putem intra, ni s-a confirmat”. Adi-ă? „Indiferent cu ce treabă vin, cei care pătrund în tunel se trec într-un registru special; la fel se procedează și la ieșire. Așa se explică că de la inaugurarea metroului și pînă acum n-am înregistrat nici un accident mortal...” Explicațiile mi le oferă maistrul coordonator Sandu Gheorghe. Iar pe tunel: „Îl vedeți pe omul acela? Se numește Croitoru Alexandru, este șef de echipă de linie și lucrează la calea ferată de 34 de ani. Acum trei decenii eram tot șeful lui, undeva, pe linia București — Craiova. Avea sarcina să desfacă și să ungă buloanele căii. Nu suporta în ruptul capului ideea că cineva ar munci mai mult și mai conștiincios ca el, în condițiile în care nu se cruța deloc. Cunoșcîndu-l și dorînd să-l umilească, un oarecare a raportat într-o zi că reușise să deșurubeze și să ungă

ele „se sint în roți”. Ce era de făcut? Unii au propus demontarea șinelor și prelucrarea lor pe mașinile clasice. Cel care a găsit soluția acceptabilă a fost tot maistrul Sandu: în fiecare seară, cu dispozitivul creat de el se polizează exact cit este necesar pentru ca șina să rămînă văduvită de orice neregularitate. Iată, e ora 1,15 și la kilometrul 4 + 150 dispozitivul risipește jerbe de scintel făcînd să palpite lumina untdelemnii a galeriei. Formația atelier condusă de Adrian Raicu plimbă de zeci de ori sistema pietrelor abrazive peste șina firului 1 descoperită imperfectă. Echipierii gîfiesc puternic antrenati în același efort, chit că Mănăilă Georgian este electrician, Oprea Vasile și Miron Nicolae sint lăcătuși, Gheorghe Grigoraș este sudor...

— Bună dimineața!

Cel care ne dă binețe la ora 2,00 într-un mod atît de ciudat și tocmai în cearcănul de întuneric dintre două tuburi fluorescente nu este altul decât Cristian Dogaru, electromecanic SCB aflat în misiune de verificare a aparatelor. De la dumnealui aflu că «datorită acestui aparat» (mi-l arată), chiar dacă mecanicul n-a observat culoarea roșie trenul se oprește automat! „Gata, țai și găsit parteneri de discuție” erupe o voce din difuzorul radiotelefonului purtat

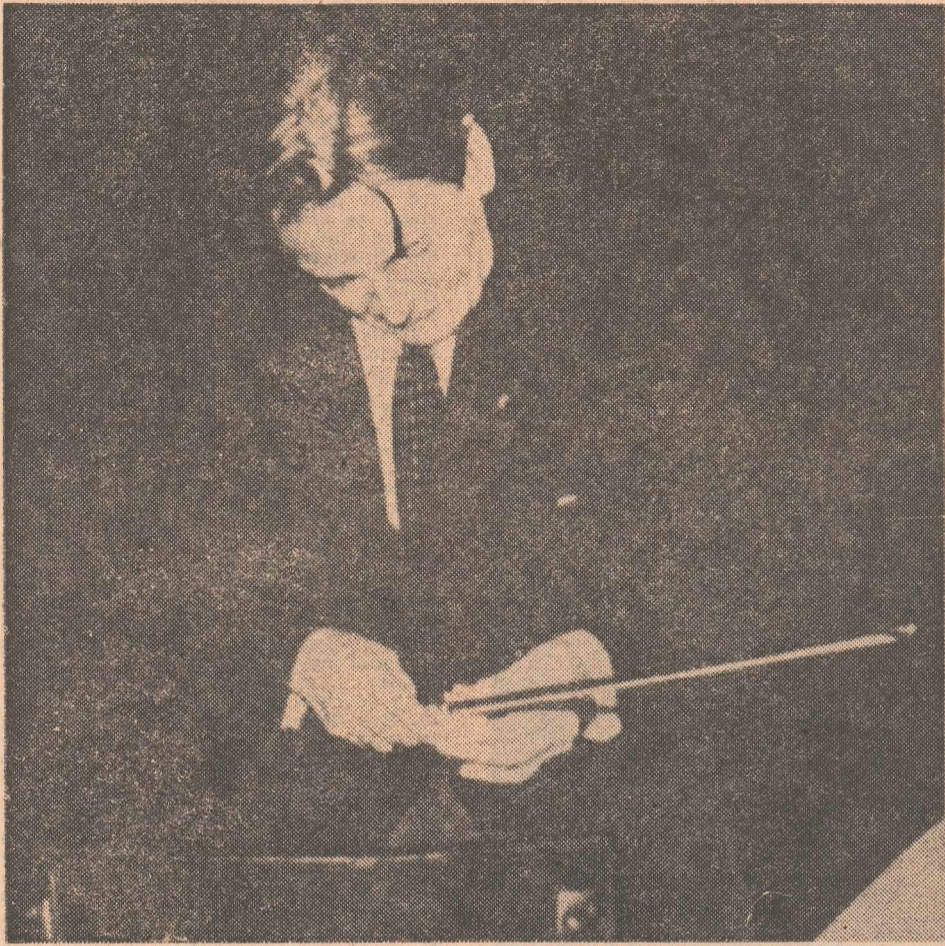

Apropo de ITB. Este tot miercuri, tot 19 august, dar orele sint 22,45. Iar eu mă aflu încă în troleibuz! Furat de lectura însemnărilor din carnetul profesional m-am trezit pe Strada Gării. Dar troleibuzul 84 nu are ce căuta pe traseul asta l, îi reproșez șoferului care, ca și cînd nu s-ar fi întimplat nimic deosebit, ne explică ofuscat la culme — tot el! — că se retrage. Motiv pentru care... ce dacă pe troleibuz scrie 84, el a urmat traseul lui 93!! O dovadă suplimentară — ca și cînd n-ar exista altele, sute, zilnic — că mai sint inși care se joacă de-a itebelul... Și cum nu trec nici taximetre iată-mă în situația să alerg spre locul întîlnirii, la stația de metrou numită Eroilor...

Unde ajung cu cinci minute întârziere. Inginerul Ionel Borcea mă aștepta. Am intrat împreună în micul birou al șefului formației linii, Traian Stănilă. Acolo, împreună cu inginerul Mircea Iacob, șeful secției linii, tunele și construcții speciale, și cu maistrul Sandu Anghel stabilim planul de bătaie al nopții. Vorba vine „stabilim”, intrucit ceea ce trebuie executat în orele următoare se află prevăzut deja în grafice ferme, în programul cadru al maistrului coordonator, iar la această oră poartă chiar girul operatorului de circulație; adică omul care, în funcție de priorități, stabilește circulația trenurilor de serviciu și a vagonetelor motor. Strict tehnic, programul aprobat sună astfel: 1. buraj general electric (reazezarea uniformă a pietrelor sparte sub traverse); 2. polizarea uzurilor ondulatorii; 3. revizia tehnică a aparatelor de cale în echipe complexe L (linii) și SCB (semnalizare, centralizare, bloc); 4. lucrări de întreținere a tunelului: a. întreținerea rosturilor de contracție și b. mături și injectii cu rășini sintetice; 5. verificări privind geometria căii ferate și a șinei de contact cu defectoscopul ultrasonic. Personal muncitor prezent și afectat acestor operații — 95 de oameni. Vă cer scuze pentru această etapă... tehnicistă. Rostul ei aici este însă să vă sugereze claritatea deosebită cu care sint atacate și distribuite sarcinile de serviciu, obiectivele de îndeplinit. Exact ca

CENTENAR
George Enescu

Septembrie 1981 - B

...Zile insorite, calde, intr-un Bucuresti devenit o veritabila metropola a muzicii... Chiar si vremea parcă se dorește a fi „in ton” cu seninul ce domina creația enesciană. Ne poartă gindul acum, mai mult decit oricind, la frumos, la puritate, la tot ceea ce geniul marelui muzician a dăruit cu atita generozitate omenirii intregi. Lui Enescu ii datorăm gindurile noastre bune pentru intreaga sa artă de a ne face mai tineri, mai sensibili, mai buni.

Enescu și intruchiparea absolutului

(Urmare din pagina 1)

unul din cei care-l ascultau fascinați de perfecțiunea și noblețea interpretărilor sale cunoșteau cit de cit omul, aveau prilejul să schimbe câteva vorbe cu el, să fie martorii unora din faptele sale, să-i stea în preajmă, atunci imaginea lui le apărea în prim-plan. Încă de la începutul apariției sale în viața de concert a României, comentarii, cei mai mulți scriitori, oameni de litere, poliografi, după câteva propoziții despre „copilul minune”, despre compozitorul care a ridicat melodia populară „la nivel european”, se opreau asupra modestiei omului, subliniind uimiți că acel ce intruchipa atribuțiile precocității geniale nu avea nimic din imaginea consacrată a artistului care în vremea aceea urca pe estrada de concert. Omul și artistul n-au mai fost despărțiți și opera a fost anexată datelor biografiei sale sau mai bine zis copilăriei sale, folosindu-se câteva noțiuni precum *nostalgia, dragostea față de pământul natal sau reîntoarcerea la maternitate*.

Se mai adăuga și faptul că în tot timpul vieții, George Enescu și-a pus numele numai în slujba unor cauze înalte. Recunoașterea internațională a lui N. Iorga — și mă refer la contemporanul său care asemenea lui Enescu a avut o autoritate ce trecea dincolo de cercul specialiștilor, a fost contracarată de faptul că, o dată revenit în țară, numele său a fost purtat uneori de valurile unei vieți politice tulburate până la întunecarea oricărui criteriu moral și care maculau până și o autoritate de talia sa. Pe cind Enescu rămânea muzicianul. Chiar atunci cind cobora în cotidian, fapta sa încuraja talentele, propulsa o inițiativă menită să semene ceea ce era frumos, să curme o nedreptate, să îndrepte o inechitate. Numele său s-a identificat cu ideea de bine și numai cu ea. Bine pe care-l făcea cu o discreție într-adevăr impresionantă, fără să-i aroge vreun merit, căci Enescu a fost omul acțiunii tenace și făcute, al eficienței lipsite de podoaba cuvintelor. Mărturisirea într-o scrisoare din 1930: „Contrar compatrioților mei, nu sint înzestrat cu darul vor-

bei”. Retrăgându-se deliberat din lumea inconjurătoare, creîndu-și o lume a visurilor, singura în care — așa cum mărturisirea — lucra nestingherit, George Enescu era totuși mai lucid decit toți cei din jurul său cind privea realitatea, spunînd în 1912: „Mai puține iluzii și mai multă muncă”. A acționat desigur pe tărîmul vieții de fiecare zi dar în numele unor principii fundamentale, iar cind „a intervenit” în cazuri particulare, fapta lui n-a făcut decit să confirme consecvența sa de principiu. Și nu că n-ar fi fost om de condei sau orator a refuzat să-și pună condeiul și să-și alăture glasul unei cauze străine binelui și frumosului. Explicația o aflăm în faptul că a fost partizanul ideilor de pace, omenie, bine, blîndețe, dreptate, frumos, libertate, datorie, noblețe, muncă, armonie, eleganță, iubire de țară, respectul pentru spirit, discreție, respingînd reversul lor: războiul, răul, urîful, nedreptatea, constrîngerea de orice fel, violența. Și poate aici aflăm superioritatea lui Enescu în fata contemporanilor săi, acel statut care l-a situat „deasupra vîltoarei” în sensul pozitiv al cuvîntului, conferindu-i intangibilitatea.

Dacă vrem să înțelegem cum se cuvîne *umanismul enescian* în contextul gîndirii românești din secolul nostru, trebuie să ne ferim de anexarea operei lui la fapte și incidente biografice și explicarea ei doar prin această perspectivă căreia i se acordă o atenție exagerată și să-l păstrăm, așa cum s-a păstrat și omul, în sfera valorilor absolute.

Enescu și-a definit chiar el etapele idealului său uman: „Odinioară am iubit viața, am iubit oamenii și manifestările lor. Am căutat să mă cufund în palpitul existenței din jur. Participam la ea”. Școlul primului război mondial ce s'au avut ca urmare o nouă „fizionomie a lumii”, alta decit cea în care creștea el, a determinat o atitudine contrară. Și atunci s-a creat acea „depărțare” de oameni deoarece, spunea tot el, „omenirea a degenerat, moralmente vorbind, în beneficiul afirmării fizice”.

Pornind de la acest nucleu, vom desface două atitudini care nu se neagă. După cel dintîi război mondial, Enescu a con-

Teatrul Mare Academic de Stat al U.R.S.S.

Neîndoieînic, unul din principalele capete de afiș ale Festivalului, îl constituie prezența celebrului ansamblu moscovit, cunoscut — pe scurt — sub numele de „Balșoi Teatr”. Pentru a înțelege mai bine ce înseamnă, în fond, această denumire, să amintim că în 1976 s-au împlinit 200 de ani de cind a luat ființă „Teatrul Mare”. Este lesne de înțeles că această scenă se confundă cu treptele importante din istoria operei. Aici au văzut luminile rampei, pentru întîia oară, capodoperele genului dramatic-muzical, „Ivan Susanin” și „Ruslan și Ludmila” de Glinka, lucrări care marchează nașterea operei ruse, continuate apoi prin lucrările lui Dargomijski și Ceaikovski, prin creațiile „Școlii celor Cinci”, sau prin marile compozitori ai literaturii muzicale sovietice, Prokofiev, Hacıaturian și alții. Să nu uităm nici pe marii cîntăreți care au urcat culmile gloriei, de pe această scenă, ca Șaliapin, Pirogov, Kozlovski, Lemeșev, Reizen sau pe marii balerini, cum au fost Sankovskaia, Bogdanova, Ulanova și alții. În sfîrșit, să amintim și de marele Stanislavski, creatorul de necontestat al unei întregi școli regizorale și care și-a găsit cea mai elocventă aplicare la „Teatrul Mare”, școală care a ieșit din plin în evidență și în spectacolul prezentat la București de „Balșoi”, cu opera *Dama de pică* de Piotr Ilici Ceaikovski.

Nuvela lui Pușkin, care a constituit punctul de plecare în elaborarea operei (libretul a fost scris de fratele compozitorului, Modest), l-a condus pe marele compozitor rus la ilustrarea genială, în muzică, a marilor sentimente din epoca romantismului. Regia spectacolului, semnată de Baratov și Prokofiev, datează încă din 1964 și ea continuă linia marii tradiții clasice ruse. Datorită acestei concepții, ilustrarea ei scenică a creat atmosfera specifică a societății rusești aflate la confluența jumătății secolului trecut. Să amintim aici, că jocul de scenă al întregului ansamblu a atins perfecțiunea, dînd ca exemple doar scenele de masă din tablourile I (Grădina), III (Balul) și VII (Cazinoul). Să nu uităm nici scenele din tabloul III (Pastorală și Finalul), sau mobilitatea exemplară a corului bărbătesc din ultimul tablou al operei.

Scenografia lui V. V. Dimitriev, pusă total în slujba concepției regizorale, n-a scăpat din vedere nici un amănunt, de la mica recuzită pînă la uimitoarele reproduceri ale statuiilor din vechiul Petersburg, sau de la camera atît de simplă, dar cu atît mai cochetă și veridică a tinerei Liza, pînă la imensitatea sălii de bal, explozîndu-se pentru aceasta, la maximum, scena Operei române, incit la un moment dat am avut impresia că s-a modificat chiar și construcția ei...

Luminile, excepțional gîndite, au pus în relief fiecare detaliu scenografic și l-au plasat pe spectator direct în atmosfera specifică gîndirii regizorale. Consemnăm în această privință, drept exemple, scenele din Grădina, sau tabloul VI, *Noaptea pe cheiul Nevel*.

Cred, însă, că se cuvine a menționa — în primul rînd — orchestra teatrului. Am urmărit, de îndecursul timpului, mulți mari dirijori de operă și tocmai din acest punctiv trebuie să afirm că Iuri Simionov, conducătorul absolut al întregului spectacol *Dama de pică*, se situează printre cei mai înzestrați magicieni ai baghetei. Ceea ce poate face acest mare artist este aproape de necrezut. Ilustrațiile extraordinare ale multipelilor stări sentimentale ale personajelor, ca *dragostea* (aria lui Elețki), *exaltarea* (scena Gherman-Liza din tabloul II), *plîcîsul* (Gherman, tabloul VI), *grandoearea* (scena balului), *neliniștea* (ogîndită în tabloul IV prin pedala violelor trecută în final la contrabași), *nebulia*, chiar (tabloul V), toate acestea au putut fi puse în evidență doar datorită faptului că fiecare instrumentist — în parte — este un virtuoz. Iar dirijorul Iuri Simionov a știut să închege acest mare număr de virtuozii într-o adevărată și excelentă familie, o orchestră simfonică delicată față de cîntăreți, egală în rezonanță cu corul, plină și măreață în momentele ei de expansiune solfistică și cutremurătoare în culminațiile dramatice.

„Balșoi Teatr” ne-a prezentat un mare număr de interpreți, care fac parte din fondul de aur al muzicii vocale sovietice actuale. Ar fi o imposibilitate de a enumera vreun solist, deoarece toți, de la cel mai mărunt rol pînă la primele roluri, absolut toți, au demonstrat o mar-

damnat exacerbarea forței fizice și a brutalității, a tot ceea ce nu ținea de sistemul valorilor sale morale. Și atunci, cum singur mărturiseste, s-a închis în lumea *visului și a fanteziei*, adică a muzicii sale în care el consideră că s-a exprimat integral. *Visul* este așadar, după opinia mea, componenta esențială a umanismului enescian: „Visam omenirea liniștită, așezată, ori astăzi trăim un fel de nebulie, sintem voșnic amenințați de prăbușirile economice chiar dacă nu ne ating personal, tulbură atmosfera creației și-ti alterează optimismul. Continui să visez o lume care să se conducă după principiul ordinii și al ierarhiei, singurele modalități pentru propășirea acestei omeniri”.

Visul său a avut o dublă însușire: aceea de a constitui o *supra-realitate* în care artistul a făcut abstracție de orice element constrîngător și înjositor din punct de vedere moral sau material, regăsindu-și, după cum mărturisise, adevărata libertate și, în al doilea rînd, *mediul* în care trăia numai în lumea valorilor absolute. Visul însemna o rupere de continenț în măsura în care realitatea îi contrazicea violent idealurile morale, dar în același timp reprezenta unica realitate, lumea așa cum o cunoșcuse în copilărie. Singura care avea în același timp concretețe și, pe măsura trecerii anilor, căpăta valori mitice. Visul era în fond o lume a idealurilor pure, absolute, în starea lor primordială, așa cum le-a transpus Enescu în muzica sa — chiar și în acele lucrări cu un program definit, cum ar fi *Suita a III-a sătească* și *Sonata pentru vioară și pian Impresii din copilărie*.

A avut el un model livresc, s-a revendicat dintr-o școală filozofică, dintr-un sistem de gîndire? Ca și Iorga, nu. Dar în timp ce N. Iorga învoca drept model *uman experiența și bunul simț popular*, Enescu are drept model *natura*. Spunea în continuarea rîndurilor citate mai sus: „Din nenorocire însă, nu vedem sublima lecție pe care ne-o dă natura, ierarhia din univers fără de care pămîntul s-ar ciocni de soare”. Iar în 1945, afirma în același sens: „Am fost sensibil la culorile și farmecul naturii. Lumea s-a prezentat pentru mine ca un întreg... Am fost întotdeauna sensibil la lumină, la anumite culori, la jocurile aeriene ale schimbărilor de reflexe”. În 1927, așeza drept condiție esențială pentru a realiza o muzică adevărat românească inspirația „din

natura noastră, din nopțile noastre scînteietoare”. Iar din mărturisirea făcută lui Emanoil Ciomac rezultă că impulsul pentru a scrie *Oedip* l-a avut *văzînd insulele grecești*.

Dealtfel și simbolul cu care își încheie volumul de amintiri cînd viața intrase pe făgașul declinului iremediabil, aparține aceluiași univers. Iar *programul* lucrărilor amintite reprezintă o evocare a naturii în imaginile vizuale alternînd cu cele auditive. Dacă din punct de vedere al esteticii, muzicale gîndul ne duce la Debussy, pe care îl și citează, din perspectiva atitudinii filozofice și umane, Enescu se înscrie într-o lume romantică, parcurgînd drumul eroului optimist care apoi, în contact cu ultragiile morale, refuză lumea inconjurătoare izolîndu-se. Cu o diferență esențială: odată ajuns ca *Luceafărul* eminescian în lumea sa, în acea lume despre care a vorbit nu o dată, el nu manifestă nici dispreț suveran, nici mindrie egolatră, nici dezamăgirea înfrîntului, ci speranță. Așa cum spunea în 1945: „Cred totuși că printr-o lege a naturii, pe care am pute-o numi lege a reacțiunii, din pustirea morală de astăzi se va naște o nouă credință în demnitatea omului”. A fost unul din acci creatori care au resimțit plenar *răul secolului douăzeci*. Așa cum am văzut, retragerea lui în acea „carapace” pe care și-o construise pentru a fi la adăpost de „orice alterare” ce l-ar fi îmbolnăvit „sufletește și apoi fiziceste” a rezultat în urma unei experiențe morale. El confruntă lumea cu idealurile absolute și nu cu o durere sau dezamăgire personală, cu o lovitură limitată la propria-i ființă.

Însingurarea nu trebuia confundată cu izolarea temporară, pentru a se dedica liniște creației despre care vorbește în atîtea rînduri, ci constituie atitudine filozofică a omului care asistă la pulverizarea valorilor ideale. Pentru că din punct de vedere social și artistic omul și interpretul se aflau pe culmea gloriei și se bucurau pentru vremea aceea de o recunoaștere universală. El nu se retrăgea dintr-o lume care îl era ostilă, ci dintr-una care îl adula, care-l sărbătorea și încununa. Pentru că Enescu nu reacționa sub imperiul unui sentiment de satisfacție sau insatisfacție personală. A fost alături de Eminescu poate singurul creator din cultura română care a dovedit o asemenea atitudine olimpică. Așa cum am spus, criteriile sale, categoriile sale mora-

Lucurești, o capitală a muzicii

OEDIP LA LUCERNA

ta. Lingă Vladimir Scerbakov (Gherman), care posedă o rezistență neobișnuită și care trece prin arși excesiv de ele cu o ușurință vocală dezarmantă, ne gândim, de pildă, la Elena Obrazva (Contesa), care doar prin scurta sa ntilenă din tabloul V, a reușit să ridice în picioare. Sau să le situăm alături de Tamara Milașkina (Liza), care se acă de-a lungul întregii opere cu forșime și pianissime în acute dificile, pe umara Sineavskaja (Polina) și pe Irina Prilepa (Prilepa) în rolurile lor episodice, re-au dezvăluit calități vocale și scee de excepție. Să mai amintim de aseni și de dulceața sau forța glasului lui Mazurok (Eletki) ilustrată, în spele, în aria de dragoste din tabloul III, u de timbrul și rezonanța deosebită a eii lui Iuri Grigoriev (Tomski), Andrei Kolov (Cekalinski), Valeri Iaroslavjev (Irin) și a celorlalți interpreți, prezenți pe scenă în spectacolul din seara zilei de mnică 20 septembrie. Să mai notăm, pe lingă însușirile vocale de excepție, arătate, interpretării sovietici au relet și o dicțiune, ca și o acuratețe ce te fi pilduitoare pentru orice artist ic.

O impresie deosebită au produs și urtele momente coregrafice, ca și intervenția corului de copii. Cit despre ansamblul coral, mixt, bărbătesc, sau în stură de grup vocal feminin (tabloul I), el se situează în aceeași categorie cu arile colective corale sovietice, celebre în arta și muzicalitatea lor în întreaga me.

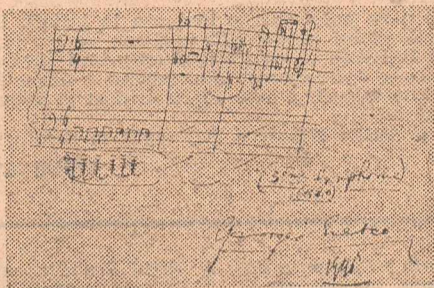
Ne aflăm, încă, sub impresia întâlnirii covârșitoare prezentare a creației fizico-muzicale, *Dama de pică*, a treia eră, în ordine cronologică, scrisă de aikovski după Pușkin. Parcurgind eastă dramă, începând cu momentele storale, pline de farmec și delicatețe, eând prin măreția extraordinară a baful și ajungând la tablourile VI și VII, care se ating culmea romantismului altat, tablouri în care tulburătoarea za și nefericitul Gherman își găsece trșitul, putem afirma fără greș că eastă manifestare a constituit unul din a cele mai valoroase spectacole vizioe în ultimii ani pe scenele românești. Prin nivelul său interpretativ, care a lns în recitalul și spectacolele oferite lmi artistice nebanuie, ansamblul Tealului Mare Academic de Stat al U.R.S.S. onorat, așa cum se cuvenea, manifesarile celui de-al IX-lea Festival Internaional „George Enescu”, prilejuit de anieea centenarului luceafărului muzicii mânești.

CLAUDIU NEGULESCU

Sărbătorirea Centenarului „George Enescu” a prilejuit o suită de manifestări cultural-artistice desfășurate atit în țară cit și peste hotare. Din toate colșurile lumii aflăm noi amănunte referitoare la seria acțiunilor festive ce au loc în această perioadă, ca semne de prețuire și dragoste față de marele compozitor român. Acum, mai mult ca oricând, muzica lui Enescu este inclusă în repertoriile marilor orchestre simfonice din întreaga lume. De o largă audiență se bucură în special reprezentațiile cu opera *Oedip*. Astfel, amintim succesul repurtat în luna mai a acestui an de colectivul Operei Române din București la Festivalul muzical internațional de la Lausanne, spectacol care, prin calitatea sa artistică interpretativă, a reținut atenția specialiștilor străini și a publicului. David Ohanesian, în rolul lui Oedip, prin inegalabila sa interpretare, a adăugat o nouă izbândă la cele obținute de-a lungul carierei sale artistice pe scenele lirice ale lumii.

Aflăm noi date referitoare la un alt succes obținut de un colectiv liric român, amănunte relatate de Vasile Florea, instructor principal la Direcția artelor și instituțiilor de spectacol din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, la Festivalul internațional de muzică de la Lucerna, inseris sub semnul Centenarului Enescu, din august—septembrie, un obiectiv format din membrii Filarmonicilor din Cluj-Napoca și Satu-Mare, alături de care au fost prezenți și cțiva soliști ai Operei bucureștene, a prezentat un concert-spectacol cu *Oedip* de George Enescu, în regia Cătălinei Buzoianu, ce s-a impus în fața publicului și a specialiștilor elvețieni, fiind unanim recunoscut ca o valoroasă reprezentare a colectivului de artiști români. Iată din presa străină citeva spicuri în legătură cu acest spectacol, rinduri în care se remarcă înalta ținută artistică a soliștilor, orchestrei și corului care au dus la realizarea unei remarcabile prezențe a artei interpretative românești care ne onorează: „Reprezentarea operei OEDIP de George Enescu într-un concert-spectacol s-a constituit într-un eveniment remarcabil” își intitulază articolul din Luzerner Tagblatt, Fritz Schaub. Și iată cum își începe articolul: „Acum putem afirma cu toată convingerea: oaspeții români — orchestra, corul, soliștii și conducătorii artistici, cuprinzând în jur de 160 de oameni — au prezentat marți seara la Casa artelor, în

cadrul celui de-al patrulea concert simfonic, fără îndoială, opera cea mai importantă și expresivă a lui George Enescu. N-au fost aplauzele cele mai furtunoase din desfășurarea săptăminilor festive muzicale de pină în prezent, ce au putut fi auzite în marea și mica sală a Casei artelor după reprezentarea de două ore și jumătate, dar, în mod cert, au fost aplauzele cele mai durabile și mai călduroase. Ele au constituit astfel ecoul fidel al unei reprezentații care a fost pătrunsă de efortul maxim al fiecăruia dintre colaboratorii acestui spectacol. Din fiecare măsură se simfea că instrumentiștii și cîntăreții s-au identificat în întregime cu limbajul muzical al celui mai de seamă compozitor al lor”. După ce criticarul face o sensibilă prezentare a operei, apoi a spectacolului, referindu-se și la calitatea ex-

celentă a orchestrei dirijată de Mihai Bredecanu, continuă: „Excelente coruri”. „Emoționante au fost fragmentele psalmodice din epilog, cîntate parțial a capella, unde din nou tonul a fost convingător prin bogăția și prezența sa”. „Printr-o coeziune interioară orchestra a convins la fel ca și fiecare șlină solistică. (Deosebit de calde, marcante și flexibile au fost corzile)”, încheind articolul astfel „Un moment remarcabil, un punct culminant a constituit apariția Sfînxului (cîntată de Adina Iurașcu cu un alto sonor și plin). Imaginea ilustrează, totodată, ceva din intensitatea fierbinte a reprezentației”. Gabriela Kronenberger semnează o cronică a aceluiași spectacol în Luzerner Noustre Nachrichten în care subliniază aceeași excelentă calitate artistică a reprezentației românești. „Dacă nu din punct de vedere al primirii de către pu-

blic, atunci în mod cert din punct de vedere al importanței artistice. Manifestarea Filarmonicii naționale din București a constituit un eveniment de prim rang al Săptăminilor festive din acest an. O putem afirma și mai direct: cu o asemenea reprezentare ca aceasta, în care artiștii români au interpretat capodopera concețanului lor, George Enescu, într-un angajament, care cu greu poate fi întrecut, Festivalul muzical internațional își capătă sensul, care trece hotărit dincolo de o însiruire de spectacole—turneu ale unor vedete” „...Însă trebuie să recunoaștem: au fost fără excepție cîntăreți remarcabili, contopiți completamente cu misiunea lor. Totuși: pentru mine, marele eveniment au fost realizările corului și ale orchestrei”. Și o a treia cronică subliniază același mare succes al colectivului artistic românesc. Este vorba de articolul Ritei Wolfensberger, apărut în Vaterland. Ampla sa cronică începe astfel. „În cadrul Festivalului internațional al muzicii, Centenarul George Enescu a fost sărbătorit, fără îndoială, în modul cel mai reprezentativ, datorită faptului că a avut loc prezentarea operei sale „Oedip”. Referindu-se la interpretări: „Vocea mai catifelată a păstorului (Filimon Siminic) era opusă vocii mai viguroase și mai profunde a Marelui Preot (Viorel Ban), Tiresias cel Orb a fost intruchipat prin vocea puternică, parcă înzestrată cu calități de proceire a lui Titus Paulic. Impunătorul rol principal al lui Oedip a fost interpretat excepțional de Attila Kovacs... De asemenea, și cele trei roluri feminine au primit niște voci superbe: Mariana Cioromila — o frumoasă regină egipteană — a cîntat rolul Iocastei; Elena Grigorescu — cu un sopran minunat — a interpretat pe Antigona, iar Adina Iurașcu a intruchipat captivant în rolul ei singeros pe Sfînxul aducător de moarte — a fost o realizare vocală uluitoare, cu totul deosebit de emoționată”.

Succesul de la Lucerna onorează pe mesagerii artei interpretative românești care au înțeles astfel să-l omagieze pe Enescu. Despre acest concert-spectacol aflăm că în primele zile ale lunii octombrie va fi reluat de colectivul clujean și în fața publicului nostru. Pină atunci, remarcînd și elogiile aduse spectacolului de către cronicarii străini, remarcînd succesul obținut la Lucerna așteptăm cu nerăbdare întîlnirea cu actorii și interpretii operei *Oedip* pe scena Operei din Cluj-Napoca.

CORNELIA BARBU

se înscriu în sfera absolutului și din eastă optică judeca el lumea și-si afirmă opțiunile.

De aceea cred că relația om—operă care tăcut ca de aștepta ori opera să fie doar anexă a biografiei sale sau explicată mai prin ea, trebuie privită la Enescu i cu totul alt unghi. Ca orice romantic, avut desigur nostalgia copilăriei, unde a acele sentimente în stare pură, nealvate de brutalitate, de cheltuirea vioeală a forței fizice. Omul în natură rezenta pentru el, ca și pentru romantici, premul ideal.

Imanismul său reprezintă în același ip o sinteză între tipul romantic ce perță în cultura românească dincolo de arele secolului al XIX-lea, și cel clard. Dacă hipersensibilitatea, „latura imsonabilă” a ființei era și ea o trăsătură romantică la fel ca și acel credit acorl instinctului, căutarea permanentă a e-librului atesta o structură clasică. Forbea în 1927 de „purificare absolută”, alte cuvinte de catharsis-ul antic. Iar 1912 — și prin această observație Enescu afla mult înainte epocii sale — socotea că „o caracteristică generală se desende din muzica noastră națională: steția în veselie”. Dacă mai adăugăm ideea „dorului nelămurit” ce revine în siderațiile sale despre folclor, vom elege că George Enescu nu era omul tremelor ci al echilibrului între antiteze. Imanismul său reprezintă deci o sinteză re idealul clasic și cel romantic al unui ist care a trăit sufletește și a sublimat umele secolului nostru.

Toate aceste atitudini erau proiectii ale tinctului său care s-a materializat în fa și opera sa datorită unei constituții letești ce a vibrat la tot ce era nobil frumos, a resimțit durerile umanității, emind un ideal superior în muzica sa. escu n-a ilustrat o teză, ci a dat visului fanteziei sale reprezentarea lor ideală. Idealurilor sale le-a căutat intruchirea într-o lume pe cit de concretă tătit de pierdută în neagurile timpului. Dacă omul Enescu a avut un exemplar tūt moral, se cuvine ca această însue de excepție să nu ne facă să-i redu-n opera la o ilustrare a unor fapte ce icind nu ni se vor stinge din amintire, o-o privim în sensurile ei perene, în rea și nepieritoare aspirație totdeauna plinită și mereu reinnoită spre sfercele solutului.

Concert de muzică tradițională

Duminică, 20 septembrie, la Ateneul Român, profesorul Harri Brauner prefața un concert al concertelor lui Alexandru Mica, pătinasul care ne-a făcut cunos-cute anul acesta, într-o formă inedită, pe această primă scenă muzicală a țării. „inima cîntătoare” a locurilor natale din Muntenia, în trei spectacole sub generi-cul „200 de ani de folclor muzical românesc”. Era emoționant neobositul apărător al purității muzicii populare românești, mărturisindu-și bucuria de a participa la cinstirea operei și personalității maestrului român prin prezentarea, din inițiativa minunată a Filarmonicii „George Enescu”, „a rădăcinilor adinci ale genialei lui opere” într-un concert de muzică tradițională. Nimic nu i-ar fi putut sensibiliza mai mult pe auditori decit glasul delicat dar ferm al profesorului care te destăinuia, „cu modestă mîndrie”, că este printre puținii care l-au cunoscut personal pe maestrul Enescu, care l-au ascultat „oficiind marele mister al Artei chiar pe această scenă” și că se simte dator să predea cu cucernicele făclia dragostei pentru mărele artist.

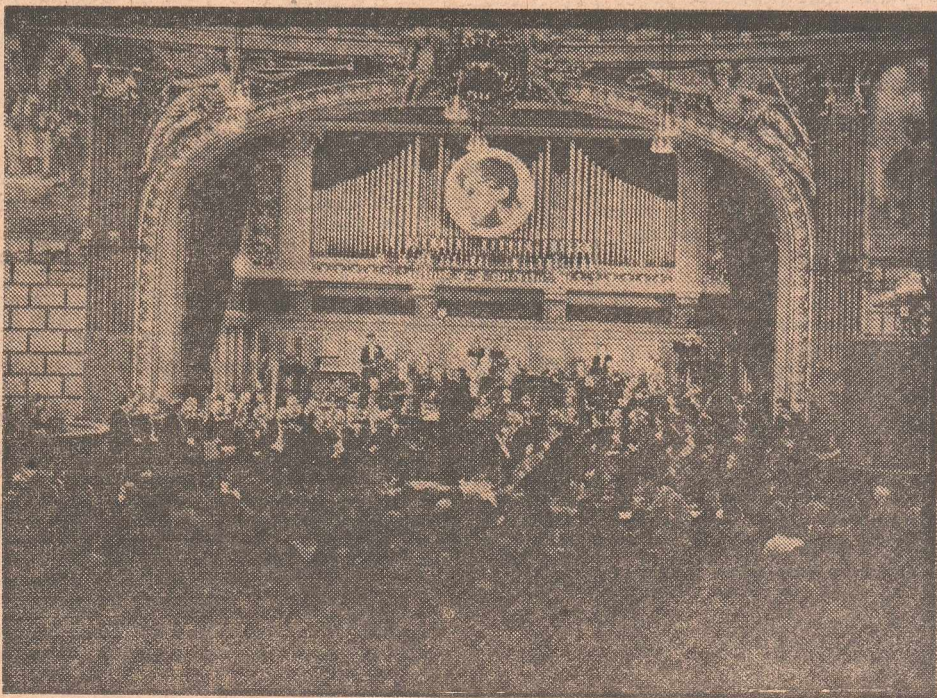
Începînd cu celebra melodie „Mugur, mugurel”, izvodită de pandurii lui Tudor Vladimirescu, trecînd prin vijeliosul an 1848 cu un cîntec despre unul din capii revoluției, marcînd momentul înălțător al Unirii de la 1859 cu un cîntec pe versuri de Vasile Alecsandri, inedit, ajungînd la anul cuceririi independenței naționale, deplîngînd soarta țărănilor răsculați la 1907, evocînd momentele de durere și de înălțare sufletească a națiunii din timpul și de după primul război mondial, oprindu-se la tragica încețare și eroica izbîndă din 1944, istoria poporului român a răsturnat în glasul lui Alexandru Mica demn, maestuos, pătrunzător și emoționant. Aceste cîntări despre viața neamului au fost încadrate, firesc, de încîntătoare melodii de dragoste și dor, pitorești cîntece de ascultare din Bucureștii de acum două veacuri și jocuri din satele Cîmpiei Dunărene. Alexandru Mica a dat din nou măsura înaltă a harului său în-născut și a muncii fără preget, vocea lui sunînd cînd unduios și lin, asezîndu-se cu uimitoare ușurință pe melismele complicate ale cîntărilor de la Antoa Pann, cînd

degajat, în stil autentic țărănesc, în melodile vîscene și teleornămene. Trebuie subliniată iarăși tratarea orchestrală a pieselor datorată profesorului, dirijorului și compozitorului Cornel Pană, care a în-țeles să reconstituie epocile parcurse, respectînd, împreună cu orchestra sa de tineri virtuozii și cu inițiatorul acestei adevărate lecții de cunoaștere a sufletului poporului nostru, Alexandru Mica, în-vățămintele maestrului George Enescu, pe care le-a reamintit profesorul Harri Brauner: „Țăranul român — spunea Enescu — poartă muzica în el... Ea este tovarășa lui în singurătatea muntilor și cîmpiilor. Ea îi liniștește spaimete. Ea

este născută din suferințele poporului român prigonit de năvălitori, este dur-roasă și nobilă... este una din comorile cu care România se poate mîndri”. Și în altă parte: „Avem un folclor admirabil, dar cine vrea să se atingă de el trebuie să o facă cu multă băgare de seamă, ca nu cumva să-i scoată parfumul particular... Bucățile de folclor sînt giuvaieruri în sine, capodopere definitive, de sine stătătoare, care trebuie respectate în can-doarea și curățenia lor întregă... Aici este viitorul muzicii noastre”.

A fost necesară această manifestare de înaltă ținută artistică în timpul Festivalului internațional „George Enescu”.

REGHINA VARVICI

Verum ist id quod

În articolul „Sărbătorea calului de la Arad” din numărul 36 al revistei Flacăra s-a făcut o omisiune care a mhnit un colectiv de oameni ai muncii ce trăiesc încă în tradiția respectului pentru adevăr și a căror scară valorică n-a dobândit mobilitatea, acel „laissez faire”, al senectuții. Enumerându-se unitățile participante la Internaționalele de la Arad, Herghelia Izvin este scăpată din aritmetică, și asta tocmai în contextul în care pe fondul unei dominări stăruie quasi-totale, reprezentantul unității noastre câștigă parcursul de obstacole.

Cronica de orice gen, deci și cea sportivă, translează în primul rând o informație nudă; o altă funcție a ei ar fi atestarea unor strădani și scoaterea lor din sfera gratuității. Textul în discuție n-o face și e păcat. E păcat cu atât mai mult cu cât eludarea reușitelor Hergheliei Izvin devine oarecum simptomatică. În corespondența pe care o comite I. Pocițan în Sportul din 29 iunie, dinșul afirmă că în Cupa Remonților de la Mangalia s-au remarcat o serie de echipe pe care le și numește, mai puțin pe aceea a Izvinului, asta când pe teren (Hic Rhodos...) numita herghelie ocupă locul I, II, III, și VI.

Vrem să credem că avem de a face, totuși, cu omeniești scăpări, nicidecum cu proiecția necontrolată a unor temeri care ne-ar face să roșim.

Al D-voastră,
Alexandru Iavorovski

Consiliul popular al sectorului 2: Urmare scrisorii tov. Petreache Bușilă din București, bd. Muncii nr. 84, bl. B2, cu privire la problemele create de amplasarea depozitului Mic Gros aparținând I.C.L. „Alimentara”, sector 2, vă facem cunoscut că, în urma verificării la fața locului, organele noastre au constatat că cele reclamate se confirmă în parte. În acest sens vă informăm că prin măsurile luate de noi vi se va asigura liniștea și curățenia în jurul depozitului. Nu se poate rezolva deocamdată propunerea dv. de a se muta depozitul, din lipsă de spațiu. În ceea ce privește redarea camerei de la parterul blocului, se va rezolva odată cu mutarea depozitului în alt local.

„Doresc să vă spun că este pentru a treia oară când mă adresez revistei. Prima scrisoare a fost trimisă pe 23 iunie 1980, iar cea de-a doua pe 5 ianuarie 1981. Am fost vizitată de un tovarăș de la Consiliul popular Moreni, situația a fost constatată, dinșii s-au supărat că m-am adresat revistei, totul a rămas însă neschimbat. Să trec la problemele concrete care m-au determinat să vă scriu: blocul în care locuiesc este dat în folosință de doi ani și jumătate. Totul a fost greu la început, dar locatarii au înțeles și, prin muncă, s-a realizat tot ce a depins de noi. Sînt însă și lucruri care nu depind de locatari: în luna martie 1980 nu a fost căldură, nici apă caldă, cu excepția zilei de 9 martie, deși posibilități existau. Cu toate acestea, întreținerea a fost 400 de lei! Au venit marile neazuri. Lipsesc iar căldura și apa caldă, în februarie 1981, și iară nu a fost ușoară. De multe ori s-a considerat că este inversat turul cu returul la calorifere, plătindu-se bani pentru modificări, dar fără rezultat. Ne gândim la iarnă: să ne facem vara sanie, pentru că altfel intrăm în iarnă tot nepregătiți. Desigur sînt mai multe probleme de rezolvat: plouă în apartamente chiar și la etajul trei, cazul apartamentului meu. Am încercat să remediez defecțiunea dar fără mîna unui specialist nu se poate face nimic...” (Ion Iliescu, str. Tineretului nr. 7, Bl. 28, sc. B, et. 3, ap. 36, Moreni, jud. Dimbovița)

„Am cumpărat, la începutul lunii august, doi litri de vin de la Complexul alimentară de pe Baba Novac, colț cu str. Stejarului. Sticle capsule cu eticheta: „Vin de regiune superior VASLUI (preț cu amănuntul fără sticlă: 12,50 lei)”. După aproximativ două săptămîni, deschid o sticlă și, surpriză, vinul spuma ca șampania, iar la gust era amar. Pe fundul sticlei un strat de depuneri de 1-2 mm. Dacă îl cumpăram de la un par-

Manoperele de la „Săceleana”

Cică prin 1976, un oarecare Constantin Popovici a devenit, nici el nu prea știe bine cum, șeful direct al autoserviciului Cooperativei meșteșugărești „Săceleana” din Brașov. Părea om de treabă la început. Întreprinzător, cu un anumit simț al umorului. Tov. Costică — i se adresa însul, așa mai discret — ai cumva să-mi dai și mie piesa cutare? O am, cum să nu — îi răspundea șeful plin de gentilețe. Cu manoperă cu tot te costă atât. Fără manoperă nu se poate? mai întreba omul. Nuuu, nu, că dăm de bucluc! După cuvenitul schimb de vorbe, de complezență, tirgul se încheia. Clientul cunoscut își lua piesa, plătind și contravaloarea și manopera, ca să și-o monteze la mașină cum și pe unde putea, șeful vărsa contravaloarea, cu acte în regulă, la casă, iar costul manoperei și-l înscria conștiincios într-o listă numai de el știută.

Cu un astfel de procedeu deloc ingenios, șeful atelierului și-a însușit cu nerușinare, în răstimp de cîțiva ani, o însemnată sumă de bani, reprezentînd 40 la sută din manopera neprestată care, legal, trebuia să fie făcută de cooperativă.

Sumele extorcate au fost, pînă la urmă, recuperate de la cei vinovați. Dar fapta de necinste, de câștig fără muncă, rămîne. De ce nu s-au luat chiar atunci măsurile radicale? Păi, cum să se ia, dacă însuși președintele cooperativei și-a reparat și revopsit în atelier autoturismul proprietate personală plătind cu 1300 lei mai puțin? Că vedeți bine cum devin și se cocolesesc lucrurile. Președintele închidea și el un ochi și se făcea că nu vede și n-aude, iar inginerul de Popovici Constantin, profitînd de nebagarea de seamă a președintelui, își vedea liniștit de... manopere, în timp ce treburile atelierului mergeau ca vai de mama lor. Lipsiți de disciplină și control, mulți depanatori introduceau în atelier autoturisme particulare cărora le efectuau mici reparații fără comandă deschisă sau efectuau lucrări peste cele prevăzute în comandă, iar banii intrau ca ciubuc în propriul buzunar. Din această cauză s-au iscat discuții și neînțelegeri între muncitori. Cînd vopsitorul Albert Mihaly, un om cinstit și muncitor, a avut curajul să dea astfel de manopere în vileag, s-au coalizat împotriva-i toți răufăcătorii și l-au dat afară.

Lucrurile n-au putut merge însă așa la infinit. Urmare a intervenției colegiului comitetului județean de partid, necinstea a fost scoasă la iveală și vinovații și-au primit răsplata. Constantin Popovici a fost eliberat din funcție, Aurel Vladu, președintele cooperativei, a fost aspru criticat și avertizat (De ce, oare, numai atît?!)

Vopsitorul Albert Mihaly a fost repus în drepturi.

MIHAI STĂNESCU

ticular... dar așa? Este oare posibil să se pună în vânzare un vin falsificat? Ambele sticle stau la dispoziția organelor ce vor încerca să lămurească această tristă situație”. (M. Vasilescu, str. Stejarului nr. 40, București)

„Asociația de locatari din Aleea Băița nr. 12 Cluj-Napoca avea în folosință, încă din anul 1967, punctul gospodăresc tip construit în scopul depozitării reziduurilor menajere. La data de 30.07.1980, pretențiile locatarilor „mari și tari” din acest bloc au crescut și, ca urmare, pe diverse motive ticluite cu minuțiozitate, au închis punc-

tu gospodăresc. Reziduurile menajere sînt plimbate de locatari pînă la P.G.-ul nostru pe care îl avem în folosință comună cu asociația de locatari din str. Băișoara nr. 11. La toate organele locale, inclusiv la presa, am depus plîngerea noastră și... nimic! Numai noua destinație a P.G.-ului închis — cu puștele goale — a devenit loc de parcare... centru de colectare...” (Asociația de locatari, Aleea Băița nr. 10, Cluj-Gheorgheni)

„Oficiile asigurării sociale și pensii de stat, județul Constanța: Tovarășă Floarea Ciocoiu, la scrisoarea dv. adresată revistei „Flacăra” vă facem cunoscut că ne-am adresat Ministerului Muncii, organ ce are competența de a aproba plata ce reprezintă restituirea contribuției pentru biletul de tratament nefolosit. La 8 august a.c. am obținut această sumă în contul nostru și la 14 august v-am expediat 453 lei cu borderoul de plăți nr. 96.

„Vă rog, în numele tuturor locatarilor de pe strada Episcop Damaschin, din sectorul 2, să ne ajutați intervenind la forurile competente pentru a înlocui conducta de apă de pe strada, care din anul 1975, de cînd s-au făcut lucrări de către ICED și instalat această conductă, se tot sparge mereu. Strada a devenit impracticabilă și apa curge în neștre, toată strada fiind numai o băltoacă”. (Constantin Târșoagă, str. Episcop Damaschin nr. 5, sector 2, București)

„În comuna Drăgănești din ju-

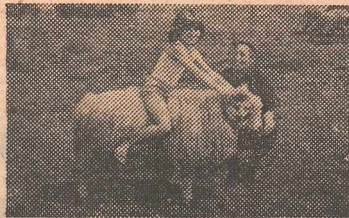
dețul Prahova există un depozit de combustibil de unde ne aprovizionăm. A mai avut reclamații gestionarul depozitului, dar se vede treaba că are rădăcini adînci, că nu se cîntină. Dacă mergem cu căruța din sat nu ne dă nimic, motivînd că are dînsul căruțele depozitului. Dacă mergem fără căruță, spune că nu are căruță, dacă mergem de trei-patru ori spune că nu prea ne-a văzut; ce, vrem să luăm cum ne ducem? Nu știm cum să procedăm ca să ne aprovizionăm de iarnă. Ceea ce doresc eu este să știu cînd pot merge la depozit, fără a mai fi purtat pe drumuri și aminat de la o zi la alta”. (Marcu Nicolae, com. Dumbrava, satul Cornu de Sus, jud. Prahova)

Mă numesc Filofteia Fofoneață, domiciliată în Intrarea Dr. Felix, nr. 2, bloc M 4, scara B, etaj 4, apart. 168, sector I, telef. 59 56 34. Dintr-o întimplare trăiesc de peste o lună de zile o situație de necrezut. Pe ziua de 8 august 1981 miliția a găsit într-o piață din Berceni o fetiță de aprox. 4-5 anișori. E frumoasă și inteligentă. În primă urgență miliția a dus-o și a lăsat-o surorii mele care lucrează într-un local de alimentație publică din zonă. Trezind eu întîmplător pe la sora mea, fetița s-a atînat de mine și de fata mea. — elevă de școală. De atunci fetița se află în casa mea, alături de mine, de sotul meu și de cei doi copii ai mei. O iubesc. Ne-am atînat puternic de ea cu toții și ea s-a lîbit de noi. Îmi spune „mama Filofteia”. — și de fiecare dată plîng. O iubesc ca pe copiii mei. Am anunțat la miliție, am fost acolo mereu, am dat telefoane; am fost împreună să o lăsăm la un orfelinat DAR mi se rupe inima!... Mî s-a spus mereu că cercetările continuă, însă pînă acumă nu e nimic.

Mă tot gîndesc ce fel de ființă o fi această femeie, acea MAMĂ care și-a părăsit copilul, carne din carnea ei, căruia i-a dat viață. I-a crescut?!... SIGUR, nu poate fi numită om.

Vă rog interveniți să se facă adevărul. Copilul acesta nu trebuie să sufere ci trebuie să crească frumos și sănătos. De atîta amar de vreme, cum de nimeni în tara asta nu l-a căutat?! NU are mamă, tată, bunici, rude, vecini?!... Straniu fapt!... Noi o îngrijim ca pe propriul nostru copil, cu dragoste dar nu putem ține loc de mamă. Vă rugăm faceți lumină și dreptate.

„Am făcut această fotografie la o stîină din apropierea Tirnăveniului. Prin ea aș dori să sugerez prietenia dintre copii și lumea animalelor. Fetița din fotografie se numește Anca, iar berbecul Gheorghe. Vacanța a

trecut, dar amintirea ei poate fi readusă în gîndurile tuturor copiilor, prin intermediul acestei fotografii de astă vară”. (Sorin Surdu, elev la Liceul de chimie din Tirnăveni, jud. Mureș)

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare: Cu privire la scrisoarea prin care Virgil Sora, om al muncii la Regiunea Căi Ferate București sesizează unele abateri săvîrșite de Simon Ioan Liritis — director adjunct la Departamentul industriei alimentare, vă comunicăm următoarele: Urmare unor sesizări anterioare și a verificărilor făcute, Liritis Simon Ioan a fost înlocuit din funcție prin ordinul ministrului nr. 1076-1981 și transferat la Centrala industrializării cîrnilor.

Procuratura Generală: Referitor la scrisoarea tovarășului Marin Dudesu din București vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

Ministerul de Interne: Referitor la scrisoarea din 30 iunie 1981, prin care soții Ruse și Stana Oanta reclamă că în ziua de 26 aprilie fiul lor, Oanta Cristii, în vîrstă de 13 ani a dispărut de la domiciliu, vă facem cunoscut următoarele: Pentru găsirea minorului au fost adădate și verificate toate persoanele indicate de petiționar. S-au făcut verificări la toate spitalele, la Institutul medico-legal și la Centrul de primire minori din Calea Călărași nr. 111, rezultatul fiind negativ. La 25 iunie n.c. a fost dat în urmărire locală pe capitală, iar la 10 iulie n.c. dispariția a fost publicată și în presă. Intrucît minorul nu a fost găsit, a fost dat în urmărire generală, continuîndu-se cercetările în vederea depistării lui.

Procuratura județeană Tulcea: Vă înaintăm un referat în legătură cu aspectele semnalate de tovarășul Iancu Eliade Someșanu. Intrucît s-a apreciat că cele semnalate prin scrisoare de către petent sînt întemeiate, s-a propus declararea recursului extraordinar de către Procurorul General, care urmează să decidă.

Pagină realizată de PIA OLARU

Posta redacției

ADMINISTRATIV

Constantin Paraschiv, București: Nu aveți dreptul. Pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă, cu vechime incompletă, se acordă numai dacă persoana în cauză are o vechime în muncă de cel puțin 10 ani. Or, dumneavoastră, pînă la împlinirea vîrstei de 67 de ani, nu ați realizat decît o vechime în muncă de 5 ani, 9 luni și 23 de zile. ● **Martin Iancu,** Năsăud: Soția, fiind singurul membru al familiei încadrat în muncă, beneficiază de compensarea majorării de prețuri și tarife la energia electrică și termică cuvenit personalului muncitor, cu un copil în întreținere, cu suma de 50 lei lunar. Nu se iau în considerare ca fiind în întreținere copiii care: au împlinit vîrsta de 16 ani; sînt în întreținerea statului (case de copii); realizează venituri proprii; sînt încredințați spre creștere altor persoane sau cu plasament familial; unul din părinți plătește pensie de întreținere, fiind încredințat spre creștere celui-lalt părinte ● **Gheorghe Adam,**

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Cluj-Napoca: localitatea Florești, unde aveți domiciliul stabil, face parte din categoria acelorora cu posibilități de navigație ● **Petru Tăbîrnă,** Iași: Sporurile de retribuire pentru activitate în condiții deosebite de muncă se pot acorda numai în cazul în care se constată de către organele sanitare județene, prin probe de laborator, că noxele pe locul de muncă respectiv depășesc limitele maxime admise de protecția muncii ● **Ion Alexandru Popa,** comuna Stoenesti (Arges): Conducerea unității poate refuza plata concediului medical cînd cel în cauză nu respectă tratamentul medical prescris, nu se prezintă la vizita medicală indicată pentru urmărirea bolii sau cînd simulează boala. În toate situațiile persoana respectivă are dreptul să se adreseze comisiei de judecată din unitate, care este competentă de a analiza și hotărî ● **Constantin Răducanu,** București: Vă puteți adresa la circumscripția financiară a sectorului 1 din strada Roma nr. 7, cît și la Ministerul Muncii.

MARGA NEDELEA

INVĂȚĂMÎNT

Viorel Monar, Cornu Luncii, Suceava: Acordarea burselor elevilor în treapta a II-a de liceu se atribuie celor care se pregătesc în meserii deficitare în forță de muncă, în ordinea descrescîndă a mediilor, dacă au obținut cel puțin media 7 la concursul de admitere ● **Doi-nița Filimon,** Iași: Redacția noastră primește versuri, dar nu și „memorii scrise în versuri” ● **Ioan Apectri,** Gelu, Timiș: Intrucît școala dv. este din sistemul M.A.N., urmează ca acest minister să se pronunțe asupra echivalării Cursului de calificare pe care l-ați absolvit ● **Nicoleta Săndulescu,** Păltiniș, Botoșani: Pentru a deveni stewardessă, vă sfătuim să vă adresați în scris Direcției aviației civile — Otopeni ● **Ilie Bolintineanu,** Timișoara: M.E.I. ne transmite că, intrucît planul de școlarizare la profilul Chimie-biologie pe profil de licee a fost realizat, nu se mai pot aproba suplimentări de cursuri ● **Lorin Cerchez,** București: Nu cunoaștem o astfel de dispoziție. Inspectoratul școlar al sectorului în care locuiți vă va da toate lămuririle necesare.

HORIA PATRAȘCU

JURIDIC

Alexandrina Flore, București: În cauză nu s-a pronunțat o hotărîre definitivă; urmează să vă susțineți toate apărările în fața instanței ● **Dan Ioan,** Tg. Mureș: Hotărîrile judecătorești la care vă referiți s-au pronunțat în perioada anilor 1971-1976, astfel că termenul de un an prevăzut de lege pentru declararea recursului extraordinar a expirat ● **Ana Marin,** com. Mogoșești, jud. Iași: Nu s-a dispus începerea urmăririi penale, cu motivarea că imprincipiatul nu s-a sustras cu rea credință de la plata pensiei de întreținere, ci în perioada reclamată a avut mari neplăceri cu sănătatea, neputînd realiza veniturile necesare ● **Zaharie Brihan,** com. Bîrsa, jud. Arad: Din probatoriul administrat în dosarul cauzei a rezultat că accidentul s-a produs din culpa exclusivă a victimei. Procuratura locală a dispus corect scoaterea invinutului de sub urmărire penală ● **Niculăe Mutu,** București: Pirița se face vinovată de săvîrșirea infracțiunilor de mărțurie mincinoasă și tulburarea folosinței locuinței, infracțiunile prevăzute și pedepsite de art. 260 și 320 din Codul penal. În acest sens au fost sesizate organele de miliție ● **Aristia Dobrescu,** com. Dragodana, jud. Dimbovița: Faptele sesizate sînt de competența comisiei de judecată de la domiciliul făpturătorului ● **Iacob Ogracan,** com. Iernut jud. Mureș: Nu sînt motive de promovare a recursului extraordinar solicitat de dv. intrucît, în urma verificărilor făcute, a rezultat că imprincipiatul este tatăl minorului născut din relațiile avute în afara căsătoriei cu reclamanta.

MIHAI MERIȘANU

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Centenar Bacovia

Agatha Grigorescu-Bacovia: „Pe noi poezia ne-a ajutat să plutim...”

— Stimată Agatha Grigorescu-Bacovia, mă aflu aici în gând cu ecoul delicat al versurilor pe care nu de mult le-ați dedicat poetului în „România literară”. Ce semnificație are acest dialog prin poezie și prin timp cu cel care a fost George Bacovia?

— Pe noi poezia ne-a legat încă de la început. Toate momentele apropierei noastre se leagă într-un fel sau altul de poezie. Poezia a lucrat întotdeauna în favoarea noastră mai puternic decât orice sentimente. Ea ne-a ajutat să plutim peste tot ce a fost proză, mizerii, vicisitudinile, ofense ale vieții. Întâlnirea dintre mine și Bacovia n-a fost altceva decât un schimb de poezii, în ultimă instanță. Când am stat pentru prima oară față în față (după ce o încercare anterioară de a-mi fi prezentat esuase, pentru că pe poet îl... mușcase o albină și nu putea să apară astfel înaintea unei domnișoare!) mi-a recitat una din poeziile sale — *Vae soli*. După un timp, când ne-am revăzut, a fost rîndul meu să-i citesc o poezie de-a mea, ce tocmai apăruse în revista *Scena*. Astfel s-a pecețuit de timpuriu o trainică legătură spirituală.

— Care a fost — atunci și mai târziu — atitudinea poetului Bacovia față de poeta Agatha Grigorescu?

— El nu prea lăuda. Era foarte reținut. Nu se manifesta cu ușurință. Dar m-a încurajat întotdeauna, spunând că sint pe cale să-mi croiesc un drum în poezia românească și alte opinii, în orice caz admirative, cuprinse în cele 3-4 recenzii pe care le-a scris în viața lui despre mine, uneori chiar în revista al cărei director a fost (Ateneu). Cel mai mult prețuia cel de-al doilea volum al meu, *Muguri cenușii*. Mai târziu, spunea citeodată, mai în glumă, mai în serios: „În nu mai publica atîta poezie, că prea îți faci mulți admiratori!” Eu rideam, ridea și el și era, firește, așa, o badinerie.

— Avea deci încredere în destinul poeziei dumneavoastră, așa cum și dumneavoastră v-ați tras puterea de-a lungul unei vieți din intuiția timpurie și din încrederea neîmămurată în vocația profundă a poetului. Cine v-a fost alături de-a lungul anilor în această credință? Cum a trăit, așadar, poetul Bacovia printre oameni?

— Bacovia n-a prea fost înconjurat de prieteni, decât poate în ultima parte a vieții. Era un om destul de distant, extrem de rezervat, care cu greu ieșea din el însuși. Cu toate acestea, n-au fost puțini cei care l-au prețuit, încă de la începuturile carierei sale poetice. Cel dintîi pe care l-aș aminti este Alexandru Macedonski. Prin 1903, când a venit Bacovia la București ca student la drept, și-a adus

și caietul de poezii, care avea să devină apoi volumul *Plumb* și i l-a dat spre lectură lui Macedonski. Acesta, cucerit de la început, l-a oprit pe Bacovia la dejun, ceea ce pe atunci însemna foarte mult. Și a scris, nu mult după aceea, celebra dedicație: „Poete scumpe pe frunte / porți mîndre / foi de laur / căci singur / pină astăzi / din *Plumb* făcut-ai aur”; — parcă un revers al tristei epigrame adresate lui Eminescu. Mai târziu l-a vizitat pe Bacovia la Bacău, a colaborat cu amabilitate la revista poetului, au devenit, într-un cuvînt, prieteni. Iar ca om care l-a trasat, într-un anumit fel, evoluția poetică, fără să-i fi fost prieten apropiat, îl putem numi pe Constantin Banu, directorul revistei *Flacăra* (ediția „princeps”). El a sesizat în autorul poeziei *Plumb* un poet nou, original, de o mare valoare, și i-a publicat, din fondurile revistei, volumul *Plumb*, care aștepta lumina tiparului de 16 ani. Această așteptare l-a strivit pe poet, l-a minat eelanul creator, pentru că un poet care nu este publicat este un poet mort. Bacovia nu scria pentru serdar. Poate și pentru că, dincolo de modestia lui binecunoscută, era conștient de valoarea creației lui. A crezut în poezie așa cum a crezut în viață. Iar dacă viața i-a fost uneori, cum să spun, urcîoasă, dușmănoasă, poezia nu l-a trădat niciodată.

Prieteni, însă, da. Iată, de pildă, Adrian Maniu, care-i fusese destul de apropiat, a făcut o gafă de neiertat amputîndu-i unele poezii la reeditarea unui volum, lucru care l-a îndurerat profund pe Bacovia. El era atît de exigent cu perfecționarea din toate punctele de vedere a poeziei, pînă la punctuație chiar, încît pînă și o virgulă avea pentru el o mare însemnătate, pentru că aceea virgulă însemna o pauză intelectuală, o nuanță în această formă desăvîrșită și cantabilă, care este poezia lui. Apropiat i-au fost și Perpessicius, care s-a dovedit deosebit de comprehensiv în tot ceea ce a scris despre el, și N. Davidescu. Mai puțin Minulescu, care, deși bonom de felul lui, lui Bacovia nu i-a fost prieten, ci dimpotrivă, de la înălțimea funcției pe care o deținea la vremea aceea, îl umilea cu gradul de copist III, de pildă și ini cerea să-i înfățișez diploma de licență a poetului... De neînțelegere și chiar de dușmănie a avut parte și după 1950, cînd A. Toma se batea cu pumnul în piept că Bacovia nu va fi publicat cît trăiește el, fiindcă „e decadent”, sau Mircea Florian, profesorul de istoria filosofiei, care s-a codit atît pînă a acceptat apariția *Stanțelor burgheze* într-o ediție elegantă (cea mai frumoasă din cîte a avut poezia lui Ba-

covia) ce se datorează în întregime strădaniilor oneste și cu adevărat prietenești ale lui Eugen Jebeleanu și Cicerone Theodorescu, precum și ale Floricai Cordescu, care a ilustrat atît de frumos volumul.

— Ca autor moral al celor mai multe dintre edițiile Bacovia, cum privești editarea, mai ales cea postumă, a poeziei bacoviene?

— Întotdeauna editarea volumelor poetului ne-a dat multă bătaie de cap. Lucrul cel mai trist este că s-a creat o nefericită tradiție să-l publicăm pe Bacovia înghesuit, mai întotdeauna într-o cărțuție ce se cheamă de cele mai multe ori *Plumb*. N-am reușit, cu toată lupta mea de decenii, să-i conving pe editori că și Bacovia ar avea dreptul la o ediție completă. Iată, de pildă, tristul exemplu al prozei bacoviene, editată într-un singur volum, și acela neorînduit, deși pe prima pagină a sa scrie că ediția a fost pregătită de Bacovia însuși, omîtînd să se precizeze că poetul o concepea în două volume. Ediția critică a lui M. Petroveanu are și ea o multime de cusururi și cel mai mare este că, deși eu am atras atenția editorilor, ea este alcătuită, în secțiunea de proză, după o nefericită ediție din 1940, de la „Fundatiile”, a cărei poveste nu v-o mai înșir, dar pe care o regreta însuși poetul.

— Aveți cumva pregătită o ediție completă a operei bacoviene?

— Nu, nu am. Nu e menirea mea. Ce am putut să fac pentru memoria poetului Bacovia se găsește închis între copertile cărților mele *Poezie și destin*. S-au găsit unii care să-mi reproșeze că aceste două volume apărute pînă acum (al treilea va apărea în curînd — nota rep.) nu sînt „științifice”. Eu nu sînt „om de știință”, eu sînt o poetă, o artistă și înțeleg să prezint un artist respectînd adevărul, oferînd materialul brut legat de existența lui, pe care critica să-și întemeieze comentariile, exegeza teoretică.

— Bacovia a fost un izolat în propria sensibilitate, un contemplativ. De unde această obsesie poetică a materiei?

— Mai mult decât atît: a fost complet lipsit de simț practic, incapabil să se preocupe de latura practică, materialistă, a vieții. El a trăit poetic cu adevărat, într-o eternă contemplație interioară din care s-au născut distilările perfecte ale versurilor sale. Cu toate acestea, el gîndea concret în poezie, nu făcea speculații metafizice. Poezia lui nu are reflexe metafizice, deși are o substanță filosofică evidentă, întemeiată pe cultura solidă asimilată de-a lungul unei vieți. A rămas pînă la bătrînețe îndrăgostit de literatura clasică latină, păstrînd lîngă suflet pe Horțiu și Ovidiu. Era de asemenea la curent cu mișcarea literară europeană, citea revistele din țară și din străinătate, a parcurs cu interes toate curentele literare, astfel încît m-a uimit afirmația pe care o face Șt. Aug. Doinaș într-o prefață la o traducere în germană a poeziilor lui Bacovia despre așa-zisa „lipsă de cultură” a poetului. Bacovia a asimilat cultura rămînd el însuși și aici stă puterea geniului său.

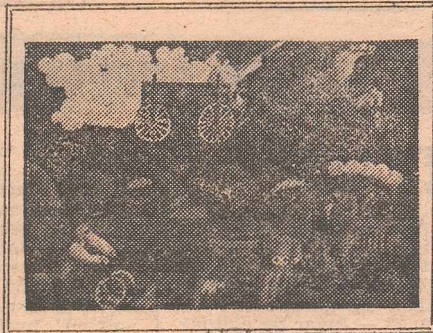
Am oprit aici convorbirea cu Agatha Grigorescu-Bacovia, care începea să resimtă oboseala acestor zile febrile din preajma centenarului poetului, cu cavalcada filmărilor, a reuniunilor, a planurilor de expoziții, a invitațiilor, care abia a început. Am continuat, însă, într-un fel, ascultîndu-l pe Gabriel Bacovia, fiul poetului și al Agathe Grigorescu, sufletul Muzeului memorial G. Bacovia, de la care am aflat nu puține greutăți cu care se confruntă existența micului așezămînt și peste care soția marelui poet a trecut cu grație și seninătate.

TANIA RADU ■

Praguri sub blestem

Strada Arionoaiei se află la o bătaie de clopot de centrul Bucureștilor. Enigma Otiliei. Casa lui Costache Giurgiuveanu. Strada începe cu o salcie de renaștere italiană și urcă în pantă pînă-n secolul al nouăsprezecelea. Merg printr-un pustiu de lacrimă înconjurat de pridvoare de ananas. Trecutul are glas sonor și e adinc și albastru ca văgăuna ochiului de bou dărimat de jug. Și se acordă în gen, număr și caz doar cu pragurile toamnei. Un prag pe care stăm cu pieptul și nu putem și nu vrem să-l sărim. Aici, tristețea e o însușire de subiect. Lîmpede, limpezi, miez de nucă. Scripuri de teracotă bizantină. Indestulată de trecut, strada tremură neîncetat într-un scăpătat senin. Azi-noapte, plopii care o veghează au ieșit din apă ca niste pușcași marini. Pe amîndouă malurile (vechi ca neamul Brâncovenilor), ripi de azur vinăt ca murele și afinele. Un plop, aplecîndu-se să-și lege moletiera, a nimerit cu nutele într-un potop de brânduși de toamnă. De mirare, fiindcă nu mai avea în sine decît frunze de mesteacăn, el a-ntrăbat: dar unde-i Felix, domnișoară Otilia? Și unde-i anul 1909? I-a răpus o trăsura plină cu negură: — Aici nu stă nimeni. Trop-trop. Calul e obosit. Vine dintr-un veac apus. Ciocnesc paharul de cofea lui și văd cum cascadele lui septembrie se schimbă-n lemn bolnav. Fiecare poartă un scrin căruia i-a fugit timpul de sub picioare și i s-au uscat guturile în serdar. Sub o poală de zid, o coasă doarme într-un maldăr de trifoi și vîează asini. O grădină cu trestii. Un zeu lenes, mirosînd a os de prună, le-a pleacă sub cîntec. O amforă cu anemone. Corăbii moarte vin din mări uscate și se schimbă-n scînduri de gard sau în cetină străjuind turnuri de balcoane pustii. Caut și nu-l găsesc și trebuie să fie pe-aici un tratat despre orhidee. Un domn Hangerliu, tăiat de trimisul sultanului, varsă din pieptul sfîșiat de cîini vedre de bulion. Aici poți spune, fără să se mire nimeni că vorbești cu glas tare: cred într-un dumnezeu al trecutului, văzutele de demult și nevăzutele în viitor. Fără astfel de străzi, Bucureștii ar fi o tăgadă a suferinței, sau a nostalgiei. Cred în destinul lor de nemurire, și pentru că-n luntrea lor e stăpîn numai visul să ne declarăm moștenitorii de drept ai orașului vechi și să le apărăm de buldozere. Scriu sub o floare de soarelu, într-un desfri de septembrie: nu dărimați strada Arionoaiei.

FANUȘ NEAGU ■

Adevărul dialecticii și adevărul esenței

Teoria dialectică în sens propriu nu se poate constitui decît atunci cînd gîndirea reușește să se ridice pînă la conceptele de tip dinamic. Altfel spus, decît atunci cînd se reclamă, explicit, de la un concept dinamic al oricărei esențe, al esenței adevărului în mod cu totul special.

Căci cum s-ar putea da seamă de natura dialectică a oricărei esențe cu un concept metafizic al adevărului?

Dar un concept dialectic al adevărului nu este posibil fără o teorie dialectică a adevărului, adică fără o teorie care, cu necesitate, să fie o oglindire activă, constructivă a unor relații obiective, a unor relații dialectice la nivelul obiectivității. În alți termeni, teoria dialectică a adevărului trebuie să arate: a. ireductibilitatea adevărilor dialecticii la adevăruri nemijlocit particulare; b. producerea adevărilor prin participarea filosofiei la procesul cunoașterii; c. dialectica adevărilor sale (= dialectica adevărului general și particular — dialectica în cadrul căreia se constituie și se evidențiază adevărul general din transcendența infinită a diversității particularului; acest fapt nu-l pot înțelege dogmaticii niciodată și din această cauză ei umblă cu tiparele procustiene

ca măsură a fidelității; sigur, mai sunt și alte cauze care-i determină să poarte deasupra capetelor această sinistră măsură); d. caracterul istoric al dialecticii, deci diversitatea dialecticilor (acest caracter rezultă din punctul c); e. universalitatea adevărului întemeiată în planul ontologicului, pe de o parte, în cel a gnoseologicului, pe de alta.

Din observațiile de pînă acum rezultă că numai conceptul dialectic de adevăr poate da seama de unitatea cunoașterii, de istoria ei efectivă.

Consecvent cu modul său de a concepe adevărul ca un moment al ontologicului, Aristotel va defini ce trebuie considerat adevărat, pe de o parte, și fals pe de alta. El scrie: „A enunța că ceea ce este nu este, sau că ceea ce nu este este constituie o propoziție falsă; dimpotrivă, o enunțare adevărată e aceea prin care spui că este ceea ce este și că nu este ceea ce nu este. Așa că acela care spune despre ceva că este sau nu este va trebui prin

aceasta, implicit, să spună ceva adevărat sau fals” (*Metafizica*, p. 155).

Prin urmare, vom avea adevărul atunci și numai atunci cînd determinării conceptuale îi corespunde determinarea la nivelul realității, al însușirilor acestuia. Se ridică întrebarea dacă Aristotel a fost senzualist în teoria cunoașterii. Dacă ținem seama de ansamblul concepției sale, atunci vom răspunde că el este un antisenzualist, un constructivist.

Mai mult: prin modul de a concepe raporturile filosofiei cu științele, el se dovedește un dialectician. El scrie: „Există o știință care consideră atît Ființa ca fiind, cît și proprietățile ei esențiale. Ea nu se confundă cu nici o știință specială, căci nici una din acestea nu consideră Ființa ca atare în general, ci fiecare din ele își asumă o parte din ea și examinează însușirile ei, cum fac, de pildă, științele matematice” (*ibid.*, p. 125). Ne oprim aici Ființa în general, diferitele științe au conchis că generalul nu se află la nivelul ontologicului, ci la cel al epistemologiei. Să spunem că prin această concepție epistemologică ne aflăm în domeniul cunoașterii dominat de categoria metafizică a cantității.

ION STROIE ■

Film

Ștefan Luchian

Lume normală, lume damnată. La răscrucea lor se află artistul. Lumea normală n-are prejudecăți: „Tata, spune Cecilia, te poate ajuta să obții un post de diplomat la ambasada din Viena“. Are în schimb cândoaie: „Dar Ștefan, se nedumirește sincer aceeași frumoasă Cecilia, poți picta în timpul liber“. Lumea normală are bun-simț: „Tăranii tăi, observă un confrate, sînt murdari, necăjiți... Unde crezi că poți atîrna un astfel de tablou? Poate în dormitor“. Și ride meschin și ironic, dar sănătos. Lumea normală are bani, nevoi în creștere, case, bun-gust, logică („Cum crezi dumneata că un om poate picta fiind paralizat?“ se indignează doct și fără drept de recurs procurorul), medalii, premii, conace, noroc la cărți, flori, glorie, repulsi, drepturi, inclusiv dreptul la compromisuri, vicii și virtuți, lășități și cultură, ironie fină, spirit practic și eficiență. („Eu plătesc, dumneata pictezi ce Țreouie, ce îmi place mie!“) Un singur lucru îi lipsește lumii normale: geniu.

Pe ecran, bucuriile și tristețile lumii normale se derulează amestecate, fără contrapunct, deocamdată, cu voluptate și uneori cu nostalgie. Dacă le-ar sta în puteri, Nicolae Mărgineanu, Iosif Naghiu, Călin Ghibu, Lucian Mețianu, Nicolae Drăgan, Cătălina Iacob, Silviu Cămil și ceilalți membri ai echipei ar cobori cu lumea filmului în sala de spectacol sau în stradă. „Tu cel puțin, zice resemnat și înțelept un camarad întru aspirație, ai talent, ți-au fost selecționate două pastele pentru expoziția de la Paris, eu m-am săturat, am nevoie de casă, de nevastă, de bani“. Lumea normală continuă să plece în străinătate ca să se întoarcă cum a plecat, se lamentează, are opinii, emite judecăți de valoare, are umor, se distrează, suferă, petrece, participă la viața publică, e contestatară, revine, e generoasă și înțelegătoare („Știi că te înțeleg mai bine ca oricine, îi spune funcționarul public lui Luchian evacuîndu-l din casă, dar ce putem face? Asta-i situația!“). Lumea normală e normală și sănătoasă: dă faliment, suferă de indispoziții trecătoare, pină la urmă risul salvează și acoperă totul. Lumea normală trăiește, viscăză, se imbată, muncește, acceptă suferința și se revoltă împotriva ei. Se descurcă. Lumea normală din filmul lui Nicolae Mărgineanu este preponderent frumoasă, deși cineastul nu se teme în fața uritului. Dar nu-l îngroașă, nu-l rezolvă. Marele mecanic al vieții, malaxorul care absoarbe suferința eliberînd exterioroaze plăcerii și ale risului pare inexorabil și etern.

Brusc, malaxorul începe să dea rateuri, puflăie, se blochează. Lumea normală nu este normală. Secvența este antologică. Peisajul pare ireal, în maniera Călin Ghibu. Fastul — desăvîrșit. Cîteva imperfecțiuni ale expresiilor de pe chipurile invitaților la petrecere par a fi mai degrabă consecințele viziunii aberante a pictorului care le-a zămislit. Nu lipsesc decît aripile pentru ca imaginile să fie desprinsă din visul unui inger. Aripile și flautul. În locul flautului, în scenă se aude un vals al lui Johann Strauss. E minunat. Lumea normală are gustul rafinat al zeilor. Ștefan Luchian nu (mai) face parte din această lume normală. Boala îl ține răstignit în fotoliu. Cîteva glume nevinovate îl fac să zîmbească. Și ingerii greșesc. Noaptea crește și apoi descrește înspre dimineață. Peisajul rămîne static. Static și mirific. Dar oamenii nu mai au înălțime. Prăbușiți ei înșiși parcă se tirăsc și chiar o fac cu voluptatea umilînței, cu demența distracției cu orice preț. Marele malaxor e nepuținios în fața micimii, se astupă, hiriile, risul nu mai poate acoperi viermulăla ce duce la crimă. Singurătatea la care recurge geniul artistului nu se mai constituie din imperatiile dezastrului fizic. Singurătatea lui este opțiune și numai de aceea este tragică. Jumătate din viață, artistul, ca să rămînă ce a hotărît să fie, este nevoit să strige mereu: „Ieși afară!“

Nicolae Mărgineanu, secondat cu tandrețe și pasiune de toți ceilalți colaboratori, a conceput și construit filmul din sugestie, culoare, unghiuri și contrast. Adică din acele lucruri care nu pot fi văzute din scenariu. Nimic nu este ceea ce pare că este. Cineastul vede în stilul lui înțelesurile cuvintelor, ceea ce nu e puțin. Este totul. Tot el l-a văzut pe Luchian în marile actor care este Ion Caramitru și nu s-a înșelat. Ion Caramitru realizează o creație tulburătoare. Aproape mă tem pentru conștiința lui devastată de furtunile geniului lui Luchian. Cine l-a cunoscut pe actor numai din acest film nu-l va recunoaște pe stradă, într-atît de profundă, într-atît de totală este transfigurarea artistică. Toți ceilalți interpreți, în frunte cu George Constantin, Victor Rebengiuc, Maria Ploae, Monica Ghiuță, Ovidiu Schumacher, Mircea Constantinescu, Petre Gheorghiu, Adrian Rățoi, Ștefan Velnicuț, Nicolae Manolache, Nicolae Urs, Andrei Csiky, se simt bine în rolurile lor și asta se vede. O mențiune specială pentru rolul episodic realizat de Rodica Negrea, sontană, expresivă, deține secretul nuanțelor. Un film frumos, unul dintre acele filme pentru care timpul lucrează în favoare, descoperindu-le noi valențe și însușiri.

NICOLAE CRISTACHE

Cronica spectacolelor

Moromeții pe scena Naționalului

Naționalul bucureștean și-a inaugurat actuala stagiune cu o premieră absolută: **Tinerețea lui Moromete** de Marin Preda, spectacol realizat în viziunea scenică a tinerei regizoare Anca Ovanez-Doroșenco. Piesa — reamintim cititorilor noștri — a apărut, la scurtă vreme după moartea scriitorului, în revista **Teatru** din 1980.

Vom admite de la bun început că o piesă despre țărani este oricînd o întreprindere temerară, iar exemplele și mai ales reușitele sînt puține, nu numai în dramaturgia națională ci, de întotdeauna, și în repertoriul teatrului universal. Nu ne-am îndoit totuși nici o clipă că plugarul adus atît de magistral în literatură de autorul **Moromeților** nu va reapărea și prin mijlocirea dialogului scenic. Într-adevăr, țărani s-au dovedit din primul moment cei pe care îi știm din romanele lui Marin Preda, oamenii din sud-estul țării, trăiți în vecinătatea marelui oraș, cu vorba lor scurtă și împetrită de neologisme, pehlivani și iuți la minie, cu ochiul ager și veșnic la pîndă, grăbiți în toate, de unde și un mod ciudat de a se însoți cu bucurii și tristeți complementare.

Piesa a fost concepută ca o suită de tablouri ordonate cronologic. Amintirile lui Ilie Moromete dispun totuși, în cîteva rînduri, intervenirea timpului artistic, dar tocmai aceste momente ne apar accidentale și irelevante, retrospectiile eroului principal constituind după părerea noastră episoade mai puțin izbutite. Construcția piesei se bucură și păcătuiește prin eterogenitate, autorul a reluat fragmente întregi din romanele sale (în principal din **Moromeții** vol II, **Marele singuratic** și **Delirul**), folosind cu succes dialogurile existente în elaborarea episoadelor dramatizate. De aici și unele neajunsuri și în primul rînd faptul că piesa nu se recomandă ca o entitate artistică autonomă. Senzația că asistăm la ceva incomplet, cu caracter de episod, este dominantă, fiecare tablou imbogățind impresia că întreaga confruntare de opinii și pasiuni vine să concluzioneze asupra unor fapte anterioare.

E adevărat, genul nu e nou, drama rezolutorie are obirșii străvechi (ea apare deopotrivă la Sofocle și Ibsen) dar în cazul de față piesa întreagă se infățișează, în anumite momente, ca un act al unei piese de mai mari proporții, iar gîndul spectatorului se întoarce mereu la ceea ce a fost sau urmează să fie înainte de ridicarea cortinei și după căderea ei finală. Va trebui să constatăm din nou

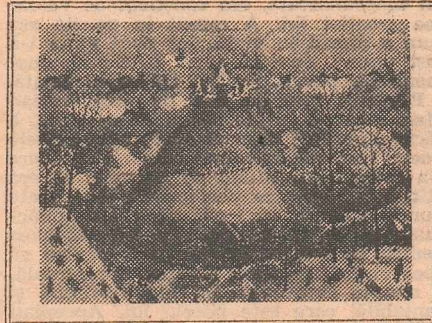

că nu tot ce izbuteste în proză are șansa de a fi prezentat în versiune dramatizată. În **Tinerețea lui Moromete** splendide sînt întotdeauna colocviile între bărbați, prezentate ca și în roman cu ocazia adunărilor cîmpenești, seara, pe ulițele satului, la seceriș, în aerul incins de soare și gînduri moarte, în adăstarea nopții pe stănoaga podiștei din fața casei. Aici conversația a fost relativ simplă, și rolurile vin ca o mînușă celor care îi aduc pe scenă pe Ilie Moromete (interpretat admirabil de Gheorghe Cozorcici), Niculae (Andrei Fîntîi), Cristache a lui Dumitrache (Alexandru Drăgan), Nae Cismaru (Emil Liptac), Costache al Ioachii (Iulian Neculescu), Giugudel (Emanoil Petruț), Matei Dimir (Andrei Ionescu), Vasile al Moașii (Alexandru Georgescu), Iosică (Matei Alexandru), Ploțoaigă (Ion Henter). Translația a izbutit și în cazul altor două personaje: Ilina (Olga-Delia Mateescu) și Aristața (Elena Sereda). O mențiune specială pentru Silvia Popovici și Ileana-Stana Ionescu care au demonstrat o remarcabilă înțelegere și putere de observație pentru gestica și reacțiile comportamentale ale stărilor noastre.

Mai puțin izbutit sub raport artistic ne-a apărut universul introspectiv al eroului principal, tradus prin monoloage și, cum spuneam, prin scene retrospective, elemente scenice care se substituie anevoie notațiilor de amănunt, sugestiei și coloristicii verbului. În contextul larg al marilor drame de credință și conștiință ale momentului istoric — perioada este și cea a unor numeroase și aparent ireconciliabile conflicte între adevăr și putere — dragostea tirzie și dramele conjugale ale lui Ilie Moromete apar singulare și copleșite de evenimentele politice și sociale.

Dar în pofida acestor inconveniente, dezbateră este impresionantă prin forța și densitatea ideilor, prin autenticitatea faptului de viață, prin tipologia fără greș a personajelor. Gustul pentru adevăr, acuratețea observației și profunda cunoaștere a lumii satului sînt prezente și aici ca în toată opera marelui nostru scriitor. **Tinerețea lui Moromete** este mai mult sau mai puțin decît o piesă, este un document de viață, extras și esențializat prin mijlocirea dialogului din marea frescă istorică a anilor '50.

LIVIU TIMBUS

CAP LIMPEDE

REVISTA ROMÂNĂ Nr. 6-7/1981

Apărut în preajma celui de-al XVI-lea Congres internațional de științe istorice, actualul număr dublu al „Revistei române“ — lunar de cultură care apare în limbile franceză, germană, engleză și rusă — își propune să infățișeze pe larg, sub semnătura unor personalități de prestigiu ale științei românești contemporane, tradițiile și orientările fundamentale ale gîndirii științifice din țara noastră, aportul acesteia la sporirea tezaurului de valori al umanității, contribuția la rezolvarea marilor probleme cu care se confruntă lumea contemporană. Numeroasele articole comentarii, eseuri, evocări publicate în paginile revistei se raportează la dezbaterile majore ale științei din toate timpurile, dar mai ales din zilele noastre — de a fi o „armă“ în slujba păcii, a colaborării și bunei înțelegeri. Tocmai pentru a marca fidelitatea gîndirii științifice românești față de acest principiu fundamental, numărul se deschide cu eseul „Știința în slujba progresului“ al academicianului Ion Ursu — prim-vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Cu rigoare și probitate

intelectuală distinsul om de știință argumentează ideea interacțiunii dintre evoluția cunoașterii științifice și progresul economico-social, prezentînd conceptul românesc despre știință ca factor activ, determinant al dezvoltării multilaterale a societății socialiste din țara noastră și înaintării României spre comunism.

Semnificațiile de ordin științific, politic, social și moral ale actualului eveniment internațional găzduit de Capitala țării noastre, aportul de gîndire și acțiune pe care de acad. Gh. Mihoc, preoamenii de știință români îl vor aduce în cadrul acestuia, sînt prezentate ședintele Academiei R.S.R. în interviul „Forumul istoricilor științei“. În continuare, sub genericul „Coordonate contemporane“ revista publică o suită de articole și comentarii menite să releve principiile călăuzitoare ale politicii românești în domeniul cercetării științifice, direcțiile programatice și sectoarele prioritare ale dezvoltării acestui domeniu. Textele grupate sub acest generic sînt inaugurate de articolul intitulat semnificativ „Unitate — diversitate — potențial“ de Mihail Florescu — membru corespicient al Academiei R. S. România, ministru secretar de stat la Con-

siliul Național pentru Știință și Tehnologie.

În urma acestei călătorii în istoria sectoarelor fundamentale ale științei românești se impune cu claritate ideea caracterului dinamic, constructiv al gîndirii noastre științifice, reala sa deschidere spre rezolvarea problemelor esențiale ale omenirii.

Dealtfel, aspectul moral, civic tot mai subliniat pe care cercetarea științifică l-a căpătat cu deosebire în zilele noastre, responsabilitatea oamenilor de știință față de destinul prezent și cel viitor al omenirii — sînt abordate și într-o suită de eseuri purtînd semnătura de prestigiu — Grigore C. Moisil, Octav Onicescu, Mircea Malita, Mihai Drăgănescu, Valter Roman, Ernő Gall.

„Dicționarul cronologic al științei românești“ publicat în paginile revistei răspunde nevoii de informare a tuturor celor dornici să cunoască realizările de seamă ale științei românești de-a lungul timpurilor. Tot așa cum principalele creații românești care au intrat în patrimoniul mondial de valori pot fi cunoscute prin intermediul unui interesant documentar purtînd semnătura scriitorului I.M. Ștefan. Acestor texte cu pronunțat caracter informativ li se ală-

tură în mod firesc comentariul lui Horia Matei „Savanți români în enciclopedii universale“.

Rubrica „Dialog-contact“ găzduiește amplul comentariu „Știința fără bariere“ purtînd semnătura lui Ion Barac — consilier în Ministerul Afacerilor Externe. Autorul prezintă concepția românească privind noua ordine economică internațională și, în acest context, inițiativele țării noastre la ONU, UNESCO și alte organisme internaționale pentru degravarea cercetării de opreliști artificiale și discriminări, pentru colaborare în domeniul științei cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială.

De asemenea, revista prezintă în colobanele sale cîteva apariții editoriale care constituie remarcabile evenimente ale vieții noastre științifice. Sub semnătura academicianului Cristofor Simionescu este publicată o substanțială cronică pe marginea lucrărilor acad. dr. ing. Elena Ceaușescu — „Cercetări în domeniul sintezei și caracterizării compuşilor macromoleculari“ și „Polimerizarea stereospecifică a izofrenului“. O avangronică la amplu „Tratat de istoria științei românești“, aflat în curs de apariție, este prezentată de acad. Ștefan Milcu. Sînt prezentate, de

asemenea, cele mai recente studii de filozofie a științei, relevîndu-se contribuțiile originale pe care le aduc în acest domeniu. „Fișierul editorial“ întregeste imaginea unei laborioase activități de tipărire și difuzare a literaturii cu caracter științific. De asemenea, la rubrica „Revista revistelor“ sînt prezentate principalele reviste de știință care apar în limba română și în limbi străine.

Apărut în excelente condiții grafice, actualul număr al „Revistei Române“ cuprinde reproduceri ale unor gravuri și fotografii de epocă infățișînd dezvoltarea științei și tehnicii pe teritoriul țării noastre, facsimile, și brevete, de manuscrise, tratate și alte lucrări cu

caracter științific, fotografii surprinzînd aspecte din activitatea institutelor științifice românești, institutelor de învățămînt superior și laboratoare, portrete ale unor savanți români. Sînt publicate, de asemenea, reproduceri ale unor lucrări de artă care demonstrează influența viziunilor și tehnicilor științifice moderne asupra artei plastice.

ANALELE UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI

Volumul pe 1981 al **Analelor Universității București** reflectă stadiul preocupărilor legate de cercetarea literaturii și limbii române din Universitatea bucureșteană, preocupări care imbină reinterpretarea critică a clasicii (Al. Melian, Eminescu — nostalgia nemarginiilor, O. Păun, M. Sadoveanu și miturile autohtone) cu elucidarea unor zone mai puțin cercetate ale istoriei literare (Mihail I. Dragomirescu, „Studentul român“ — 27 iunie 1935—31 mai 1936, Mircea Angheliescu, Un critic uitat: Bazil Munteanu), edificările cvasiteoretice în estetică și critica literară (Cornel Mihai Ionescu, Preliminarii la „critica gustului“, cu încercările sintetice de antropologie culturală (Silviu Angelescu, Portrait and Civilization),

„J. R. fii cuminte“

După sfârșitul plin de mister al ultimului episod, presupunem că serialul „Dallas“ va continua. În așteptarea urmării, am rămas, vorba prezentării de pe coperta unui roman din colecția „15 lei“, cu nervii biciuți până la paroxism. Sinceri să fim, ne-am plictisit de acest „Dallas“. Acțiunile eroilor au devenit previzibile. Ne-am obișnuit atât de mult cu trucurile care ni se flutură prin față încât nimic nu ne mai impresionează.

False probleme, pe care un om cu puțin bun-simț le-ar fi rezolvat într-o jumătate de episod, se întind pe durata unui an și nu se mai termină. Lumea bogătașilor americani e coruptă și amorală? Așa se pare. E greu să manevrezi milioanele cum manevrăm noi sutele și să-ți păstrezi caracterul integru. Dar asta e o problemă enunțată și rezolvată de mult. Mai rău este că ce se întâmplă în povestea intitulată „Dallas“ nu ne interesează, ne este străin.

Copiii nu cad la examenele de treaptă și de intrare la facultate. Nimeni nu aleargă după tramvai de frică să nu piardă condica. Femeile nu pun murături, pleacă la cumpărături fără sacoșă, în mașini late cit o magazie de lemne și nu cos măcar un nasture. Bărbații nu repară fiare de călcat și nu ung ușa când scriștie.

In serial, eroii cinează în oras fără să se preocupe de nota de plată, beau whisky, dau telefoane, birfesc, fac tranzații în stil mare, iar în timpul liber și uneori chiar în orele de serviciu fac dragoste. Toți au telefon și permis de conducere.

Cunoaștem o multime de oameni care, cit ar fi de obosiți, nu pot adormi până nu citesc câteva pagini, care în drum spre casă se abat în fiecare zi pe la librărie să

vadă dacă a mai apărut o carte interesantă. La noi, când intri în casa cuiva nu te repezi la frigider să-ți bei whisky-ul, ci te uiți ce cărți are în bibliotecă.

În „Dallas“, în toate încăperile prin care ne-a purtat acțiunea n-a apărut niciodată o bibliotecă și n-am văzut pe nimeni cu o carte în mână. Doar studenții, Lucy și Mitch, duc din când în când cu ei niște cursuri. De când Lucy cistigă bani frumoși pozind pentru reclame se pare că a abandonat studiile. În toamna asta ar fi trebuit să aibă restante sau chiar să rămână repetentă. L-au citit cumva pe Faulkner, pe Hemingway, pe Steinbeck? De ce oare nu citește? Te întrebi incudat văzind că irosec pe fleacuri atita timp, că se vinzolec de colo până color rostind fără jenă banalități. Cit despre amor, lipsește cu desăvîrșire. Ați reținut din acest serial mamut măcar o replică spirituală?

Din cite seriale am văzut simbată seara, credem că acesta bate toate recordurile de schematicism și platitudine. Supravietuiește prin prezența celui J.R., care reușește să-l mai salveze puțin, care le ia pe toate în spinare și căruia pină la urmă concetățenii îi vor sparge geamurile și îi vor da foc la mașină.

Dar, cu sau fără părerea noastră, afaerea continuă. Și dacă mai continuă mult timp, vom rămâne cu impresia că în America toată lumea se ocupă de petrol, de adultere, de zdrăngănitul cuburilor de gheață în pahare de whisky și că nimeni nu citește o carte. La ce bun să mai citești dacă ai la bancă 10 milioane de dolari?

Și, totuși, serialul a avut oarecare succes. Foarte multe pisicuțe au primit numele de Pamela, iar în urmă cu citeva zile am auzit un tânăr certindu-și buldogul: „J.R. fii cuminte!“

OPREA GEORGESCU

Cronica literară

Constantin Toiu: Insoțitorul

Există în romanul lui Constantin Toiu, *Insoțitorul*, apărut de curind la Editura Eminescu, un personaj misterios, a cărui unică și ciudată menire pare a fi aceea de a înregistra totul, de a nota, de a scrie întocmai ceea ce alții vorbesc sau gîndesc. Că unii nici nu-i sesizează prezența iar alții i-o descoperă, nelămurită și tulburătoare — insidioasă precum ceata ce se infiltrează cu umezeala ei într-un mecanism gingaș — pină în resorturile chiar ale infiripării unui gînd sau ale actelor lor de conștiință, este un fapt ce ține de semnificația ultimă a cărții. În plan apropiat, acest personaj poartă un nume de umil slujbaş, Rinzei, și este stenografatul ședintelor în comun ale Academiei. Cu o conștiințozitate implacabilă, fără nici o tresărire, apatic, străin parcă de sine asemeni unei unelte tehnice perfecționate și funcționind absurd de fără greșală, alimentat parcă de energia inițială a unui impuls original, el notează pină și referirile la propria prezență. „Așa cum am zis și cum scrie și tovarășul Rinzei“. Ironizat școlărește cită vreme personajul ni se prezintă în limitele unei identități sociale a cărei condiție derivă dintr-o teribilă meticulozitate, în plan mai îndepărtat Rinzei își desfășoară aripile mototolite și se înalță, atotcuprinzător, în spațiul nelimitat al credinței că lumea este, în fond, ea însăși o Academie, o instituție angajată pe drumul cunoașterii. El își părăsește pupitrul de funcționar și devine — într-o încercare de lămurire și a titlului cărții — o prezență tutelară, „ceva care patronează, veghează, însoțește tot ce apare în lume“. Prețul acestei deplasări nu este însă o dematerializare a prezenței sale: „eu mă referem la ceva concret, la mitul insoțitor, la martorul nevăzut care stă pitit în noi — în noi nu ca indivizi ci în totalitatea semințiilor trecute și viitoare“. El rămîne concret, așadar, cum concretă poate fi o idee, orice idee care ne „stenografiază“ în căutarea mărturiilor ei, a unor noi argumente. Ședința comună a Academiei e o ședință neinteruptă, fie că unii participă dramatic la dezbateri iar alții nici măcar nu sesizează că reprezintă auditoriul ei. Romanul, el însuși un fragment al acestei „stenograme“, înfățișează personaje din amîndouă categoriile și nu e de mirare că enunțind la un moment dat „contradicția fatală, da, fatală, cred că nu greșesc, dintre știință și ne-știință“, el se alcătuește din istorisiri și parabole „din care felurite înțelesuri puteau reieși“. Propriu-zis cartea se citește ca o serie de povestiri oferite lăcomiei de a înregistra a „stenografului“ și tocmai din această pricină e mai dificil de rezumat ce se petrece de-a lungul ei. Dar dincolo de fiecare povestire în parte rezultă o înmănunchere, o sumă a lor, reprezentată de faptul că orice povestire în parte cuprinde și conștiința că ea se produce de fapt, că se împlință. Slăbiciunea unuia dintre personaje „era să patroneze aceleași și aceleași istorisiri, oferindu-le prin intermediari altora și altora, gustind de fiecare dată altfel plăcerea de a le auzi. Era ca o manie de colecționar care își arată achizițiile uneori chiar prin mijlocirea fostului proprietar“. „Insoțitorul“ nostru este așadar sau ar trebui să fie această nevoie de a relua mereu povestirea, din datoria de a aduce „partea de adevăr“, „partea specifică“ de adevăr ce ne e dat s-o cunoaștem — timpul fiind „traseul lucid prin univers, pe o anume durată miraculoasă care e viața“ — și de a o așeza în slujba înțelegerii și pină la urmă poate a înfringerii celui „ceva“ care, „în istorie, amină mereu binele absolut“. Ceea ce ne însoțește „sintem noi înșine, la un loc, rasa omenească înșirată pe cele citeva milenii ale ei de conștiință. Și-nu atit ea, fizic; cit ceva care se află înlăuntrul ei, un duh al speciei, un gînd al ei, un stop“. „Cu vremea, cu secolele sau cu mileniele, apare un înțeles, începe să ne însoțească un sens“. „Asta-i toată marea“. Dar perceperea acestei măreții „depinde de cine experimentează și de felul cum este alcătuit“. Acest sens se luminează prin strădania celor care „au memorat și transmis ceva, cu noblețe, în interesul tuturor“. Fiindcă, e de la sine înțeles, ar fi un act de o deplină inutilitate dacă, reamintindu-ne o vorbă a aceluiași prozator, și anume că răul, în om și în societate, e o chestiune de „organizare șubredă a inteligenței“, talmăcirile și răstălmăcirile oricărei povestiri n-ar ținti tocmai către o astfel de organizare mai bună, către o organizare superioară a inteligenței. „Povestea; propria noastră poveste. Ce știm că li s-a întimplat altora, sau nouă, de ieri, de azi... E aici o libertate pe care oamenii încă n-o cunosc îndeajuns“. Agronomul Megaclide Pavelescu, doctorul Șușu Udrescu, profesorul Ortopan și alte citeva personaje ale acestei cărți care intră, credem, în seria celor mai bune romane apărute după *Galeria cu viață sălbatică*, ce l-a făcut mai ales cunoscut pe Constantin Toiu marelui public, cunosc și știu să folosească — în mod captivant pentru cititor — această libertate. Poate pentru că tocmai ei singuri și-au cucerit-o, chiar și cu prețul unui anumit sacrificiu, cu prețul, cum declară profesorul Ortopan, de a se fi știut „trimis să meargă înainte cu picioarele goale prin bolovani“.

DUMITRU CONSTANTINESCU

In acest număr ilustrațiile aparțin pictorului PETRU VINTILĂ. (Reproduceri din expoziția deschisă la galeriile de artă ale Centrului de îndrumare a creației populare - București)

CAP LIMPEDE

cercetarea lingvistică (cercetări semnate de Narcisa Forăscu, Angela Bidu Vrâncianu, Melania Florea și Adriana Stoichițoiu) cu preocupările față de metodică predării limbii române ca limbă străină (secțiunea intitulată *Discuții*, în cadrul căreia semnează pe această temă: Flora Șuteu, Valeria Gutu Romalo, Gheorghe Docea, Gabriela Pană Dindelegan).

Două inițiative dintre cele mai interesante se conturează în proiectele celor două dicționare: *Proiect pentru un dicționar etimologic al limbii române*, prezentat pe larg în volum și *Fișe pentru un „Dicționar de folclor“*, din care Nicolae Constantinescu prezintă aici conceptele de „Autenticitate“ și „Versificatie populară“.

Secțiunea *Recenziilor* apropie specialiștilor și celorlalți cititori o serie de publicații și lucrări apărute în țară sau peste hotare, într-o selecție inteligentă, astfel încit ele întregesc în mod profitabil capitolul studiilor originale din prima parte a volumului. Prin sumarul pe care îl prezintă de astă dată, volumul pe anul 1981 al *Analelor* oferă o imagine de certă profesionalitate.

TANIA RADU

MONOTIP

Nu mai surprinde, credem, pe nimeni faptul că fiecare număr al trimestrialului *Manuscriptum* echivalează cu o apariție de excepție. În mod egal, atit pentru cercetătorul specialist al fenomenului literar românesc, cit și pentru iubitorul obișnuit al literelor noastre, publicatia, păstrind viu în paginile ei spiritul de devoțiune față de scrisul național al lăumnatului ei director-fondator D. Pănaiteșcu-Perpessicius, e o incitantă sursă de informație multiplă, substanțială și fără îndoială, fertilă pentru cunoașterea vieții și operei scriitorilor. Conceput ca un util instrument de muncă, periodic însă nu are nimic greoi și fastidios. Datorită și unei prezențări grafice ingenioase, *Manuscriptum*-ul se parcurge cu interes și incintare. Așa că nici ultimul număr (3) nu face excepție de la regulă, adică sumarul lui cuprinzător ne aduce o bogată și interesantă documentație, de astă dată, asupra unor scriitori precum: Eminescu, G. Bacovia, T. Argehi, L. Blaga, Panait Istrati, Mihai Ralea, Anton Pann, Ion Vinea, Gib. I. Mihăescu, Tudor Vianu, M. Kogălniceanu, Pius Servien, Bazil Munteanu,

Paul Zarifopol, Alecu Văcărescu, Titu Maiorescu, Octavian Goga, H. G. Wells, B. Crémieux, G. Duhamel... La revelația documentului nu lipsit de savoare comentează Constantin Mateescu corespondența (prezentă în revistă) în jurul ascunsei dragoste „primejduită de paza stranică a vajniciei stărete“, dintre sora Anica și tinărul profesor de muzicizie, Anton Pann. Pentru conturarea *Portretului artistului în tinerețe*, Barbu Cioculescu observă cu pătrundere o seamă de scrisori semnate de Tudor Argehi (publicate și ele în paginile revistei). Pentru cunoașterea cit de cit a culeselor universitare din preajma lui 1940 se citește cu folos *Avatarii unui concurs la Universitatea din București* de Mircea Angheliescu. Al. Săndulescu, descoperind la Halle teza de doctorat a lui Paul Zarifopol, demonstrează, pe baza acesteia, că finul eseist avea a serioasă vocație de editor. Demonstrația se face în articolul *O teză de doctorat sau cum s-a născut un mare editor*, știut fiind că eminentul critic și estetic, Paul Zarifopol, a inițiat prima ediție critică a operei lui Caragiale în anul 1930. „In aparență, spune autorul, de strict interes filologic și încă foarte specializat (cintecede unui

trubadur din sec. XIII!), teza de doctorat a lui Paul Zarifopol constituie în fond strălucitul său certificat de editor, activitate nu odată minimalizată“.

TRAIAN STOICA

EXPOZIȚII

Suita manifestărilor cultural-artistice organizate de Muzeul literaturii române cu prilejul Centenarului nașterii lui G. Bacovia a debutat cu deschiderea unei expoziții omagiale „Autoportret“, care și propune reconstituirea prin manuscrise, ediții princeps și varii documente, efigia interioară a marelui poet. La vernisaj au luat cuvîntul acad. Șerban Cioculescu și Al. Oprea, directorul Muzeului literaturii române.

În continuare s-a prezentat un spectacol din creația lui G. Bacovia. Montajul a fost realizat de artista emerită Irina Răchiteanu-Șirianu. Au colaborat actorii: Agatha Nicolau și Ion Pavelescu de la Teatrul „Giulești“ și Marian Lepăduță de la Teatrul „I. Creangă“.

Manifestarea, care s-a bucurat de un real succes, a avut loc luni 14 septembrie a.c., în Rotonda Muzeului literaturii române din str. Fundației nr. 4.

Duminică 20 septembrie 1981 a însemnat pentru viața noastră spirituală apariția primului număr al *Suplimentului literar-artistic Știința tineretului*. Acest fapt bucură inimile tuturor, cu atit mai mult cu cit comandamentele pe care și le propune *SUPLIMENTUL* au puterea, o putere morală indestructibilă, de a-l transforma, chiar de la apariție, într-o publicație de largă respirație, de profundă valoare. „Intenționăm — se spune în Cuvîntul înainte — să realizăm cu participarea tuturor tinerilor creatori, o publicație conștientă de menirea ei, o revistă scrisă cu gîndul la contemporani, la judecata exigentă a viitorului“.

Și lată, primul număr al *SUPLIMENTULUI* probează cu autorii pe care îi găzduiește în paginile sale că este o revistă a tinerilor. Nume precum Gabriel Chifu, Mircea Nedelciu, Nicolae Iliescu, Dan David, Dan Ciachir, Ioana Proca, Radu Pintea sau Virgil Mancaș, sint nu numai nume de

tineri creatori, ci de tineri care au un cuvînt de spus, în numele noului. De altfel, refuzînd rutina, conventionalismul și închistarea, *SUPLIMENTUL* militează pentru o luptă continuă cu inerția, luptă ce are toate șansele să aducă un aer nou, proaspăt, așa cum, cu 12-13 ani în urmă revista *Amfiteatru*, tinără prin tinerețea oamenilor ei, dădea la iveală o generație tumultuoasă de scriitori. Astăzi, *Suplimentul literar-artistic al Științei tineretului* oferă o șansă unei noi generații de tineri scriitori, muzicieni, artiști plastici care își poartă, astfel, demonstra vigoarea talentului. Totul este pregătit cu generozitate pentru a face din *SUPLIMENTUL* „o tribună de afirmare a creatorilor uniți de mobilizatoarele comandamente ale literaturii și artei militante, de năzuința de a modela sensibilitatea, gustul, discernămintul unor largi categorii de cititori“.

Depinde de cei chemați să dea întreaga măsură a talentului lor pentru ca judecata viitorului să nu fie aspră, pentru ca *SUPLIMENTUL* apărut la 20 septembrie 1981 să devină punct de referință al literaturii și artei noastre.

G. CUȘNARENCO

Un muzeu in labirint

Un Bacovia pictor

Edvard Munch. Autoportret.

ca un destin. Mă mir de mulți ani cum nu s-a gândit nimeni să facă o ediție „Bacovia” ilustrată cu reproduceri din Munch; ea ne-ar demonstra cum ar arăta poezia bacoviană tradusă în pictură.

Astăzi am motive să mă simt și aproape și departe de această pictură. Și voi încerca să mă explic.

... Mă uit la *Tipătul* lui Munch. Pe un pod, o femeie care țipă. E îngrozită sau disperată. În spatele ei, ceva mai departe o pereche își continuă, netulburată, mersul. Deasupra, desfășurat ca un curcubeu strident și anxios, țipătul a demersat cer. Citiți îl aud? Și dacă îl aud, citiți sunt dispuși să înțeleagă? Și dacă înțeleg, citiți izbutesc să nu-l uite? Și dacă nu-l uită, citiți trag de aici o concluzie? Nu știu.

Mai bine să mă întreb altfel. Ce poți să faci în fața unui țipăt? Un singur lucru decent: să taci. Să taci și să ascuți. Să ascuți și să înțelegi. Să înțelegi și să nu uiți. Să nu uiți și, dacă poți, să tragi o concluzie. Și ce concluzie se poate trage dintr-un țipăt? În primul rând că el există. Oricât ne-ar repeta filosofia că omul este visul suprem al naturii, iată că nu există numai chiotul de bucurie și murmurul fericit. Există și țipătul. Un pictor care pictează țipătul trebuie crezut în aceeași măsură ca Fra Angelico despre care ni se spune că plingea de fericire colorind mantaua uneia din madonele sale. Dacă un om țipă, înseamnă că uneori există motive ca oamenii să țipe și că arta ne invită să reflectăm la aceste motive. Căci dacă istoria este mărturia a ceea ce s-a petrecut pe pământ, arta este mărturia a ceea ce s-a petrecut în inima oamenilor.

Țipătul acesta e cu atât mai strident cu cât se ridică într-o imensă tăcere. Personajele lui Munch sînt aproape totdeauna un bărbat și o femeie. Și aproape totdeauna femeia se găsește puțin înaintea bărbatului. Ele stau, de obicei, pe un țarm dincolo de care nu știm ce se întâmplă; la țarmul unei mări sau al unei întrebări pe care și-au pus-o cu o clipă înainte. Care? Înutil să așteptăm un răspuns. În aceste tablouri nimeni nu așteaptă nimic, nu speră nimic și nu spune nimic. Siluetele bărbatilor și femeilor se feresc de ceva care le amenință în taină, o boală, moartea, o teamă, n-au încredere decât în tăcere și în singurătatea lor în care plutesc ca într-un acvariu. Așa e și perechea din spatele femeii singure care țipă.

Între țipete și tăceri nu există nimic la Munch. Pictorul nu știe să vorbească normal. Și, uneori, tăcerea este ea însăși un țipăt. Izbutesc să-ți ardă ochii. Dar cum să vorbești normal când nu trăiești normal? Chiar fără să cunoști nimic din biografia lui Munch, știi că sînt împrejurări când un artist vulnerabil nu mai poate fi discret, când sensibilitatea sa devastată nu mai are destulă putere să-și controleze reacțiile. Atunci strigătul izbucnește violent și obosit. El îngheață în aer și se transformă în tăcere.

Gide vorbește undeva de memoriile unui orb din naștere care se raporta continuu la senzații vizuale, de forme și culori, pe care, evident, nu le cunoscuse niciodată. Dar când un pictor pictează un țipăt, el nu poate fi ca orbul de care vorbește Gide. El nu se referă la lucruri cunoscute doar din auzite. Și de multe ori tocmai asta îl ajută să ne cutremure.

Tocmai asta? Să ne oprim puțin. Atunci înseamnă că suferința, odată devenită artă, nu ne mai interesează ca suferință, ci ca artă? Eterna problemă de care ne lovim mereu dacă vrem să nu rupem morala de estetică. Unul dintre cele mai des invocate exemple despre transformarea umiliției în artă este cel al aristocratului Oscar Wilde care, de la Savoy, s-a trezit direct la închisoare. Și de abia atunci a fost în stare să scrie *De profundis*. Dar acest exemplu, ca și altele, ne poate arăta un singur lucru: că arta a plecat adesea de la suferință, ceea ce nu e totuna cu a spune că arta e datoare suferinței. Nici Don Quijote n-ar fi existat, poate, dacă Cervantes n-ar fi făcut închisoare. Nici *Divina Comedie* n-ar fi existat, în forma în care o cunoaștem acum, dacă Dante n-ar fi fost exilat. Numai că ajunși aici trebuie să refuzăm și ispita de a consimți că tristețea trebuie să fie condiția creației și orgoliul de a crede că artistul poate depăși răul prin creație. El poate exorciza, îl poate învinge prin creație, dar atât. Nu-l poate stîrpi, și poate ridica deasupra lui. Ceea ce a făcut și Munch. *Tipătul* lui se ridică deasupra suferinței. Țișnește din suferință ca un jet de lavă. Și e victoriată, singura pe care a putut-o obține, împotriva suferinței.

Ca și la Bacovia.

Dar să privim autoportretele patetice de la sfîrșitul vieții lui Munch. Invingătorul e obosit. Nu-și mai suportă victoria. E chiar dezgustat de ea.

Se întâmplă, într-adevăr, ca învingătorii să semene uneori cruciaților lui Delacroix la intrarea în Constantinopol, să nu mai fie capabili de bucurie. Victoria le-a cerut prea multă energie, un efort prea mare și au obosit.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Valeriu Răpeanu la 50 de ani

Poste câteva zile — mai precis exprimat — la 28 septembrie, Valeriu Răpeanu împlinește 50 de ani. Calendaristic vorbind, — fără să ținem născut, nici bătrîn — e o vîrstă care închide o etapă de viață, ca să deschidă porțile celeilalte jumătăți de secol, ale drumului de la maturitate la senectute. Și fiecare i-am auzit — din cei ce am uitat că am avut odată cinci decenii, ca și aceia care stau să le rotunjească sau le-au rotunjit de curînd — bătaia de ornic, gravă, care obligă la confruntări cu zilele scurse și la bilanțuri. Fiindcă nu e un merit că ai adăugat ani după ani existenței, ca să numeri cit mai mulți, ci meritele adevărate — și singurele care îndreptătesc stima și prețuirea și dau speciei umane caracterele luminoase ale mulțumirii și ale bucuriei — încep de-acolo, cînd privim în urmă, le aduni pe toate, ca să vezi ce vei fi lăsat cu frîmintările și ardorile tale. ce ai înfăptuit din gândurile, telurile și visurile care ți-au încălzit mintea și sufletul, ca să nu capeți sensul monstruos că ai trăit larvar.

Nu știu dacă Valeriu Răpeanu e încîntat de realizările lui de pînă acum — pentru că el face parte din tagma acelor conștiințe a oamenilor de călimară, îndrăgostiți de rigori și de exigențe — dar am convingerea imuabilă, luîndu-i în chează trecutul, liniar și exemplarul trecut, că viitorul îi va fi și mai fast și mai rodnic.

Valeriu Răpeanu se înfățișează în Cetatea literelor, cînd stă să împlinească 50 de ani, cu o bogată bibliografie, care-i onorează deopotrivă și spirital și ostensibile. Între prima carte, soasă în 1958, schița monografică închinată lui George Mihail Zamfirescu, și pînă la ultimele două, de succente eseuri intitulat *Cultură și Istorie*, iesite succesiv în 1979 și 1981, se intercalează celelalte lucrări tipărite: *Vlahută și epoca sa*, *Noi și cei dinaintea noastră*, *Interferențe spirituale*, *Călător pe două continente*, *Pe drumurile tradiției și interpretării* și *Întelesuri*, însumînd nouă volume. Deosebit de acestea, ne-a dat remarcabile editii critice, cu ample studii introductive și aparat de note și de comentarii din Al. Vlahută: *Serieri*; din N. Iorga: *O viață de om. S'aturi pe întunec și O luntă literară*, întrecînd substanțial prin publicarea integrală a articolelor din „Semănătorul”; din George Mihail Zamfirescu: *Teatru și Mărturie în contemporaneitate*; din Al. Kirîțescu: *Gaițele*; din Mihail Sadoveanu cele patru volume considerate de-

butul editorial al marelui nostru prozator, apoi *O antologie a dramaturgiei românești și Societatea românească în timpul războiului pentru Independență*, în fine. Gheorghe I. Brătianu din 1980, cu valorosul studiu *Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești*, ca să mai menționez, în treacăt, prefețele care-l poartă semnătura, la Dimitrie Anghel, la L. Peltz, la Felix Aderca, la Tudor Solmaru, la Gaston Baty, la Pierre de Boisdeffre sau la François Mauriac, pilduitoare sinteze de comprehensiune, de interpretare și de obiectivitate. Aș mai trebui să amintesc, poate, studiile consacrate lui George Enescu și lui Const. Brăncuși, scriitorilor francezi Montherlant, Malraux și Camus, ca și acelea dedicate — din pasiunea lui de meloman — corolațiilor dintre literatură și muzică, la scriitorii străini și români, ca să avem o imagine cit mai apropiată de realitate, care reprezintă munca sa fără preget, de critic și istoric literar, de eseu și de om de gîndire, atent la nuanțe și sensibil la actul de justiție.

Acesta este, în puține vorbe, Valeriu Răpeanu și acestea îi sînt zămisirile. Și mai e necesar, oare, să arăt strădanii lui de editor, unde prin seriozitate, competență și perseverență — așa cum s-a ilustrat în fiecare post pe care l-a

ocupat — a înlăturat lacune și a inaugurat pîrtii noi? Că a inițiat colecțiile Rampa, Masca, Teatru comentat, Biblioteca de proză română contemporană, Poezia română contemporană, Biblioteca Eminescu?

Cred că sînt știute. Cum știut este că, în afară de autorii contemporani din diverse generații, editura a retipărit opere fundamentale ale culturii românești și a pus la îndemina tinerilor lectori de azi, pe lingă Nicolae Iorga, pe G. M. Cantacuzino, pe Gheorghe I. Brătianu, pe Ollănescu-Ascanio, pe Ion Heliade Rădulescu și că planul acesta de valorificare a trecutului nostru intru slovă și duh, care-i stă constant la inimă lui Valeriu Răpeanu, în anul ce vine — sper că nu săvîrșesc nici o indiscreție — va fi completat cu C. Rădulescu Motru și Const. Antoniadă. Și toate îi sînt poruncite lui Valeriu Răpeanu de judecăți, de sensibilitate, de un bun-simț nativ și, în rezumat, de omnia lui. Îl cunosc pe Valeriu Răpeanu doar de șapte ani; dar îl cunosc bine. Ceea ce m-a frapat la el, venind dinlăuntrul structurii lui, a fost întotdeauna egalitatea de umoare și cînd l-a mușcat mîhnirea și cînd l-a mușcat deziluzia, ca și atunci cînd îl mîngie satisfacțiile.

Înzestrat așa cum e și călăuzit de aceeași virtuți care-l cîrmuiesc viața, n-am nici o îndoielă că viitorul n-l va conserva cu puteri sporite, ca să-și cristalizeze toate năzuințele lui de mai bine și toate dorurile de spirit ale obștii românești.

L. KALUSTIAN

Din jurnalul de călătorie al dr. Grindei

PARIS, duminică 21 august 1971

Ultima săptămînă în Paris. Plimbare la castelul Trianon și apoi prin Bois de Boulogne. Măreție, dar mai ales orgoliu și lux, însă totul în linie clară, în ordine și lumină: Marmura, lemnul și catifeaua puse în valoare, în spațiul în care stau, de lumina soarelui care pătrunde peste tot.

Locuință de regi. Regi și împărați geniali ca Napoleon, grandioși dar mai ales grandilocvenți ca Ludovic al XIV-lea, sau idioți ca acel Carol al VII-lea, toți au avut nevoie de acestea, palate, castele. De ce? Se poate justifica etica palatelor dacă au dus la creație de frumusețe autentică, chiar dacă nu se poate justifica dreptul stăpînilor de a se construi și a se delecta în ele atunci cînd milioane de oameni de-abia aveau o colbă, sau poate să fie justificată arta pluvarelor și a mobilei, arta luxurii, atunci cînd cei care le făceau trăiau în zdrențe?

Iată că strigă contra lor și a artei luxurii stîșcitor arta lui Mustaki cel cu zîmbetul bun. Dar și el a creat o artă din tristețe, uneori din deznădejde și negație care nu se poate justifica, sau poate așa cum ne îndeamnă cel trăit în luxură și apoi în deznădejde. Singura justificare a artei este cea creată din durere. El, cel trăit în *De Profundis* al celui, fără lumină, fără orice frumusețe, afirmă ca mare creator de frumusețe, ca singura autentică artă creată de cea mai mare descoperire a omului, singurătatea în durere. La fel afirmă cel ce-și strigă imnul de protest contra lupilor care invadează Parisul.

Și eu, călătorul neputincios tremurînd de emoție față-n față cu lucrurile, cu evenimentele și cu oamenii de aici, ce fac și unde

ajung cu judecata mea? Este prea nesfîrșită întinderea omului și prea imense, polimorfe și eterogene semnele personalității. De la palate, la catedrale și castele, apoi la turnuri zgîrie-nori și la inoai la cîmpul meu de-acasă și la mine cel din sat care aspiram către toate. Aspiratia fără limită m-a adus aici, dar cit pot eu aici cu toate cele văzute și auzite? Sufletul nu poate cuprinde tot ceea ce descoperă în lume frumos și urit, crud și delicat, cîntecul cald al lui Mustaki și geometria pură a lui Bach, și cîntecul băieților aolecși seara peste chitara lor, și lumea sonoră fără limită a pasiunii umane din Wagner, și ordinea sonoră tulburată de noul suflet la Messiaen.

M-am născut și am crescut acolo în locurile unde Dumnezeu este mai mic și unde frumosul se inserie în chenarul covorului sau în fresca micilor biserică. Ce să fac cu uriașele catedrale și cu castelele? Acum trebuie să se întimplă minunea care să mă elibereze și să mă ridice ca să le cuprind și să le vindec pe toate ale omului. Omul acesta tot așa de imens și de incert, prin cunoașterea sa să mă transforme, să mă multidimensionalizeze ca însăși universul din care s-a născut. Căci eu am pornit de-a-colo de la mine ca să caut pentru om locul cel mai bun, prielnic pentru sufletul și pentru mintea sa. Iată-mă așa, pornit mereu în căutare, încordat și amenințat de întrebări și incertitudini.

Canetto, 5 septembrie 1971

Așa de repede am trecut într-o noapte granița lumii dinspre nord de lumea dinspre sud. Ce hotărîre greu era această trecere pentru cei ce veneau să-și reverse violența și orolul spre cîmpiile luminoase ale Italiei sau pentru cei ce veneau să caute minunile Italiei în năzuința de cunoaștere a generații frumuseții. Ce înceată era călătoria lui Goethe și ce rapidă a fost a mea, spre această Italie, obîrsia tuturor artelor, a minții și a stîlpei. Italia renăscătoare a Europei și a lumii. Este oare adevărat? Ceea ce a luat de la grecii pe care l-a distrus, ne-a transmis intact logosul și etosul elin ca sămînță, a

noti ere în Europa? Drumul meu începe din nou cu o întrebare, căci lucrurile toate văzute nu mă prind și nu-mi anihilează întrebările în vraia lor. Să ne oprim puțin în prima haltă, în casa lombardă înaltă peste toate dealurile cu vii, cu vedere peste toată valea luminată a leneșului Arno.

Cîntec de amatori duminică, voce, cîntecul, frumusețe plină de înțelesuri, victoria cîntecului. Omul a găsit o victorie a sa absolută în cîntec, soluție totală a căutărilor sale, forme noi care se nasc și se împlinesc peste tot. O sensibilitate de definire a frumuseții universului descoperit și pe o cale simplă. O înțelegere a genezei sale, o capacitate de eliberare de tot ceea ce acoperă omul. Este o creație a mediului „noosferic”, cîntecul omului, confesiune dulce și caldă de la om la om sau de la om spre destinul său. Miscarea usoară a omului după ordulațiile cîntecului său. Iată o adîncă profunzime care mă duce spre o găsire a locului pentru om. Spațiul sonor pe care și-l creează ca fiind cel mai bun pentru sine însuși.

septembrie 1971

Vaticanul cu sala sculpturilor. Lume de portrete în marmură: înfinită varietate de expresie, nici un om nu este asemenea cu altul, Legea varianta aplicată la expresia figurii omenești, ca formă de manifestare a eului afectiv sau rațional, exprimat viu în piatră. Cine determină oare varianta și fondul comun al expresiei omenești, și ce valoare are pentru integrarea sa în structurile generale? S-ar putea spune că este o găsire și o afirmare a artei clasice, a umanismului său: arta de a defini și de a contura structurile omenești în înfinita lor libertate și variante.

Tot muzeul este parcă o uriașă necropolă, nu se găsec însă nici oase și nici mumii. Sînt chipuri de marmură și de piatră ale celor ce au fost în înfinita lor voință de a exista mai departe prin importanța sau neimportanța trecerii lor efemere.

ȘTEFAN BERCEANU

Constelația lirei

Manevra de seară

Parcă am mai trăit-o odată, manevra de seară. Deși locul acesta mi-e nou, harta necunoscută. Și totuși, se-ntoarce dintr-o memorie zgomotul. dau înapoi, înaintează, scirție, fum, abur, fum, țipăt prelung, și răspuns, vagoanele-nhămate de locomotiva veche, manevra de seară din capătul livezii, acolo e sfetnicul cel mai bun, nucul bătrîn care n-a legat rod. acolo e-ascuns în ierbi grele amare, duhul casei, stăpînitorul.

Trece-un tren spre manevra de seară, mereu o întrebare se infioară, vîntul se infioară-n platani. vîntul e și el o-ntrebare, așa se intersectează locuri și întimplări, răsar aici pe teritoriul evadărilor, obiecte trimise de tine. cum călătorește pînă aici e un mister, răscolind timpul dus, cum apar lingurițe, foi roz, haine, cărți, fire de tutun, agrafe, vederi, un val de răzburare tîrzie, un noian de n-șteptări.

Apoi ploaia cu semnălele reci, apoi contorsiuni de imagini. „Sper că ești bine. Pești din acvariu sînt morți. Telefonul sună mereu pentru tine. Dacă ai nevoie de bani, spune. Al tău.” Apoi scenariu, refăcute, adăugite, apoi ceva ne-nțeles. Trebuie că manevra de seară mi-e cunoscută. La orice țipăt știu răspunsul adevărat.

CLEOPĂTRA LORINȚIU

Grădina cu stele

Uitarea făcuse cuiburi de tăcere în plopi
Și cerul era stîns ca o absență
Și toate gîndurile se făcuseră colb
Pe drumul așteptării.

Priveam la norii-mpietriți
Ca la păienjeni mari
Cuibăriți pe tavanul pămîntului
Și nu mai așteptam pe nimeni
La ferestrele sparte ale zării.

Atunci m-ai luat de mină
Și m-ai dus în grădina cu stele
Ca să cred că tot cerul a venit
Înflorit — să mă caute.

Atunci — dacă nu plecai
Mă înceam în albastru..

DUMITRU GRAMA

Mireasa desculță

Aramă veche și muiată-n sioge
cobzarul orb s-a desfăcut în șapte,
buniceu-ncearcă vinul alb cu dinții
ca o secure ce despică-n noapte ;
se spun povești și ne împarte cornul
pe lespedeă vinărilor ratate,
ne căfărăm pe vin ca pe o stîncă
cu palmele de lut și-nsingerate.

Desculț, mireasa suplă face semn,
Alama veche ingenunche veacul,
buniceu-mparte încrunțat securi
să-l doborim cum doborim copacul ;
e mult prea alb, e prea îngust de alb,
veacul desculț s-a prăbușit mireasă,
negura deasă bea din noi argint
și lunecă prin ierburi ca o coasă.

ION DRĂGUȘANU

Vinzare de cai

Am cai, vind cai
Am cai de vinzare
Cîne cumpără mersul călare,
Care dai și cit dai?
Ce cumplită vinzare
Ca o vinzare de frate
Pe tarabele improvizate
Din lumea mare...
Am cai, vind cai
Am cai de vinzare
Strigă geambașul cu-nversunare
Cai de voievozi, cai de crai —
În noroiul pieței străine
Caii smucesc din zăbale
Ieșind din pupilele goale,
Ale hoțului fără rușine...
Cai furați din istorie
Hergheliile noastre de cai
Fiecare cal, o victorie —
Nu-s de dat, chiar de dai —
Caii noștri revin
Totdeauna acasă, la iarbă crudă
Părăsind orice suflet de Iudă
Trădător și hain.

ION SĂNGERANU

Constatare

in danemarca plouă de un timp
și scena dărîmată-i de furtună
actorii spun că lumea e nebună
tot așteptînd un soare nou în schimb
și plouă dens ca într-o procesiune
de îngeri deportați către infern
și picurii de ploaie se aștern
pe carnea lumii ca o posesiune
hamlet ascuns sub un crenel și-a dat
costumul vechi la curățătorie
tușește parcă ar avea pneumonie :
din toată piesa el e vinovat.

MIRCEA ROSTAȘ

Curier literar

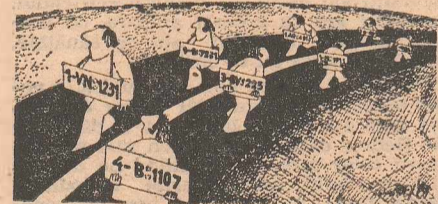
Lucia Cotae-Cosițeanu. În general, poemele trimise n-au o valoare care să ne ndemne la publicarea lor. Din poezia Lumina cureubeului cităm cîteva versuri elocvente pentru afirmația noastră : „Durere de gînduri / Torace singurătatea / În teii nopții”. Dar, din cînd în cînd, pe-alocuri, am întîlnit și metafore mai reușite. Iată una în chiar aceeași poezie: „O pasăre atinge în ceasul vertical / lacrimile curse dintr-o inimă / de copil”. Nicolae Bără. Prea lipsite de originalitate și prea vechi, ca expresie, versurile : „Anii s-au dus, ca un șir de cocori”. Iar alte versuri sînt pur și simplu banale : „Cu siguranță Viitorul / încolțește în palmele medicilor”. Liviu Avis. Din poemul Odă jentru ferul (!!!) de călcat reproșucem primele două versuri : „Căldura ta și-a dat-o Prometeu / care-a răpit-o din altarul unui zeu”. Nici pentru un așa-zis umor nu sînt bune aceste teribile constatări. Mia Vlădescu. Versuri și metafore delicate, fragile și sensibile. Dar, din păcate, de-un intimism exagerat. Le lipsește versurilor o mișcare mai amplă. Am reținut, totuși, cîteva, pentru o eventuală publicare. Laurențiu sau P. Niță. Bănuim că sinteți una și aceeași persoană. Ce anume vă împiedică să vă spuneți adevăratul nume? În amîndouă plicurile sînt poezii bune. Am dori să le publicăm. Marie-Jeanne Milea. Vă mulțumim pentru aprecieri, dacă nu cumva au fost de circumstanță. Dar versurile : „În grădina copacii goi / cu brațe ridicate către cer / cheamă parcă primăvara” sînt foarte slabe, calificativ pe care sîntem obligați să-l acordăm și celorlalte poeme. Mai altfel spus, DEOCAMDATA NU. Același răspuns și pentru următorii : Ștefănescu Petru Simion, Dumitru Pavelescu, Tache Pirvulescu, Ioan (Uțu) Ionescu, Liana G., Gh. Niculescu, Adriana A. (Piatra Neamț), M. Stamate, Sele Deliu, Gheorghe Marin, Ruxandra Andrian și Gheorghe Dragotă. MANUSCRISELE NU SE ÎNAPUIAZĂ.

VICTOR NIȚA

Mici necazuri vesele

Pasiunea ei este de dată recentă și, desigur, a devenit o obsesie care-mi produce vise mecanice și inițiative de lăcătușerie. Mă gîndesc foarte serios ca în concediu — că tot la iarnă îl primesc — să stau acasă și să rezolv odată chestiunea cu perpetuum mobile. Nu-mi trebuie nici un ban, eventual dacă directorul meu mă feliicită e de-ajuns, numai s-o facă în fața colectivului, poate să meargă el la Stockholm să ridice bănuții ăia, îi vom folosi la dotarea bazei noastre sportive, să luăm teniși la personal și tricouri cu numere. Dacă mai rămîne ceva plantăm niscaiva arbori ornamentali fructiferi în fața administrației.

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

Nevastă-mea are obiceiul să se uite pe gaura cheii ; ieri a venit de vizavi cu ochiul vinăt, vecina i-a virit în ochiul telescopic o andrea, de era s-o lase poli-fem. A gemut ce-a gemut, a epuizat mușețelul din casă, dar azi dimineața era la datorie cu un etaj mai jos. Dacă vă gîndiți bine, aveam în clipa aceea o soluție, e drept nu prea cavalierească, dar mi-a fost teamă că sparge ușa cu capul... Săptămîna trecută, de plictiseală, se uita pe gaura cheii la noi în casă și mi-a spus că a văzut cum m-am culcat îm-brăcat pe divan. Parcă nu putea să re-marce asta și cu ochiul liber... Necazul este că fizionomia ei a început să sufere transformări, clipește foarte ciudat și genele sînt în formă de gaură de cheie, sau cum i-o fi spunînd... dacă ajunge să se uite șperaciu ?

Ce pot să fac, cer un ajutor pur formal, poate și alții au în dotare soții cu mania asta. I-am cumpărat astăzi o broască, cu chel cu tot, poate o fac să nu mai iasă în casa scărilor. Dar ce plăcere mai poate fi ? Să-i proiectez eu de vizavi diapozitive, să fac teatru de păpuși la domiciliu ? Nu știu... mai bine mă apuc de perpetuum mobile ; după ce-l rezolv trec și la soluționarea acestei pasiuni.

CORNEL UDREA

DOUĂ PARODII

DODECAMERON

lui Al. Andrițoiu

Penații mei penați de la Bihor
În stil latin puteam să mor
Dar n-a fost scris în nici o alifie
Să moară omul de la o piftie
Ci să trăiască pentru mari libații
De limbă, anotimpuri și orații
Nu-i lumea numai lemn de palisandru
Mai sînt atîția lari ca Alexandru
Iar luna nu e mai frumoasă-n lac
Și nu-i sinceritate-n orice pîlpalac
Cea mai frumoasă lună e cînd nu-i !

EXPERIMENT

lui Matei Gavril

Ceccece
Aaaaaaa
Iiiiiii
Verzi
ș
i
Nnnnnnn
Iiiiiii
Ceccece
Iiiiiii
u
n
Perete !

GHEORGHE DARAGIU

ION BARBU

Capcanele limbajului

„Oaspeții noștri de astăzi au sosit ieri”.
(Sportul nr. 9 892 din 23 septembrie 1981)

EPIGRAMA

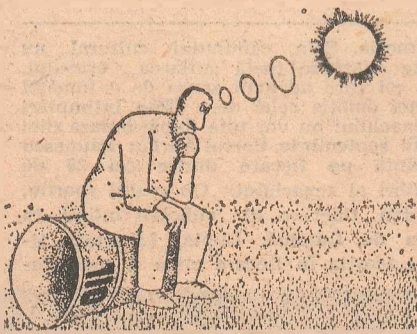
Tenace ca oțtenii din Bănie,
Subtilă ca Dembrowschi și zglobie
Ca Rică, cel cu poanta din senin...
Dar și ostracizată ca Dobrin !

GHEORGHE CHIRILA

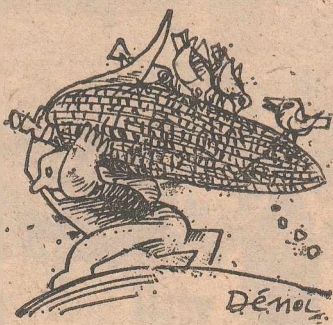
ASCENSIUNE

De-l vezi urcînd ca meteorul
Conștiințios vei consemna :
În fața lui e viitorul !
Dar și în spate e ceva...

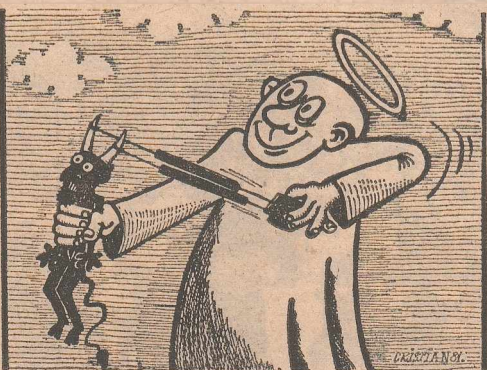
CORNELIUS ENESCU

NICOLAE IONIȚA

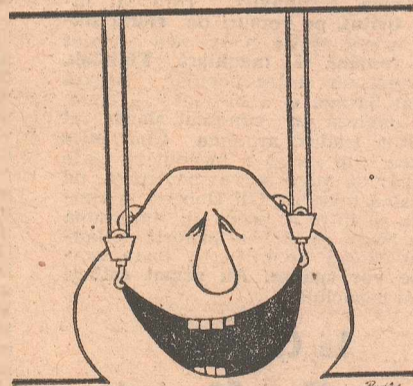
MOLNAR DENES

CRISTIAN MIHĂILESCU

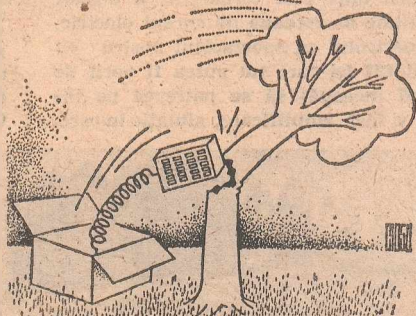
Aforisme de St. J. Lec

- Ceasul bate. Pentru toți.
- Nu treziți amintirile, cînd nu le puteți adormi.
- Există parodia lucrurilor inexistente.
- Lumea fără psihopați? Lume anormală.

RUDI SCHMUCKLE

- Nici puricele nu sare de bucurie.
- Elitarismul trebuie generalizat !
- Triumful cunoașterii omului de către om : actele poliției secrete.
- Faptele inexistente provoacă uemori o lipsă de urmări catastrofale.
- Din zîmbet se naște risul, și-abia din acesta se naște ridicolul.

CONSTANTIN CIOSU

- Există o lume ideală a minciunilor în care totul este adevărat.
- Intotdeauna cînd ideile sînt fără capătii, își găsesc lăcas în om.
- Chiar și în labirinte s-au pus anunțuri : „Rătăcitul interzis !”
- Să trăim mai mult ! Ca alții.
- A fost dusă Prostia la un atelier : „Se poate transforma în inteligență?”
- Maestrul a răspuns : „Da, și o să mai rămînă ceva”.

În românește
de NICOLAE ARMEȘ

Cronica (426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436)

La Hațeg, nu departe de zimbri

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, și-a continuat amplul turneu în județul Hunedoara, oprindu-se, luni, 14 septembrie, la Hațeg, unde, conform programului anunțat, la ora 18, în sala Casei de cultură și-n fața unui public care a luat cu asalt nu doar scaunele, ci și fiecare metru pătrat al sălii, a început întimplarea artistică numărul 426.

În micuța sală a Casei de cultură cei peste 500 de spectatori au aplaudat frenetic din primul și până-n ultimul minut, au cântat, împreună cu cei aflați pe scenă, majoritatea cîntecelor care, iată, chiar și-n acest orășel, viitor mare izvor de lumină și energie electrică, grație uriașei hidrocentrale ce se construiește în Retezat, la Riul Mare, au devenit șlagăre ale tinerei generații. Fie că ne referim la cîntecele de dragoste, ori la cîntecele de factură folclorică, ori cîntecele istorice, sau, mai noi, cîntecele noastre angajate, politice și patriotice, iată, la Hațeg, în seara de 14 septembrie, am avut satisfacția de-a le auzi rostite din toată inima. Dar, dincolo de orice alt comentariu, să trecem la ceea ce s-a întimplat pe scena Casei de cultură din Hațeg. Au cântat, pentru început, membrii Grupului 2 1/2, sau, mai ușor de citit, grupul doi și jumătate din Oțelul Roșu, grup care, auzind de prezența noastră în județul Hunedoara, au tras o fugă și s-au alăturat acestei adevărate sărbători a muzicii tinere, mișcare artistică în care grupul și-a câștigat un loc binemeritat. Au cântat un delicat Colind pe versuri de Elena Farago și Cîntec sfînt (un cîntec de leagăn) pe versuri de Șt. O. Iosif. A urmat Constantin Dragomir cu cele două cunoscute cîntece ale sale, Gara de Nord și Opțiune pentru muzica tinărară. Se cuvine să notăm că, începînd cu spectacolul din Hațeg, organistul Nicolae Enache s-a însinuat în repertoriul fiecărui interpret și, cu o profesionalitate uimitoare, a sprîjinit, la orgă, mai toate celelalte cîntece ce au urmat. Dar, despre acest lucru, precum și despre celălalt membru al formației Continental, bateristul Romeo Beianu, ceva mai tîrziu. Cu Vali Șerban, care a cântat Tron în Apuseni și Avram Iancu, spectacolul nostru și-a intrat, ca să zicem așa, în mină, textele acestor cîntece, semnate de poetul Adrian Păunescu, fiind recepționate de sală cu o vie căldură. După Ileana Calinovic, care a interpretat Uritul, pe versuri de Horia Bădescu, a urmat Maria Nagy care a cântat în limba română și maghiară Fiatolok, Tinerii, apoi un cîntec popular, Aseară și-am luat basma, și a început să cînte, în limba engleză un cunoscut șlagăr al cărui titlu, tradus, ar suna Cînd mi-e inima grea. Am zis că a început să cînte acest șlagăr de mare succes pentru că, pe la jumătatea textului, Gil Dobrică a simțit nevoia să intre în scenă și, împreună cu Maria Nagy, să înbeie în forță, aplauzele sălii lăsînd imare în că toate gemurile se vor sparge. Au urmat ceilalți membri ai cenaclului.

La Călan, la orele 17 și 59 minute nu era curent electric

A doua zi, marți, 15 septembrie, ora 18, la Călan, oraș al flăcărilor nestinse, adevărați trandafiri de foc pe cerul nopții, în uriașa sală a Casei de cultură, membrii cenaclului au trăit cîteva clipe deosebite. Din cauza unei ploii torențiale, a apărut o defecțiune pe rețeaua de curent electric. Există pericolul ca spectacolul nostru cu numărul 427 (și care nu putea fi oprit de nimic să înceapă) să se petreacă pe întuneric și fără amplificare, situație în care,

desigur, s-ar fi debutat cu piesa Roata de Victor Socaci, pe versuri de Adrian Păunescu. Dar, cu exact un minut înainte de ora 18, printr-o strădanie a cîtorva electricieni (nu le-am aflat numele, dar în numele cenaclului și-n numele sălii poetul Adrian Păunescu a ținut să le mulțumească) s-a făcut lumină și, la ora fixată, cenaclul și-a început spectacolul cu Grupul Canon din Hunedoara care a interpretat Argumente pentru pace și Balada Iancului, o variantă mai necunoscută din al cărei recitativ reproducem: **Boii-s cu coarne de ceară / om ca Iancu nu-i în țară // Boii-s cu coarnele verzi /**

ban (Vinturi pline de zăpadă, versuri de Serghei Esenin, Cenușa verii, versuri de Ion Sângereanu, Avram Iancu și Tron în Apuseni, versurile acestora aparținînd lui Adrian Păunescu), Vasile Șeicar (Dacă toate-acestea fi-vor învățate, Colindul Dunării, Cîntec bănațean și Memento, cîntec interpretat împreună cu Grupul Canon), după care a urmat un moment de virf al spectacolului, cele trei cîntece ale lui Doru Ghiaja (Așa-i românul, Colindul Apusenilor și Colind pentru președintele țării), a cărui voce, amplă, fermă, convingătoare și bărbătească a tulburat întreaga sală. În continuare Gil

lului promit să ardă pină la capăt. Să comunice cu sala. Să existe, trăind actul de aleasă, înaltă cultură. Spectatorul din toate locurile pe unde cenaclul s-a oprit au format un tot, iar lucrurile rostite pe scenă au fost tocmai ceea ce și spectatorii ar dori să audă.

Moment de comuniune atunci cînd Constantin Dragomir, „băiatul din Gara de Nord”, spune feroviarilor din Simeria, nod de cale ferată al țării, Gara de Nord. Suferatul trenului se aude aici mai bine, este la el acasă. După încheierea spectacolului — da, spectatorii ar fi vrut să mai rămână, conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, îi anunță pe cei din sală că sîntem așteptați în Orăștie și cuvîntul întîrziere nu se află printre cele care ne sînt la inimă.

În curtea căminului cultural spectatori așteaptă plecarea membrilor cenaclului, fiind și această așteptare un gest de mare frumusețe. Ne amintim, privind dragostea cu care urmăresc retragerea lor dintr-o curte de cămin cultural, cum în mari săli, prea adesea, spectatorii nu se îndură să părăsească sala în timp ce actorii se înclină pe scenă...

Un spectacol extraordinar la Orăștie

Sala din Orăștie este plină pină la refuz. Pare improprie unei desfășurări optime a întimplării cu numărul 429. Sala are ceva de manej, ca formă, și cum îndeobște se știe, sălile de echitație nu au proprietatea de a face sunetul să ajungă pină hăt, la capătul lor. Este ora 20 și, fără nici o secundă de întîrziere, spectacolul începe la ora stabilită. Participarea totală a fiecărui spectator la actul artistic, patriotic, revoluționar, a fost semnul sub care s-a desfășurat spectacolul. Din prima clipă pină la ultima, Corzile chitarei lui Lorin Stănescu, din Grupul T, grup cunoscut, iubit de spectatori, s-au rupt atunci cînd a cântat Radu de la Greci și Miu Haiducul. Vali Șerban, om al muncii în Hunedoara, născut la Alba Iulia, cîntă poemul pe versurile lui Adrian Păunescu, Tron în Apuseni. „Și Iancu se stinge din traiul real, devine Ardeal”. Sala cîntă cu aceeași dăruire. Îi datorăm de 109 ani de la dispariție, lui Iancu, drumul pină la Abrud, spune conducătorul Cenaclului Flacăra. Sînt irepetabile clipe de comunicare între membrii cenaclului de pe scenă și cenaclul, am spune, din sală, pentru că s-a reușit aici, în sala care ni se părea, prin formă și sonoritate, un dezastru, să se creeze un urias Cenaclu Flacăra al Tineretului Revoluționar.

Se primesc bilete din sală. Opțiuni pentru un anume cîntec, pentru un anume poem. Vom reda conținutul unui bilet: „Talentul vostru e la înălțime, curajul vostru ne dă speranțe. Mai poftiți pe la noi!”

Cel mai fermecat cîntăret al generației sale, cum îl prezintă Adrian Păunescu pe Mircea Vintilă, cîntă Bade Ioane. Conducătorul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar anunță că este ora 12 și un minut. Cenaclul Flacăra împlinește în ziua ce începe 8 ani de existență!

Frumoasă, dulce veste, la care sala a răspuns, din inimă, cîntînd La mulți ani, la mulți ani doriți de membrii cenaclului, la mulți ani cu aceeași ardoare, cu aceeași dăruire, la mulți ani cu sănătate, să vă dea viața tot ce doriți!

Începutul de... un nou, al nouălea, a venit odată cu cîntecele lui Victor Socaci, cel care s-a născut la Brașov și dăruiește de fiecare dată sunetul vocii sale răscolitoare celor care, cu el, știind pe de rost fiecare cuvînt, dau noi aripi melodiilor. Dona, Dona, un cîntec nu nou, dă generației de astăzi frumoasele amintiri ale generației de ieri. Opinia mea, poezie de angajare a lui Adrian Păunescu, de totală angajare a omului în viață, pe muzica lui Victor Socaci, a răsunat ca un leagămint al cenaclului, purtător al ideilor revoluționare, patriotice, al stării de permanentă răspundere în fața țării. Și sala a vibrat, cîntînd, Victor Socaci a mai cântat Tata și caii, apoi Charlie Chaplin, Ciine schiop...

Palmares hunedorean

Cele mai împlinite spectacole: Hunedoara, Orăștie, Petroșani ● Cel mai obișnuit spectacol: cel de la orele 16 de la Deva ● Cel mai impresionant moment pentru toți participanții: pelerinajul la Tebea, la mormîntul lui Avram Iancu, sub gorunii lui Horia, Avram Iancu și Nicolae Ceaușescu, în 17 septembrie 1981, cînd Cenaclul Flacăra împlinea 8 ani de existență ● Notă maximă pentru organizatorii turneului: activiștii U.T.C. din județul Hunedoara ● Mulțumiri organizației județene de partid Hunedoara pentru caldă generozitate arătată tinerilor și culturii ● Au fost lansate cîntece noi: **Opinia mea, Ciine schiop, În sala pașilor pierduți** ● A fost repus în circulație un cîntec vechi: **Așa-i românul** ● A fost lansat în românește un șlagăr internațional: **Where have all the flowers gone — Florile unde-au plecat** ● A avut pentru prima oară loc în cenaclu un recital de orgă și Moog sintetiser susținut de Nicolae Enache ● Cenaclul a participat pentru prima oară la un ritual de viață: nunta tinerilor fii de minerii Emilia și Radu Giuglea. Locul fericit — Cabana Rusu la poalele Paringului ● A fost văzut pentru prima oară un fotbalist în stare să asiste la două spectacole ale cenaclului fără a resimți nici o schimbare a metabolismului: Mircea Lucescu ● S-a muncit în general 14 ore pe zi ● Spectacolul cel mai lung s-a ținut, cu sala plină pină la ultimul sunet de chitară, de-a lungul a 7 ore și 15 minute la Hunedoara ● Spectacolul cel mai scurt, 20 minute în biserica de la Tebea, cu tricolorul românesc păstrat de-a lungul vremii pe boltă! Membrii cenaclului au cântat pentru eroismul de ieri și de azi al poporului român, pentru pace și pentru păstrarea locului acoluia de-a pururea în inimile lor ● A avut loc o ședință de cenaclu în care s-a discutat programul de perspectivă al cenaclului și necesitatea înființării unei trupe de pop-rock ● O premieră nereușită, ratată: **Puncte cardinale** de Victor Socaci pe versuri de Adrian Păunescu ● Succesele turneului: **Opinia mea, Oțelul, Minerii, Charlie Chaplin**, ale lui V. Socaci, **Colindul** pe versurile Elenei Farago cîntat de Grupul 2 1/2, **Maria Nagy** cu **Aseară și-am luat basma, Gil Dobrică — Lucille și Rost monahal, Mircea Vintilă** cu **Mielul, Ducu Bertzi** — **Cînd s-o-mpărțit norocul**, **Ileana Calinovic** cu **Nu mor caii cînd vor eiinii** pe versuri de Valeriu Armeanu, **Doru Ghiaja** cu **Ecou de romaniță** pe versuri de George Bacovia, **Doru Ghiaja** cu **Colind pentru președintele țării, Colindul Apusenilor și Așa-i românul, Grupul Canon** cu **Argumente pentru pace** pe versuri de Eugen Evu, **Vasile Șeicar** cu **Memento** pe versuri de Doina Sălăjan, **Nicu Alifantis** cu **Decembrie** pe versurile lui George Bacovia ● Numărul total de spectatori: circa 16 000 ● Ore efective de spectacol: aproximativ 91. Adică 4 zile fără cinci ore.

Om ca Iancu nu mai vezi // Boii-s cu coarnele de spume / Om ca Iancu nu-i pe lume // Boii-s cu coarne de piatră / Om ca Iancu niciodată. Am insistat asupra acestor versuri foarte cunoscute în partea locului, drept pentru care publicul le-a preluat și și le-a însușit ca pe un bun propriu, fapt pe care poetul Adrian Păunescu l-a remarcat ca atare, precizînd că, în ultima instanță, Cenaclul Flacăra nu vrea decît să-i facă pe oameni să-și trăiască mai frumos, cit mai frumos posibil, propriile lor frumuseți. În acest sens, grupul Canon a mai cîntat o piesă dedicată lui Avram Iancu, respectivul cîntec numindu-se **Craiul munților**. A urmat Grupul 2 1/2 cu aceleași cîntece rostite și la Hațeg. Apoi Ileana Calinovic cu **Nu mor caii cînd vor eiinii**, pe versuri de Valeriu Armeanu. Și pentru că poetul Valeriu Armeanu a ținut să vină și să ne vadă, conducătorul cenaclului l-a invitat să recite o poezie, cea ce poetul a și făcut, recitînd poemul **Fals**, despre care poem nu vom spune nimic altceva decît că a fost de două ori întrerupt de aplauzele care, firește, au punctat frumusețea și adevărul acestui poem. În continuare Ileana Calinovic a mai cîntat unul din cîntecele ei preferate, **Uritul**, pe versuri de Horia Bădescu. A urmat apoi Doru Stănculescu cu **Ecou de romaniță**. În sala pașilor pierduți (cîntec aparținînd lui Horia Stoicanu) și **Al-hai**. Și pentru că ne aflam la Călan, oraș al siderurgistilor, mai exact spus al furnaliștilor, oraș care trăiește de multă vreme în vecinătatea uriașei Hunedoara, toți membrii cenaclului au cîntat **Oțelul** (muzică de Victor Socaci, versuri de Adrian Păunescu). Au mai venit în fața microfonului, în ordine, **Constantin Dragomir** (Gara de Nord și **Opțiune pentru muzica tinărară**), **Vali Șer-**

Dobrică, veritabil depozit de dinamită și ritm, a cîntat cu formația **Continental** și cu alți membri ai cenaclului, toate cîntecele rostite și pe scenele de pină acum. La aceeași înaltă cotă s-a situat și Grupul T cu cele două balade ale sale, după care **Ducu Bertzi** a adus în scenă puritatea molipsitoare a ritmurilor populare maramureșene. Și-n sfîrșit, mult așteptatul recital al lui **Mircea Vintilă**, un recital punctat și de recitarea poemului **Manifest pentru sănătatea pămîntului** din volumul cu același nume, recitate ce a aparținut, firește, lui **Adrian Păunescu**. A urmat, desigur, **Cîntecul bufonului și La revedere, Călan!** Și poate că atunci, la revedere, vom putea constata că plafonul sau acoperișul acestei uriașe săli se va repara, astfel încît să nu mai plouă direct în scenă.

La Simeria, nod de cale ferată ca un acordaj de chitară

Simeria. Sala căminului cultural nu poate cuprinde toată suflarea orașului. Dar cei care au avut șansa de a împărți cu noi emoția celei de-a 428-a întimplări a cenaclului nu vor uita după-amiaza zilei de 16 septembrie. Poetul Adrian Păunescu prezintă pe fiecare dintre cei 26 de membri ai cenaclului. Cu gestul sportiv, spontan, tineresc, al ridicării mîinii, în semn de Lumină, Luptă, Libertate, tinerii aceștia în fiecare clipă a spectaco-

„Venii români la Ulpia Traiana!” Cenaclul Flacăra a cîntat în anticul amfiteatru pentru locuitorii Sarmizegetusei anului 1981!

Si Doru Stănculescu a intrat, cu al său **Fără petale**, în cel de-al nouălea an al existenței. De fapt, în anii cinaclului s-au format personalitățile lor, s-a afirmat numele lor în muzica tinăra.

Surpriza intinirii cu spectatorii din Orăștie a fost cîntecul **Fetele din Orăștie**, pe care toți membrii cinaclului l-au dedicat desigur fetelor din Orăștie. Vocea **Helei Calinovic**, voce a cărei forță e luată parcă din necontenita cale de apă a Dunării (ea este din Drobeta-Turnu Severin), a dat o teribilă strălucire cîntecului **Pe drumul care merg eu**, „Nici o moarte nu-i amară ca moartea de primăvară”. Autorul acestor superbe versuri, spune poetul Adrian Păunescu, poartă un nume sfînt : poporul român.

Vasile Șeicaru a cîntat **Dacă toate-acestea fi-vor învățate** pe versurile lui **Nicolae Labiș**. Mesajul patriotic al poetului care a dat numele său generației din care a făcut parte, a fost primit adevărată-i valoare de extraordinarii oameni din sală.

Maria Nagy și **Gil Dobrică** au cucerit spectatorii în cea de-a treia parte a spectacolului. Da, spectacolele au avut așteptate părți cite au dorit spectatorii! **Plastica mișcărilor**, personalitatea acestor **Plastica mișcărilor**, personalitatea acestor doi interpreți, care excelează și în cîntecele din marele repertoriu al slagărelor de pe planeta noastră albastră, au fost la locul lor și la Orăștie, tinerii de aici ascultînd pe viu **Cînd mi-e inima grea**, **Hai acasă**, **Ruben James**, **Lucille**, **Sally**, **The Gambler**.

Colo-n munții Tebei

Am fost la Tebea. Spectacolul cinaclului cu numărul 430, în locul de istorie a cărei pecete de piatră acoperă trupul de cădere pentru țară al lui **Avram Iancu**.

Membrii cinaclului au fost conduși în locul de profundă spiritualitate a României de către venerabilul **Toader Dragoș**. Loc nu mare, o palmă de deal, dar care înseamnă și bisericuța cu tricolor, și gorunul lui **Horia**, și gorunul **Craiuului munților**, și gorunul **presedintelui Nicolae Ceaușescu**. Despre tinărul gorun, **Toader Dragoș** dă veste atît : „Gorunul e bine sănătos!” **Toader Dragoș**, cel care a trăit **Unirea**, cele două războaie, va implini în toamna acesta 80 de ani.

A început intinirea a 431-a cu locuitorii din Tebea. Poetul **Adrian Păunescu** a citit articolul „**Avram Iancu**” din volumul **Mustul care fierbe de Octavian Goga**. Acolo, în rîndurile care ard, este descris martiriul singurului erou din istoria umanității, cum spune **Adrian Păunescu**, care a înnebunit de nedreptatea făcută patriei sale.

Au sosit să cînte la Tebea, pentru urmașii lui **Avram Iancu**, tinerii membri ai cinaclului. Ei vin din aproape toate provinciile românești. Aici, în locul ce a fost ies la 6 decembrie 1935 pentru a se semna un acord profund democratic, între **Blocul Democratic**, **Frontul Plugarilor**, **Partidul socialist** pe o platformă democratică antifascistă, cîntă astăzi, în anii democrației socialiste, **Maria Nagy**, o tinăra maghiară din **Harghita**, cîntă în limba sa maternă, pentru tineri, și în limba română, **Moțul și moața**. Vocea cu limpezimi de diamant a lui **Doru Ghiaja** se ridică spre bolțile cerului, care parcă ar purta și el brîie tricolore, cîntînd **Așa-i românul**. **Doru Bertzi** aduce **Maramureșul natal** intonînd cu nespusa sensibilitate **Cînd s-o-mpărțit norocu'**. Și **Mihail Stan**, cel care din primele zile ale cinaclului a împărțit bucuriile fiecărei intiniri cu iubitorii săi, a recitat magistral **Imnul Albei Iulia** de **Ioan Alexandru**.

Și fiecare a adus partea sa de țară aici, la Tebea. **Vasile Șeicaru** a adus puțin din **Galați**. **Grupul Canon**, ai cărui patru componenți sînt excepționali, au adus **Hunedoara** lui **Ioan Evu**. La Tebea **Cenaclul Flacăra** a sărbătorit cei opt ani de intensă activitate, iar glasurile tuturor au intonat : **Nu uita că ești român, nu uita că ești român, că dacă tatăl-tău țaran, bunicele tău a fost Traian, și-n țara asta te-a lăsat să fii stăpîn !**

Pentru minerii bravi de la Brad

La Brad, **Gura Barza**, în data de 17 septembrie, cinaclul s-a intinut pentru a 432-a oară cu publicul. O sală frumoasă, oameni calzi, totul a început nemaipomenit de bine. **Minerii**, care culeg flori de mină pentru soțiile, pentru iubitele lor, nu de pe pămînt, ci de sub pămînt, aveau nevoie de muzică, de poezie. Au cîntat pentru ei, cu dăruire, **Doru Ghiaja**, alături de care au sunat cu discreție acordurile chitarei lui **Valentin Gere**, pe tot parcursul, dealtfel, al acestui lung drum prin județul **Hunedoara**, **Constantin Dragomir**, al cărui cîntec **Gara de Nord** a fost bine primit și aici, **Lorin Stănculescu**, **Camelia Stănculescu**, **Emil Comănescu** — componenții **Grupului T** —, **Doru Stănculescu** unind mirajul muzicii cu mirajul poeziei **Ecoul de romanță** de **George Bacovia**, **Mircea Vintilă**, cîntă. Un om pe niște scări. Poetul **Adrian Păunescu** a recitat extraordinar poem **Repetabila povară**, **Heana Calinovic** a cîntat **Nu mor caii cînd vor ciinii**, pe inspirate versuri ale lui **Valeriu Armeanu**, versuri care stigmatizează pe cei care își părăsesc patria.

Numeroase bilete, scrise pe invitații, pe bucațele de hîrtie găsite prin buzunari, chiar și pe un pachet de țigări, cereau să se cînte ceea ce oamenii cunoș-

teau și iubeau din repertoriul cinaclului. Dar... a sosit și un bilet neșemat. Poetul **Adrian Păunescu** nu a vrut să treacă sub tăcere „curajul” celui care cerea, într-o manieră conformă cu absența numelui său, nici mai mult, nici mai puțin, decît scurtarea spectacolului cinaclului. Cei 26 de tineri oboșiți, dar care găseau noi resurse pentru a învinge oboseala, și resursele acestea erau tocmai din participarea tuturor spectatorilor la actul artistic, au privit pentru prima oară, de fapt pentru singura oară în cei 8 ani dedicați cîntecului și poeziei, au privit scîndurile scenei.

Totuși, spectacolul de la Brad a fost bun. Pentru a-l transforma în unul extraordinar, ar fi poate nevoie de o nouă intinire a cinaclului cu minunații săi prieteni din Brad.

Hunedoara, cea mai lungă și mai patetică noapte

În ceea ce privește spectacolul de la **Hunedoara**, al 433-lea la număr, mărturisim că l-am pregătit cu o deosebită atenție. Am putea spune că, dintre toți, mai mult și mai mult s-au pregătit membrii **Grupului Canon**, care evoluau, cum se spune, pe teren propriu. Au și cîntat, în premieră absolută, un cîntec de o mare frumusețe, **Baladă corvină**, la care s-au adăugat cîntecele roștite pînă acum de-a lungul celor 8 zile de turneu. Dar, înaintea **Grupului Canon** s-ar fi convenit să vorbesc despre publicul de la **Hunedoara**, aproximativ 1000 de spectatori în sala mare a Casei de cultură, sală a cărei capacitate formală e de numai 650 de locuri. Precizînd că în afara sălii au rămas cel puțin 1000 de alți doritori să participe la spectacol, vom spune limpede

non, pentru care seara de la **Hunedoara** a fost un veritabil triumf, și pentru **Vali Șerban** se poate folosi aceeași expresie, intrucît de foarte puțină vreme **Vali Șerban**, despre care am tot spus că este un fiu al **Albei Iulia**, a devenit **hunedorean**, lucrînd la **Centrul de proiectări al marelui Combinat siderurgic**. Dealtfel, cu excepția lui **Gil Dobrică**, a lui **Doru Stănculescu** și a lui **Mircea Vintilă**, artiști profesioniști, toți ceilalți membri ai cinaclului nostru sînt încadrați în diferite orase și-n diferite întreprinderi și este momentul potrivit pentru a exprima mulțumirile noastre tuturor celor ce le-au înlesnit acestor oameni șansa de-a participa la acest turneu **hunedorean**. Revenînd la spectacol în sine, un permanent dialog între scenă și sală, să notăm că au cîntat în continuare, la unison cu sala, **Oțelul**, acest cîntec aflîndu-se la **Hunedoara** la fel de-acasă ca și la **Reșița** ori **Galați**, apoi, în interpretarea întregului cinaclu și-a sălii, s-a rostit celebra **Vinare de vînt** și în acest moment, de maximă conclurare între absolut toți cei de față, **Doru Stănculescu** și-a început recitalul său de anvergură din care n-au lipsit **Ecoul de romanță**, **Cum se naște un mit**, **Fără petale**. Trecuseră 2 ore și jumătate și s-a luat prima pauză, de numai 15 minute. După pauză spectacolul a fost început de **Grupul 21/2** care, și la **Hunedoara**, face dovada valorii sale. Un grup în care delicata voce a celui ce se numește jumătatea în acest grup, **Nino Popa**, elev în clasa a VII-a, sună ca un clopoțel de argint într-un pom de iarnă încercat cu dăruri și lumină. Au cîntat două colinde, unul pe versuri de **Elena Farago**, celălalt ale **Constanței Buzea**, și **Cîntec sfînt** pe versuri de **Șt. O. Iosif**. Un succes de prestigiu a cucerit și **Grupul T** din **Tirgoviste** ale cărui balade **haiducești** au fost mult aplaudate. Și la **Hunedoara**, ca pretutindeni în acest turneu, vocea lui **Doru Ghiaja** a stîrnit o uimire greu de descris în doar cîteva cuvinte, la calitatea vocii adăugin-

dului nostru, de a aduce arta în imediata apropiere a tuturor oamenilor muncii, pentru a-i innobilă și a le răsplăti eroica muncă depusă în numele socialismului și-al vieții, au fost, cum se spune, la ele acasă, la părinții ei, oamenii muncii.

Preludiu timid la Deva

Deva, orele 16, 20 septembrie, intinirea a 434-a. Puțin somn în pleoape, simbătă după-amiaza e greu să fii treaz, după un turneu-maraton, dar și publicul și membrii cinaclului au reușit să treacă peste clipele de oboseală. A 9-a zi de spectacol, cite 9-10 ore pe scenă, în fiecare zi. Acesta este repertoriul oamenilor minunați care au știut că aici, în județul **Hunedoara**, sînt așteptați cu dragoste și trebuie să răspundă cu dragoste. Apropierea a fost lentă, dar totală. Spectatorii au cerut „să fie și la noi **fantastice**, așa cum a fost la Orăștie și **Hunedoara**!” Și a început să fie **fantastic**. Recitînd din **Esenin**, reluînd o strofă și rostind-o în limba rusă : „Cînd te privesc mi-e jale iar / Ce chinuri și regrete-n două, / Arama sălcilor doar / Rămasu-ne-a-n septembrie nouă” tocmai pentru a se percepe teribila sonoritate a poeziei **Cînd te privesc**, în care impresia că trăiești în mijlocul stihiei este cutremurătoare poetul **Adrian Păunescu** a ținut pe fiecare dintre cei prezenți în sală cu răsufierea tăiată. **Ecoul de romanță**, apoi, cîntat de **Doru Stănculescu**, acompaniat fiind la orgă, miraculos, de **Nicolae Enache**, la baterie **Romeo Băianu**. O premieră absolută : **Puncte cardinale**, interpret și compozitor **Victor Socaciu**. Dar interpretarea n-a fost la înălțime.

O noapte incheiată frenetic

Deva, 20 septembrie, orele 20. Cîte o cafea fierbinte și oboseala e undeva, de parte, bate la ferestrele somnoroșilor. Ne simțim minunat, am spune, dacă îi dați voie cronicarului să îndrăznească a vorbi în numele celor care participă, uneori opt ore din opt, la realizarea pleneră a spectacolului. A 435-a intinire. Nici o clipă de întîrziere! Sala sporturilor și culturii este neîncăpătoare. **Grupul Canon** cîntă cu o sărbătorească dispoziție **Craiuul munților**, compoziția grupului pe versuri de **Ioan Evu**.

Și acești cameni, aceste nume, pentru că numele noastre sînt primul nostru bun, au ajuns să fie cunoscute datorită cinaclului. Un alt nume, un nume tinăr, **Constantin Dragomir**, cîntînd cu fior artistic, dar și cu o fină luciditate, poemele **Daniei Crăsnaru**, soția sa.

Mircea Vintilă cîntă **Lordul John** și toți membrii cinaclului fac pantomimă. Este un moment de virtuozitate artistică, aplauze, intrare în joc a întregii săli.

Acum, cei din sală sînt cu adevărat nemaipomeniți !

Sala, această comună inimă, sesizează fiecare nuanță, fiecare cuvînt al cînteceilor interpretate de **Victor Socaciu** : extraordinară participare a spectatorilor la **Roata și Opinia mea**, pe versuri de **Adrian Păunescu**. Nu cred că vă spunem o nou-tate, dar melodia refrenului cîntecului **Roata** : „Roată, roată, te mai învîrtești odată, și cu tine lumea toată, roată...” aparține poetului **Adrian Păunescu**. **Opinia mea** a fost recent pusă pe note de **Victor Socaciu**, dar a și pătruns în inimile tuturor tinerilor.

Recitalul lui **Nicolae Enache**, la orgă electronică, a fost asemenea unui fenomen al naturii : dezlănțuirea notelor sugerează vijelia, zăpada fără margini, înălțarea, abisul... Un mare moment artistic în seara intinirii cu spectatorii capitalei județului **Hunedoara** !

Și **Grupul Canon**, format din **Rudi Hampel**, **Grațian Urdeanu**, **Mircea Goianu**, **Ioan Evu**, s-a dovedit excepțional, meri-tînd aplauzele publicului. Am constatat cu acest prilej că nu numai echipele de fotbal fac gloria, iată, **Grupul Canon**, o perfectă echipă, dar care se slujește de două chitare, de un violoncel și de o vioară măiastră, precum de vocile și de sensibilitatea lor, este foarte iubit de **hunedoreni** ! **Maria Nagy** și **Gil Dobrică** în limba română și în limba engleză, la fel de buni.

„Veniți, români, la Ulpia Traiana!”

Ulpia Traiana Augusta Dacia Sarmizegetusa. Așa a numit-o **Hadrian**, după constituirea provinciei. Guvernatorul provinciei se intitula **pontifex maximus**. Aici își avea sediul și conciliul municipal. **Ulpia Traiana Augusta Dacia Sarmizegetusa**, fără nici o cratimă... Impreună, numele acestea închid istoria românilor, distanță... O mașină trece prin sat și sătenii sînt anunțați că : „numai astăzi este prezent în **Sarmizegetusa** **Cenaclul Flacăra**”.

Ni se pare că nu o mașină trece, pare că trec vestitorii de demult. Luptă de acum va fi pașnică, o luptă a cîntecului și a poeziei cu necîntecul și nepoezia... O luptă cîștigată de poezie și muzică.

PIA OLARU și VICTOR NIȚĂ

Vasile Șeicaru, Ioana și Andrei Păunescu sau bucuria cîntecului și a tinereții

că, la **Hunedoara**, muzica și poezia, arta angajată, patriotică, exprimînd starea de spirit a timpului nostru, s-au aflat, ca și la **Petroșani**, la ele acasă. Un prim argument : spectacolul, început la ora 19 fix, a durat exact 7 ore și 15 minute, cit o zi de muncă a unui oțelar, a unui funeralist sau laminator. Da, pe scena Casei de cultură din **Hunedoara**, membrii **Cinaclului Flacăra** s-au considerat a fi adevărați bravi siderurgiști și, trebuie să o mărturisim, sala i-a acceptat ca atare, de parcă între scenă și sală nu s-ar fi aflat nici o distanță, mai exact spus și fosa orchestrei era plină de spectatori. **Mihail Stan**, grăbindu-se să prindă acceleratul **Hunedoara** — **București** a recitat **Minunea de Marin Sorescu** și **Cerc de penumbra**, poem aparținînd unuia din scriitorii importanți ai timpului nostru, **Dumitru Popescu**, poem din care, pentru frumusețea și dramatismul lor, reproducem următoarele versuri : „Intiie febră salvatoare în trupul înghețat, / semnal de început de luptă, / tristețea nu anemia spiritului solitar, / ci liniștea din care sufletul bolnav se-nfruptă / E prima silabă a protestului ce va țîșni / după o grea tăcere, obstinată sau năvingă, / colțul de stîncă / de unde vei plonja / cînd înecații întînd mina / și incinții i-alungă”. În continuare, au cîntat **Heana Calinovic** (**Uritul**, **Nu mor caii cînd vor ciinii și Blestem**), apoi **Constantin Dragomir** (**Gara de Nord**, **Opțiune pentru muzica tinăra**, **Viață simplă**, pe versuri de **Daniela Crăsnaru**, și **Interogatoriu**, pe versuri de **Mircea Dinescu**). Dacă **Grupul Ca-**

du-se frumusețea de necontestat a textelor. **Așa-i Românul**, **Balada Iancului**, **Colindul Apusenilor**, **Colind pentru presedintele țării**. Același binemeritat succes l-a înregistrat și **Vasile Șeicaru** ale cărui cîntece (**Colindul Dunării**, **Dacă toate acestea fi-vor învățate**, **Cîntec bănațean** și **Memento**) au stîrnit ropote de aplauze. De precizat că, interpretînd un slagăr de mare circulație, aparținînd lui **Johny Cash**, **Vasile Șeicaru** a fost ajutat de **Andrei și Ioana Păunescu**, aceiași care, cu o seară în urmă, l-au însoțit și pe scena de la Brad. S-au cîntat apoi, în ordine, **Proverbe**, **Constantin și Veronica**, **Mielul** (la care sala a participat cu o mare însufletire) și, după ce poetul **Adrian Păunescu** a recitat poemul **Manifest pentru sănătatea pămîntului**, s-a mai cîntat **Pămîntul deocamdată**. Interpretul ? **Mircea Vintilă**. Și din nou **Doru Bertzi** care, pe zi ce trece, cucereste tot mai mult cu ale sale cîntece din **Maramureș**. Și pentru că se făcuse deja ora 1 noaptea, s-a luat o pauză de cinci minute, după care a urmat așa-zisa parte a treia care a durat pînă la 2.15. Ce s-a intimplat în această a treia parte ? S-a cîntat și s-a aplaudat cu o frenezie și o bucurie pe care nu ți le pot da decît sentimentul exact și înălțător că tot ceea ce este frumos pe această lume îți aparține în totalitate, fără nici o dobîndă. Vom incheia cu o singură precizare : pînă acum, la **Petroșani** și la **Hunedoara** s-au desfășurat marile spectacole ale acestui turneu în care muzica și poezia, urmînd îndemnul direct al secretarului general al parti-

„Ce fac ei, Vintilă, Socaciu, Alifantis, e cu adevărat artă”

Așadar, Ion Dolănescu, lată-vă și scriitorii, miine-poimiine bateți la ușa Uniunii!

— Departe de mine un așa gând! Mai degrabă m-aș vrea la televiziune, unde nu prea am loc, decît între scriitori! Eu zic că, oricare-ar face, fiecare trebuie să-și știe măsura și eu mi-o știu.

— Totuși, ați scris o carte. Cum se intitulează?

— „M-am născut lângă Carpați”, a luat titlul unuia din discurile mele de succes. Am îndrăznit s-o scriu pentru că, în această toamnă, am împlinit 15 ani de la debut. Aud că se vinde bine, dacă s-o mai găsi.

— Au și trecut 15 ani?

— De fapt, sînt mai mulți, căci de cîntat, cînt de cînd mă știu. Am început ca amator, firește. În 1960 însă, am luat parte la cel dintîi turneu, însoțind ansamblul „Chindia” în zona Tirgoviștei, zona natală, eu născîndu-mă la Perșinari. Atunci am cunoscut-o pe Maria Tănase, aceea interpretă fără egal, aceea femeie-cîntec, cum a numit-o careva, pe „doamna Maria” și, bineînțeles, lângă ea, pe Fărămiță Lambru, de care era nedespărțită. I-am rămas cu multe dator „doamnei Maria”. M-a îndemnat să cînt, să nu mă las, mi-a dat încredere și, mai concret, m-a ajutat să termin liceul.

— Nu-l terminaseți? Cum v-a ajutat?

— Îl întrerusesem vrînd să ajung cîntăreț. Maria Tănase mi-a zis că nu fac bine și, într-o seară, după spectacol, m-a prezentat unui director de liceu. Mi s-a făcut rușine și, la îndemnul „doamnei Maria”, m-am întors la școală. Învățam, cîntam și mă țineam ba de una, ba de alta, visul meu fiind să urc pe scenă. Am fost, chiar la Perșinari, delegat de stare civilă. Apoi, scurt timp, agent sanitar, nici azi n-am uitat să fac o injecție. După aceea, arhivar la Mija și, înainte de a reuși la examen, la „Flacăra Prahovei”, asta a fost în 1966, am lucrat ca sondor, la șchele Viforita, lângă Tirgoviște.

— Ați luat, deci, examenul. Ce-a urmat?

— Plecînd militar, am intrat la „Ciocîrlia”, ansamblu care a fost, cu Victor

Predescu, cu Aurelia Fătu Răduțu, cu Angela Moldovan, cu Maria Păunescu, cu Ion Cristoreanu, cu alții, o adevărată școală pentru mine. Am întreprins cîteva turnee cu „Ciocîrlia” și tot atunci, în 1966, am realizat primele imprimări, primul disc. „Spune maică lui Maria” a avut, imi amintesc și azi, mare succes.

— Cum s-ar zice prenumele Maria v-a fost de mare ajutor, v-a adus noroc, da?

— Maria Tănase, în primul rînd. După dînsa, interpretă unică, voce și simțire tulburătoare, Maria Lătărețu, „privighetoarea Gorjului”, de la care iarăși am învățat multe. Străbăteam împreună Oltenia și-mi aduc aminte că mă fascina titlul pe care-l primise, de artistă emerită. Ioane, mi-a zis, publicul m-a făcut emerită, oamenii aceștia care, ascultîndu-ne pe noi, vor de fapt să se asculte pe ei. De la dînsa am înțeles rolul extraordinar al publicului, supremul judecător al artei cîntecului. El dă notă interpretului și devine neîndurător cînd acesta trădează. Apoi, mai tîrziu, a fost Maria Ciobanu, de care mă loagă, chiar dacă viața ne-a despărțit, multe amintiri frumoase.

— Cîte discuri aveți?

— Urmează cel cu numărul 23, „Doi voinici din lumea mare”, cîntec din toată țara interpretate de Ion Dolănescu și Tiberiu Ceia, profesor din Timișoara.

— Vorbim de-o oră și încă n-ați pomenit nimic de Ioana Radu, cum așa?

— O prețuiesc pe Ioana Radu și o iubesc, ca interpretă și ca om. E, fără îndoială, o mare artistă, iar pe mine m-a sfătuit totdeauna de bine. Fac un cîntec și mă prezintă dînsa. Ascultă, ascultă și, deodată, zice, Ioane, aici e prost, lumea n-o să te creadă! Și cînd nu te crede, Ioane, te lasă, că asta e meserie grea. O iau de la capăt și mă întorc. O dată, de două, de cîte ori e nevoie pînă o văd mulțumită.

— Cum vi se pare scrierile lui Dolănescu?

la înălțimea pe care o considerați obligatorie pentru alții? Așa-i?

— Așa-i, dar am recunoscut de fiecare dată.

— Iată, de pildă, lumea zice că Ion Dolănescu, dată fiind priza lui la public, și-a făcut și frații cîntăreți?!

— I-am ajutat, e drept, dar am luat această hotărîre numai după ce m-am convins că au calități. Cel mic, Constantin, pregătește un disc. Ghinionul lor e că lumea îi compară cu mine și asta e, cel puțin acum, în defavoarea lor. E la fel de adevărat că, dacă nu i-ar fi chemat cum îi cheamă, le-ar fi fost și mai greu.

— Ba mai mult, zicem noi, nici n-ar fi ajuns să urce pe scenă! Dar să-i lăsăm să treacă la altceva. Ce părere aveți despre muzica folk, știți ce-i aia?

— Dacă e o ironie, n-are sens. O știu și imi place. Cînd Alifantis de pildă, cînta

la „Tic-Tac”, seară de seară mă duceam să-l ascult. El, Vintilă, Socaciu, ceilalți, imi sînt dragi, cîntă lucruri omenești adevărate, ce fac ei e, cu adevărat artă. La fel, Cenaclul „Flacăra”, despre care am aflat, cu bucurie că s-a reluat. Mi-ar face plăcere să fiu invitat la una din manifestările lui deși firește, profilul lui e altul.

— Să vedem, poate că vă vom ajuta. O ultimă întrebare. Care-i lucrul care vă preocupă acum cel mai mult?

— Ultimul cîntec pînă și-n somn îl fredonez. Asta mi-e felul, cit lucrez la o melodie, la un text, abia dacă dorm, mă însoțesc cu ele oriunde, la masă, în tren. Apoi, după ce-l lansez, îl uit, căci și uitarea... vorba Ioanei Radu.

OVIDIU IOANIȚOIA

„Naivul” Petru Vintilă

Am mai avut prilejul să scriem despre pictura lui Petru Vintilă. L-am socotit, într-una din cronici, încă deschis unor surprize de amploare, și, fără falsă modestie, ne bucurăm că am avut dreptate. Ultima sa expoziție, deschisă în Piața Cosmonauților, la Galeriile de artă ale Centrului de îndrumare a creației populare, ni-l readuce cu toate calitățile știute (pictură de o fran-

frumosului înțeles în esență, și, poate, dintr-un rece confort estetic, răspunzînd nevoii de care vorbeam mai sus.

Ne-a reținut atenția, în mod deosebit, un tablou ce se cheamă „Nebunii și păsările”, unul din cele mai expresive pentru mesajul artistului. Într-un univers ha-lucinant, dar real în același timp, niște oameni-păsări și niște păsări-oameni nu mai vor să accepte tentația reptilă, tirisul orb printre zile, ci, sacrificîndu-și membrele cele mai sprintene, și le fac aripi și vor să se smulgă din sol, din smircurile lipsei de orizonturi, năzuind spre o altfel de lume, coincidență totuși cu lumea prin însăși această năzuință spre înălțime, ordine superioară.

O mențione speciale care spațiul nu lăsa s-o desfășure larg, se cuvine să o înfățișăm din nou, ne destăinuie — credem — un Petru Vintilă încă deschis surprizelor de amploare.

ION OLTEANU

Muzica tînăra — un decențiu

Seara de decembrie a anului 1975 a fost semnificativă și nu a rămas fără rezonanțe pentru muzica tînăra, în cele mai diverse direcții. Pe de-o parte muzica tînăra își căpătase la acea oră o notorietate și un atestat al necesității, pe de altă parte nu puțini factori de răspundere din instituții de cultură, începînd cu teatrele profesionale din țară și terminînd cu unele case de cultură sau ansambluri folclorice înțelegeau greșit fenomenul muzicii tînere, ca pe o „sarcină” și nu ca pe o cerință care implica selecția obligatoriu valorică. Astfel, se organizau spectacole ad-hoc în care printre două dansuri de ansamblu era introdus obligatoriu și un moment folk, tot mai multe emisuni de varietăți muzicale sau duminicale sau pentru tineret cereau participarea unui cîntăreț cu chitara pe o temă fie istorică, fie patriotică, deși susținerea calitativă a momentului respectiv nu se afla întotdeauna în concordanță cu o exigență artistică cit mai complexă, care să respingă poezia de circumstanță sau zdrăngănitul anost pe două corzi. S-a creat astfel impresia pentru spectatorul care nu a reușit să intre în contact direct cu adevărata muzică tînăra că această muzică nu înseamnă altceva decît rătăcirea întimplătoare a degetelor pe o chitară precum și prezența unui interpret total nedotat pentru o asemenea cauză, care se tinguia folosînd îndeobște expresii ca pătura seculară, cîmpiele mîmpase, iancule viteazule, tinerii cîntă, haiducii lama dădeau, pacea noi o apărăm sau unde mă duci tu, calule alb!

Cu siguranță că acel cal alb nu avea să-l ducă nicăieri pe respectivul tînăr, dar pînă la constatarea pierderii drumului, interpretul încerca o falsă lansare sau rătăcire, iar acel spectator despre care am vorbit mai sus rămînea sceptic sau nedumerit în fața dezorientării care dura atît cît durează un cîntec izvorit din nepricepere sau lipsă de har. Mulți dintre interpreți sau cei care trebuiau să le acorde atenție au crezut că este suficientă înscărunțirea în cîntec a unor cuvinte mari pentru ca reușita momentului de afirmare să fie deplină. S-au înșelat și din păcate

personale și amintirile mele din acea vreme, am sesizat la timp pericolul unor astfel de manifestări, care își cereau apartenența la muzica tînăra. Împreună cu Dan Tudor și cu Șprișinul Teatrului Giulești, în care lucrez, am încercat în anul 1976 să aducem în fața publicului tînăr un spectacol de poezie și muzică românească, o replică artistică dată improvizat și șuşanelor care se înmulțeau ca și ciupeștele. Alături de factorii Teatrului Giulești, evoluau nume consacrate ale muzicii tînere, interpreți de tinută cum sînt Mircea Florian, Doru Stănculescu, Anda Călugăreanu, Sorin Minghiat, Sorin Chifiriuc, Gabriel Căciulă. Am colindat cu acest spectacol centrele muncitorești și case de cultură, am purtat discuții deschise cu publicul și dacă am reușit ceva pe calea propunerii unei muzici de valoare, acest lucru s-a realizat numai în parte, pentru că cine mai putea opri atunci valul de apariții subterane datorate unui fenomen prost înțeles, precum și irresponsabilității culturale a celor care programau asemenea spectacole care țineau de fenomenul pseudo-artei?

Și totuși, în anii '75-'80 manifestările Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, și-au sporit popularitatea tocmai prin atmosfera de înaltă tinută artistică și mesaj revoluționar, prin riguroasa popularizare a interpretilor de valoare. Alături de Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Marcela Safticu, Tudor Gheorghie, Valeriu Șterian, Adrian Ivanțișchi, Evandro Rossetti, Anda Călugăreanu, Dumitru Fărcaș, Erika Josza și Karol Horvath, Sorin Minghiat, cu minunatul său flaut, ca să nu mai vorbim de chita-

gare și sugesive ilustrații în domeniul filmului. Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au susținut de asemenea coloana sonoră a unui film, Nicu Alifantis a compus cu mare succes muzică pentru numeroase spectacole de teatru, Valeriu Șterian a devenit necesar unor spectacole de teatru atît ca prezentă cit și în calitate de compozitor, Mircea Bodolan a susținut genericul filmului „Am fost șaisprezece”, Marcela Safticu a susținut recitaluri în străinătate. Dan Andrei Aldea și formația SFINX au devenit obișnuții multor impresari și case de muzică din Occident, Victor Socaciu a ilustrat numeroase emisuni TV, Mircea Vintilă a devenit un nedespărțit prieten muzical al recitalurilor de largă audiență susținute de Florian Pițig, Anda Călugăreanu apare alături de o mare actriță ca Leopoldina Bălănuță în recitaluri de muzică și poezie de o profundă rigoare profesională, Mircea Baniciu, deși din păcate (nu atît pentru el) cîntă singur, nu și-a diminuat cu nimic popularitatea, Adrian Ivanțișchi a rămas în continuare preferatul publicului tînăr din orașele ardelen. Și cu siguranță, Zoia Alecu mai are multe de spus în muzica pe care o profesază. Majoritatea celor amintiți mai sus au scos discuri care s-au epuizat din primele ore ale apariției. Și dacă e să mă refer la ultimele L.P.-uri pe care le am în față, discul lui Alifantis, izvorit din sugestia emoțională pe care i-a dat-o una din marile poezii românești, care este „După melci” a lui Ion Barbu, devine lucrare eminentă și complexă, născută nu dintr-o cunoaștere sumară a muzicii; iar L.P.-ul „Roata” semnat de Victor Socaciu, conține în calitatea lui dincolo de alegerea textelor, com-

poziții de mare amplitudine cum este „Către minus infinit” sau compoziții de totul speciale prin atmosfera lor emoțională, cum ar fi „Colina”, și în specie „Felnarul”. Sînt convins că prin aceste ultime piese, Socaciu se apropie de puterea de transmitere a „unora” ca Brel, Rognani, sau Bécoud.

E mult... e puțin oare ce s-a obținut în muzica tînăra a ultimilor zece ani? După părerea mea, cred că e un act de replică derizorie a se încerca verdictul în materie prin scrisori tendentioase și pline de lașitate sau prin articole lipsite de cunoaștere elementară a fenomenului ca și prin interviurile unor cîntăreți, care par să uite momentele esențiale ale propriei lor propulsări. N-am vrî să reamintesc în acest articol momente de vîrf ale cenaclului în perioada anilor '76-'80, pentru că această perioadă este cu siguranță încă proaspătă în memoria iubitorilor muzicii tînere. Am scris rîndurile acestea din prietenie sinceră față de toți acei cîntăreți autentici alături de care am recitat sau am rămas un spectator obișnuit chiar dacă mă aflam pe scenă. Cu gîndul însă la cei mai sceptici comentatori, doresc să închei prin citeva din versurile poetului Petre Stoica, din poezia sa „Trubadurii veacului”:

„Scara după închiderea birourilor Trubadurii veacului semnează condica prezentei. Își spală mințile, își curăță unghiile își scot din sertare pletele lungi și pleacă să cînte sub balcoane de sticlă, de oțel, de beton. Dar cite lumini se aprind? Dar cite minți le întînd trandafiri? Aici și poate acolo aici și poate dincolo de grădina botanică”

Frumoasele doamne ale veacului nostru N-au timp : sug sau își ascut instrumentele de tortură cataloghează cadavrele proaspete pentru arhivele frigider ale istoriei.

Trubadurii vor veni la noaptea din nou vor veni și miine vor veni mereu și mereu la fel ca fantomele.”

MIHAIL STAN

La 109 ani de la moartea lui Avram Iancu din septembrie 1872, reproducem articolul lui Octavian Goga — „Avram Iancu“ — citit în Cenaclul Flacăra la mormîntul eroului, la Țebea

Istoria de veacuri a Ardealului românesc e istoria de lacrimi și de umilință a unui popor orfan.

Din toate apăsările trecutului, jugul feudalității ungurești a durat mai mult. Pretutindeni domnia străină ne-a încătușat energiile de viață, aici însă s'a așternut peste noi ca o nenorocire vechnă cu moartea, fiindcă în deosebire de alte părți, generațiile noastre de iobagi ardeleni, părăsite în cursul vremii de către conducătorii lor, au suferit necontenit o întreită mucenicie: de sînge, de lege și de clasă. Una din aceste primejdii să fi fost ar mai fi putut miji flacăra desrobirii, laolaltă ele s'au transformat într'un blestem fără apărare, într'o crudă încercare venită par'că de sus, la care nu se putea răspunde decît cu plînsul, cu eterna obidă sufletească a tuturor sclavilor. Iată de ce povestea noastră de aici e o lungă plingere în surdina, revărsată în doine, tichiuță în petiții la împăratul, sau oftată în rugăciuni la Dumnezeu. Ardealul o mie de ani și-a muțat desnađejea în jale și s'a mîngiat cu visul. De două ori el totuș a lovit cu sete crîncenă și cu avînt înfricoșat dospit din impulsuri seculare. În amîndouă rîndurile lovitură lui a pornit din acelaș loc care prin vitejii legendară a răscumpărat aureola bărbăției îngropate și a dat unui popor oropsit unica zestre de înălțare morală.

Acest loc este Țara Moșilor.

Moșii apar astfel cu o specială prerogativă în Istoria noastră. Neamul lor vinșos adăpostește singura tradiție de eroism pe care vremea vitregă nu ni l-a putut infrînge. În munții Abrudului continuatorii vechei așezări romane, ca într'o cetate izolată de slăbiciunile vremelnice, au păstrat reflexe întîrziate din gloria străbună. Cu toată robota lor zilnică acești copii ai codrului și-au menținut dorul de libertate. Cînd tot Ardealul se legăna în tînguine neputincioasă, în văgăunele lor fermenta revolta. Ei ne-au învățat mai întîi să plîtim cu sînge, nu cu lacrimi, ei au introdus virtuțile războinice pe un pămînt biruit, ei reprezintă acțiunea într'o lume copleșită de visare mistică. De pe culmile munților apuseni a strigat pentru întîia-oriă răsvrătirea, ca un buciur precursor al redesteptării generale. Moșii sunt Tirolul nostru, pumnul Ardealului, iar cele două inimi mari în care a clocoțit uraganul sunt eroii lor: Horia și Avram Iancu.

Din primele zile ale fierberii din Ardeal s'a lîvit pe planul întîi, alături de dîșii, silueta tînarului avocat din Cîmpeni, care da un relief cu totul deosebit comitetului național de atunci. Avram Iancu descindea cu o structură sufletească particulară. Urmasul lui Horia aducea cu sine mîndria aspră a Moșilor, acea pornire furtunoasă de plată și răsplată care inro-

sise odată crestele munților cu focul revoluției. În vinele lui svîncea sîngele fierbinte cu descărcări violente de pasiune elementară. Credințele vremii și evenimentele din jur agitau cu o putere izcîcită acest temperament de erou. Firea lui Iancu, caracterul distinct și unic al tîranului dela Vidra, a smuls de la început mișcarea dela patruzeți și opt din ogașă bătătorită a suplicațiilor seculare către „prea înălțatul cezaro-crăiesc scaun“ și i-a dat un caracter revoluționar. Ființa lui îmbibată de fanatism a dominat masele din primele clipe. Acest tînar de douăzeci și cinci de ani, cu graul respicat și scurt, cu sclipiri de oje în adîncul ochilor albaștri, și-a dat seama că numai armele pot hotărî într'un proces de veacuri, care a batjocurit pînă la sînge plebea năpăstuită. La adunarea de pe cîmpul Libertății în 3/15 Mai la Blaj, Iancu a venit în fruntea Moșilor organizați militărește, gata să infrîngă orice val inoportun de cumînțele iobăgească. Peste capul episcopului Lemeni și al canonicilor lui supuși stăpînirii, sarcasmul lui a plesnit ca un bici de foc. Dincolo de îngrijorarea căpeteniilor circumspecte, tribunul de la Cîmpeni radia tinerete, nervi și optimism. Prin el a primit mișcarea noastră nota vitejiei și romantismul de epopeie. În sfatul conducătorilor, Iancu și-a impus pecetea lui definitivă. Înalta prevedere politică a lui Șaguna și cumpătul diplomatic al înțeleptului arhierou, unite cu viziunea istorică a lui Simeon Bărnuțiu se completau admirabil cu acest om de acțiune, care în comitetul de la Sibiu, într'o memorabilă ședință prelungită de calcule și temeri, a tăiat scurt discuțiile savante: **Domnilor, vorbiți înainte, eu plec în munți și fac revoluție!**

Ce-a urmat, se știe, e prima noastră afirmare a ideii de libertate politică, cea dintîiu campanie ostășească în războiul de neatîrnare. Avocatul Avram Iancu a pledat cu sabia în mînă cauza românismului. Prefectul de lănceri întors între Moșii lui s'a dovedit un strălucit șef militar. Ca împînși de o chemare magică, i-au roit împrejur ciubarării și ciobanii din văile Crișului și ale Arieșului. S'au aprins facuri pe culmi, a început să sune tulnicul de brad, s'au pornit carele Iancului de care plînge și azi poezia populară și tunurile de lemn au fost urcate pe virfuri la trecători. Agerul prefect, frumos, drept și încrezător crai al munților, se ivea pretutindeni pe calul lui alb ca un zeu al luptei. Prestigiul lui personal întreținea și cohesiunea și disciplina acestei armate de tîrani. Cele două invazii ungurești în munții Abrudului, sugrumate în sînge sub cutropirea Moșilor, au arătat lumii la ce grad de conștiință cetățenească se ridicaseră iobagii Ardealului și ce bloc de granit erau piepturile lor. Toată vremea Iancu a fost comandantul necontestat, adorat de mulțime. Oastea

lui n'a cunoscut o clipă de infrîngere. Armatele imperiale au fost bătute de rebelii unguri, prințul Windischgraetz a fost alungat de Kessuth peste granița Ungariei, baronul Puchner cu austriacii lui bine înarmați a fugit din fața lui Bem la Rimnicul-Vilcei, cînd în munții Abrudului flamura noastră filfăia triumfătoare. În acest timp de aproape doi ani cînd Avram Iancu a desfășurat o acțiune proprie fără nici un ajutor din partea autorităților militare imperiale copleșite de o frică meschină, eroul de la Fintinele paralel cu mișcarea armată avea și o intensă activitate politică. Cuibul lui de stînci devenise focarul redesteptării naționale românești de pretutindeni. Fle ca îndruma linia de conduită a tîvarășilor săi din comitetul național, sau primea emisarii guvernului dela Dobrița, fie că urmărea planurile Curții dela Olmutz, Iancu concentra atunci destinele neamului în mîinile lui. Subt oerotirea munților neînvinși, la lumina unui foc, tîranul din Vidra și generosul boier muntean Bălcescu urzeau pentru întîia-oriă pe urmele mortului de la Turda visul unirii tuturor. Pînă tîrziu, după venirea Rușilor în țară, și a fost un factor activ al echilibrului politic, chibzuit și desfăcut de prejudecăți, neavînd alt punct fix în cugetarea lui decît soarta integrală a neamului.

După strălucirea orbitoare a venit prăvălirea în prăpastie, cea mai întînecată tragedie care putea s'drobi sufletul erou. Perfidia Vienei a transformat repede un popor biruitor într'un popor mucenic. Absolutismul austriac ca o nouă pecingine s'a așternut deasupra Ardealului... Subt păsarea regimului s'au prăbușit teorii politice și gînduri de regenerare. Frunțașii noștri au luat lumea în cap, sau și-au atrînat spada în cui, așteptînd zile mai bune. Sufletul nedomestic al lui Avram Iancu n'a putut suporta odloasa încercuire. Ca și mai înainte a tresărit cu aceeaș patimă în fața robiei. El care își hrănea avîntul din impulsuri atavice și simțise cu toată carnea lui mîreața dramă, în mînte cu fîgăduințele de ieri și în urechi încă cu strigătul năvalnic al gloatelor de la Mărișel, nu putea privi cu brațele încruciate rușinea și nu și închipuia să trăiască ca un modest cancelist aulic, sau ca pensionar austriac din mila vulturului cu două capete. O nouă revoltă l-a aprins și i-a adus pierzarea. Se știe calvarul lui dela Viena, după ce în cabinetul împăratului a respins decorația: — **Nu ne-am luptat pentru jucării, 1 vrem drepturi, Malestate!** Se cunose loviturile groaznice de mai tîrziu; închisoarea din cetatea dela Alba-Iulia, unde l-au ferecat în lanțuri și l-a pămuit un căpitan austriac pe Craiul-Munților! Ce vifor pus-tiitor trebuie să fi bîntuit în aceste clipe în sufletul Prometeului înlîntuit! Ce umbre fugare se vor fi abătut peste fruntea lui, pe care străluccea cununa de raze a unui popor întreg! Ieșit de după zidu-

rile negre, eroul umilit era pe marginea abisului. Ce putea face el? Drumul lui nu mai avea întoarcere. Să se înarmeze cu scripțe și documente, ca să sustie o plingere străveche stropită cu sînge? Să apere ca avocat la tribunalele nemțești pădurile Moșilor cerșetori? Nu mai era ieșire, Avram Iancu trebuia să cadă, trebuia să dispară din circulație, ca să intre în imperiul legendei și să diriguiască de acolo cu neînduplecata putere a moșilor crezul unui neam...

A urmat deci fatalul sfîrșit de dramă, zguduitor și mistic ca o tragedie shake-speareană. Iancu s'a întors acasă în munții lui robiți iarăși, de astadată rob și el, înfrînt în credință și batjocorit în amorul propriu. O perioadă de singurătate dirză a premers melancoliei, care l-a înfășurat pe veci. În casa dela Vidra, înconjurat de tribunii care l-au mai rămas, subt ochii înlăcrimați ai unui tată tîran, tăcut și reflectînd par'că în privirile duse crîmpeie dintr'o glorie apusă, el s'a închis ca într'o criptă mortuară. Erau zadarnice toate îndemnulurile prietenilor, invitațiile la dieta dela Sibiu, planurile de memorand la împăratul... Iancu era protestarea mută a decepției generale și era prizonierul demnității sale rînite. În această postură l-a surors călătoria împăratului Franz Iosef în Ardeal, vizita tînarului monarh în Țara Moșilor. Toate stăruințele prietenesti de atunci, cu tot mirajul unor avantații politice pe seama a lor săi, nu l-au putut întîneca să apară înaintea domnitorului. Vînta plîpîndului Habsburg s'a deslîșurat într'o atmosferă de amărăciune și doliu. Foștii lănceri, lănceri lipsiți de comandantul lor, se uitau cu sprîncelele încruntate la acest convoi nedorit. În fața casei cu șindriile dela Vidra nu aștepta decît tatăl eroului, întinzînd un pahar cu vin oaspeului, cu un gest liniștit de politeță patriarhală. Avram Iancu pregătise acest gest de muscătoare ironie și se afundase în codru ca un vultur cu aripile zdrobite, aruncînd prietenilor săi sentința lapidară ca un dicton biblic: — **Toate sunt în zadar, un nebul și cu un mincinos nu se pot înțelege...**

De aici înainte o singură dată l-au mai putut urni din pasivitatea lui. În năzuința de a-și crea un acord cu împrejurările, conducătorii politice ardeleni au făcut totul ca să curme protestarea solitarului din munții apuseni, care împrăstia sugestii neplăcute Burgului dela Viena. S'au dus deci la dînsul, l-au acoperit de muștrări, i-au insinuat că confundă binele public cu rosturile lui și cu puterea l-au dus la Sibiu. Iancu tîrit le-a ascultat argumentele, le-a primit programul. Cine știe ce prăvăliri surde se sbînceau în tăcerea lui? O mare bucurie îl însenina pe toți la gîndul că actul de surmîșire a tigrului imblînzit va avea o reală contravaloare politică. O delegație de frunțași l-a dus la principele Schwartzenberg, guvernatorul Ardealului, care i-a strîns mina cu satisfacție și l-a pofțit zîmbitor să șadă: — **Also, was wollen die Rumänen?** Iancu, ca la lumina unui fulger, va fi văzut atunci toată fatalitatea unei istorii milenare. A zîmbit și el prințului și-a răspuns cu ochii rătăciți: — **Serenissime, o academie de drept la Sibiu și-o baie de vapori la Vidra!**

În clipa aceea a inebunit Avram Iancu! Zeci de ani s'a plîmbat mortul viu pe poicenele dintre brazi, peste mormintele unde dormeau lăncerii lui. Desculț, sdrențos; ca un rege Lear rătăcea Craiul Munților, cea mai înfricoșată icoană a dărăpănării unui popor chinuit. Pe la tîrguri sau pe cîte o culme de deal se ivea făptura lui pribeagă. Moșii așteptau la el să-i atingă genunchii ca pe niște moaște și sdrențele lui ca o binecuvîntare. Avram Iancu scotea un fluer de cires și cînta marșul lui: „Astăzi cu bucurie r mîinilor veniți, Pe Iancu în cîmpie cu toți îl însoțiți“!... Tîranii știau cîntecul atît de bine. În cadențele lui bătuseră pe Hatmani și sdrobiseră odinioară letînuța cu chivărele cu cap de mort. Ca un cor din tragediile lui Sofocle încorjurară pe titanul căzut și plîngeau...

Într'o zi l-au găsit mort pe o bancă, cu fața întoarsă spre... a îngropat subt gorunul lui Horia la Țebea, cu o piatră albă la căpătîi, într'o goapă împrejmuită cu zăbrele sîrăce...

Gorunul îl plouă de atunci cu frunze, tîranii îi cîntă în balade la coarnele plugului, iar istoria noastră învață din religia lui...

Gorunii de la Țebea

Lumea in care trăim

„Nu vă opriți lacrimile...”

Cauzele cancerului preocupă pe savanți, dar nu numai pe ei. Această maladie care seceră milioane și milioane de oameni rămâne teribila necunoscută a secolului. Ingrozitoare enigmă a unei suferințe căreia nu i s-a găsit decit parțial leacul.

De unde provine cancerul? Intrebarea obsedează pe oamenii de știință. Ofensiva împotriva teribilei boli n-a ajuns, însă, la punctul clarificării. Deocamdată, se mai apelează, adesea, la ipoteze ce-si asteaptă confirmări. Ipoteze ce indeamnă, firește, la reflecție. Despre una din aceste ipoteze, cu o circulație dincolo de ocean dar și pe continentul nostru, s-a relatat recent.

Citiva medici din Heidelberg, după cum se afirmă într-un articol din publicația „Nurnberg Nachrichten” (R.F.G.) presupun că există un raport direct între stress-ul care apare, ca rezultat al particularităților unei anumite persoane și slăbirea sistemului imunologic ceea ce mărește considerabil sensibilitatea la cancer. Ei au constatat, pe baza unor îndelungate observații la un mare număr de cazuri, că bolnavii de cancer posedă trăsături de caracter specifice. Ba mai mult, „toate cercetările care s-au făcut cu privire la factorii nefiziologici ai apariției cancerului — se arată în articolul amintit — duc la concluzia că există cu siguranță o legătură strinsă între anumite trăsături de caracter ale individului și anumite forme de cancer”.

Cercetătorii nu se sflesc, spre exemplu, să susțină, argumentându-și afirmațiile cu numeroase date statistice, că cel „atacat” de cancer provine, cel mai adesea, din familii în care între membrii acestora nu există nici un fel de afecțiune, în care relațiile dintre cei ce le alcătuiesc sînt reci, pline de suspiciuni și resentimente. În asemenea familii părinții sînt oameni duri, insensibili — sau cel puțin unul dintre ei — stabilesc un regim de reguli aspre care, practic, împiedică copiii să-și manifeste în mod firesc emoțiile — bucuria sau tristetea durerea sau plăcerea.

Și astfel, cu timpul, copiii încep să-și anihileze dorințele și emoțiile iar nemulțumirea, insatisfacțiile sînt îndreptate de regulă asupra propriei lor existențe. Se presupune că stress-ul care apare pe acest fundal provoacă slăbirea sistemului imunologic, mărind, astfel, sensibilitatea la cancer.

Cum funcționează această legătură, prin intermediul cărui mecanism? Deocamdată nu s-a putut elucidă. Ceea ce se poate spune este că rezultatele obținute demonstrează, după cum relatează revista amintită, că următoarele comportamente se leagă adesea de apariția cancerului: înăbușirea unor simfăminte apăsătoare, mai ales deznădejdea și tristețea; eforturile pentru evitarea izbucnirii conflictelor și încercarea de a menține astfel o stare de armonie cu orice preț în familie; neglijaarea propriilor cerințe și dorințe inclusiv grija pentru propria sănătate. Se amintește, de asemenea, că cercetările au stabilit și care sînt acele trăsături specifice de caracter ce

însoțesc diversele forme de cancer. Astfel, de pildă, oamenii care fac cancer la stomac au comportamente tiranice și provin în mod frecvent din medii din care nu aveau voie să circească, nu erau lăsați să-și spună răspicat părerile. Cel ce se îmbolnăvesc de cancer pulmonar sînt înclinați să-și înfrineze dorințele, nemulțumirile sau părerile contrare pentru menținerea unei stări, aparent, de armonie în familie.

Am senzația că multe din aceste păreri merită într-adevăr atenție. Asupra lor putem reflecta, confruntându-le cu propriile noastre observații. Cred că s-ar putea discuta, totuși, despre ceva. Și anume, în legătură cu una din concluziile exprimate de cercetătorii amintiți, aceea că pentru evitarea stress-ului nimeni nu trebuie să fie împiedicat să-și manifeste emoțiile, sentimentele. Cu alte cuvinte: rideți, bucurați-vă, cîntați, țipați, fiți veseli sau triști, plîngeți, nu vă opriți lacrimile. Adică, comportați-vă firesc, logic, normal!

S-ar putea, într-adevăr, ca această recomandare din punct de vedere medical să fie o soluție salvatoare. E cu totul posibil. S-ar putea ca rîzind din orice fleac cu gura pînă la urechi sau lăsînd atunci suferim să curgă în voie lacrimile, toate acestea să aibă un efect tămăduitor.

Mă gîndesc, însă, la altceva. Mă gîndesc la suferințele de milioane de oameni care în țările în curs de dezvoltare suferă cumplit de foamete, de boli, mă gîndesc la victimele somajului din lumea capitalistă. Mă gîndesc la cele peste 15 milioane de copii din multe țări ale Africii, Asiei și Americii Latine care mor anual de foamete și boli. Mă gîndesc la cele 100 de milioane de copii chinuți de subnutriție. Cu ei ce să facem? Să-i lăsăm să plîngă? Să-i lăsăm să țipe în durere și chinuri? Să ne mulțumim oare să le spunem: nu vă opriți lacrimile, copii, și veți fi salvați! Nu veți muri de cancer! Dar vor muri, în continuare, de foamete și de alte boli...

N-ar fi oare mai bine să-i ajutăm în mod radical: să le asigurăm hrana necesară încît să nu mai fie nevoiți să plîngă, să se chinuască? Ar scăpa automat de pericolul apariției stress-ului care provoacă slăbirea sistemului imunologic, și astfel, rezistența la cancer.

Nefericirile oamenilor sînt prea numeroase și ele aparțin nu numai raporturilor din familii fără afecțiune. Nefericirea împovărează prea multe ființe pe această planetă. Multe din ele dispar fără ca vreun medic să ajungă să dea un diagnostic bolilor lor. Sînt boli ale mizeriei, ale suferinței ce însoțesc subdezvoltarea. Soarta acestor oameni nu trebuie nici ea uitată...

Lacrimile pot fi bune ca terapie medicală. Ca și hohotele de ris în doze normale. Dar să nu trecem cu vederea cauzele multiple și esențiale ale stress-ului în lumea contemporană.

AL. PINTEA

Mondo umano?

Neosecte și noi bogăți

În seara zilei de 17 septembrie a.c., din Montevideo — agenția France Presse a transmis o amplă telegramă (41 rînduri!) cu acest semnificativ titlu: „Uruguay — iminenta instalare a sectei Moon provoacă vii reacții”. Dealtfel, referindu-ne, în continuare, la activitățile unor așa-zise secte religioase și încercînd să le demonștrăm mecanismul, vom recurge la citate mai ample din ceea ce scrie despre ele presa occidentală. Vom folosi, deci, surse de la fața locului și implicînd se va vedea că indiferent de orientarea politică sau țara în care apar rîndurile respective, acestea desprind aspecte și concluzii care dezvăluie cu pregnanță lipsa oricărei legături între neosectele respective și ideea de religiozitate. Mai curînd aceasta este un paravan adesea bine folosit sub care se ascund afaceriști veroiși, înși fără scrupule, aventurieri politici cu convingeri și idei ce se apropie frecvent de fascism, fanatism, extremă dreapta ș.a.m.d.

Prin manevre bine concepute, prin campanii în care ei au investit fonduri (pentru ca apoi să le „scoată înzecit și însușit”; dar asta e o altă poveste asupra căreia vom reveni) mînd pur și simplu în numele unor idealuri atît de obscure sau fals generos definite, oameni simpli, împovărați de griji și problemele coplesitoare ale vieții dintr-o serie de state. Dar să dăm cuvîntul citateilor: „Publicațiile uruguayene denunță activitățile sectei Moon în Statele Unite, în Franța, în Anglia, în Chile, în Paraguay și în Brazilia sau ultimele înfruntări dintre partizanii și opozanții sectei au avut o mare repercusiune în Uruguay”. Într-o țară (Uruguay care prigonește serios comuniștii este de așteptat să se denunțe mai puțin anticomunismul feroce al sectei cît mai ales enorma sa putere economică. Fidelii bisericii unificate (? — n.n.) au investit în sectoarele construcțiilor imobiliare și comunicațiilor. Potrivit informațiilor publicate de presa (din Montevideo — n.n.) „secta Moon”, care a depus 51 milioane dolari într-o bancă particulară, are intenția să construiască un hotel de cinci stele, unic în Uruguay. Între altele ea (secta — n.n.) a cumpărat una din principalele tipografii din țară și, de vineri (12 septembrie) editează un cotidian — „Ultimas noticias...” Cotele sale de participare în stații de ra-

dio și publicarea altor organe de informații neliniștesc, totodată, presa uruguayană. Sosirea sectei în Uruguay a fost pregătită de mult de colonelul sud-coreean (!? — n.n.) Bo Hi Park, precizează presa uruguayană, care arată că influența lui pe lângă anume guverne n-ar fi străină de un transfer de arme din Coreea de Sud în Uruguay. Rezultă limpede cam ce se ascunde (din tot ce se știe) în spatele acestei sosiri pe care presa din Montevideo n-a ocolit-o din cauza implicățiilor sale multiple cum ar fi vrutele autorității. Astfel, conchide „France Presse”, „ministru de interne, generalul Yamandu Trinidad, a apreciat că zierele dau acestei afaceri mai multă importanță decît are ea (oare!) în timp ce președintele țării, generalul locotenent în retragere Gregorio Alvarez reamintează tradiția de libertate și de cult în Uruguay”. Or, nu numai presa din Montevideo a denunțat activitățile acestei secte ci și cea din Franța (vom cita cu alt prilej din „Le Nouvel Economiste”), Anglia („Daily Mail”) etc. care au vorbit de complicațiile sociale, economice și politice ale activității sectei și a liderului său, mai curînd un adept al tagmei noilor bogăți decît al religiei.

DUMITRU CONSTANTIN

E toamnă, o toamnă zgribulită cu dimineți ploioase și seri grăbite, vîntul suferă leșeș printr frunzele șifonate, crocante și Lemanul e mai întunecat decît mi-l aminteam și Geneva mai mică, mai tăcută de parcă s-ar fi strîns de frig. Mă îndrept, pe străzi pustii, spre marginea lacului, mă bucur că voi reîntîlni fantastica arhitectură din miezul apei, dar jetul a amuțit, nu mai sare cît 15 etaje în sus, e undeva acolo amuțit, fără aplomb, redus la nivelul monoton al Lemanului.

Mă plimb, atunci, pe largă faleză flancată de hoteluri simandicoase, luminate feeric ca în poveștile fericite, unde zumzetul lumii de-abia se bănuiește, covoarele sînt adînci și moi, lacheii curtenitori, aerul ozonat și condiționat, restaurantele de o faldnică intimitate și unde, înainte de orice, căteii lenevlesc cu o feroce trufie pentru că sînt cei mai scumpi căteii din lume. Nicăieri nu am văzut un respect față de căteii atît de pedant ca la Geneva și nicăieri căteii nu se uită mai nonsalant și drastic la oamenii cumînți și momești, care îndrăznesc să pășească pe lângă marile hoteluri din această urbe de refugiu nostalgic și costisitor.

Căteii miliardarilor veniți la Geneva cu un scop anume sau un scop uitat nu sînt niște căteii bogăți, ci supra-căteii, o rasă aparte dincolo de canin sau de uman, dincolo de reguli sau de obișnuințe, dincolo de viața cea de toate zilele. Căteii sînt purtați la „plimbarea” lor de dimineață sau de după-amiază de funcționari specializați, îmbrăcați în uniformă sau livrea și

plătiți cu ora ca să fie atenți și fânțoși la capătul zgardei unde supra-căteii își poartă șontic-șontic ireparabila melancolie de a fi un produs al celui mai lenevitor mod de viață practicat de un animal cîștit. Supra-căteii urcă în Rolls-uri, Cadillacuri și Lincolnuri, escaladează scări muiate în cafea, se lasă năpădiți de luminile candelabrelor și umpluți cu un număr exact de calorii comandate în casete speciale la sucursalele de „top” din Londra sau New York.

Itinerar între două oceane

Viața de supra-căteii

Am avut sălbăcia metodică de a număra, într-un periplu de mai puțin de doi kilometri, 64 de căteii bogăți înfășurați în paltoane speciale și urmați de o curte de oameni-servitori la ora cînd proprietarii lor își făceau siesta dinco de grilajele colosalelor vile din Cotigny — cartierul miliardarilor. Aici aerul e cur, natura domolită și, aș zice, parcă și toamna e dată cu spray-uri și anesteziată. Aici nu vezi nici urmă de om sărac, de imigrant cu ochii stînși și burta lipită de spînzare, aici nu pătrunde aerul rece al grijilor de fiecare zi și supra-căteii se sînt în elementul lor, într-o atmosferă etans închisă, demnă pentru o rasă superioară ținută în zgardă bătută în pietre profitoare. Pe malul celălalt al lacului unde Geneva trăiește aproape firesc cîndă individual, în cuplu sau în

cohorte, căteii normali, căteii mediodri cu zgarde de piele, mai des de plastic, fără veste, fără cape, fără permanent. În fața fiecărui magazin — un inel larg și nichelat. La inel se „parchează” cîinii stăpînilor care intră pentru cumpărături. Cu o frecvență profund reconfortantă și pentru unii și pentru alții — magazine normale pentru cîinii normali, medicamente, piureuri, oase de plastic, mingi de mușcat, popice de dărimat, scufite de noapte, țarcuri de noapte, biberone de dimineață, precum și cîinii de toate rasele de nylon. În fața vitrinelor care cuprind asemenea exponate se adună, cu o curiozitate niciodată secată, oameni care nu au căteii sau nu vor avea niciodată. Nu se bucură, nu se întristează, privesc facilitățile căteilor simpli, cu curaj, fără resemnare așa cum este firesc să privească amăriți fericirea medie a căteilor. Magazinele pentru supra-căteii nu au vitrine, onorata clientelă are acces selectiv și discret astfel încît oamenii normali de stradă sînt scutiți de invidii ascutite și de amărăciuni care nu a fost la nimie.

În amara asta țirzie și severitate la Geneva am avut norocul să nu fim bîtați de nici un supra-căteii și, cu atît mai puțin, muscă. Probabil dinși nu mai latră de cîteva generații și nu mai năpădăsc pentru că nu au cu ce și nici nu le-ar servi la ceva din moment ce înghit „friptură de curcan pasată amestecată cu trufe și suc de roșii”. Ptui! Viața de supra-căteii!

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Disc-jockey în toamnă

... se trag storurile, se string în colțuri de terasă, ticsite de frunze, scaunele și mesele de papură, cabinele plajii sînt celulele unui fagure mort, ușa unui vestiar e bătută de vînt și se desprinde din balamale, într-un leagăn, pe nisipul umezit de valurile retrase după turbarea mării, o femeie își așază fetița și o lasă să se miște odată cu vîntul, nu e nimeni, pînă departe, decît această fetiță legănîndu-se, și la orizont, un vapor mișcîndu-se, pe cer un avion supersonic lasă o imensă diră albă, încît ridicînd privirea într-acolo crezi că seninul albastru e însăși marea, la magazinele foto nu mai există peliculă dar de la artizanat, o țărăncă tinăra iese avînd la subțioară o carpetă multicoloră cu care trece printr cofetării și parfumerii lăcătuite, pe pereții exteriori ai marilor hoteluri ațesele solistilor de muzică ușoară sînt jupuite pe jumătate și mai oferă cite un ochi de celebritate, cite o silabă dintr-un nume melodios, cite o cifră din ceea ce era orarul unei disco-tece, la cofetării nu mai e frîșcă pentru un capuccino, nici Campari, grătarul e însă aprins bine pentru ultimele frigărui cu felloare de roșii și ardei prînte bucățile de carne friptă, două fetițe olandeze rup cu poftă din zgîrciuri și se șterg cu prosopul pușat de pe umerii mamei care seamănă cu Candice Bergen a mea, lacul nu mai închiriaza biciclete, barul Rainbow anunță și, el zăndul său, librăria și-a epuizat stocul de „Tehnologia activității în restaurant și bar”, une charmente vieilles dame întrebă combien coûte o ilustrată și eu îi răspund: „un leu cinquantă”, elle sourit: „un leu c’este un lion”, chichicarele sînt încă populăte, cu cite o fată pe genunchii unui băiat, cu desene ciudate pe ultimul vagonet: „descoperiți enigma”, prin citeva hohuri nemții joacă, seara, canastră, în murmur, cu pahare înalte de bere lingă ei, la polliconica balneară maseuri orbi întind minunat mușchii reumaticilor „și zău, că nu e scump”, în restaurante se strînge discret vesela și se fac inventare, în timp ce chelnerii și chelnerițe își asteaptă clienții stînd de vorbă la mese strălucitoare sub lampadare, piscinele interioare clipecesc timide și zgribulite, de pe terasa acestui Belvedere blocurile de beton ale digului par focle încremenite ale unui apus de soare nonfigurativ, faleză de piatră, cu băncile goale — doar un bătrînel scandinav își pune capul pe șalul alb al unei distinse bătrînci scandinave — are severitatea poruncii de a nu-ți face chip cioplit, portretistul locului lucrează de 3 ore la desenul unei femei inexpressive care trage cu ochiul la planșă și nimeni nu se așază lingă el să-i urmărească creionul, de nicăieri nu se aude muzică, bate doar vîntul, fiecare val sec retează melancolie, la orizont și sub fiecare pas miera lucrurilor se confundă cu spuma zilelor, și se strînge sufletul după vara dusă și doar faptul că nimeni nu știe ce este frumusețea nu ne îngăduie să simțim cum trupul ni se bucură, acum, de mișgierile unui crud și enigmatic maseur orb.

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

După „Bunte Illustrierte” — Elveția

KAREL CAPEK:

Timpuri moderne

Progresul civilizației

Se impușcă din ce în ce mai eficient, dar aceasta nu se poate numi război.

Inexistența războiului

Dovada cea mai bună că nu vrem război: luptăm fără a-l declara.

Comunicat

La locul conflictului au fost trimise două noi divizii de tancuri și avioane. Inamicul a suferit pierderi grele. Pacea continuă!

Pace

Nu vrem război de aceea ne mulțumim și cu expedițiile de pedepsire a celor mai slabi.

Protest

În loc să primească propunerile noastre de pace, dușmanul barbar îi lasă pe piloții noștri să-i ucidă femele și copiii.

Lupul

L-am devorat. Iată dovada că morala superioară iese întotdeauna victorioasă.

Comunicat

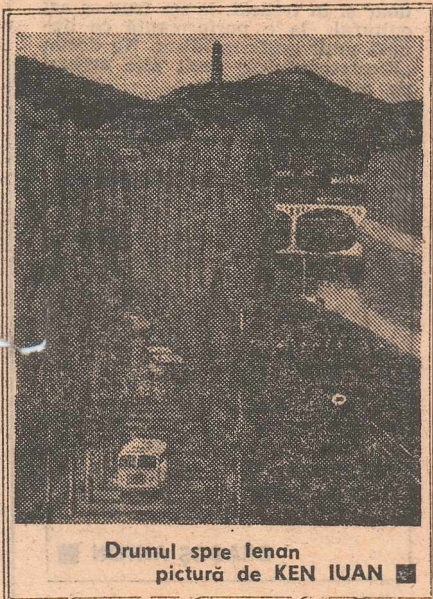
Aviația noastră a bombardat cu deosebit succes forțele inamicului. Atacul s-a soldat cu uciderea unui soldat, a șaptezeci de femei și a o sută de copii...

Lupul și capra

Ca să cădem de acord asupra problemelor de natură economică. Eu renunț să-ți măninc iarba iar tu, drept mulțumire, îmi oferi carnea ta.

Comunicat

Dușmanul a deschis foc concentrat asupra avioanelor noastre care îi bombardau pașnic orașele.

Drumul spre Ienau
pictură de KEN IUAN

Act de bunăvoință

Sintem de acord ca incidentul să fie adus în fața unei conferințe internaționale, cu condiția ca dreptatea să fie de partea noastră.

Doi tigri în junglă

Ne-am întâlnit pentru a milita în favoarea păcii; de acum vom vîna împreună!

Hoțul

M-a atacat în timp ce-i sustrăgeam portofelul pentru a i-l păstra.

În românește de NICOLAE NICOARĂ

Lumea se amuză

După „Krokodil” - U.R.S.S.

Pier Paolo Pasolini

Pier Paolo Pasolini (1922-1975) este socotit unul din cei mai însemnați scriitori italieni contemporani. După un debut cu versuri dialectale și producții nesemnificative, Pasolini s-a impus cu romanul *Ragazzi di vita* (Băieți de viață), urmat de capodopera sa, *Una vita violenta* (O viață zbuciumată). Tematic și ideologic, Pasolini este un neorealism însă fondul literaturii sale este acela al unui mare și rafinat stilist. Pasolini a lăsat, de asemenea, trei volume de versuri: *Cenusa lui Gramsci*, *Creștința timpului meu*, *Poezie în formă detrandafir*.

Un fiu nenăscut

În spatele aceluși candid pește Tibru
sfârșit de catolici spre a nu-i dezminți pe fasciști
Între mizgălituri, coloane, false fragmente, ruine calpe,
un grup de femei își aștepta clienții la soare.
Între ele era acolo Franca, o fată din Viterbo,
copilă, deja mamă, tu cea mai sprintenă:
alergă la portiera mașinii mele, strigînd,
atît de sigură încît nu puteai s-o dezamăgești;
urcă, se așeză, veselă precum un băiat,
și mă conduse înspre Cassia: trecurăm de-o răscruce,
alergarăm pe un drum lăsat în pacea soarelui
printre case mici și case mitite
și-ajunserăm și la ogeacul ei: era o pajistă
sub un deal presărat cu mușchi și cu gropi.
O gloabă cafenie păștea pe iarba udă,
o mașină goală, parcată printre bozii,
și nu departe, ici-colo, zgomote vesele izbucneau.
Era plin de perechi împrejur, băietani și săraci.

În zilele acelea, viața mea, munca mea erau pline,
nici un dezechilibru, nici o teamă nu mă amenința:
merseam înainte ani la rînd, întîi prin mulțumire fizică -
blîndețe, sănătate și entuziasm din naștere primite,
apoi dus de lumina cugetării, deși încă șovăitor,
- iubire, putere de-a cunoaște ce-am dobîndit trăind.
Și totuși, prim și unic fiu nenăscut, nu regret
că tu n-ai să fii niciodată aici, pe această lume.

12 iunie 1962

Ne vedem pe ecran, și iată
orașul, într-una din bițele-i ore goale,
terifiantă ca orice golicione.
Pămînt incendiat al cărui incendiu
stins astă-seară sau de milenii
e-un cerc nesfîrșit de incandescente ruini,
cărumbi și oase străluminînd de alb, structuri
umflate de apă și arse-apoi de
noul soare. Radioasa Appie
mișunată de mii de insecte
- oamenii prezentului - neorealiste
obsesii ale Cronicilor în vulgară.
Pe urmă apare Testaccio, în această lumină
de miere proiectată asupra pămîntului
de dincolo de mormint. Poate că a și explodat,
Bomba, în afara conștiinței mele.
Chiar așa și este, negresit. Iar sfîrșitul
Lumii a avut loc: ceva ea o
mușenie scufundîndu-se în contralumina amurgului.
Umbra, care lucrează în acest ev.
Ah, sfînt secol al douăzecilea, fînt al cugetului
pentru care Apocalipsa e-o veche-întîmplare.
Pontormo cu un operator
pedant, a așezat fațade
de case șofranii, să resoarbă
lumina asta sfîrșicioasă și moale,
care preface aerul galben în cafeniu
împulberat de aur deasupra lumii citadine...
și-asemeni plantelor fără rădăcină, case și oameni,
săvîrșesc doar mute ceremonii de lumină
și umbră, în mișcare: fiindcă
în mișcare e moartea lor.
Umblă, parcă fără coloană sonoră,
automobile și camioane, pe sub arcuri,
pe-asfalt, înspre uzina de gaz,
în ceasul, aurifer, al Hiroșimei,
după două' de ani, tot mai adînc pătrund
într-aceia moarte gesticulîndă: și eu
întîrziat întru moarte, în avans
asupra adevăratei vieți, beau coșmarul
luminii ca pe un vin orbitor.
Popor fără nădejde! Apocalipsul
izbucnit în afar' de conștiințe,
în limba Italiei manieristilor
a nimicit totul: priviți-i - umbre
doldora de-aur în aurul agoniei.

În românește de DAN CIACHIR

După bătălia de la Clontarf, în care dușmanul norvegian a cunoscut rușinea înfrîngerii, Marele Rege îi vorbi astfel poetului:

- Faptele cele mai strălucite își pierd slava lor dacă nu sînt turnate în bronzul cuvintelor. Vreau să-mi proslăvești victoria și să-mi aduci laude. Eu voi fi Enea; tu vei fi Vergiliu. Te simți în stare să înfăptuiești această operă care ne va face pe amîndoi nemuritori?

- Da, Rege al meu, spuse poetul. Eu sînt marele Ollan. M-am strădui 12 ani ca să studiez arta metrică. Știu pe dinafară cele 300 de fabule pe care se bazează adevărata poezie. Ciclurile de balade din Ulster și Munster sînt în corzile harpei mele. Regulile îmi dau voie să folosesc metaforele cele mai subtile și cuvintele cele mai vechi. Cunosc tainele scriiturii secrete care îngăduie artei noastre să scape indiscrețelor cercetări ale mulțimii. Pot cînta iubirile, zborul păsărilor, călătoriile, războaiele. Cunosc ascendențele mitologice ale tuturor caselor regale din Irlanda. Cunosc virtuțile buruienilor de leac, astrologia justițiară, matematicile și dreptul canonic. La întrecerile barzilor mi-am învins rivalii. M-am exersat în satiră, care provoacă boli de piele și chiar lepra. Știu să minui sabia, cum am dovedit-o luptînd pentru tine. Numai un singur lucru nu știu să-l fac: cum să-ți mulțumesc pe deplin darului pe care Tu mi-l faci.

Regele, pe care îl oboseau repede discursurile prea lungi rostite de alții, răspunde cu ușurare.

- Știu prea bine toate astea. Mi s-a spus că privighetora a și început să cînte în Anglia. Cînd se vor trece florile și zăpezile, cînd privighetora va reveni de pe meleagurile Sudului, îți vei recita poemul în cinstea mea în fața curții și a Colegiului poezilor. Îți dau rîgaz un an întreg. Vei cizela fiecare silabă și fiecare cuvînt. Răsolata, o știu nu va fi nedemnă de regestile-mi obiceiuri, nici de strălucita-ți inspirație.

- O, Rege, cea mai mare răsplată e să privesc chipul tău, spuse poetul, care era și un curtean.

Făcu apoi cîteva plecăciuni și plecă, schițînd deja cîteva strofe.

Răgazul expirat, și care numără epidemii și revolte, poetul își prezentă panegiricul. Îl declamă cu o sigură incertitudine; fără măcar o privire la manuscris. Regele puncta recitarea cu mișcări aprobatoare din cap. Toți îi imitau gestul, chiar și cei care, îngîmădiți la uși, nu puteau auzi nici un cuvînt. Cînd poetul tăcu, vorbi Regele.

- Opera ta merită sufragiul meu. E o nouă victorie. Ai dat fiecărui cuvînt sensul lui adevărat și fiecărui substantiv epitetul pe care i l-au dat primii poeți. Nu există în întregul poem o singură imagine pe care să n-o fi folosit clasicii. Războiul e o frumoasă țesătură de oameni și singele apă a spaiei. Marea își are zeul ei și norii prezic viitorul. Ai minuit cu dibăcie rima, aliterația, aso-

nanța, numerele, artificiile cele mai fine ale retoricei, savanta alternanță a metricii. Dacă toată literatura Irlandei s-ar fi pierdut - „omen absit” - ar fi putut fi reconstituită, fără a se pierde nimic, cu odată la clasică. Treizeci de scribi o vor transcrie de douăsprezece ori.

După o tăcere relău.

- Toate acestea sînt foarte bune și cu toate acestea nu s-a înfăptuit nimic. În vinele noastre singele nu bate mai iute. Miinile noastre nu au încercat să înhațe arcul. Nimeni nu a scos un strigăt de război, nimeni nu a pornit să-l înfrunte pe vikingi. După un răgaz de un an vom aplauda un alt poem, în cinstea mea, poete. Ca dovadă a mulțumirii noastre, primește această oglindă care e din argint.

JORGE LUIS BORGES

Oglindă și mască

- Îți mulțumesc și înțeleg, a spus poetul.

Stelele cerului și-au reluat drumul lor luminos. Privighetorile cîntau din nou în pădurile saxone și poetul se întoarse cu manuscrisul său, mai puțin lung decît precedentul. El nu-l mai recita din memorie; îl citi cu o vizibilitate lipsă de siguranță, omise unele pasaje, ca și cum el însuși nu le-ar fi înțeles pe deplin sau ca și cum nu ar fi vrut să le pingărească. Textul era straniu. Nu era descrierea unei bătălii, ci însăși bătălia. În dezordine ei războinică se agita însuși Dumnezeu cel care e Trei în Unul, divinitățile păgine ale Irlandei și cei care aveau să se războiască cu veacuri mai tîrziu, la începutul Marelui Eddo. Forma nu era mai puțin surprinzătoare. Un substantiv la singular era subiectul unui verb la plural. Prepozițiile scăpau normelor obișnuite. Asprimea alterna cu blîndețea. Metaforele erau arbitrare sau păreau a fi astfel.

Regele schimbă cîteva cuvînte cu oamenii de litere care îl înconjurau și vorbi astfel:

- Despre primul tău poem, am spus, cu perfectă îndreptățire, că era o sumă a tot ce fusese compus pînă atunci în Irlanda. Acesta de acum depășește tot ce l-a precedat și, în același timp, îl anulează. El uimește, el minunează, el încîntă. El nu-i făcut pentru neștiutori, ci pentru docti, pentru cei puțini. O lădiță de fildeș va păstra unicul exemplar. Din pana care a dat o asemenea operă, atît de neprețuită, putem aștepta o operă și mai sublimă.

El adăugă surîzînd:
- Sintem personaje unei fabule și să nu uităm că în fabule numărul trei e cel care face legea.

Poetul îndrăzni să murmure:
- Cele trei daruri ale magicienilor, triadele și indestructibila Trinitate. Regele relău.

- Ca dovadă a satisfacției noastre, primește această mască din aur.

- Îți mulțumesc, și am înțeles, spuse poetul!

Trecu un an. La ziua stabilită, străjile palatului observară că poetul nu-si aducea manuscrisul. Uimit, Regele îl privi; părea un altul. Ceva, care nu era timpul, îl marcaseră și-i transformaseră trăsăturile. Ochiul lui păreau să privească foarte departe sau deveniseră orbi. Poetul îl ruga, dacă are bunătațe, să-i acorde o convorbire de-o singură clipă. Curtenii părăsiră încăperea.

- N-ai compus oda? întrebă Regele.
- Da, spuse trist poetul. Cerul a vrut ca Hristos, Domnul nostru, să mă împiedice s-o fac.

- Poți s-o reciti?
- Nu îndrăznesc!

- Îți dau curajul că nu vei păți nimic, declară Regele. Poetul recita oda. Ea consistea dintr-un singur cuvînt. Fără a risca s-o declame cu voce tare, poetul și Regele său o murmurară ca și cum ar fi fost vorba de o tainică rugăciune ori de un blestem. Regele nu era nici mai uimit, nici mai surprins decît poetul. Amîndoi se priveau, foarte palizi.

- În vremea tinereții mele, spuse Regele, am navigat spre Ponant. Într-o insulă am văzut iepuri de argint ce ucid deau mistreți de aur. Într-o alta ne-am hrănit numai cu parfumul poamelor vrăjite. Într-o alta am văzut ziduri de foc. În cea mai îndepărtată dintre toate un fluviu trecînd pe sub nori traversa cerul și apele sale erau străbătute de pești și corăbii. Acestea sînt lucruri uimitoare, dar nu pot fi comparate cu poemul tău, orice ar conține el. Ce vrăjitoare te-a inspirat?

- În zori, spuse poetul, m-am trezit rostînd cuvînte pe care la început nu le-am înțeles. Aceste cuvînte sînt poemul. Am avut impresia de-a fi comis un păcat, cel pe care poate că Spiritul nu-l iartă!

- Cel pe care acum sintem doi care l-am înfăptuit, murmură Regele. Cel de-a fi cunoscut Frumusețea, favoare interzisă oamenilor. Acum nu ne mai rămîne decît să murim. Ți-am dat o oglindă de argint și o mască de aur; iată acum cel de-al treilea dar al meu, care va fi și ultimul.

Îi puse un jungher în mîna dreaptă. În ceea ce-l privește pe poet știm că s-a omorît la ieșirea din palat; despre Rege știm că astăzi e un cerșetor străbătînd drumurile acelei Irlande care a fost regatul său și că el, niciodată, nu a mai recitat poemul.

În românește de ION TĂTARU

Clasament: Categorie specială, 12 la sută remiză: „Capșa”, „Rapsodia” (10); „Lido” (9,66); „Athénée Palace” (8,83); „Ambasador”, „Budapesta” (8,66); „Carul cu bere” (8,56); „Dorobanți” (8,33); „Havana” (8,00); „Cișmigiu” (7,33); „Dunărea” (7,16); „Hanul lui Manuc” (7,00).
Categorie specială, 10 la sută remiză: „Union” (8,00); „Troadero” (7,91); „Orizont” (7,85); „Doina” (7,71); „Miorița” (7,00); „Aluniș” (6,33); „Pescarul” (5,00); „Monte Carlo” (4,66).
Categorie I, fără remiză: „Bumbesti” (7,46); „Berceni”, „Cambrinus”, „La Peștera” (7,00); „Triumf” (6,66); „Mercur” (6,16); „Crama Miorița” (6,00); „Izvorul Rece” (5,42); „Brotăcel” (5,28).

Crama „Miorița”

Restaurantul „Crama Miorița”, șef de unitate **Georgeta Rașcu**. Bucătar șef, **Ion Tudorică**; telefon 15 19 33; adresa: Bulevardul Republicii 76; categoria I, fără remiză. Face parte din I.A.P.L., sectorul 2.

— Constatări: Unitatea este bine aprovizionată. În ziua anchetei, 17 septembrie, au loc două mese organizate cu ocazia unor nunți. Deși nu s-au anunțat din timp, mesenii au găsit localul pregătit. Din casetofoane japoneze se aud „D-alea d-ale noastre”. Încercăm să luăm o gustare și să bem o apă minerală. Nu reușim, deși se găsesc din amândouă. Unitatea încearcă să-și lichideze stocul de bitterlemon, o băutură indigenă, care se pare că n-are căutare la o cramă. Localul poartă firma de crama dar nimic nu-l îndreptățește la asta. Dorim o listă. Ospătarul Florin Motiu ne invită pe un ton tăios și enervat să căutăm pe la mese. N-o facem dindu-ne seama să n-avem nici o șansă. La bucătărie se pregătesc pui fripiți pentru cei care au venit de la Oficiul stării civile. Garniturile cîntăresc aproape jumătate din cât ar trebui. Ospătărița Cătălina Rotaru scapă pe jos o jumătate de pui. Suflă pe el, îl șterge puțin cu mâna și îl pune la loc. E veselă și multumită. Bufetiera Dorina Constantin nu cunoaște încă gramajul unei garnituri și nici al unei salate. Ele se fac după ochi. Dealtfel bufetiera nu știe nici ce are în bufet. Încearcă să ne convingă că toate produsele au venit în ultimul sfert de oră, iar cineva i le-a strecurat în bufet. Știe însă că din cutiile de scotci n-a vindut nici una de mai multe luni. Cine să mănince scotci chinezești la o crama și ce caută ele acolo, mai ales că nimeni nu știe să le prepare? Localul este murdar și înghesuit. Cîțiva clienți ar fi trebuit să fie în „pătururile” lor. Nu toți ospătarii întocmesc note de plată. Șefa de unitate pare a fi depășită de evenimente. E nouă în funcție, iar personalul e vechi și probabil s-a obișnuit cu niște „drepturi”. Clienții, obosiți de lupta surdă și fără șanse de izbîndă cu cei din alimentația publică, se mulțumesc cu puțin. Atît primesc.

— Note: calitatea meniului 5 (bucătărie 7, bufet 3); comportarea și corectitudinea personalului 5; eficiența economică și socială 6; ambianța 4; controlul oamenilor muncii 7; nota consumatorilor 6; Incognito 2; Media: 5,00. Pentru încurajarea noii responsabile un punct în plus. Media definitivă: 6.

Observațiile bucatarului: Dintr-o listă veche de câteva zile se poate observa că există preocupare pentru mîncărurile găsite, dar odată cu plecarea bucatarului practic aici nu se mai poate mîncă nimic. Este un local care prin specific și prin poziție ar trebui să caute să se individualizeze într-un fel. Iși spune crama, dar nu este. Două ciorbe și trei mîncăruri bune, pe care cli-

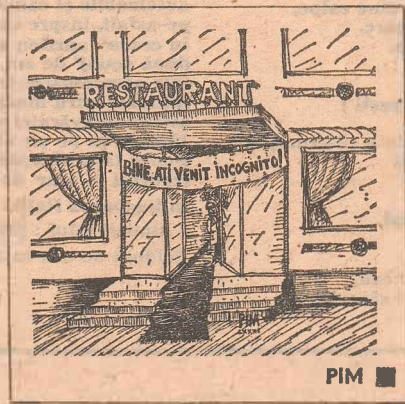
entul știe că le poate găsi la orice oră aici și care ar constitui specialitatea localului s-ar vinde mult mai bine decît cele de acum, care n-au nici sare, nici piper, cum se spune și care sînt făcute să satisfacă cerințele unui sortiment minimal.

Sesizările echipei! Se întîlnesc peste tot liste prăfuite cu sortimentul minimal și de care nimeni nu ține seama pentru că sînt formale și au un caracter de indicație generală. Credem că este nimerit să se renunțe la acest sortiment minimal și să se impună fiecărui local să se individualizeze. Două-trei specialități, care să fie într-adevăr ale casei, ar fi mult mai indicate. De la caz la caz, de la sezon la sezon, un fluturaș ar anunța cite un preparat nou, gen surpriză. Clienții, cînd se îndreaptă spre „Crama Miorița”, să știe că acolo găsesc, de exemplu, ciorlan de porc cu fasole și chifteluțe cu mărșar și că sînt mai bune decît în altă parte. În lume sînt mari restaurante, cu un renume bine stabilit care-și schimbă lista meniului odată la doi-trei ani. Nu în fiecare zi ca acesta. O asemenea optică credem că ar fi în interesul tuturor.

La ancheta din acest număr au participat: inspector **Mihail Mihăilescu** și **Constantin Sandu**, maestrul ar tei culinare, presedintele Asociației bucătarilor și cofetarilor.

OPREA GEORGESCU

Rubrică realizată cu ajutorul Inspectoratului comercial de stat și al Asociației bucătarilor și cofetarilor.

Închiriez ospătar

Restaurantul „Miorița”, din plin centrul Capitalei. Este duminică, puțin după ora cinci, după-amiază. La mesele din sala principală locurile sînt ocupate. Lumea mîncă și bea bere. Grădina cu cele patru mese ale ei este de asemeni ocupată. La subsol nuntă într-o sală, alături de ea o altă sală, goală. Îmi manifest dorința de a servi cîna în această sală liberă și mult mai

liniștită. Peste umăr și, în mare grabă o ospătăriță purtînd pe brațe două platouri mari cu „bunătăți” pentru nuntași îmi liniștește entuziasmul repede: „Acolo nu se servește. De ce? Pentru că nu sînt ospătari”. Totuși, în sala cu pricina o masă este ocupată. Oare de cine? Și cine i-o fi servind? Renunț, cu sufletul îndoit și sfîșiat de întrebări (ale căror răspunsuri ar trebui să se vadă și să se simtă în fapt) și urc din nou în sala principală. Mă așez umil la o masă de teamă să nu supăr vreun chelner. De-abia respir să nu cumva să nu se oțărească vreunul la mine. „Ce aveți de mîncare?” Întreb într-un tirziu. Răspunsul nu a venit nici pînă astăzi. Am înțeles motivul nebagării mele în seamă. O masă bogată de nuntași este mult mai importantă pentru ospătari decît un cotlet. De la o nuntă ies o sută-două de căciulă pe cînd de la un cotlet... cinci lei amăriți și asta dacă ospătarii reușesc ca în clipa adunării să se incurce în pirdalnicele cifre. „O bere” zic. „S-a terminat” zice ospătărița Cătălina Rotaru. „Nu se poate, zic, toate mesele sînt pline de halbe cu bere”. „S-a terminat butoiul”. În clipa aceea pe lingă mine trece un bărbat cu două halbe pline ochi. „Dinsul cum a găsit bere?” zic. „Domle n-ati auzit că s-a terminat butoiul? Nu mai avem decît bere la sticlă, dar numai pentru acasă”. Preiau inițiativa și descopăr o chelneriță care pune berea din sticlă în halbe servindu-i pe cel din grădina. „Vreau și eu o sticlă” zic. „Nu se poate” îmi spune Elena Popa. „Păi văd că acolo s-a putut” spun arătînd spre masa din grădina. „Nu mai dau, uite șefu’ aici, mă vede și îmi face scandal”. Șeful însă e mai conciliant. „Dă-le și lor și să terminăm odată” spune dinsul, arătîndu-ne și nouă un semn din mila mării lui. În fine, după o jumătate de oră de căutări, tatonări, însinuari, tamierii, perieri, invocări și implorări ajung să beau o sticlă de bere specială la halbă. M-a costat 5 lei, mă rog ea costă ceva mai puțin, dar pot să mai zic ceva după ce mi-a dat-o cu atîta bunăvoință? Un lucru n-am înțeles: de ce mesenii plăteau halbele cu bere cu 6,50 lei. Doar pentru că ospătarii pretindeau că e Casino? Pentru că în fond și la urma urmei pretinsa bere de butoi Casino nu era decît bere specială la sticlă pusă în halbe. Interesantă manevră. Oare de cînd se practică ea la restaurantul „Miorița”?

În loc de incheiere, să spunem că există la „Miorița” cîteva afișe pe care stă scris următorul afiș: „NU RĂSPUNDEM DE OBIECTELE UITATE”. Le înțelegem. Dar nu înțelegem cine răspunde de esențiala calitate a ospătarului care aici, ea și în alte locuri, este uitată cu îndirjire: Corectitudinea. Pînă la găsirea ei, Incognito oferă restaurantului „Miorița” nota 2. În fond de la un restaurant ce poartă un nume atît de frumos avem dreptul să pretindem mai mult.

INCOGNITO

DISC

Studioul 8 Stereo din clădirea Radiodifuziunii. Sintem în legătură directă cu sala Ateneului Român. Acolo, în așteptarea deschiderii concertului se acordează pianul. Iar noi ne manifestăm dorința de a înregistra toate amănunțele legate de activitatea neobișnuită din acest studiu. De ce neobișnuită, aflăm de la șefa secției muzical-literară a „Electrecordului”. Daniela Caraman-Fotea: „Ne aflăm în acest studio pentru a duce la capăt o acțiune în premieră la „Electrecord”: Editarea discurilor cuprinzînd concertele susținute în fiecare zi a celei de-a IX-a ediții a Festivalului internațional George Enescu. Ceea ce vom imprima aici, în această seară, va deveni disc în cursul nopții și se va afla în miinile iubitorilor de muzică miine după-amiază. În acest scop s-a constituit un comandament sub conducerea directă a lui Grigore Petreanu, directorul „Electrecordului”, format din redactorii Adriana Dan și Ștefan Bonea, lingă care veghează specialiștii electro-acusticieni Marian Traian și Lucretia Marian”. Este ora 20,4 și magnetofonul este pus în funcțiune pentru a se înregistra Concertul în Si bemol major K.V. 595 de Mozart. La pian, Li Mincean din R. P. Chineză. Pentru fața a doua a discului se înregistrează suita a II-a a baletului Daphnis și Chloe de Ravel. La ora 23 benzile sînt luate de Adriana Dan și împreună cu Daniela Caraman-Fotea ne îndreptăm spre Fabrica „Electrecord”, aflată pe platforma Militari, pe strada Emil Botnarș. Aici are loc transpunerea de pe bandă pe folia de plastic, executarea matriței și în fine presajul discului. Se ascultă, apoi se ambalează. Coperta este executată de graficiana Denisa Masek, Erich Schäfer și Remus Stoica, cei doi care în această noapte și în următoarele vor scoate 200 de discuri pentru fiecare concert, asta în timp ce producția curentă este în curs, se pot mindri cu efortul pe care îl fac. Ei sînt coautorii, alături de ceilalți, pe care i-am amintit, fie doar și în treacăt, la un frumos act cultural, la o performanță ce denotă mult profesionalism. Nu dorim „Electrecordului” decît alte acțiuni pe măsura acestora.

GEORGE CUȘNARENCO

CARICATURA SAPTAMINII

DRAGOȘ ANTON

„Să nu amestecăm atribuțiile”

MIHAI M., șofer profesionist, în vîrstă de 24 de ani, „răsese” 3 litri de vin în compania celor doi delegați care îl insoteau, în cursa ce-i drept legală, de la Zalău spre București. Trăsese la „Izvorul rece” lingă Sinaia, cu intenția de a înnopta aci, urmînd ca a doua zi să-și continue cursa spre Capitală. Tocmai cînd MIHAI trecea în revistă avantajele vieții de pilot de mare distanță, respirînd aerul proaspăt și răcoros de munte, cine credeti că apare dinspre Brașov? Unul din bunii prieteni ai lui MIHAI, șofer profesionist și el la I.T.A. Cluj. „Te cazez eu, VASILE, am pile aici”. În citeva minute noul venit era în posesia cheii de la cameră. „Pentru că te-am cazat cred că faci și tu cîinste. VASILE”. „FAC, cum să nu fac”, și cei doi piloți se îndreaptă spre o masă liberă. „MIHAIȚĂ, tu nu prea mergi drept, mă. Parcă ai fi împușcat într-o aripă”. Cred că ai auzit de reziduurile alcoolice. Adică dacă bei teapăn seara, se inverzește la fel de zdravăn fiola dimineata. „Ce reziduri, mă. Eu știu una și bună. Dacă dorm bine citeva ore, indiferent cît am băut, a doua zi sînt, cum se zice, perfect apt de muncă”.

Cei doi prieteni au mai ras încă doi litri de vin, au mai schimbat impresii, si-au mai birfit șefii și apoi au pornit-o ușor, într-o mică plimbare pe jos, pe marginea soselei, spre Sinaia. Ce-ai zice de o plimbare cu ARO-ul meu, merge atît de bine, iar la ora asta sper să n-avem ghinionul să ne întîlnim cu vreun control. Mergem la Predeal ori la Timiș, vedem noi unde, mai întîlnim vreo circumșă deschisă”.

Cei doi s-au întors la „Izvorul rece”, s-au urcat în ARO și au plecat spre Brașov. În momentul cînd nu mai erau decît 10-15 metri pînă la masină, a

apărut și unul dintre delegați. Se plimba în zona locului de parcare. „Ce faci MIHAI, unde pleci? Măi, esti cam pilit și n-ai vrea să avem vreo neplăcere. Du-te mai bine și te culcă”. „La ascultă, tovarășe Protopopescu, să nu amestecăm atribuțiile. Mata răspunzi de marfă și atîta tot. Vezi-ți de hirtile dunitale și nu te băga în probleme de masină și de circulație de care răspund eu. Și cu asta am pus punct. Nu te interesează unde plec acum. E bine?”. Protopopescu a rămas, cum se zice, ca la dentist. Nici nu a apucat să-i răspundă și ARO-ul a demarat spre Sinaia. „Asta își frînge gitul pînă la urmă. Mai bine descăr-cam aparatele din masină. Costă o avere”. Și într-adevăr și-au frînt gitul și el, și VASILE, iar din aparate s-a ales praful. A doua zi pe la 7 dimineata, un cioban a anunțat că în punctul „Valea Clucerului”, într-o prăpastie adîncă, a dat peste un autoturism grav avariât. Scotocindu-se terenul, la o distanță de circa 80 de metri de masină s-au găsit și cadavrele celor doi tineri. ARO-ul mai făcuse două popasuri, unul la Timiș la Cabană și altul la Dimbul Morii, după care au pornit-o spre „Izvorul rece”. Așa cum se întîmplă de obicei în astfel de cazuri, după betie urmează excesul de viteză, derapajul, ruperea paraștelor. O neșansă în plus pentru cei doi a fost că în spatele paraștelor se deschidea hăul prăpastiei adîncă de peste 150 metri.

Un caz care relevă o dată în plus nu numai dezastruoasele consecințe ale somnului rațiunii șoferului, dar și rolul nefast al unui pasager-șofer, care nu a știut, sau nu a putut, să respingă la vreme tentativa unei aventuri care se anunța dinainte ca fiind mai mult decît periculoasă.

VICTOR BEDA

Exigent în vorbe, incorect în fapte

Chiar dacă unui contravenient la regimul folosirii energiei electrice în locuințe nu erau de rea-credință, ci pur și simplu nu observaseră la timp defecțiunile produse la contoare — realitate care s-ar fi putut stabili printr-o verificare atentă și competentă — Ion Smaranda, electrician la I.D.E.B., însărcinat cu verificarea consumului de curent de către abonați, mai întîi tuna și fulgera:

„Aaa! Furați energie, ai?! V-am prins! Ați incurcat-o! Gata. Acte și la tribunal! Fapta e foarte gravă”.

Încerca omul să explice că nu și-a dat seama, că nu se pricepe, că ar trebui să... dar Smaranda, nimic! Amenința cît îl ținea gura cu legea, cu consecințele ce aveau să urmeze, că începea abonatul să tremure de parcă ar fi comis un omor și nu altceva!

Același procedeu folosea Smaranda și în cazurile cînd constata defecțiuni provocate într-adevăr de consumatori rău intenționați. Dar nu pentru că la aceștia ar fi fost cumva îndreptătit să ridice tonul și să amenințe, ci numai așa, pentru a-i impresiona pe cei vinovați.

Urma o scurtă pauză și apoi fraza amefitoare, aproape aceeași pentru fiecare constatare, fie că era vorba de neglijență, de nepriceperea abonatului sau de o defecțiune anume provocată.

— Ei, ce facem, întocmesc acte pentru tribunal? Sau ajungem la înțelegere? Altă scăpare nu există!

Evident, era preferată alternativa „înțelegerii”!

Aceleași cuvinte le-a rostit Ion Smaranda, pe ziua de 1 septembrie a.c., și

față de Elena Anghel, femeie de 69 de ani, din strada Iarba Cîmpului nr 75, la care a găsit contorul defect. A mai făcut o scurtă pauză, pentru a-i da abonatei aflate în culpă posibilitatea să mediteze.

— Cu trei mișoare, poți scăpa de pedeapsă — a mai adăugat el, de data aceasta în șoaptă. Hotărăște-te, pînă controlez la vecini...

Cînd s-a reintors pentru a cunoaște hotărîrea femeii, Smaranda a căzut în plasa propriei demagogii: a fost prins în flagrant de către lucrătorii de miilitie, în timp ce primea cele trei mișoare pretinse pentru a nu întocmi acte.

Lui, însă, i s-au întocmit acte în regulă, pentru luare de mită și este cecetat în stare de arest pentru alte asemenea ilegalități.

Pentru cunoscuții și vecinii lui Ion Smaranda, acum, după absența sa de la domiciliul situat în bulevardul Metalurgiei nr. 35, încep să apară și răspunsurile la o serie de întrebări pe care și le puneau de la o vreme: Cum o fi reușind el, la numai 29 de ani, să-și cumpere și apartament, și masină, și totuși să dispună mereu de sume mari de bani?!

Intr-adevăr, cu ocazia percheziției s-au găsit și 50 000 lei în numerar, despre proveniența cărora n-a putut să dea vreo explicație plauzibilă.

„Descurcâref”, în felul său, tinărul electrician de la I.D.E.B., nimic de zis, dar „scurtcircuitul” incorectitudinii tot n-a fost în măsură să-l evite. Aviz amatorilor!

MIHAI GROZAVU

Cum au jucat tricolorii

CRISTIAN : n-a avut cine știe ce de apărat, dar cînd a avut, s-a arătat prompt și sigur ; nota 8 ;

NEGRILA : sub cota obișnuită ; adesea în urma balonului, a pierdut multe dueluri directe și, surprinzător, a urcat în atac mai rar și fără inspirație ; 7 ;

ȘTEFĂNESCU : calm, exact, viguros, cel mai bun jucător român, cel mai bun de pe teren ; a depozitat precis, a intuit cu inteligență, n-a lăsat adversarilor nici o șansă ; mobil, suplu, cu o tehnică rafinată, a primit aplauze la scenă deschisă ; nota 10 ;

SAMEȘ : și el sigur, suplinind erorile colegilor de la margine, excelent în jocul aerian ; periculos în atac, a expediat câteva „ghiulele” spre poarta lui Meszaros (minutele 25 și 74), la ultima dintre ele Iordănescu găsindu-se foarte aproape de gol ; nota 9 ;

MUNTEANU II : depășit de joc, mai ales în prima repriză ; după pauză, și-a mai revenit, dar n-a fost fundașul pe care-l așteptam ; are, pînă la un punct, scuza de a fi jucat accidentat, fiind lovit de Nyilasi ; în aceste condiții, Munteanu II avînd glezna contuzionată, se impunea, poate, introducerea lui Ungureanu ; 5 ;

STOICA : n-a strălucit, dar a muncit mult și cu folos ; s-a bătut pentru fiecare minge cu mult zel (uneori cu prea mult, a primit chiar în minutul 3 un cartonaș galben), dar n-a izbutit decît rareori să apară și în faza de finalizare ; 7 ;

BELDEANU : a tot „inotat”, dar una e să vrei și alta să poți ; a abuzat de pase laterale, unele pe metru pătrat, n-a mai avut nici ochiul, nici inspirația de altădată ; moale, trebuia înlocuit mai devreme ; 4 ;

ȚICLEANU : a intrat pe postul lui Beldeanu abia în minutul 75, dar a adus o undă de vigoare și prospețime ; din păcate, n-a mai avut cu cine conlucra, Iordănescu fiind, după minutul 60, mai mult figurant ; 7 ;

IORDĂNESCU : a început bine și, în general, a făcut o primă repriză de nota 8 ; l-a ajutat, firește, tehnica sa de excepție, după care, odată cu trecerea timpului l-a lăsat „benzina” și Iordănescu a dispărut din joc, avînd un final penibil ; a resimțit lipsa unui virf cu care să se înțeleagă ; 6 ;

CRÎȘAN : foarte slab, pe alocuri lamentabil ; sprinterul din alte partide „s-a ascuns” după fundașul Toth, fiind cînd cu un pas înaintea balonului, cînd cu un pas în urma lui ; n-a făcut o cursă ca lumea, a executat câteva centrări firave, pradă ușoară pentru Balint și Garaba ; nota 4 ;

CĂMĂTARU : a dezamăgit total ; s-au pus multe (și, iată, nejustificate) speranțe în el (n-a fost folosit contra lui Olympiakos etc.), dar n-a fost la înălțimea lor ; practic, n-a reușit decît o acțiune mai încheată, demarcare și sprint pe dreapta (minutul 30), în rest, a pierdut toate duelurile, câteva din loviturile lui de cap stîrnind iritare în tribune ; tocmai el, cel mai puternic și masiv dintre atacanții noștri, n-a contat în fața porții adverse ; 4 ;

CIMPEANU II : ca și cel pe care l-a înlocuit, Crișan, din minutul 64, nota 4 ; șters, fără vlagă, încercînd totul de unul singur, el n-a fost, nu e și, după opinia noastră, nu va fi o soluție ; de mirare e că, în condițiile unui meci pe teren propriu, clujeanul a fost singurul atacant inclus pe lista rezervelor (alături de Moraru, Ungureanu, Dinu și Țicleanu) ;

BALACI : o primă repriză de așteptare, de tatonare, ne-a prezentat un Balaci ezitant și temător ; după pauză, a căpătat mai mult curaj și a creat o serie de atacuri rapide și derutante ; în orice caz, a asudat mult și a arătat că vrea, dar n-a avut, asta e sigur, aplombul de altădată ; spre final, a animat atacul, dar n-a găsit, din păcate, partenerii căutați ; 8.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Propriile migdale

Iasă gust amar...

Capitala și întreaga țară parcă se goliseră ieri la ora acestui cel mai așteptat joc al ultimilor nouă ani. Din camerele în care tricolorii încercau să se odihnească, în cele câteva ore dinaintea disputei, zgomotul vulcanului de alături nu putea aduce pentru nimeni somn. Din cînd în cînd clopotele loveau gîndurile chemînd echipa națională să cucerească una dintre cele mai dorite victorii de care aveau nevoie ca o hrană sufletească fotbalul nostru. Jocul a fost modest dar culisele sale au avut mult mai multe momente captivante decît. Hai să spunem, parada portarului Meszaros în ultimul minut sau încercarea de marcaj total a lui Sallai asupra lui Iordănescu. În primul rînd declarația președintelui Federației ungare, „diplomatul” fost comentator sportiv. György Szepesi a fost un fel de țîrîna aruncată spre posibili incapabili de a-și reține capul din improșcarea ei, pentru că meciul n-avea să se termine așa cum se anunțase în această dispută a fost de fapt scopul echipei sale, ajutat cu multă sensibilitate și rafinament de brigada austriacă condusă de Linemayr. Nu putem să-i reproșăm nimic serios acesteia dar, amintindu-mi maniera de arbitraj din 14 mai 1972, tot la un decisiv România - Ungaria, și într-un cadru enervant de asemănător chiar și prin cifra căldurii, pot să afirm că austriacul „știe meșerie mare”... Apoi, faptul destul de șocant pentru mulți că reprezentativa maghiară nu a perfectat nici un joc interțări înaintea confruntării cu noi, preferînd fastul turneelor spaniole la care a participat cu o consecvență ce trebuia să dea de gîndit, precum și declarațiile plîngărețe ale antrenorului Meszoly prin care a pregătit rechemarea vechii gărzi de peste hotare, au fost manevre bine ticluite la care fotbalul ungar a mai așezat din cînd în cînd atunci cînd trebuia să scrie. Ceea ce s-a întimplat ieri în multe momente de joc pe care, din păcate, nu am știut să ni le facem aliate, fructificîndu-le și ingenunchind prin faze construite un adversar care mai ales prin maniera în care a cîștigat împotriva noastră la Budapesta trebuia să tremure la București. Mai este la fel de adevărat că ungurilor le-a fost destul de mare frica de noi, poate alarmantă chiar, pînă la pregătitorul nostru joc contra Bulgariei, pe care, vizionîndu-l, au afirmat zîmbind că „vrem să-i păcălim !”

Așa cum era de așteptat echipa maghiară a început bine jocul, așa cum face premeditat de vreo 40 de ani și cîștigînd o încredere după care se jinduiește destul de mult în fotbal. Ne-am strîns greu, construind cu intermitențe, nu mai mari de 2-3 minute în prima repriză. Era revoltător de vizibil din

afara terenului că ne găsim greu prin pase și că foarte puține acțiuni au o coerență de scop și de acțiune capabile să ne aducă decisiv în fața porții adverse. Mijlocașii ieșeau greu din marcajul zonal advers, ajutați prea puțin în situațiile obligatorii ale unui joc acasă de prezența cel puțin amenințătoare pe margini a fundașilor laterali ; iar atacanții, cu sporadice „ieșiri la vedere”, se mulțumeau cu un culcuș păgubitor la umbra și așa destul de panicaților fundași maghiari. Ca o consecință firească, Ștefănescu culegea și preluca „en avant”-urile fundașilor adversi, Sameș mai amenința cu cite un șut dar total lipsă de răutate în mișcare a celorlalți îi dădea prilejul lui Meszaros să aibă cu ce se fâli pe malurile fluviului Tarr, unde joacă la club, pentru că pe malurile Dunării unde și-a apărut naționala, noi am fost aceia care i-am dat prilejul să se remarce.

Nici peisajul reprizei a doua nu a fost prea mult schimbat. Am început parcă mai bine, dar am și fost de mai multe ori uluți în careul advers decît a fost Cămătaru, o singură dată, în prima repriză. Mai mult, în final, cei doi ingeri păzitori ai lui Cristian, Sameș și Ștefănescu, care și-au făcut așa cum trebuia datoria, s-au confruntat cu citeva situații dificile, în care echipa maghiară a fructificat bine spațiile părăsite în apărare de mijlocași sau concesionate neglijent de fundașii laterali. Numai că „vulpoiul” Fazekas simtea că aceste șarje îi consolidază punctul dorit, iar cei doi laterali, Martos și Toth, deși liberi de prea multe ori în joc, aveau parcă frică să riște ceea ce simțeau cîștigat.

Chiar dacă dificultățile pe care le împinam atunci cînd jucăm acasă ne sînt cunoscute de prea mult timp, așa cum am jucat, se desprinde ca o concluzie normală că am făcut destul de puțin în timpul pe care l-am avut la dispoziție din foarte multe puncte de vedere pentru a ne ameliora cît de cît această deficiență. Echipa nu a putut să se impună lăsînd să se întrevadă o pregătire destul de precară la unii tricolori din motive semnalate la timp în aceste coloane. Craiovenii sînt în scădere vizibilă, motivele nu erau necunoscute, iar în astfel de meciuri decisive, ce nu seamănă mai deloc cu ceea ce se joacă în campionatul nostru, echipa trebuie argumentată și printr-un plus de violență și experiență competițională, nu numai prin posibila omogenitate care pâlăste atunci cînd formă de moment este precară. Ecurile nu se vor stinge ușor. Să sperăm că vom ști să învățăm din lejeritatea tratării unui astfel de moment extrem de unic pentru a ne valorifica șansele pe care le mai avem încă.

Însă gustul va rămîne prea mult timp amar, făcîndu-mă să mă gîndesc și dacă nu cumva migdalele ni le-am comandat și pregătite singuri.

CORNEL DINU ■

Victorie la tineret: 2-1

Timișoara, 22 septembrie, prin telefon. Dimineață, cu Mircea Lucescu dinspre Hunedoara spre Timișoara, unde se va desfășura meciul de tineret România - Ungaria. Discutînd 1001 de probleme, fie despre fotbal, fie despre viață, reproduc doar următorul dialog :

— Mircea, cu ce treburi la Timișoara ? De ce îți neapărat să vezi meciul de tineret ? Ești obligat să asisti la el ? Te-a chemat cineva ?

— Merg în calitate de om de fotbal. Mi-ar fi plăcut să fiu obligat să merg la acest meci, dar merg de bunăvoie și nesilit de nimeni. Țin să fiu prezent pentru că s-ar putea să ajut și eu cu ceva, mai ales că lotul cuprinde și 4 hunedoreni — Alexa, Rednic, Klein și Gabor.

— Într-adevăr, ajunși la Stadionul „1 Mai” din Timișoara, primul lucru pe care-l face Lucescu este acela de a-l aborda pe Gabor. Îl ia deoparte și-i tot spune ceva. Aflat lîngă el, Cornel Drăgușin, antrenorul național de tineret, aprobă cu convingere. Ne îndreptăm spre tunelul de intrare în stadion. Tribunele scandează : „Hai România”. Mai sînt citeva minute pînă la fluierul de început.

— Mircea, ce i-ai spus lui Gabor ?

— Gabor are tendința de a ține jocul, de a se complica. Dacă ai spațiu suficient, i-am spus, începi să construiești și lansezi pe stînga, unde vine Rednic. Dacă nu ai

spațiu, dai drumul la joc, pe interior, unde vine Klein.

Ies arbitrii, toți trei din Bulgaria. Se aplaudă frenetic, se scandează „Hai România”. Luăm loc pe banca de rezerve. Se apropie de bancă Dembrowschi, care a lucrat cu portarii și care, în general, l-a ajutat pe Cornel Drăgușin, care a dus greul. Avem lovitura de începere. Cornel Drăgușin : „Ce-am mai pregătit noi lovitura asta de începere ! Dacă totul ar decurge snur, ne-am impune din primul minut !” Aceste vorbe fac ca în cușca băncii de rezerve să se aștearnă o tăcere totală. După fluier, mingea e aruncată spre stînga unde Gabor depășindu-și adversarul mai face un dribling scurt și centrează. Dar oaspeții resping, apoi comit un fault. Iar centrare, iar se respinge și e rîndul lui Rednic să facă fault. Mircea Lucescu îi strigă : „Să nu facem faulturi ! Să nu intrăm în jocul lor ! Ei asta vor, să rupă jocul !” Această observație la numai un minut de joc avea să se confirme de-a lungul celor 90 de minute. Oaspeții au comis 41 de faulturi (fluierate de arbitru) față de 18 ale noastre. Revenînd în atac, se joacă însă puțin cam static. Obținem o lovitură liberă de la 20 de metri. M. Lucescu : „Din poziția asta Gabor trage destul de bine. S-ar putea să...” Și mingea șterge bara din dreapta portarului. Dar oaspeții n-au venit numai

pentru a fragmenta jocul și nici doar ca să se aperse. Atacantul central, nouarul, înalt, bine făcut, cu un bun control la minge, se arată a fi foarte periculos, Bumbescu este mereu depășit cu o fracțiune de secundă, suficientă pentru a se construi un contraatac. Și Mircea Lucescu și Cornel Drăgușin strigă din toate puterile „Bumbescule, atenție la 9 !” „Stai lipit de el !”

Atacăm, atacăm, dar faulturile curg cu nemiluita. Jocul e deosebit de aspru și nota de duritate o dau oaspeții, bătaioși pînă dincolo de limitele regulamentului. Mircea Lucescu a răgușit, Cornel Drăgușin cere să se joace pe dreapta cu Geolgău, Turcu, Vlad și Vlătănescu, Dembrowschi n-are foc pentru țigară, o rupe în bucăți și o trîntește de pămînt, iar, lîngă noi, Pană, Ciobanu și Alexa n-au astimpăr. De la 40 de metri, Costel Solomon sutează năprasnic în bară. Atacantul central al oaspeților schiopătează. Este înlocuit cu nr. 14. C. Drăgușin : „Parcă poți să știi ce este și cu 14 asta ? !” Ce presentiment extraordinar au și antrenorii. Acest 14 se va dovedi mult mai periculos decît 9, contribuția sa la golul oaspeților, inscrip de Melis, în minutul 37, fiind hotărîtoare. Imediat după gol, C. Drăgușin : „Uite, măi frate, ce se întimplă aici !” M. Lucescu : „Gabor joacă tot mai rău”. Într-adevăr, pînă atunci Gabor ratase două ocazii mari cît roata carului și, dintr-un total de 14 pase, greșise 11. Ce să-i faci, statistica e statistică ! C. Drăgușin : „Îl mai răbdăm pînă la pauză”. Deși am primit gol, tribunele scandează și mai fre-

netic „Hai România”. M. Lucescu : „Astea da tribune !”

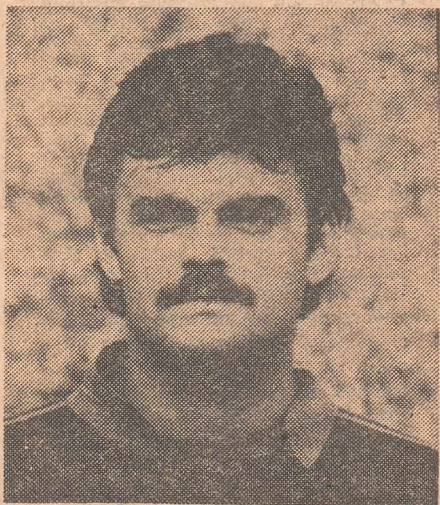
După pauză, la primul atac, Gabor reușește o pasă exactă. Turcu țîșnește, se desprinde de adversar și înscrie pe lîngă portar. Am egalat ! Bravo Turcu, bravo Gabor, dar cu o pasă nu se face primăvară. Gabor e înlocuit cu Ciobanu. Pe partea stîngă, jocul se încheagă din ce în ce mai bine, dar și oaspeții devin mai insistenti, au viteză și forță de pătrundere : seria faulturilor și a intreruperilor de joc continuă. Peste citeva minute, Vlad urcă în atac, face un-doi cu Vlătănescu, este lansat Geolgău care centrează impecabil și, Vlătănescu înscrie golul victoriei. Oaspeții devin extrem de nervoși. Iese Bumbescu, intră Pană. M. Lucescu se agită : „Acum băieți ! Acum ! Pe nervozitatea lor mai putem da un gol !” Se încearcă totul, băieții noștri luptă extraordinar, dar faulturile se tîm la tot și orice atac este oprit din fașă. Pe fondul dominației noastre se fluieră sfîrșitul meciului. C. Drăgușin : „O victorie e o victorie !” ; M. Lucescu : „Cu mai multă viteză și cu o mișcare permanentă, diferența ar fi putut fi și mai mare. Am fost mai buni, dar oaspeții au știut să fragmenteze jocul. Ce-a fost, a fost, să vedem mline ce facem. Eu plec la București. Din clipa asta simt că fierbe singele în mine”.

Tribunele, deși seara coboară peste Bega, continuă să scandeze „Ro-mă-nia, Ro-mă-nia”.

VICTOR NIȚA ■

Punct și de la capăt!

Tristețea de a pierde un punct, atât de important, în meciul echipei României cu Ungaria nu trebuie să ne copleșească într-ait încît să nu vedem **MECANISMUL OBIECTIV** care a dus la acest eșec. Pentru că dacă meciul n-ai obținut de naționala română în Anglia era un semn de biruință, acest 0-0 de pe „23 August”, din ziua de 23 septembrie 1981, este o înfringere. Desigur, am pierdut o luptă, dar n-am pierdut războiul. Calificarea noastră pentru Spania nu e compromisă dar e periclitată. Și, oricum, înfringerea noastră, cu 0-0, trebuie plătită de cei responsabili. Am văzut oameni plîngînd, am văzut oameni căzînd din picioare, am văzut steagurile noastre tricolore înfășurate în melancolie, în fața neputinței echipei noastre pe care n-a deranjat-o nimeni cu nimic, în afară de cei ce trebuiau s-o ajute. Noi, cei din presă am tăcut și i-am lăsat în pace pe antrenorii să-și vadă de treabă. Spectatorii s-au purtat cit au putut de nobil și de generos. Conducerea mișcării sportive a aprobat toate cererile Federației de Fotbal, ea însăși montată de selecționeri și responsabili. Inclusiv cererea nemaivăzută și nemaiauzită ca jucătorii selecționați să se pregătească pentru meciul cu Ungaria, nejuicînd. Părerea mea personală este că această înfringere nu e doar rodul întâmplării, al lipsei de formă a unor jucători, ci a fost determinată de tot felul de măsuri neinspirate, care nu puteau conduce decît la acest rezultat. Dacă nu chiar la unul mai rău. Cine a mai nomenit ca un jucător, Că-

Cristian: un portar sigur

mătaru, care nu joacă o lună de zile fotbal, să fie trimis în teren, total ieșit din forma sportivă, pe care oricărui dintre jucătorii i-o dă în primul rînd angajarea în joc? De doi ani ne pregătim cu un lot și cele mai aberante formule sînt încercate în ultima clipă. Jucăm acasă cu doar doi înaintași, dintre care ambii, Crișan și Cămătaru, au jucat mai mult la adversar decît la noi. Cine i-a dat această idee nenorocită Federației de Fotbal de-a-l arunca în teren pe Beldeanu cînd el nici la Craiova nu mai are o? A trebuit să treacă meciul ca să-și dea seama antrenorii că Țicleanu ar putea intra și el în teren? Dar unde e Dobrin, domnilor antrenori? Nu v-ați dat

Costică Ștefănescu a fost, după toate opiniile, cel mai bun jucător al echipei noastre. El a stopat multe din atacurile adversarilor, demonstrînd o tehnică și o siguranță de virtuoz.

seama, de un milion de mil de ori, că pe teren propriu numai un jucător cu geniul lui Dobrin sau un tinăr într-o zi inspirat ca Giuchici ar putea desface o apărare supraaglomerată? Dar de ce n-au fost convocați jucătorii în mare formă ca Dudu Georgescu, Augustin, Iorgulescu? De ce Dinu joacă „rezervă”? A ajuns băiatul bun care e Negrilă să construiască pentru înaintare? La asta ne-a condus șirul de intruniri, conferințe, simpozioane, turnee care au precedat meciul cu Ungaria? Mă rog frumos, n-am scris noi destul de clar după meciul cu Norvegia că ne trebuie un creier la mijlocul terenului? Iată, vă reamintesc cîteva din acele vorbe!

„În principal echipei noastre i-a lipsit o idee tactică sau chiar dacă a avut o idee tactică, ea nu și-a găsit purtătorul. Coordonatorul de joc, care bănuim că în concepția antrenorilor noștri trebuia să fie Beldeanu, a jucat mediocru, amînînd practic toate șansele de construcție rapidă ale echipei noastre. Regretăm că Ștefan Covaci, Valentin Stănescu și Victor Stănculescu nu s-au străduit să aducă un coordonator pe care nu trebuiau să-l importe, nu trebuiau să-l inventeze, trebuiau doar să-l cheme de la o distanță de nici o sută de kilometri de București. El se numea și se numește Dobrin și, așa cum am scris în numărul trecut al revistei noastre, stă la dispoziția fotbalului românesc”.

„Refuzul de a folosi un jucător excepțional dintre cei pe care-i avem la îndemînă este cea mai tristă dintre încăpățînările selecționeților noștri. Din această nenorocită obstinație au decurs și starea de nervi a publicului, care s-a trezit în situația de a-și fluiera echipa reprezentativă. Minutele treceau și se juca fără orizont, incîlcit, static, perpendicular pe tribune, nu perpendicular pe peluze. Se juca într-o stare de confuzie aproape generală, se mergea spre cel mai trist meci din preliminarii al echipei noastre”.

„Pe de altă parte, s-ar putea ca totuși arbitrul turc, care atât de mult s-a dat în spectacol pe teren, să nu mai fie prezent și în acel meci și să ne trezim cu un arbitru serios...”

„Să pregătim calm și serios meciurile care urmează. Numai cu mari eforturi, dar realmente numai cu mari eforturi, am putea rata calificarea. Numai dacă punem mină de la mină, umăr lingă umăr, lipsă de inspirație, am putea să nu mergem la mondialele din Spania. Dacă s-ar aduna pe cerul fotbalului nostru toate ghinioanele, dacă s-ar ridica la pătrat toate încăpățînările stupide, dacă ar fi puse în stare de funcțiune toate idiosincraziile, dacă am juca în șapte jucători, dintre care trei într-un picior iar ceilalți patru cu ochelari negri la ochi, am putea realiza performanța uriașă de a rata calificarea. Dacă însă dorim să ne calificăm totuși, trebuie să acceptăm că degeaba ai în teren un obuz (Cămătaru spre exemplu), dacă îți lipsește tunul cu care să-l lansezi. A căra tunul în

Calm și sobru în apărare, Ștefan Sameș a expediat cîteva șuturi extrem de violente spre poarta lui Meszaros. La ultimul din ele, portarul ungar a scăpat mingea și Iordănescu, din apropiere, a scăpat golul!

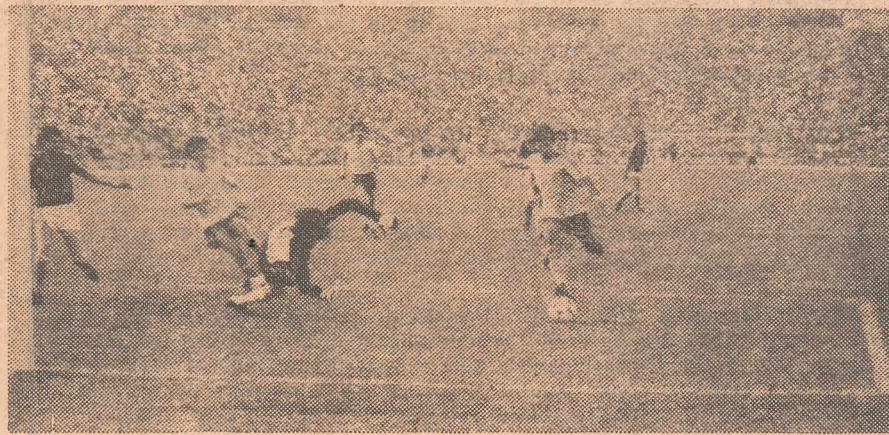
spate în ideea că astfel vei distruge reduta inamicului e o idee de la începutul tranșelor antitanc. Bietul Cămătaru, care a jucat excepțional la Londra și la Budapesta, a căzut aici, la mai puțini kilometri de orașul său natal, Strehaia, pe stadionul „23 August” din București, victima dorinței antrenorilor noștri de a face o mașină fără motor”.

„Serios și temeinic înseamnă, după opinia noastră, convocarea în lotul național nu numai a lui Dobrin, ci și a lui Giuchici”.

„Așadar propunem pentru meciurile următoare radicalizarea concepției despre echipa națională a antrenorilor noștri. Am impresia că funcționează, mai ales în cazul jucătorilor de la Universitatea Craiova, de departe cea mai bună echipă a noastră în clipa de față, o plictiseală și o oboseală care se explică prin numărul mare de solicitări din acest sezon”.

(Flacăra nr. 23 din 4 Iunie 1981)

N-am cerut mare lucru, nu pretindem că nimerim numai adevărul dar iată că de această dată așa a fost. Ne-a lipsit o idee tactică și ne-a lipsit pentru că am vrut să ne lipsească. Dar cu două săptămîni înainte ceream convocarea de urgență a tuturor jucătorilor valoroși, spuneam și că nu e bine să abordăm meciul cu Ungaria cu patru mijlocași și doar două virfuri. Ne îngăduiam să amintim și de intruperca abracadabrantă a campionatului, ca de un fenomen păgubitor căci principalul defect al echipei noastre în prima repriză a fost totala incapacitate de mobilizare. Echipa națională a României a jucat în prima repriză cum ar cînta un violonist cu mina abia scoasă din ghips. Se vedea că băieții fuseseră ținuți în seră și abia acum ieșeau la aer curat. Nu vrem să aruncăm cu noroi în echipa noastră care, totuși, în repriza a doua s-a dăruit excepțional și a făcut tot ce putea pentru a învinge. Dar mai mult nu putea pentru că Iordănescu era obosit, Bel-

În ciuda dominării gazdelor, portarul Meszaros va scăpa, și de data asta, cu fața curată. Fotografii de GH. AMUZA

Ce șanse avem în continuare?

O victorie a românilor în fața ungarilor ar fi limpezit apele în grupa a IV-a preliminară, dar ea nu s-a produs, deși am dorit-o cu toții. În urma acestui 0-0, clasamentul arată după cum urmează:

1. Anglia	7	3	1	3	12-8	7 p
2. România	6	2	3	1	4-3	7 p
3. Ungaria	5	2	2	1	6-6	6 p
4. Norvegia	7	2	2	3	7-11	6 p
5. Elveția	5	1	2	2	7-8	4 p

Mai sînt de jucat, să reamintim, partidele România - Elveția (10 octombrie), Ungaria - Elveția (24 octombrie), Ungaria - Norvegia (31 octombrie), Elveția - România (11 noiembrie) și Anglia - Ungaria (18 noiembrie).

După egalul de la București au crescut simțitor șansele de calificare ale echipei Ungariei, căreia îi vor fi suficiente cele 4 puncte din confruntările programate

deanu n-are formă sportivă și pentru că, iată, colac peste pupăză, după ce că n-avem extremă stîngă de meserie, antrenorii hotărăsc să n-avem nici extremă dreaptă, trimițînd în teren pe Cimpeanu să ajute și el, cum o putea, echipa ungară, prin înghesuirea jocului spre centrul terenului.

Sigur că arbitrul Linemayr a fluierat pentru adversarii și nu pentru noi, simțindu-se, probabil, mai prieten cu domnul Puskas. Fapt e că n-am cîștigat meciul cu Ungaria. Incredibilul s-a produs sub ochii a 100 000 de spectatori pe care fluierul final i-a înjunghiat în inimă. Lupta noastră pentru calificare continuă. Avem fotbaliști talentați, avem antrenori buni, considerăm că trebuie creat, în fine, un cadru organizatoric propice, de competitivitate și cinste și trebuie trimiși acasă toți vinovații de marea tristețe care a cuprins stadionul „23 August”, miercuri, 23 septembrie 1981, la orele 18.46. Adio, farsori, noapte bună, panglicari! Umiliința aceasta trebuie plătită de toți artizanii ei, indiferent cum îi cheamă și cine sînt. Fotbalul românesc trebuie să încapă pe miinile celor ce-l iubesc și-l slujesc cu devotament, cinste și inspirație. A' continua această linie falimentară în fotbal echivalează cu o sinucidere colectivă. Iar noi vrem să trăim.

ADRIAN PAUNESCU

P.S. O mențiune totuși pentru jocul excepțional al fundașilor noștri centrali, Ștefănescu și Sameș, care au arătat o clasă continentală, care au fost gata să moară pentru fiecare mingie și care au suplinii deseze erori ale fundașilor de margine, erori care au fost în cazul lui Munteanu II, catastrofale! După o primă repriză penibilă, Balaci a jucat bine. Stoica însuși ne-a arătat o fază superbă, dar ce să mai lungim vorba, am pierdut trei puncte cu o echipă care dacă ar fi fost echipă de club în campionatul nostru n-ar fi trecut de mijlocul clasamentului.

Flacăra. Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71431. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția Actualitatea social-politică și economică (Adrian Dohotaru, Ilie Purcaru, N. Gr. Mărășanu, I. D. Goia, Horia Pătrașcu, Lionel Liviu Timbus, Victor Niță, Cornelia Barbu, Constantin Balocciu, Dorin Gherghinescu) - 18 48 75, 25 60; Secția Cultură, învățămînt, știință, ceneclu (George Arion, Octavian, Răzvan Bărbulescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Georgeta Ștefănescu, 26 00, 21 30; Secția urgențe, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Dan Bărlă, Mihailopol, Mihai Pănzaru, George Cușnăreanu) - 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, interior 25 50. Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIU - 18 48 05, 17 60 10 interior - Departamentul Export Import - Presă. P.O. BOX 136-137, telex: 11126, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU